16.6.76 י"ח סיון תשל"ו | שנה 40 | 56 עמודים | מספר 2024 | המחיר: 6.00 ל"י

העולם הזה

עכשיו – גם ליהודים

מפקד מישטרת נתניה קלמן בראונשטיין

בית־המישפט הכריז: „לא ניתן יד לשיטות חקירה כאלה!"

עינויים במבנות חשמל במישטרה

11 זיכרונות מאידי אמין

לימור ישי

ודניקים, כרובית מבושלת, טיפשים וביריונים, הם מחוץ־לתחום לגבי לימור ישי, בלונדית בת 18, בעלת עיניים כחולות, הלובשת את מדי צה"ל בהרבה מאד גאווה. כשמישהו נטפל אליה ברחוב, היא אומרת לעצמה: הלוואי שהייתי גבר, בעל חגורה שחורה בג'ודו. הייתי מלמדת אותו לקח. אך כיוון שהיא נערה, היא עלולה להשתמש בפה כתחליף.

„כן," מודה לימור, „אני אימפולסיבית וחמת־מזג. אני לא שותקת ולא נשארת חייבת לאף אחד. אבל יחד עם זאת אני גם טיפוס רומנטי, ואוהבת להיות רומנטית."

היא נולדה בחיפה. אחר־כך התגוררה בבאר־שבע. משם עברה עם מישפחתה לאילת. שם נולד לה אח. מאילת עברה לאשקלון. אביה של לימור שירת בצבא־הקבע, והמישפחה היתה מעתיקה את מקום המגורים שלה בהתאם למקום השירות של האב. אשקלון לא היתה התחנה האחרונה. במשך שנתיים נילוותה לימור אל אביה כשיצא לשרת באוגנדה. היא זוכרת את אוגנדה כארץ יפה, שופעת מים וירק, עם המון עדרים ודשאים ואנשים נחמדים. „כן, אידי אמין היה כבר אז בשילטון, אלא שהוא היה הרבה יותר נורמאלי."

מאוגנדה חזרה לימור לרמת־גן, שם סיימה את לימודיה התיכוניים בבית־הספר התיכון על־שם בלין. השנה האחרונה היתה עבורה שנה של בחינות. „לא טרחתי להיות מבריקה," היא מודה, „אני חושבת שהייתי יכולה, אילו התאמצתי. במיקצועות שאהבתי השגתי ציונים טובים. באחרים — בינוניים ומטה. אבל כבר היום נראה לי בית־הספר כחממה נהדרת."

בקיץ האחרון, לפני שהתגייסה לצה"ל, יצאה לטיול באירופה. חלק מהסיור עשתה בקבוצה, ואת חלקו האחר לבדה. כשחזרה סיכמה את מה שהטיול הזה נתן לה: „נהייתי יותר בנאדם."

לימור אוהבת ים, ואת כל מה שקשור בו, ולרקוד, וגם לקרוא הרבה, בעיקר באנגלית. ויש לה גם דיעות ברורות על מה שמתרחש סביבה ועל החברה בתוכה היא חיה. היא אינה מנותקת וגם לא מרחפת באיזו מציאות דמיונית. „אבל בשלב זה," היא אומרת, „המעורבות שלי במה שמתרחש מסביב היא פאסיבית בלבד. אני לא חושבת שאני יכולה להשפיע על איזה גורם כלכלי, חברתי או מדיני. כשאשתחרר מהצבא ואהיה סטודנטית, תהיה לי בוודאי אפשרות ליותר ביטוי עצמי ולמעורבות יותר אקטיבית."

ביניתיים היא סבורה שמינהל־עסקים הוא המיקצוע הקוסם לה, ואותו היא חושבת ללמוד. אבל שום דבר לא בטוח. התנאים משתנים, ההשקפות וגם הבנאדם. אז למה היא צריכה להתחייב?

החיילת

לימור ישי, בלונדית בת 18, גאה מאד במדי צה"ל שאותם היא לובשת מזה מיספר חודשים. ילידת חיפה, בתו של איש צבא־הקבע לשעבר, מצולמת בבגדי־ים של חברת **גוטקס**, היצואנית מס' 1 של בגדי־ים וחוף של ישראל, שייצאה בשנת 1975 בארבעה וחצי מיליון דולר.

למה כובע?

מפני שלימור ישי הולכת הרבה לים והיא צריכה כובע כדי להתגונן מקרני־השמש. מלבד ים, מרבה לימור לקרוא ולרקוד בשעות הפנאי. לפני הגיוס לצה"ל היא יצאה לטיול באירופה. אחרי השירות הצבאי מתכוננת לימור, המאופרת לצורך הצילומים בתכשירי **אאוטדור גירל** (Oudoor Girl) ללמוד מינהל־עסקים.

מלכת חמים 1976
מטעם העולם הזה
בחסות
גולדסטאר
בירה מעולה
FINEST BEER
GOLDSTAR
תנו לי גבר אמיתי. אחד שיודע מה טוב. שיודע גם להשיג דברים טובים... כוס בירה מעולה של גולדסטאר למשל.
המועמדות הסופיות
הפקה: יצחק גיזרי. מארגני המיבצע: מירי זכרוני, רפי זכרוני. עיצוב המופעים: דני ליטאי. תדרוכת הבנות בחליכה וביטחון במה: לאה פלטשר. צילום תמונות: יהושע צפריר. עיצוב תסרוקות: מספרת ארמנד אלן.
* * *
לטקס בחירת נסיכת ים־סוף באילת תגענה המועמדות במטוסי ארקיע. כי חופש אמיתי באילת מתחיל בארקיע.
* * *
לנשפים שיערכו בבאר־שבע, אשקלון, חיפה וטבריה תגענה המשתתפות באוטובוסים הממוזגים של חברת טיולי הגליל.
* * *
מלכת חמים 1976 תטוס לאירופה וחזרה במטוסי חברת אולימפיק.

סטודנטית במדעי החיים

מהקיבוץ לעיר

בגיל שנה הגיעה איווט לארץ מעיראק. התחנה הראשונה בארץ היתה קיבוץ גבים. משם עברה המשפחה לפתח־תיקווה. מייד אחרי סיום בית־הספר העממי היא נאלצה לצאת לעבודה. הדבר לא הפריע לה ללמוד בכוחות עצמה ולגשת לבחינות־הבגרות החיצוניות, שאותן עברה בהצלחה. את איווט, כמו את שאר המועמדות בתחרות, מלווים מוצרי **אוליביה** של **עץ הזית**. את שערה מטפחת איווט במוצרי־השיער של חברת **וולה**.

עד שנתה העשרים עשתה איווט שוחט כל מה שבחורה בגיל העשרה חולמת לעשות. בעיקר היא הסתובבה ברחבי העולם. עבודתה, כפקידה בחברת התעופה הלאומית אל־על, אפשרה לה לטוס כל שנה, לפעמים אפילו יותר מזה, לכל מקום שרצתה. היא מיצתה את ההנאות הזאת עד תום. ואז, החליטה לפרוש ולהקדיש את עצמה לעצמה.

איווט, ילידת עיראק, היתה בת שנה כשעלו הוריה לארץ. הם התיישבו תחילה בקיבוץ גבים. משלא הצליחו להסתגל לחיי הקיבוץ, עברו להתגורר בפתח־תיקווה. האב עבד כפקיד־מכס ואיווט, בעלת העיניים החומות והשיער הזהוב, נאלצה לצאת לעבודה מייד אחרי שסיימה את לימודיה בבית־הספר העממי. אלא שתוך כדי עבודתה כפקידה באל־על הספיקה, מלבד הנסיעות לחוץ־לארץ, גם ללמוד בכוחות־עצמה. היא ניגשה לבחינות־הבגרות החיצוניות, ועמדה בהן יפה.

באותה תקופה למדה קצת דוגמנות אצל לאה פלטשר, ואפילו הופיעה לצד קארין דונסקי ומירי אורן, בתצוגת־אופנה שצולמה בטלוויזיה. היתה לה גם נטייה מובהקת לשירה. היא חשבה להתגייס לצה"ל ולהצטרף ללהקה צבאית. אילו היתה עושה זאת, היתה מופיעה יחד עם יגאל בשן. אבל מישפחתה המסורתית התנגדה לגיוסה, והיא נאלצה לוותר על השירות הצבאי.

וכך, בגיל 20, בא לה לאיווט לפרוש ללימודים. היא נטשה את העבודה, ונרשמה לאוניברסיטת תל־אביב, לחוג המורחב להיסטוריה כללית, שבו היא מסיימת עתה את שנת־הלימודים השנייה.

היא בחרה דווקא בהיסטוריה כנושא הראשי של לימודיה האקדמאיים, מפני שלדעתה זהו מיקצוע הכולל בתוכו את כל ענפי החיים. „תוך כדי לימוד ההיסטוריה, לומדים בעצם הכל. זה מקיף את כל התחומים החברתיים, הכלכליים, המדיניים ואפילו הפסיכולוגיים. למי שחולה־סקרנות כמוני, ונדחף כל הזמן על־ידי הרצון לדעת, זהו מיקצוע אידיאלי."

אחת הבעיות של איווט היא שאנשים מנסים לשנות לה את השם הפרטי. הוא מצלצל להם זר. אבל היא מסתדרת די טוב עימו. בבית־הספר התעקשה המורה לקרוא לה, משום־מה, כרמלה, כאילו זה התירגום העברי לאיווט. „אם כבר," היא אומרת, „אז איווט נגזר מחווה." אבל כרמלה לא נקלטה. היא נשארה איווט. וטוב לה כך. שקטה, בעלת שלווה נפשית, עם מזג נוח וחיוכים שובביים מודה איווט, אולי בשמץ של אכזבה: „אני לא חושבת שיש משהו בעולם המסוגל להוציא אותי מכלי."

הסטודנטית

שנה שנייה בחוג להיסטוריה באוניברסיטת תל־אביב, בחרה איווט שוחט בהיסטוריה מפני ש„זה מיקצוע הכולל בתוכו את הכל."

ענ-הזית

המועמדות בתחרות מלכת המים מטעמות במיגוון המוצרים הגדול של „אוליביה": שמן שיזוף, דיאודורנט, סבון וקרם ידיים, כי „בכל בית — „עץ הזית!"

Outdoor Girl

מה שנוגע לטיפוח העור — קרם הלחות וקרם ההזנה של „אאוט־דור גירל" הם המוצרים. הם טובים ועוזרים לך להיראות יפה, והכל במחיר זול כל־כך. זה עסק משתלם!

GOTEX

סוד ההצלחה של מלכות המים טמון ב„גוטקס". סוד ההצלחה של „גוטקס" טמון בגברת לאה ומר ארמין גוטליב המנהלים והבעלים של מיפעל „גוטקס" בישראל.

WELLA

מלכות המים יודעות כיצד לזכות בשיער מטופח, את תמצאי את תשובה במדריך לשימוש נכון בתכשירי שיער של „וולה". דירשי בפרפומריות ובבתי־תמרוקת.

תשקיף

הבחירות

באפריל דד?

הצעה, שעובדה על־ידי מנהל „הבנק לחקלאות" דויד קלדרון וחוגשה לראש־הממשלה, כדבר הקדמת הבחירות, מעסיקה עתה את יצחק רבין ואת חברי עוזריו.

הקדמת הבחירות היתה בין תנאי הגוש של מפא"י להידברות מחודשת עם רבין, ולמרות החששות לא דחה אותה ראש־הממשלה על הסף. בהצעת קלדרון יש שתי תוכניות אופרטיביות: הצעה להקדים את הבחירות בחצי־שנה, ולערכן באפריל השנה הבאה, והצעה קיצונית יותר — להקדים את הבחירות בתישעה חודשים ולקיימן כבר בתחילת השנה הבאה. למרות שעד עתה דחה רבין כל רעיון בדבר הקדמת הבחירות, ייתכן כי ייאלץ להיענות, לפחות להצעה המתונה.

אלוני תחזור

למיפלגת העבודה

הצעת־החוק של שולמית אלוני, שבאה לחסמיך את ראש־הממשלה לפטר שרים בתתי־רצויים לו, נועדה למצוא חן בעיני יצחק רבין ולסלול את דרכה חזרה למיפלגת העבודה.

אלוני סבורה, כי עם הופעתו של ייגאל ידין, שיגזול את שארית קולותיה. אין לה סיכוי להיבחר מחדש בראש רשימה עצמאית. מאחר שידין אינו מגלה שום חשק לקלוט אותה, אין לה ברירה אלא להצטרף לעבודה, אם יובטח לה שם מקום ריאלי.

הון ערבי קנה

ניכסי ויליאמס

חברת־ההשקעות הבריטית „לונרו", הנשלטת על־ידי הון ערבי, קנתה מכונסי הנכסים הבריטי של „בנק ארץ־ישראל בריטניה" את מרבית מניות מישפחת ויליאמס בחברת הנכסים „לונדון סיטי אנד וסטקליף", בסכום של 5.7 מיליון לירות שטרלינג.

כבוד למדים

ולדרגה

מפקד מישטרת נמל־התעופה בן־גוריון בלוד, ניצב־מישנה רומן יגל, ביקש מכל מנהלי הגופים האזרחיים בנמל־התעופה להורות לעובדיהם לפנות אליו בתואר „מר יגל" או „אדון יגל", ולא בשמו הפרטי או בשם־מישפחתו ללא תואר.

יגל סבור, כי תפקיד מפקד מישטרת נמל־תעופה בינלאומי מחייב כבוד לנושאו, וכי על האזרחים, הבאים עימו במגע, לתת כבוד למדים ודרגה שלו.

כונסי־הנכסים השאירו בידיהם עוד כעשרה אחוזים ממניות החברה. הסכום הגבוה שהתקבל הוא חסר־תקדים, ולא ניצפה על־ידי מעריכי נכסי מישפחת ויליאמס.

מאבק על

השליטה ב„דובק"

יורשי אלכסנדר וסקביץ, מייסד קונצרן הסיגריות „רוסק" ומנהלו במשך 40 שנה עד לפטירתו, פותחים השבוע במאבק נגד הנהלת החברה.

היורשים, אילנה זינגל־וסקביץ ואחיה נחום, טוענים כי למרות היותם בעלי 20% ממניות־ההצבעה, מונעת מהם ההנהלה כל מידע על החברה.

באסיפה הכללית של החברה, השבוע, יתבעו היורשים מינוי מפקח מטעמם בהנהלת החברה. שופטת בית־המישפט־המחוזי בתל־אביב, חנה אבנור, הוציאה צו המחייב את הנהלת דובק לאפשר ליורשים למנות, כנציגיהם באסיפה הכללית, את מי שירצו, או שלא לקיים את האסיפה הכללית כלל. הצו הוצא אחרי שהיורשים מינו עיתונאים כנציגיהם, והנהלת דובק סירבה לאשרם.

ורטמן רוצה

להיות מס' 2

יושב־ראש הנהלת הקואליציה, ח"כ משה ורטמן, מתכוון לרוץ לבחירות לעיריית חיפה במקום שני, אחרי ראש־העיר הנוכחי ירוחם צייזל, אך מתוך כוונה לכהן כראש־העירייה.

ורטמן מקווה שאם יצליח המערך בבחירות לעירייה, יתפטר צייזל מטעמים רפואיים, וורטמן יירש את מקומו. אם ייכשל המערך, לא ייזקף הכישלון על חשבון ורטמן ולא על־חשבונו של צייזל. ביניתיים עומדים עוד כמה מאנשי מיפלגת־העבודה להתחרות על המועמדות לראשות העירייה, ביניהם מזכיר מועצת־פועלי־חיפה, אליעזר מולק, וסגן־יושב־ראש הכנסת, משה שחל.

יהושע פרץ

מזכיר מ.פ. אשדוד

מי שהיה יושב־ראש ועד עובדי־התיפעול בנמל אשדוד, יהושע פרץ, מתכוון לרוץ בבחירות הקרובות לתפקיד מזכיר מועצת פועלי אשדוד.

לדעת מקורביו של פרץ, סיכוייו לזכות בתפקיד הם רבים, ולדיבריהם הובטחה לו תמיכתה המלאה של מיפלגת־העבודה. מתנגדיו של פרץ טוענים כי כך יחזור לנמל בדרך האחורית, וכי פרץ יביא לאשדוד רק נזקים, כמזכיר מועצת־הפועלים שלה.

זנבר אינו מדבר

עם מסר

נגיד „בנק ישראל" רכ עם המפקח־על־הבנקים, עורך מסר, ולמעשה ניתק עימו כל מגע. יחסים מעורערים אלה הביאו לזיזזול מוחלט בפיקוח על הבנקים מצד מערכת הבנקאות, המועמת כי מעולם לא היה זה לה טוב.

זנבר הביא את מסר לתפקיד החיוני של מפקח־על־הבנקים, אחרי שמאיר חת נכשל בפיקוח על בנק ארץ־ישראל—בריטניה. מסר, מוותיקי הפלמ"ח, הומלץ על־ידי יגאל אלון, וזנבר קיווה כי במינוי זה יקנה לעצמו את התמיכה של אלון בממשלה.

מי יירש

את חלם?

מפקד חיל־הים, האלוף בנימין („ביני") תלם, אינו יודע את שם הקצין אשר יירש אותו בתפקיד מפקד החיל.

בראיון למעריב סיפרו רעייתו ובתו של תלם, רות ורוני, כי אבי המישפחה אינו יודע מי יהיה המפקד הבא של חיל־הים.

טכס הקצינות

יעוצב מחדש

בישיבת קצינת־ח"ן־ראשית עוסקים עתה בהכנת נוהל חדש למיכסי סיום קורס הקצינות, הנערכים פעמים אחדות בשנה.

טכס סיום קורסי־קצינות, שנערך לפני שלושה שבועות, היה דל וחסר־תגיגיות, דבר שהביא את קצינת־ח"ן־ראשית, אלופת־מישנה דליה רז, להורות על הכנת נוהל לעיצוב טכס חגיגי ומרשים יותר.

שורר דובר „אל־על"

המועמד הוודאי לתפקיד דובר „אל־על" הוא אפריים שורר, איש „אל־על" ותיק, שעבד כמה שנים בישיבת דובר צה"ל, והוא בעל דרגת אלוף־מישנה (מיל.).

מועמדותו של שורר הועדפה על כמה הצעות אחרות.

ויסמונסקי - לתפקיד

בחוג לשילוב

ראש המועצה המקומית גיבעת־שמואל, יעקוב („יענקי") ויסמונסקי, מי שהיה מעורב בפרשת־השוחד בבית מיפלגת־העבודה, יוצע כמרכז מחוז תל־אביב של „חוג לשילוב" של מיפלגת־העבודה.

בית־הדין של מיפלגה זו קבע, כי ויסמונסקי לא יוכל להיות מועסק משך חמש שנים במרכז המיפלגה, בעיקבות פרשת השוחד. אולם קביעה זו אינה מחייבת את החוג לשילוב, אשר ראשיו הם ידידים אישיים של ויסמונסקי.

אלון אילץ שגריר

למכור מיגרש

שר־החוץ איקי אחר משגיריו ישראל בדרום־אמריקה למכור את המיגרש שהחיפלומט הישראלי רכש, כמדיניה שנה הוא משרת.

השגריר קנה, בהזדמנות, מיגרש־כנייה רב־ערך, וויתור למישרד־החוץ על הרפישה. פקידים בכירים במישרד־החוץ חזהירו את אלון שעם גיוני העיסקה, עלול הדבר לעורר תגובות אנטי־שמיות באותה מדינה. אחרי התערבות אלון מיחר השגריר למכור את המיגרש, והוטמח כי ששמו לא יתגלה ברבים והדבר לא יפגע במיבוי תפקידו.

קרן להנצחת שמו

של מרקו חורג'מן

קרן ציבורית גדולה תוקם על־ידי הוועד הציבורי אשר התארגן להנצחת שמו של האמרגן, שנפטר לפני שנתיים מהתקף־לב. תהיה זו הקרן הראשונה בארץ שתעניק פרסים כספיים בסכומים גבוהים לאמנים, על השיגיהם בתחום הבידור.

הקרן תמומן מהכנסות מופעי אמנות ובידור גדולים שיאורגנו בהתנדבות.

כידן - עורך כלכלי

אחרון כידן התמנה כעורך הכלכלי של „ידיעות אחרונות". תפקיד זה נתמלא עד כה באורח זמני על־ידי יוסף שביט.

כידן שימש משך חודשים אחדים כדובר בנק טפחות, ובעבר היה אחד מעוזריו של לוי אשכול. לפני שמונה כידן לתפקיד, הוצעה המישרה לעורך־הדין אוריאל לין, מצעירי המיפלגה הליברלית, אך לין לא הסכים לקבלה בגלל תנאי־השכר שהוצעו לו.

רונית אוהבת רולית

רונית אוהבת רולית
כי רולית היא כל כך פריכה וטעימה.
ויותר מזה;
היא אוהבת להגיש רולית
לאורחים ולבני הבית
כי רולית הולכת נהדר עם
"דברים טובים"
- גלידה, קפה קפוא וקפה של
שעת מנחה...
ובעיקר ליד הטלויזיה.
קנו רולית, הוופל המגולגל של עלית
ותסכימו עם רונית.

טוב לי עם עם רולית של עלית

GLOBE L.L. מדטול

„העולם הזה", שבועון החדשות הישראלי • המערכת והמינהלה: תל־אביב, רחוב גורדון 3, טלפון 03־243386. תא־דואר 136 • מען מכתבי: „עולמפרס" • מודפס ב„הדפוס החדש" בע"מ, תל־אביב, רחוב בן־אביגדור • הפצה: „גד" בע"מ • גזוטות: „צינקוגרפיה כספי" בע"מ • העורך הראשי: אורי אבנרי • המוציא לאור: העולם הזה בע"מ.

קריאה יקרה.

להיות דובר של מישרד ממשלתי או מוסד ציבורי זו עבודה קשה, עדינה ומסובכת. תפקידו של הדובר הוא לייצג את המוסד, שבו הוא עובד, בפני העיתונות, להחדיר בכל היותר חומר חיובי לאמצעי־התיקשורת, לדעת לענות על שאלות עיתונאים, ולספק להם מידע מהימן בצורה מיקצועית.

הקושי הוא שלכאורה משרת הדובר את שני הגורמים כאחד: את המעסיק שלו ואת העיתונאי. למעשה חושב העיתונאי כי הדובר צריך לשרת אותו, ואילו המעסיק משלם כדי שהדובר ישרת אותו.

הדוברים הטובים ביותר עושים, לעיתים, שגיאות. אני מכיר דובר של מישרד ממשלתי, אשר כה שמר על השר שלו בפני העיתונאים, עד שהם פנו לשר עצמו וביקשו ממנו להחליף את הדובר. קיימים גם מיקרים הפוכים, שבהם היה הדובר גלוי ופתוח מדי לעיתונאים, ולמעסיקו נדמה היה שסיגנון־עבודה זה אינו משרת את האינטרסים שלו.

אל קושיים אלה מצטרפים קושיים נוספים לקציניים ולחיילים העוסקים בדוברות של צה"ל. מילבד שיווי־המישקל העדין המתחייב מהמיקצוע עצמו, שעליו הם צריכים לשמור ככל הדוברים האחרים, מוטלות עליהם חובות, פקודות וסנקציות, מתוקף היותם לובשי־מדים.

■ ■ ■

לפני חודשים אחדים הייתי מעורב בפרשה, שאירעה בתוך כותלי מישרד דובר־צה"ל, ושהגיעה רק בימים אלה ל־סיומה הסופי והעצוב.

דובר צה"ל ערך, פעמיים בשבוע, ישיבה בה שבה משתתפים הוא־עצמו, קציניו הבכירים ישיבה זו נושאת את השם קבוצת פירסום. בדיון מועלות לאישור בקשות של עיתונאים לרשיונות סיקור או ראיון, נקבעת מדיניות הפירסום של צה"ל, ונמסרים דיווחים על־ידי כל אחד מראשי הענפים בלישכת דובר צה"ל.

קצין־המשתתף בישיבות אלה העלה מיספר פעמים את השאלה: „מגיין להעולם הזה המידע שלו על המתרחש בצבא?" בעיקר התעורר הדיון על העולם הזה אחרי הצטברות מיקרית של כתבות בנושאים צבאיים, כמו המעשה המגונה שבו חשוד מפקד בסיס גדנ"ע נורית בגדנ"עית צעירה (העולם הזה 2007) או אחרי פרשת משרתיו הפרטיים של קצין בכיר (העולם הזה 2008).

ביטחון־שדה החליט לחקור בעניין, והפעולה החלה בבית: בלישכת־דובר־צה"ל עצמו. הועלה חשד כי במישרדי דובר־צה"ל קיימת דליפה אל מערכת העולם הזה. מי שהיה דובר צה"ל, תת־אלוף דב שיאון, שעזב את תפקידו מייד אחרי סיום חקירת ביטחון־שדה, ידע בבירור שממישרדיו אין דליפת סודות צבאיים להעולם הזה, או לכל עיתון אחר. „לכל היותר יש ספיורי רכילות עיתונאית, המועברים בין קציני דובר צה"ל לבין עיתונאים בבית סוקולוב", הוא אמר לקציני ביטחון־שדה, שחקר אותו.

אולם לא רק את תת־אלוף שיאון חקר ביטחון־שדה. קצין בדרג סגן־אלוף, הזמין אליו לחקירה את כל קציני דובר צה"ל.

הצעתו של שיאון, לה הסכימו כל הקציניים, להיחקר בפוליגרף (מכונת האמת), נדחתה על־ידי ביטחון־שדה. הם העדיפו את הדרך הקשה יותר.

הקציינים נחקרו, והחקירה כולה הוקלטה במכשיר־הקלטה — לעיתים אחרי שהחוקר הודיע לקצין כי השיחה מוקלטת, ולעיתים בלי הודעה. באותם השבועות, שבהן נערכו החקירות, כימעט שלא תיפקד המוסד ש־שמו דובר צה"ל. הקציינים, שכל אחד מהם הוחתם על־ידי החוקר על הצהרה שלא יספר מאומה על מהות החקירה ותוכנה, פחדו להיכנס זה למישרדו של זה. קציינים, אשר תפקידם בצה"ל היה להיפגש עם עיתונאים כדי למסור להם חומר, להשיב על שאלותיהם או לנהל איתם שיחות־רקע, התחמקו מעיתונאים והשתמטו מפגישות איתם — כדי שביטחון־שדה לא יוכל לתשוד בהם בהדלפות נוספות.

דובר־לשעבר שיאץ
מכונת־אמת

כשהסתיים השלב הראשון בחקירת הקציינים, נקראו החיילת הפקידות והמוזכרות. הן נתבקשו לספר על הקשרים שלהן איתי, וכן להלשין על הבוסים הישירים שלהן על מהות יחסיהן עם כתב העולם הזה.

כשלא הצליח החוקר מביטחון־שדה לדלות מחקירותיו אלא סיפורי־רכילות, הוא קרא שוב לכל הקציינים, כל אחד בתורו, והציע להם את ההצעה הבאה: „אני יודע שאתה לא הדלפת בכוונה ליוסי יניאי, אבל תחתום לי כי ייתכן שבטעות, תוך כדי שיחת־רעים, פלטת משהו שאותו פירסם אחר־כך יניאי, ובכך נוכל לסגור את הפרשה."

רק קצין אחד התפתה. היה זה מי שמונה חודשים ספורים קודם לכן לתפקיד ראש ענף קשר לעיתונות (עק"ל), סגן־אלוף זאב פלג.

■ ■ ■

ביטחון־שדה חגג את ניצחונו. סוף־סוף נתגלה המדליף להעולם הזה. בדין־וחשבון שנכתב על־ידי החוקר נאמר, כי אין לביטחון־שדה ספק כי סגן־אלוף פלג הוא המדליף. מילבד ה„הודאה", היו לביטחון־שדה עוד שתי ראיות ניצחות: „פלג ניראה אוכל ארוחת־צהריים עם יניאי במיסעדה ליד הקרייה בתל־אביב." וההוכחה השנייה: „יניאי הוזמן למסיבת־פורים בביתו של פלג." הדין־וחשבון של ביטחון־שדה רק שכח לציין כי פלג, כמו כל קצין אחר בלישכת דובר־צה"ל, נוהג לפרקים לאכול עם עיתונאים ארוחות־צהריים, וככל דובר טוב הוא רואה זאת כחלק מתפקידו. הדו"ח גם שכח לציין כי במסיבת־פורים, שנערכה בביתו של פלג, השתתפו עוד עשרות עיתונאים, ישראליים וזרים. המסיבה נערכה עבור העיתונאים.

למרות שהמסקנות הועברו תוך תרועת־ניצחון לרמטכ"ל ולשר־הביטחון, סירב דב שיאון להתייחס אליהן ברצינות. שיאון לימד את קציניו להיות פתוחים בפני עיתונאים, לקרב אותם, לא לשקר להם ולא להתייחס אליהם כאל מרגלים או בוגדים, כפי שעשו זאת כמה דוברי־צה"ל לפניו, וכפי שעושה זאת יורשו, דובר צה"ל הנוכחי.

ביוזמתו של שיאון נתבקשתי גם אני לבוא לתחקיר אצל ביטחון־שדה, ו־נעניתי. עוד לפני שהסכמתי, נודע לי כי החוקר אמר: „אם יניאי לא יסכים לבוא מרצונו, אני אגייס אותו למילואים, ואחקור אותו אז." היה לי יותר נוח לבוא ל־חקירה ללא־מדים, ולהפכה לבלתי־מחייבת.

החוקר שאל אותי על מהות יחסי עם ה־קציינים השונים בדובר צה"ל, וקיבל תשובות שאותן יכול היה למסור לו כל מלצר בבית סוקולוב, או כל פקידה בלישכת־העיתונות הסמוכה. כשנוכח החוקר שאני

מתפוטר פלג
עלילת־שווא

איתן בדעתי, שאיש מדובר־צה"ל מעולם לא הדליף לי חומר סודי או אחר, התפרץ: „כל המוסד הזה של דובר־צה"ל הוא מושחת עד היסוד, וצריך לערוך בו ניקוי־ראש!" לא הגבתי — סגן־אלוף בצה"ל יודע בוודאי טוב ממני מה קורה בצבא.

■ ■ ■

אל מסקנותיו של החוקר התייחס צה"ל בזהירות רבה. אין ספק שאילו חשב מישהו שהמסקנות נכונות, היתה החקירה מועברת למישטרה־צבאית־חוקרת (מצ"ח), ופלג היה מועמד לדין.

אולם שלא כצה"ל, קיבל פלג עצמו את המסקנות באופן אישי וקשה הרבה יותר. היה לו ברור כי למרות שהוא לא הודח ולא הועבר מתפקידו, לא יוכל — בעיקבות מחוללי־השדים שנערך סביבו, והחקירה שהזכירה בסיגנונה חקירות במישטרים מאוד בלתי־אהודים — להמשיך למלא את תפקידו כראוי. הוא ביקש להשתחרר מצה"ל, ובקשתו נענתה, אחרי 19 שנים שבהן לבש מדים, הוכרח למעשה לעזוב את השירות.

כשנודע לי על מסקנות החקירה, הבנתי כי נעשה כאן עוול עצום. בעיקבות שיחתי עם החוקר היה ברור לי כי אין לי מה לפנות אליו. ידעתי גם כי הרמטכ"ל לא יטה אוזן.

אני מכיר פרשות של קציינים, שהוכרחו לעזוב את צה"ל ביגלל סיבות פעוטות־ערך בהרבה, מבלי שהרמטכ"ל הנוכחי נקף אצבע כדי לנסות ולרדת לשורשה של האמת.

ביקשתי פגישה עם עוזרו האישי של שר־הביטחון, חיים ישראלי. נפגשתי איתו בלישכת שר־הביטחון בקרייה בתל־אביב. למרות שבטלפון לא אמרתי לישראלי מה יהיה נושא השיחה שלנו, הוא הכין היטב את שעורי־הבית בעניין של פלג. „לפני שר־הביטחון מונחות מסקנות ביטחון־שדה, הטוענות כי פלג אשם למעלה מכל ספק," אמר לי ישראלי, עוד כמעט לפני שהצגתי בפניו את הנושא.

סקרתי בפני ישראלי את הפרשה כולה, וטענתי בפניו כי האמת הפשוטה היא ש־ביטחון־שדה לא רצה להודות בכישלונו בגילוי המדליף המיסתורי, ולכן מצא לו שעיר־לעזאזל. „פלג מעניין אותי הרבה פחות מצה"ל," הסברתי לישראלי. „אני מסרב להאמין שבצה"ל יכול להיות דבר כזה."

הצעתי לישראלי שאיחקר במכונת־אמת, תוך שאני מתנה זאת בכך שישאלוני רק אם פלג הדליף לי או לא, מבלי שאשאל על קשרי עם קציינים אחרים. „אני מאמין לך," סיכם ישראלי את השיחה, „ואעלה את העניין בפני שר־הביטחון וראש אמ"ן."

למרות ששוחחתי מאז עם ישראלי על נושאים אחרים, לא קיבלתי ממנו תשובה על השגותי. אינני יודע מה החליטו ראש אמ"ן ושר־הביטחון. אני רק יודע שהתוצאה הסופית היתה שצה"ל שוב הולך שולל

דובר בן־פורת
ניקוי־ראש

על־ידי שירות־המודיעין שלו, והשתתף ב־מציאת שעיר לעזאזל ובצייד מכשפות.

■ ■ ■

אולם בזאת לא הסתיימה הפרשה. דובר צה"ל החדש, אשר הגיע בעיצומה של הפרשה לתפקידו ישר מאמ"ן, ואשר קשריו עם ביטחון־שדה והחוקר היו איתנים ביותר, החליט להסיק מסקנות מרחיקות־לכת בהרבה אף ממסקנות ביטחון־שדה.

שתי חיילות נוספות הועברו מתפקידן ונזרקו מלישכת דובר צה"ל. אחת, שעבדה כפקידה בעק"ל, הועברה משום שקיבלה ממני פעם טרמפ לביתה. שנייה, אשר הוצבה בלישכת דובר צה"ל בגלל טרגדיה מישפחתית חמורה, נזרקה משום שנפגשה איתי פעם, כאשר שירתתי במילואים (לא במיסגרת לישכת דובר צה"ל) בצפון הארץ, והיא היתה שם בסיור. חיילת שלישית, שישמשה כראש הלישכה של בן־פורת, הורדה בתפקיד והפכה מרכזנית. רק משום שנתגלה לבן־פורת כי חודשים רבים קודם־לכן היא פגשה באקראי באורי אבנרי ובי במיסעדת ג'קי, והצטרפה לשולחן שלנו לשתיית־קפה.

לא צריך להיות איש־מודיעין כישרוני כמו או בן־פורת, כדי להיווכח שגם אחרי שהורחקו פלג ושלוש החיילות מ־תפקידיהם, ממשיך העולם הזה לפרסם כת־בות הנוגעות לצה"ל, ולחשוף שערוריות ומחדלים בתחומים ובמיגזרים שונים בצבא, כולל אלה שבלישכת דובר־צה"ל עצמו.

התוצאה היחידה של ציד־המכשפות הי־אומללי, שנערך על־ידי ביטחון־שדה, היתה עדות נוספת לחוסר־יעילותו של ענף זה, ולעוול שגרם צה"ל לארבעה מאנשיו.

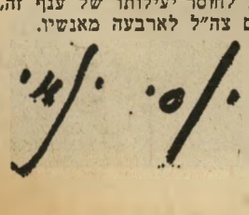

לה ולי - הדיאודורנט לאוהבים להיות יחד

משהו חדש לאוהבים להיות יחד.
דיאודורנט "לה ולי" בניחוח האהוב על שניכם.
לאחר הרחצה בסבון "לה ולי" - תנו לגופכם
את הדיאודורנט החדש. "לה ולי" שמור על רעננות
ועל ריח נעים ואחיד בכל שעות היום.
בכל פעילות, בכל תנועה.

"לה ולי" - סבון וגם דיאודורנט
לאוהבים להיות יחד.

כ חדש מעץ הזית

אריאלי

מכתבים

ידין רוצה להיות דה־גול

מי שרוצה שהכזב והצביעות של ועדת־אגרנט יהפכו התפיסה הפוליטית של „ה־מנהיגות החדשה", מי שרוצה ללכת אחר אדם שהפך את הטרגדיה העתיקה של מצדה למהות קיומו —

שיילך אחרי דיגלו של יגאל ידין, ה־משתוקק להיות לגנרל דה־גול הישראלי החדש.

יוסף שריק, תל־אביב

כמה עוברות היו נכונות?

קראתי בכתבה על פרופסור ידין, תחת הכותרת „אדם לכל עת" (העולם הזה 2023), סיפור ששורבב על צורת מגעי

ח"כ מרדכי בן־פורת
היה או לא היה?

עם ידין. ובכן: תודתי על האיות הנכון של שמי ועל התמונה — שתי העובדות היחידות שהיו נכונות בכל הסיפור.

ח"כ מרדכי בן־פורת, ירושלים

● העולם הזה דבק בדיוקם של הפרטים שנמסרו בכתבה.

האתיקה מחייכת את כולם

בתוכנית עלי כותרת בטלוויזיה, ביום ה־חמישי ה־27 במאי, היתה שגיאה גסה ב־סקירת־העיתונות של יצחק רועה.

רועה ציין בסקירתו את חתונת בנם של הרבינים, שעיתון הארץ היה, כביכול, ה־יחידי שהזכיר את נוכחותו המחפירה של עברייין־המס מוטי פרידמן בה.

אפילו שנידויו של העולם הזה הינו אופייני בהחלט לאמצעי־התיקשורת, יכול כל אזרח חופשי בארץ לפתוח את העולם הזה (2021) מתאריך 26 במאי ולקרוא, בעמוד 32, את הקטע המספר על השתת־פותו הפעילה של פרידמן בשימחתו של ראש־הממשלה. ובכן, הארץ לא היה ה־עיתון היחידי שהזכיר זאת.

אז בבקשה, יצחק רועה הנכבד, קצת יותר הגינות. זכור — האתיקה מחייבת, מה?

י. ורטר, רמת־גן

פנייה אל השמאל

צורת ההליכה לבחירות הבאות, וכן תוצאותיהן, כבר ברורות: המערך יזכה פעם נוספת ברוב יחסי, שייתמך במפד"ל (לפחות ניהגה הנאה מפוקפקת מממשלה מבולבלת, ולא נסבול ממשלה ימנית), כש־הליכוד יהיה מתנגד יחידי.

אולם, המצב יכול להשתנות. יכולה לקום אופוזיציה חזקה מאד והפעם, לשם שינוי, אופוזיציה שמאלנית (או ריאליסטית).

אני מבין כי קשה מאד יהיה למאיר פעיל, אורי אבנרי, שולמית אלוני ואחרים, להיות מיספר שניים או מיספר שלושה. אך אם סוף־סוף תעמוד טובת־הכלל אל מול עיניהם, ומה שיהיה חשוב באמת הוא הצלת המדינה והקמת הנהגה שמאלנית ש־תוביל לשלום — אשר אנו עלולים לפספסו — אזי יתלכדו, לראשונה בהיסטוריה, כל התומכים בצעידה ממשית לשלום ולתיקון החברה מבפנים.

איחוד זה ייתן לתומכי השמאל להרגיש כי יש על מי לסמוך. לא נתעצה שוב

מה שחקרא ב„חדשות המשטרה"

לא חקרא בעתון אחר:

88 עמודים של חומר מרתק ובלעדי!

★ העולם התחתון חוגג:

חיסול בלי חשבונות!

★ אונס על שפת הים

★ לתפוס אותם „על חם"!

★ ההיסטוריה של סוטי המין

יש! „חדשות המשטרה" חדש!

חדשות המשטרה
ירחון המשטרה בארץ ובעולם

...מה?! עוד לא קראת?!

מדור נשק נרחב — וכל המדורים הקבועים ● הפצה: „גד", צ'לנוב 13, תל־אביב

האוטובוסים המרווחים והממוזגים של חברת

"טיולי הגליל"

מגיעים לכל חלקי הארץ.

לכן בחרו המועמדות בתחרות

מלכת המים 1976

להגיע לנשפים שיערכו בבאר־שבע,
אשקלון, חיפה וטבריה
באוטובוסים של חברת

„טיולי הגליל"

מכתבים

בהיסוסים לגבי ההצבעה: לאורי אבנרי, או למאיר פעיל, ואולי ללובה אליאב?

כיום, רבים מצביעים מערך רק כדי ש־הליכוד לא יעלה. אך אם הם יידעו כי קיים מערך שמאלני חזק, הם יצביעו ללא כל היסוס למערך זה. לכן אני קורא לכל הגורמים: התנערו מן האגוצנטריות הפרו־ביציאלית שלכם, והתלכדו למען שלום, ולמען מישטר צודק יותר בישראל.

ואלה הגורמים, מהמרכז שמאלה, ש־אליהם אני פונה: מפ"ם, ל"ע, מוקד, העו־לם הזה, שולמית אלוני ותומכיה, לובה אליאב ותומכיו, אישים מסויימים (שהם רבים) כיגאל אלון במערך, וכל גורם אחר (פרט לרק"ח) המעוניין להילחם למען ה־מטרה המשותפת.

יוסי קאופמן, גבעתיים

טעות אחת קטנה

כקוראת ותיקה של העיתון, אני יודעת שאתם מקפידים למסור ידיעות מהימנות ובדוקות על־ידכם. לכן, התפלאתי לקרוא טעות, שהיא אומנם קטנה, אך הפריעה לי, עד עכשיו לא הטלתי ספק במהימנות המידע שלכם.

בכתבה על „פסטיבל רבין" (העולם הזה 2023) הופיעה תמונה של בני־הזוג פורטי.

יעל פורטי
שם — משמן טוב

אני מזהה אותם היטב, כי בתם לומדת בבית־הספר יחד עם בתי הקטנה. האשה המצולמת היא יעל פורטי (ולא דליה פלורטי, כפי שפורסם, כנראה בטעות).

אני מתפלאת שעיתון כהעולם הזה אינו בודק את שמות האנשים שעליהם הוא כותב. במיקרה זה אני מכירה את המ־צולמת. האם אוכל לסמוך על המידע שלכם במיקרים אחרים?

יעל גוטמן, תל־אביב

● כן. לטעות — זה אנושי.

חיסול העולם התחתון

על ישראל עובר כיום גל־אלימות שכמו־הו לא ידענו בעבר. התפתח עולם־תחתון שהכל יראים מפניו, אפילו הממונים על שמירת החוק והגנת האזרח, מגלים אוזלת־יד ופחד מגיקמת העבריינים.

לאחרונה הועלה על־ידי מיספר חברי־קיבוץ, יוצאי יחידות קרביות, הרעיון ל־צאת לחיסול העולם־התחתון בישראל (ב־תיאום עם הרשויות המוסמכות). בארה"ב אומצה השיטה להיכנס לקרב־יריות עם הפושעים המועדים במגמה לחסלם פיסית, וכך לשחרר אחת־ולתמיד את החברה מ־חלאה זו.

הנני קורא לחברי קיבוצים שגורל ה־

(המשך בעמוד 10)

מלכת המים 1976
חטוס לאירופה
וחזרה
במטוסי חברת
OLYMPIC

מיגון מוצרי
„אוליביה"
של „עץ הזית"
שמן שיזוף, דיאודורנט, סבון וקרם
ידיים — ילוו את המועמדות בתחרות
„מלכת המים 1976"

מכתבים

(המשך מעמוד 9)

חברה הישראלית נוגע לליבם, ואשר מוכנים לקחת חלק במילחמה בעולם־התחתון, להתארגן למטרה זו.

גידי ירום, גבעתיים

בין זוארץ לרוזנבלום

אתם נורא ממזרים! כל הזמן כותבים את זו הארץ בתחימתו של ד"ר זוארץ ז"ל, אך בסיגנון של ד"ר הרצל רוזנבלום יבל"א מידיעות אחרונות, וכל אחד חושב שזה רק „כאילו," וצוחק מזה.

ולמעש. מה קורה? האמת התגלתה בתחילת החודש. בגיליונו מן ה־2 ביוני (2022) כתב העולם הזה, בדף „תשקיף" בזו הלשון: „ד"ר מלכיאל זוארץ ז"ל לקה בהת־

ד"ר ה. רוזנבלום לחופשה קצרה

ד"ר ה. רוזנבלום, עורך „ידיעות אחרונות", יצא לחופשה קצרה.

ההודעה ב„ידיעות אחרונות"
יום אחר יום

קף של עייפות וביקש לצאת לחופשה. לפיכך לא יופיע המדור במשך שבועות אחדים."

ומה קורה למחרת? בידיעות אחרונות מערב חג־השבועות, ה־3 ביוני, כתוב: „ד"ר הרצל רוזנבלום יצא לחופשה קצרה..." (ראה גלופה).

או תגידו, אתם לא ממזרים? לעשות לנו „כאילו," בזמן שזה אותו הדבר ממש?

ישעיהו־תומא שי"ק, תל־אביב

בבת־אחת עזבו אותנו שני הגדולים של העיתונות העיברית — שניהם יצאו לחופשה.

יצחק שביב, נתניה

נגד התעללות בחיילים

ברצוני להגיב על הכתבה שעסקה באגרה שהוקמה למען הפסקת ההתעללות ב־חיילים בצה"ל (העולם הזה 2013).

שנינו, דויד אמויאל ויצחק יצב, מקימי האגודה, ראיינו על־ידי כתב העולם הזה. מסרנו לו פרטים על התעללות חמורה בנו על־ידי מפקדים בצה"ל, שניצלו סמכויות לרעה ובעיקבות זאת החלטנו להקים את הארגון, שמטרתו תיקון העוול שנעשה לחיילים על־ידי מפקדים, ותביעה למתן עונשים מרתיעים למפקדים אלה תוך פירסום שמותיהם ומעשיהם.

אנו פונים אל כל אזרח במדינה, אשר התעללו בו בתקופת שירותו בצבא (בכל תקופה שהיא), או שנגרם לו עוול או עיוות־דין חמור, ומבקשים כי יכתוב לנו על כך (ת.ד. 9396 ירושלים). אנו נפעל למען המטרות שהזכרתי, והתוצאות מותנות בנכונותם של המעורבים בנושא, ו־הציבור בכללותו, להזדהות עם מטרותינו ולשתף פעולה לצורך שינוי ותיקון המצב.

דויד אמויאל, יצחק יצב, ירושלים

צינעת הפרט וחפירסום

קראתי את שתי הכתבות על „כוחותינו המזויינים" ברחובות, שבהן ניתנו פרטים על אהבותיהם של שני אנשי־משטרה (העולם הזה 2018, 2020).

בעוד שבכתבה הראשונה, שנסבה על מפקד מישטרת רחובות, ואשר לגביו עוד אפשר לטעון — בקושי רב — כי יש בפרטים משום עניין ציבורי, בגלל התפקיד שממלא האיש, הרי הכתבה השנייה, על הסמל, נעדרת כל עניין.

טעות לעולם צודקת

וכי את מי זה מעניין אם לסמל כלשהו יש מאהבת אם לאו? זאת ועוד, המאהבת נראית כמי שאינה כל־כך יציבה, ומדוע על הסמל להגיב על דבריה?

נראה לי שיש בכתבות האלה משום חדירה מיותרת לחיי ולצינעת הפרט, ואיני מתפלא שהסמל הנדון עשה כל שביכולתו להתנגד לכתב ולצלם של העיתון.

אברהם נ. גיל, תל־אביב

חפיתרון הגרוע ביותר

הזדעזעתי עם קריאת מיכתבו של ה־קורא גבי גזית (העולם הזה 2022), אודות הוויכוח בין בנימין עמידרור וב. מיכאל. לדעתי, קשה לטעון שהכל כה טוב ויפה כפי שמנסה עמידרור לטעון (והעובדות ההיסטוריות שהביאו גם הוא וגם ב. מיכאל, יוכיחו). לעומתו אומר ב. מיכאל, ואני מצטט: „אלא שאני, בניגוד לך (לעמידרור) יודע מזמן שאין שחור ולבן בתולדות היהודים הערבים בארץ־ישראל" („פורום", העולם הזה 2020).

נוסף לכך, אינני מבין את זעמו של הקורא גזית על כך שבנימין עמידרור פנה אל ב. מיכאל. להיפך, גם אם נקבל את הנחתו של הקורא גזית שב. מיכאל שייך „לאותו סוג של ליצנים, שברור כי אורח־חייהם הבימתי מוגבל בתחומים, סיגנון ורמה," הרי גם אז הפיתרון הגרוע ביותר הוא שלא לענות. מה עוד שב. מיכאל ודאי שאינו נימנה עם „סוג זה של ליצנים."

אנשים מסוגו של גזית תומכים באי־מתן־תשובה, ומצפים ל„התזת ראשם" של הסא־טיריקנים השונים. מאנשים כאלה אין סיכוי לחיים פוליטיים ערים, שהרי הקורא גזית אינו רוצה כלל להגיב!

משה פינטו, רחובות

החברה עדיין קיימת

ברצוני להתייחס לידיעה שהתפרסמה במדור „אתה והלירה" (העולם הזה 2020) על קופות־רושמות אנקר.

לצערנו, ניסחו של הקטע אינו שלם, ועלול ליצור בקרב קוראיו הרושם, כי חברת אנקר חדלה מלהתקיים.

הודעה־לעיתונות, שהתפרסמה בגרמניה ב־12.5.76, הודיעה על ההנהלה החדשה של אנקר, על המשך ייצור הקופות ה־רושמות, ועל ההון החדש (15 מיליון מרקים גרמניים) שהוזרמו לחברה, על־מנת להבטיח המשך הייצור ואספקת החלפים.

רפי בס, תל־אביב

מלכת הקיטש

כמעט בכל הזדמנות מוצא אורי אבנרי לנכון להכתיר את הגברת גולדה מאיר, ראש־הממשלה לשעבר, כמלכת־הקיטש ש־בקושי שולטת ב־200 מילים עיברית. עד שאני בטוח שאילו הייתם מכריזים על תחרות „האשה הגלותית ביותר במדינה," היתה גולדה זוכה בה בלי קושי.

אך ראו זה פלא. אם אכן כך, איך זה שגשיא ארצות־הברית מכתיר את גולדה מאיר כ„מדינאית דגולה"? האם הנשיא פורד כה טיפש?

יותר מזה. על־אף שגולדה אינה מכהנת כבר בשום תפקיד רישמי, מתייחסים אליה אישי המימשל האמריקאי, וברא שם הנשיא ושר־החוץ קיסינג'ר, בהערצה גלוייה. האם הדבר לא אומר דרשני — שהאשה הזאת אכן אשה גדולה? (אגב, כך היה גם לא בתקופת הבחירות בארה"ב).

מה יש לאורי אבנרי לומר על כך, הוא שאינו חדל להדגיש את אפסותה? ושוב, דיברי פורד בתום הפגישה האחרונה בינו לבין גולדה: „היתה זו הזדמנות מצויינת להפיק תועלת מניסיונה של אחת המדינאיות הדגולות של תקופתנו."

זמי צוק, ראשון־לציון

משפחה „החכירה" בת 14 לחיי אישיות

„ידיעות אחרונות", 25.5

יורם גורן, בני־ברק

האק את יופי כיצד לזכות בשיער יפה, בריא ומטופח

WELLA

תשובה נכונה תוכלי למצוא במדריך לשמוש נכון בתכשירי וולה"

לכב' אינטרקוסמא — וולה בע"מ
ת"ד 1365 ירושלים
נא לשלוח לי
את המדריך לשמוש נכון בתכשירי וולה
השם: _____
הכתובת: _____

WELLA

רשי את המדריך לשמוש נכון
תכשירי "וולה", בפרפומריות, בתי־מרקחת, חנויות כל־בו, שק"ם, או ע"י תלוש החזמנה הר"ב

הערב, בהגרלת כדור הזהב של מפעל הפיס

הערב בטלוויזיה (לאחרי „מבט לחדשות")
תוצאות ההגרלה

פרס ראשון עשוי להצטבר ל:	800.000 ל"י
פרס ראשי:	500,000 ל"י
פרס כדור הזהב:	300.000 ל"י

25 שנות פעילות לקידום החינוך והבריאות

יש אנשים ש"הגדול" שלנו בשבילם קטן...

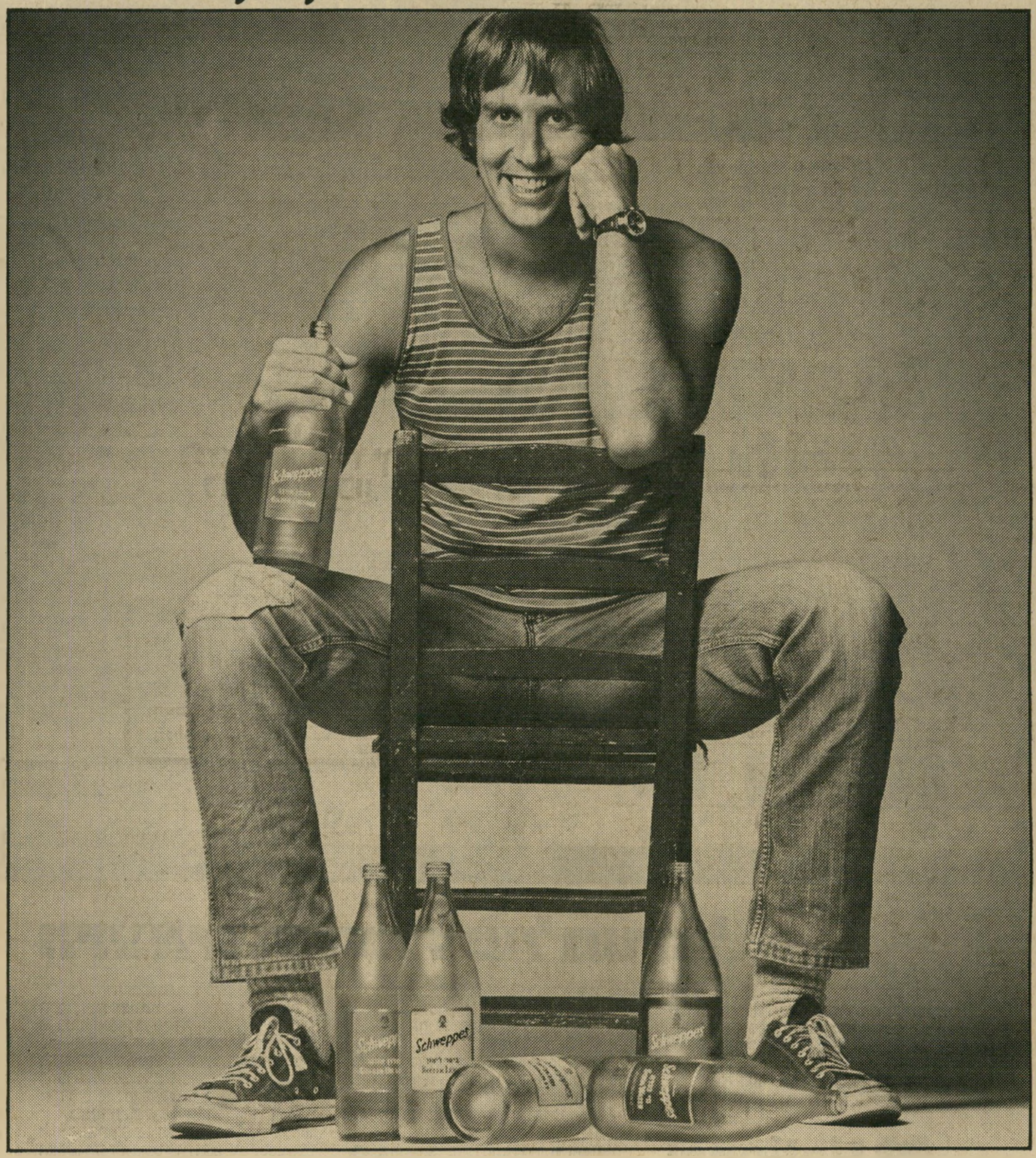

גבר גדול זקוק למשקה גדול עם טעם גדול ובכמות גדולה—כמו שוופס גדול.
לכן, אם יש לך גבר כזה בבית, או את רוצה שיהיה לך, מוטב שתחזיקי במלאי שוופסים גדולים ותוססים—גם את תהני מכך.
חמישה טעמים גדולים של משקה גדול בבקבוק גדול ובמחיר לא גדול 2.75 ל"י בלבד.

Schweppes
הגדולים של שוופס.

גולדן אורנג', ביטר לימון, קולה, לימון ליים, שוקולית, מי סודה.

הבקבוק הגדול רק 2.75 ל"י

באם אתם מעוניינים בכרוזה גדולה צבעונית של מודעה זו נא כתבו לת.ד. 540 רחובות.

חני לביטסון אלן | ארלרן-לם

National

היוצאים מן הכלל של נשיונל.

כלל ידוע הוא כי בכל כלל יש יוצאים מן הכלל, ולכן מציגה חברת נשיונל 3 מערכות סטריאו יוצאות מן הכלל.

כלל נוסף הוא, כי מערכת הסטריאו אינה רק נשמעת, היא גם נראית ולכן הושם הדגש במערכות אלה על עיצוב מרשים היוצר גם אוירה יוצאת מן הכלל.

כל אחת משלוש מערכות הסטריאו, משלבת בתוכה את כל הפריטים המוסיקליים האפשריים: רדיו, פטיפון ורשם קול קסטות.

המסקנה: לו היית רוכש כל אחד מהם בנפרד היה מחירם יקר הרבה יותר.

התוצאה: חוויה שטרם התנסית בה.

1 SG–2070 מרכז מוסיקלי רב־גוני לבית. מגבר רב־עוצמה (108W(PMPO. מכוון AM/SW/FM/FM STEREO בעל רגישות קליטה גבוהה ביותר. פטיפון משובח בעל דיסקית תקליטים גדולה (30 ס"מ). רשם קול קסטות סטריאופוני מעולה ושני רמקולים גדולים (2 WAY).

2 SG–1070 מרכז מוסיקלי ביתי המעוצב להפליא. מגבר רב־עוצמה (72W(PMPO. צליל של 4 ערוצים בשיטת "מטריקס". מכוון AM/SW/FM/FM STEREO. רשם קול סטריאופוני משובח, פטיפון ושני רמקולים גדולים (2 WAY).

3 SG–1020 מרכז מוסיקלי מושלם לבית. מגבר (30W(PMPO. מכוון בעל רגישות קליטה גבוהה ביותר AM/SW/FM/FM STEREO פטיפון משובח, רשם קול קסטות סטריאופוני ושני רמקולים גדולים.

להשיג בחנויות החשמל המובחרות.

מרכז התצוגה אבן גבירול 18, תל־אביב.

National
צעד קדימה אל המחר

National, Panasonic and Technics are brandnames of Matsushita Electric.

פרסום קרמון

מתי הם עובדים, לכל הרוחות?

קירקס נודד

לפני שבועיים צילצל אלינו עזר וייצמן. בפיו היתה בקשה בלתי־רגילה.

פתי של וייצמן נישאה. לכבוד המאורע נערכה חגיגה. וייצמן ביקש שלא לשגר אליה חלוליות־כיפוי, ולא לסקר את המאורע.

ואכן — תמונות החגיגה לא הופיעו בשום עיתון ישראלי, וקורותיה לא מילאו את טורי־הרכילות.

לכאורה היינו צריכים לכעוס על בקשה כזאת. אנשים רבים מטלפנים אלינו מדי־שבוע בבקשה לגנוז ידיעות ולמנוע פירסום. אנחנו מסרבים כימעט תמיד להיענות לבקשות אלה. תפקידנו הוא לשפוט מה זקוק ומה ראוי לסיקור, ומה לא.

אבל אנחנו שמחנו על בקשתו של וייצמן, ונענינו לה ברצון.

כי אופנת הפסטיבלים האישיים, שפשטה במדינה לאחרונה מחדש, היא סימן שד ריקבון.

■ ■ ■

כמה ימים לפני־כן נשא בנו של ראש־הממשלה את בחירת־ליבו. מאורע משמח בהחלט. לזוג הצעיר בוודאי מגיעים כל האיחולים, ומקרב־לב.

אולם ההילוכה הממלכתית שנזותה אל מאורע זה, היתה כה כדי להעלות קבס.

מי לא היה שם? כל ה„מי ומי" של החברה הישראלית, כפי שהודיעו העיתונים בצהלה.

האמנם? מי הוא מי בחברה הזאת?

העסקנצ׳יקים הקטנים, שהמיקרה העיוור שלה אותם מתוך הביצה המיפלגתית, והמאיישים עתה אי־ממשלה שאינה מתפקדת. אי־המנהלים של החברות הכושלות, הזקוקים באופן דחוף לכמה מיליונים מקופת המדינה כדי להסתיר את פשיטת רגליהם. אנשי אי־הרוח, העושים את הרוח היומית בעיתונות, ושהתישפוכת הבלתי־פוסקת של נאומיהם הבנאליים ממלאת את הטלוויזיה והרדיו. מלחכי־חפינכות ומלקקי־הישבנים המיקצועיים, הפושטים בצמרת המימסד כעכברושים בבטן אונייה רקובה.

בקיצור — כל אי־האנשים של אי־חברה זו, קאריקטורה של חצר מלכותית בממלכה של בננות.

בפסטיבל זה של פאראזיטים, מצא מוטי פרידמן את מקומו הראוי. ייתכן מאד שלאה רבין צדקה, בטענתה שאי־אפשר היה שלא להזמינו, מפני שהוא ידיד־מישפחה ותיק, ואין נוטשים ידיד ביום־שיפלו. ייתכן מאד שהיא צדקה גם ברומזה שהטאקט האלמנטרי היה צריך לצוות על פרידמן שלא להיענות להזמנה.

אולם מוטי פרידמן בוודאי אמר לעצמו: למה לא? למה דווקא אני צריך להיעדר? רק מפני שתפסו אותי אתמול, ואת האחרים יתפסו רק מחר? האם האחרים הם טפילים פחות טפיליים ממני?

מוטי פרידמן לא קילקל את האווירה בחגיגה. החגיגה היא שקילקלה את האווירה במדינה.

■ ■ ■

דיג על כמה פסטיבלים שנערכו במשך השבוע, ונגיע במישרין אל חתונת בנו של שר־החקלאות, אהרון אזן.

אהה! דיווחו כל כלי־התיקשורת, זאת היתה חתונה צנועה באמת! רק פולקסע של תרנגולות ומיץ־תפוזים! **חגיגה צנועה, שעלתה למדינה רק כמיליון דירות.**

כל ה„מי ומי" — או ת ם ה„מי והמי" — נחתו בנגב הרחוק, מי במסוקים ומי במכוניות־שרד.

כל השומן וכל הסחוס. הרבה־הרבה שומן, ודי מעט סחוס.

אומרים שהיו שם גם הרבה אנשים טובים ו„פשוטים", אנשי־מושב, מהם העובדים בעצמם בפרך, מהם העובדים קשה כדי לפקח על עובדים ערביים מהשטחים. הם באו לחלוק כבוד לשר הסימפאתי, ולהשתתף בשימחתו עם נשואי בנו (ואין לשכוח שאזן שיכל בן אחר).

אלה יכלו לחגוג — כלי טלוויזיה ועיתונאים, כלי גדולי המדינה, כלי הקירקס הנודד של הפאראזיטים.

■ ■ ■

כמה נעשה חשבון פשוט. כמה עולה אירוע צנוע כזה?

זהו תפקידו של מחשב. אחרי שיזינו אותו בנתונים המדוייקים. כאן אפשר לתת רק כמה הנחיות:

מחיר טיסת המסוקים. הבלאי, הדלק, שכר חטייסים. עלות כל מכוניות־השרד, הבלאי, הדלק, שכר־הנהגים. דמי־הנסיעה של כל האורחים הנוסעים על חשבון הציבור, בצורה זו או אחרת.

זמן־העבודה והרכב של עשרות השוטרים שגוייסו לאבטחת הצמרת.

ובעיקר:

שעות־העבודה של כל האנשים האלה, שהם שכירי הציבור, השכירים שלך ושלי, שאתה ואני משלמים להם את חלקי־הארי של משכורתנו כדי שיעבדו, והנה הם מבזבזים שעות רבות של זמן־עבודתם בנסיעות אל הפסטיבלים וזמן הפסטיבלים.

■ ■ ■

מתי הם עובדים, לכל הרוחות? המנכ״לים האלה, שחברותיהם מתנדנדות על סף פשיטת־הרגל — מתי יש להם זמן לעסוק במיפעליהם, ללכת אל הסדנות, להקשיב לרחשי־הלב של העובדים בבאר־שבע, פעם לכבוד נישואין ופעם לכבוד פטירה, פעם לרגל הופעת ספר ופעם כדי לקבל את פניהם של מי שהיו נפולת של נמושות עד שהתעשרו והפכו תורמים השובים וציונים מכובדים.

יום אחרי יום אחרי יום.

הברו יחד את השעות — הדרך אל והדרך מן, הנאום, החגיגה, הברכות, לחיצות־הידיים, הראיון בעיתון והצילום בטלוויזיה.

הוסיפו לזה את אלפי השעות המוקדשות בהכרח לאינטריגות מיפלגתיות, לטיפוח הגיבוי הסיעתי, לרכישת לבם של עסקנים.

ריכזנו של עוזם, מתי הם עובדים?

מתי יש להם זמן ללמוד אף מאית מן המידע, הדרוש כיום כדי לקבל החלטות גורליות על ענייני מדינה וחברה, צבא וכלכלה, המובאים מדי־שבוע להכרעת הממשלה?

מתי יש להם זמן לשמוע הדרכה מפי אנשי־מיקצוע, להקשיב לדיעות סותרות וחריגות, לקרוא מחשבות חדשות המתפרסמות ברחבי העולם בספרים ובכתבי־עת?

מתי יש להם זמן להתמסר ברצינות לענייני משרדיהם המתמוטטים, ליצור קשר של אמון עם עובדיהם, להתמחות בחומר המיקצועי, לפקח מקרוב על הנעשה, ללמוד את הפרטים, שיש לדעתם על בוריים כדי לקבל החלטות משמעותיות?

את כל התפקידים האלה, המוטלים עליהם, אין הם ממלאים בהתנדבות. עבורם הם מקבלים כסף שכר.

אנחנו משלמים שכר זה מפרי־עמלנו ובזיעת־אפינו.

אנחנו נדיבים מאד. כל מעסיק פרטי, שהיה רואה בזיהרף את תצוגתי עובדיו במסיבות יומיומיות ובחאלטורות תיאטרוניות, היה מפטר אותם בו־במקום.

■ ■ ■

שנות כהונתי בכנסת יכולתי לעמוד מקרוב על מידת הבקיאות — או אי־הבקיאות — של שרי־הממשלה בענייני מישרדיהם ולא־כל־שכן בענייני המכריעים של המדיניות הגבוהה, שעליה הם החליטו. שמעתי עד בוש נאומי־הבל של שרים, שהבורות הזדקרה מתוכם כמו ארובת־העשן של מיפעל־רידינג.

כאשר תיארנו את המצב, עוררנו רק זעם. מי היה מאמין ששר־הביטחון המהולל, שבילה את ימיו בצילומי־טלוויזיה, בשוד־עתיקות ובעיסקי־אהבים, הוא בור טוטאלי בענייני צבאיים? מי היה מאמין כי שר־התחבורה לא שמע מעולם את שמו של ראלף נאדר, האיש שחולל מהפכה ביחסו של העולם אל המכונית? מי היה מאמין ששר־האוצר הכי־יכול לא ידע דבר על נאומיו של נשיא מצריים, שבישרו מהפכה במחשבה המדינית של ארצו?

הפסטיבלים נמשכו, אלופי־צה״ל הבכירים לא נעדרו משום חגיגה, השרים לחמו ביניהם על כל דקה בטלוויזיה.

עד שבא יום־הכיפורים, שגילה לכל אדם במדינה באיזו קלות־דעת מחרידה נקבעות „קונספציות" ומתקבלות החלטות הדנות למוות אלפי בחורים צעירים.

זה היה סוף הפסטיבלים — לזמן־מה.

עכשיו הם התחדשו ביתר־שאת. שוב נודד הקירקס של ה„מי ומי" מחגיגה לחגיגה. שוב נשפכים הנאומים האירוטיים כשכר עסקן מגדוד ועד קטון, בקואליציה ובאופוזיציה, שאין זו מה לחגיר, סבור שמגיע זו לחגיר זאת בטלוויזיה וברדיו ובעיתונות מדי יום ביומו.

■ ■ ■

שבוע נסע נשיא־המדינה לביקור פרטי בבריטניה. נשיא המדינה הוא דמות ייצוגית. אין הוא קובע מדיניות, ואין לו אף הנגיעה הקלה ביותר בכל עניין חשוב.

אולם כאשר יצא הנשיא לדרכו, במזל טוב, באו כל ה„מי ומי" כדי להיפרד ממנו בנמלי התעופה.

לא רק יו״ר הכנסת, שממילא אין לו מה לעשות, לא רק ראש־הסכס, שזהו תפקידו. לא רק שר זוטר, כנציג הממשלה, לצורכי נימוס.

כולם היו שם. ראש־הממשלה והשרים. וכל מי שרצה להוכיח שהוא חשוב, ולהצטלם בטלוויזיה.

כמה מאות שעות־עבודה זה עלה? כמה דמי־נסיעה ושכר־עובדים?

ובעיקר — מהי חשיבות תפקידיהם של כל האנשים האלה בעיניהם שלהם עצמם, אם הם יכולים לבזבז מעבודתם בקטות שכאלה כשביל שום דבר?

הם לחצו את ידיו של הנשיא המיסכן, חייכו למצלמות, ואצו אל מכוניות־השרד המצוחצחות.

כולם מיהרו, כי לכל אחד מהם המתין התפקיד הבא — לנאום בכיתה ח׳ של בית־ספר יסודי, להופיע בפורום המוביל של אגודת נשים צידקניות, לאכול את רבע־העוף בחתונה/ברית־מילה/בר־מיצווה של בן/בת־הצמרת.

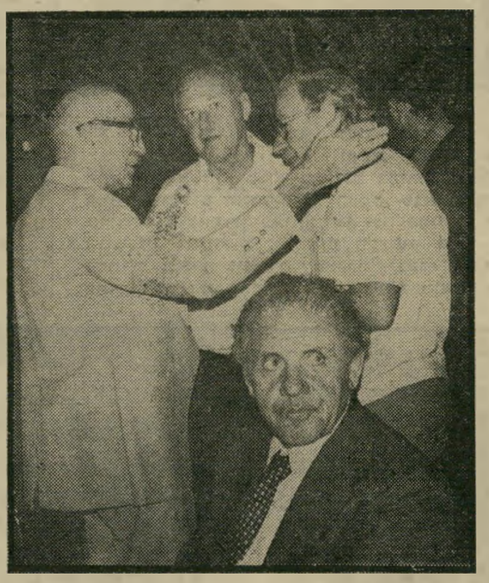

הממשלה בפסטיבל אוזן•

ולספק להם דוגמה אישית, לדגור על דינים־וחשבונות משעממים של מכירות ועלות־הייצור, לחפש רעיונות חדשים, לקרוא את מבול החומר המיקצועי המתפרסם בחו״ל?

ויתכן שהם סבורים כי זמנם יושקע בצורה יעילה יותר אם ישתפשפו שבע פעמים בשבוע ליד ראש־הממשלה ושר־האוצר, יצחקו לשמע הבדיחות התפלות של בעלי־שררה ויתחנפו אליהם.

כך אפשר להשיג מקופת־הציבור את המיליונים, הדרושים כדי לסתום את החורים שנוצרו במאזנים בעיקבות חוסר־הכישרון, אי־האיכפתיות, העצלנות הפשוטה והבורות של פרוטקציונרים אלה. שזכו בתפקידיהם בשל „קשרים" טובים.

אחרי הכל, אם החיפוי אינו מועיל, והפסדי המיליונים מתגלים לציבור, אפשר תמיד להאשים בכך את העובדים הצמוקים, הדורשים שכר מופרז ושאינם מוכנים לעבוד.

ולמה יעבוד מישהו, שהמנכ״ל שלו מבזבז את ימיו בפסטיבלים?

■ ■ ■

כל העסקנים האלה, הוד־מעלתם המיניסטרים, מתי הם עובדים?

בבוקר הם מופיעים בגניי־ילדים ועונים לשאלות הפעוטות. הטלוויזיה מנציחה כל מילה כיבדת־חשיבות היוצאת מפיהם.

בצהריים הם נושאים את דברם במועדון הימי של דימונה או במועדון החקלאי של סביון. הטלוויזיה מנציחה.

בערב הם ממהרים אל הפסטיבל — פעם בצפת ופעם

• השרים ידלין, רבין ורבינוביץ, מאחרי השר צדוק.

ייגאל ידין עוסק בארכיאולוגיה הפוכה:

הוא רוצה להכניס את ההנהגה לתוך האדמה

■ שבוע אחרי שראש־הממשלה **יצחק רבין** ואשתו **לאה** חגגו עם שר־התקשורת **אהרון אזולאי** את נישואי בנו עמוס, הם חגגו יחד עם אחד משומרי־ראשו המסורים ביותר של ראש־הממשלה את טכס ברית־המילה של בנו המאומץ. לאה רבין לא ידעה שזה אימוץ, ניגשה אל אשתו של שומר־הראש, ובנוכחותם של נשיא־המדינה **אפריים קציר** ושל אלוף (מיל.) **רחבעם** („גאנדי") **זאבי**, אמרה לה: „איך הצלחת להסתיר ממני את ההריון במשך תישעה חודשים?" למחרת ברית־המילה בילו הרבינים במיסעדת־הפאר לה בורקטה שבצפון תל־אביב, כשהם חוגגים את יום־הנישואין של קצין בכיר בצה"ל.

■ בין לאה רבין והעיתונאית **עדה הוז** מתקיימת תחרות מזה מיספר חודשים. השתיים מתחרות מי מהן תוריד מעליה יותר קילוגרמים, על־פי דיאטת־רבין המפורסמת. באחת הפעמים הצטרף אל השתיים ראש־הממשלה, שהצליח להביסן ולהפחית חמישה ק"ג ממישקלו. לאה הורידה שלושה ק"ג, ואילו עדה שניים בילבד. בסוף התחרות אמרה לאה רבין לעדה: „כנראה זייפת!"

■ במיזנון־הכנסת טוענים, כי רב־אלוף (מיל.) הפרופסור **ייגאל ידין** עוסק כעת בפעולה הסוכה מזו שהורגל לה. אם כל הזמן, במיסגרת עיסוקיו הארכיאולוגיים, הוציא דברים מהאדמה, הרי שעתה, במיסגרת פעולותיו הפוליטיות, הוא קובר את יצחק רבין עמוק באדמה.

■ כשחזר יושב־ראש הכנסת, **ישראל ישעיהו**, ב־שבוע שעבר מטיול בנורווגיה, הוא נשאל על־ידי ידידים מה היה הדבר שהרשים אותו ביותר במדינה הסקנדינווית. הוא השיב: „השמש שם כל־כך חזקה, כמו בתימן."

■ את ועידת מפ"ם, שנפתחה ב־35 דקות של שירה, כינה האמרגן **יעקב אגמון**: „הזימריה השבועית של מפ"ם."

■ שר־הפנים ד"ר **יוסף בורג** יצא באמצע ישיבת־ממשלה, והתיישב יחד עם אחד מיועצי השרים, שלאחרונה נראה סרה כניסתם לישיבות־הממשלה נשמעו צעקות, והיועץ שאל את בורג למה אינו בפנים. השיב השר: „כל מה שאומרים שם כעת, כבר אמרו. וכל מה שאני אגיד, כבר אמרתי."

■ במיזנון הכנסת ישבו ח"כ **אליעזר רונן** ועוזר שר־המישטרה **יחיאל** („חיליק") **גוטמן**, הדומים דימיון רב. ניגש אליהם ח"כ **משה דיין**, פנה אל גוטמן ואמר: „בנאום שלך היו כמה נקודות שהייתי מבקש להשתמש בהן בנאומי." גוטמן הצביע על רונן ואמר: „זה לא אני, זה הוא!" דיין נדהם והגיב: „מה, אתה לא רונן?" הסמיק, פנה אל רונן וחזר על הבקשה.

■ באחד הדיונים שהתקיימו בוועדת־חשירותים של הכנסת על הקיצוצים בתקציב, קרא ח"כ הדתי **אלישע שיינמן** לעבר שר־הבריאות, **ויקטור שם־טוב**: „מה קרה לך בזמן האחרון? שר־מסעד **זבולון המר** זועק על תקציב מישרדו, שר־המישטרה **שלמה הילל** טוען שקשה להתייחס אל התקציב שהוקצב לו, שר־החינוך **אהרון ידלין** מתראיין בטלוויזיה, ואתה שותק!" ח"כ **מנחם יריד** לא נתן לשר־הבריאות שהות לענות ואמר: „לשם־טוב יש מה להגיד רק בעניין קדום." אחד הנוכחים העיר לו כי הוא סוגע בשר. השיב יריד: „השר ואני נסתדר." ח"כ **אורה נמיר** לא יכלה להתאפק, ושאלה: „גם בעניין קדום?"

■ **בעת הדיונים על תקציב מישרד־המישטרה** סנה ה־עיתונאי **שמשון אריך** אל שר־המישטרה שלמה הילל ו־אמר לו: „אני מכסה את עניין התקציב..." הפסיק אותו הילל ואמר: „תסלח לי, את התקציב הזה אי־אפשר לכסות."

■ **לפני שבועיים פירסמו** עיתוני ישראל בעמודיהם הראשונים תצלום, שהראה את „המישלחת הישראלית" נוטשת את פסטיבל־הסרטים בקאן, כתגובה על הצגת הסרט האנטי־שמי כביכול צל המלאכים של **ריינר ורנר פאסבינדר** (העולם הזה 2023). בתמונה נראו פקיד מישרד המיסחר והתעשייה, **זוהר ברעם** וה־זמרת **ריקה זראי**. עתה נתברר כיצד נולד תצלום מוזר זה: ריקה הגיעה באותו יום לפסטיבל כדי לצלם תוכנית לטלוויזיה הצרפתית. ברעם, שהיציאה מן הפסטיבל נכפתה עליו, למרות שכלל לא חזה בסרט, ניסה — לשווא — להתגונן מפני העיתונאים שעטו עליו ושתבעו לשמוע את דעתו על הסרט. אולם כשראו את ריקה זראי, נטשו את ברעם והתנפלו עליה. מתוך „סולידאריות יהודית" הצטרפה ריקה ל„מישלחת הישראלית", שלא היתה קיימת כלל, וכך פורסמה התמונה בעיתוני אירופה, כשהיא כוללת גם את המפיק הישראלי **אדם מסים**, שנזדמן למקום במיקרה.

■ אחרי שריקה זראי צולמה בתוכנית הטלוויזיה, ניגשה אליה ילדה בת שמונה וביקשה את חתימתה. „מניין את?" שאלה ריקה בחביבות, כשהיא חותמת בעיברית על גבי תמונה ציבעונית. „ממצריים!" השיבה הילדה. „את יודעת שאני מישראל?" שאלה ריקה את האירבית הקטנה, שהשיבה מייד: „זה לא חשוב. אני אוהבת אותך!"

■ לא כדאי להסתכסך עם ח"כ **אבא אבן**. למסקנה זו הגיע מזכיר מיפלגת־העבודה בתל־אביב, **דוב בן־מאיר**, הטוען כי „מאז שסירב לתמוך בחוגי־הבית של אבן, הוא מוחרם בבית ברל. כל זמן שאבא אבן, מזכיר בית ברל, לא חיפש לו תומכים לחוג־הבית שלו, הנחיתי את הבמות הרעיוניות בבית ברל. מאז שסירבתי לתמוך בו, התחיל אבא אבן להנחות את הבמות הרעיוניות בעצמו."

■ המשורר **יבי** ישב ב־קפה סולטאן. כאשר עברה שם השחקנית **חנה מרון**, אשר לה הקדיש יבי לא־מכבר שיר גלהב. חנה הודתה לו על השיר, והדביקה לו נשיקה לבבית. „גם אני רוצה נשיקה," קרא הצייר **אורי ליפשיץ**, שישב לאותו שולחן. „רק אחרי שתתגלח!" השיבה השחקנית, והמשיכה בדרכה.

■ האדריכל **ישראל גוריביץ**, טרוד לאחרונה בחקר הבעיות האקולוגיות של מדינות־ערב. ידידיו הרבים כבר החלו חוששים שיש בכוונתו לרדת למארוקו, אולם גודזביץ מיהר להסביר להם שהוא מתעמק בבעייה, כיוון שהוא מתחיל להגיש פינה קבועה בעניין חדש.

אליעזר רונן ח"כ מפ"ם ישב על הבימה בפתיחת ועידת מפ"ם, שהתקיימה ב„היכל התרבות", כשהוא לבוש בחליפה בחירה ובחולצה אדומה לוהטת, בניגוד ליושבים האחרים על הבמה, שבאו בלבוש מפ"מי מסורתי: חולצה עם צווארון פתוח. רונן זכה בתגובות חיוביות מצד צירות הוועידה, שאמרו לו: „היית הקישוט היפה ביותר על הבמה." למחרת הופיע בוועידה, שעברה לכפר המכבייה, כשהוא לבוש בחולצה עממית, קצרת שרוולים, בעלת צווארון פתוח (ראה תמונה).

חיים בראון עוזרו של שר־החוץ יגאל אלון, ליווה את השר לוועידת מפ"ם. בראון, איש אחדות־העבודה, המתין לשר על הדשא (משמאל). צעירי מפ"ם ניגשו אליו, מבלי להכירו, שאלו לאיזה סניף הוא שייך. השיב בראון: „אזור." הוא נרשם על־ידם, ונבחר כציר.

אנשים

בקול השלום, שתדון בבעיות איכות־החיים של המרחב מבלי להתייחס לגבולות טריטוריא־ליים: „יש באיזורנו בעיות די חשובות של איכות־חיים, שיפור עורקי־תחבורה, זוגות־צעירים וזיהום סביבה. אם נתרכז בהם, אולי נשכח מה־בעיות האחרות, ואולי זה יקרב קצת את השלום!"

■ הכתב הצרפתי של רשת האי־בי־סי בפאריס, **ניקולא גרנייה**, הגיע לישראל יחד עם מסרים ואיש־קול, כדי לעזור לצוות הישראלי כאן.

למרות „שאני עובד הטלוויזיה הישראלית."

■ האצנית המצטיינת **אסתר רות־שחמורוב** יכו־לה לפתוח לישכת־עיתונות פר־טית במכון וינגייט, שם היא מתגוררת לקראת אימוניה ל־אולימפיאדה. אסתר אינה חדלה להעניק ראיונות לכתבים זרים, המתדפקים על דלתה, והיא מצולמת לרישתות־טלוויזיה רבות בחו"ל. עיתונאי ידוע, כמו **ויקטור ציגלמן** מנובל אובזרוואטר הפאריסאי נאלץ להמתין ימים אחדים, עד שאסתר מצאה זמן פנוי כדי להעניק לו ראיון.

■ הסופר הערבי מלוד, **פאיזי אל־אסמר**, שחזר ה־שבוע אחרי שבילה כמה שנים בחו"ל, סיפר כי נתקל אי־שם בסקוטלנד בפליט פלסטיני, ש־גם מישפחתו באה מלוד. תוך שהחליפו סיפורי פולקלור, שב־מרכזם עמדה האיבה רבת־הדורות בין בני רמלה לבני לוד, סיפר לו בעל־שיחה את הבדיחה הבאה, המהלכת במח־נות־הפליטים: בעמאן נפגשו שני פליטים, האחד מלוד והשני מרמלה. „שמעת?" אמר הפליט מלוד, „היתה קטטה המונית בין היהודים ברמלה והיהודים בלוד." שאל הפליט מרמלה: „מי ניצח?" השיב הפליט מלוד: „כמובן היהודים מלוד!"

גרנייה קיבל אישור לסקר את ההפגנות בשכם, ו**ביל פימנס** שליח האי־בי־סי בישראל, קיווה כי אחרי מיכתבי־התגובה ה־חריפים ששלחו לראש־הממ־שלה ושר־הביטחון אחרי מע־צרם של אנשיו לפני חודש בג'נין, **תעבור הסקירה בשכם** ללא תקלות. אולם גם הפעם נעצר איש האי־בי־סי עם צוותו, כששוחרר, בא ניקולא גרנייה למיזנון בית סוקולוב, וסיפר לעמיתיו הישראליים כי אנשי־הביטחון הישראליים לא רק הפריעו לו בעבודתו, בכך ש־עצרו אותו, אלא הם ניסו גם **לשכור את מצלמותיו. אמר לו כתב הטלוויזיה הישראלית, רפיק חלבי:** „אל תדאג, זה לא מפני שאתה כתב זר. הם עשו לי בדיוק אותו הדבר,

ברכה שוורץ

במחשוף־ענק ובכובע נוסח שנות ה־30', היתה כוכב הערב בפתיחת תערוכתו של הבמאי שמואל בונים, גנבה את ההצגה מהרישומים שהיו על הקיר, פגשה בידידתה התכשיטאית רחל גרא (מימין).

ז'אן פייר־קון

ואשתו אנה, עולים חדשים מצרפת, פתחו חנות לבגדי־אופנה בכיכר־את־רים, הזמינו מאות אנשים לפתיחה שכללה כיבוד שהוכן על־ידי מיסעדת יוקרה וכלל מעדנים תוצרת־חוץ ושמפניה. מאות האור־חים, שחקפידו לשוחח צרפתית ואנגלית, התנפלו על האוכל. אנשים שעברו במיקרה ליד החנות הורחקו מהמקום בגסות, כשבעלי־חבית שואלים כל אורח בלתי־מזוהה: „מי הזמין אותך?" אחרי הזלילה התקיימה ארוחת־ערב, שאליה הוזמנו אותם שלא שבעו.

הזודיאקוס

אם את מתאכזבת מאד בימי סוף השבוע, זכרי שרצית בזה, ולא עשית שום דבר בסיסי כדי למנוע את הדבר. האיש שפגשת שוב אינו משאיר בפיך אלא טעם של אפר. זכרי שגם הוא איננו יכול לתת לך מה שאת מרשה לו לתת. אל תהסס לצאת לבלות הרבה, לערוך טיולים ארוכים בכפר.

עננים סוערים יכסו לקראת סוף השבוע את חיי האהבה שלך. אם אתה נשוי — תפרוץ מריבה סוערת בינך לבין אשתך. אם יש לך חברה — תיפרדו. גם את, בת שור לא תלקקי דבש השבוע: את תיפרדי לזמן ארוך מאדם הקרוב מאד אלייך. שתייתך המופרזת תרחיק את רוב ידידיך.

השבוע מתחילה תקופה בחייך, בה תצטרך לנקוט ביוזמה, שוב ושוב. על כן מוטב שתתכונן בזהירות את צעדיך הבאים. בת תאומים: הזהרי משחייה, תאכלי לפני שאת חולכת בבוקר לסידורים, כוח חמשיכה שלך יגבר. אחרי מוצאי שבת תגבר השפעתך למשך זמן קצר. נצלי זאת.

רגש־הנקמנות לא יעזור לך, ועשוי אף להזיק לתוכניותיך לטווח רחוק. מכתב שיגיע אלייך ביום ג' בת סרטן יכעיס אותך כל־כך, שמוטב כי תשקלי ימים אחדים את תוכנו, בטרם תנקטי פעולה או תשגרי תשובה, לכאן או לכאן. לעומת זאת אין ספק שאפשר לנצל את השבוע הזה: לשקול בו מחדש את כל הבעיות הכספיות והמשפחתיות המעיקות עלייך.

יום ד' מתאים לסידורים כספיים. יום ו' מביא לך בשורה לא כל־כך נעימה. זהו שבוע טוב לאלה הרוצים לבלות, לרקוד ולטייל. אולם בסוף השבוע עליך לאגור כוח לקראת הבאות — לא כל־כך טוב לעסקים. בייחוד ידאיג אותך שותפיך ושכניך. סידורי בית קטנים יש לסיים בזריזות.

ה־16 בחודש עשוי להתגלות לך כיום בעל משמעות בכל הקשור לפעילותך הרומנטית. תיווכח שיש לך יותר ידידי־אמת ממה ששיערת. מתנות שימושיות יפתיעו אותך. חיי־חברה עליזים ונעימים יסיחו את דעתך מבעיות היום־יום. שבוע טוב לחיסכון. בתולה: לבשי צהוב.

מיפנה במחשבה ביום ה' יהווה עבורך סימן לתקופת־חיים חדשה. אין צורך למחוק את העבר, אך השתדלי לבנות עתיד טוב יותר. כוח השכנוע שלך גובר. אתה אמנם מוצא את עצמך מבודד, אך יחד עם זאת מאושר ובעל כוח בלתי־רגיל. אפילו יריבים, עליהם תשפיע בנושא מסויים, יכבדוך. הרבו בשבוע זה במסעות ועיסקו הרבה בספורט.

מוזר איך שאתה מסתבך כל הזמן בתככי־הזולת, לא? כאילו כל זה היה אהוב עליך. אבל אתם שונאים תככים, לא כן, בני־עקרב? נו, את הסוד לא נגלה. זה יישאר בינינו. לעומת זאת, כדאי להתרענן במעט־נסיעות או טיולים. הבריאות שלך חשובה, בת עקרב: שימרי על עצמך — בייחוד הישמרי ממחלות מידבקות, בעיקר במקומות ציבוריים. הרבי להתרחץ בים.

תיווכח לראות שהוא מוכן לבוא לקראתך ולגלות הבנה בכל הנוגע לך. הוא לא יוכל להסתיר את מבוכתו כשתבחיני שהוא נמשך אליך. יום חמישי הוא יום השילטון הבלתי מעורער שלך. הוא עשוי ביום זה להסכים לכל מה שעולה על רוחך, אפילו לקבל את חייצייד השנונים. אל תספרי לו על הידיד החדש שהיכרת. בת קשת — צאי לחיק הטבע.

אתה מרבה לשבת במקומות ציבוריים, בלי לעשות דברים מועילים. נסה לשנות מינהג פסול זה לפני שיזיק לך. אל תנסי לחפש את עתידך בעבר — הוא עוב אותך וזהו! לעומת זאת, תפגשי השבוע אדם, שיקסים אותך. בגישה נבונה, תצליחי לרכוש את חיבתו. בעיות נפשיות המציקות לך, אינן מאפשרות לך להתרכז בדברים נחוצים. התייעצי עם רופא.

אם כי יש כל הסיכויים שתרצה לנצל את החופש החדש שלך, אל תעשה זאת: גם הנסיעות מסוכנות השבוע. לבני־דלי, וגם שינויי־הפתע טומנים בחובם כל מיני סכנות פסיכולוגיות. כדאי, לעומת זאת, להכיר אנשים חדשים, ולהתעניין בתחומים חדשים. בזהירות. עיסקה טובה מזדמנת בדרכך.

היומיים הראשונים של השבוע מתאימים לעריכת חשבון נפש ולחב־הרת מטרות לטווח ארוך. דאג לכך שתימצא בחברתם של ידידים מהימנים וריאליסטיים, שיוכלו להדריכך ולסייע לך בקבלת החלטות חשובות. היה זהיר בכל הנוגע להוצאות כספיות שתקבענה את עתידך.

חוקרים חשד נגד מנכ"ל „הבנק־למלאכה"

מנכ"ל „הבנק למלאכה", **יורם גלאון**, חוקר עתה אם קודמו בתפקיד, **אברהם פיין**, ניצל לרעה את סמכותו והשתמש בכספי הבנק לטובתו האישית. החקירה באה ביגלל שאילתה בישיבת מועצת־המנהלים של הבנק, שהוגשה על־ידי חבר־הכנסת **יעקוב פרנק**, שהוא חבר מועצת־המנהלים. פרנק שאל אם נכון שכספי הבנק הושקעו על־ידי פיין בתוכניות־חיסכון פרטיות שלו.

מדובר ביותר מחצי־מיליון לירות, ונראה כי גם מקורבו של פיין בבנק עשו זאת. גלאון מסר למדור זה כי יסיים את הבדיקה, וייתן תשובה בישיבה הקרובה של מועצת־המנהלים. לדבריו, טוען פיין כי קיבל למה שעשה אישור ממועצת־המנהלים. עתה בודק גלאון אם תואמים מעשיו של פיין את ההחלטה.

פיין פרש מניהול הבנק לפני כמה חודשים, אחרי שנים רבות של ניהולו. יחד עימו פרש גם יושב־ראש מועצת־המנהלים, **יעקב סלמן**. השניים הסתכסכו עם „התאחדות בעלי המלאכה", שפרנק נציגה, ושהיא בעלת־מניות גדולה בבנק.

בינתיים לא נמסרו למישטרה פרטים על החשדות, אולם ח"כ פרנק מסר כי לא ייתן יד לטישטוש העובדות.

המישטרה חוקרת עיסקי בשר

המישטרה החלה חוקרת את פרשת ייבוא הבשר והחברה הפנאמית, שהקימו **יעקוב שריד** ו**אליעזר קליימן**. שריד היה בשעתו מנהל לישכת השר **חיים צדוק** במישרד־המישחר־והתעשייה, ואחר־כך ציר כלכלי באמריקה המרכזית. המישטרה בודקת אם לא ניצל את מעמדו הרישמי לצרכי עיסקות הבשר, שבמהלכן הוקמה חברה בלתי־חוקית בפנאמה ונפתחו חשבונות מטבע זר בשווייץ ופנאמה בלי אישור האוצר.

נמכר שליש מ„להיטון"

יעקב אלון קנה שליש ממניות שבועון־הבידור „להיטון". אלון הוא מנהל מחלקת־המודעות של השבועון. בעלי־המניות האחרים של השבועון הם **אברהם אלון** והעורך, **דויד פז**.

הוקפא מגע למכירת „גני־שולמית" לפלאטו

מגעים ראשונים בין בעלי רשת המלונות „גני שולמית", קבוצת היזם **בצלאל מיזרחי**, לבין **שמואל שרון (פלאטו)**, הופסקו בגלל הבדלים במחירים. בעלי־המלונות תובעים כ־60 מיליון לירות עבורם.

לרשת שלושה מלונות: באילת, ים־המלח ואשקלון. הסיבה ליציאתו של מזרחי מעיסקי המלונאות היא רצונו להתרכז בעיסקי הבנייה והקבלנות, בתקופת המיתון הקרבה לדעתו.

יזם מיזרחי
אהבה פלאטונית?

דו"ח „בנק־ישראל" מגלה

● האם השכר בישראל גבוה? „בנק ישראל" הישווה את השכר בתעשייה הישראלית לשכר בשש ארצות תעשייתיות גדולות. מסתבר כי השכר, ביחס ליחידת־תפוקה בישראל, הגיע בשנת 1974 רק ל־64.5% מן השכר המקביל בארצות התעשייתיות. בשנת 1975 היה השכר בישראל, לעומת השאר, רק 56.2%. לא גובה השכר הוא שמפריע לתעשייה הישראלית לייצא.

● כמה הרוויחו היבואנים בשנים 1974 ו־1975 מהפרשי הפיחותים? „בנק ישראל" מגלה, כי בשנתיים אלה הגבירו את הייבוא בציפיות לעליית־מחירים ולפיחותים. בשנת 1974 הביאו ארצה תשלומות ב־2,707 מיליון דולר, לעומת ייבוא צפוי של 2,416 מיליון. עודף הייבוא בשנה זו, שהובא לצרכים ספקולטיביים, הוא 364 מיליון דולר. בשנת 1975 היה עודף הייבוא לצרכים ספקולטיביים 218 מיליון דולר. בשתי השנים הוא היה 582 מיליון דולר.

בשנתיים אלה הרוויחו היבואנים מ־שינוי־שערים כ־50 אחוזים, או כ־300 מיליון דולר. על רווח זה ויתרו חן המכס והן מס־ההכנסה, וניסיונות המכס לגבותו בצורת חיטול־מלאי, נכשלו.

● אגב, בשנתיים אלה הרוויחו גם היצואנים מעיכוב העברת תמורות־יצוא ארצה. „בנק ישראל" מגלה, כי העברות־הון פרטיות ארצה, שהיו בשנת 1973 731 מיליון דולר, ירדו בשנת 1974 ל־500 מיליון, ובשנת 1975 ירדו ל־392 מיליון דולר. מסקנה: כ־400 מיליון דולר, שהיו צריכים להגיע ארצה, עוכבו יותר משנה במטרה להרוויח את הפרשי הפיחותים. המדינה, שחסר לה כסף, נאלצה ללוות מטבע זר בריבית יקרה בחוץ. המטבע, שעוכבה על־ידי היצואנים, בעיקר יחלומנים, ניתנת לחם בריבית מצחיקה של שישה אחוזים לערך.

● למיקרא הדין־וחשבון של „בנק ישראל" אמר איש־העסקים **דני פינקס**, כי מצא שיתרות ההשקעה נטו בישראל בשנה האחרונה, זהות לסכומי־הכסף שהחזיר **מיכאל צור** ארצה.

הלקוח המיסתורי של פירון – קרל כהנא

הלקוח של עורך־דין **מיכאל פירון**, בגללו חוגשה תלונה ליועץ־המישפטי־לממשלה, ואשר שמו לא פורסם עד כה, הוא המשקיע האוסטרי **קרל כהנא**.

כהנא הוא בעל מניות בכיר במיפעל „פריקלס" בים־המלח בשותפות עם חברת „כימיקלים לישראל". עורך־דין פירון מייצג את כהנא ואת השקעותיו בישראל. כהנא גם המתווך בעיסקת מכירת מטוסי ח„כפיר" לממשלת אוסטריה.

יושב־ראש מועצת המנהלים של התעשייה האווירית, יצרנית ה„כפיר", הוא עורך־דין מיכאל פירון. כפילות זו גרמה לתלונה אצל **אהרון ברק**, שייתן בימים אלה את החלטתו, האם מותר לפירון לשבת על שני הכסאות.

נבנצאל מוצע לתקופה נוספת

מבקר־המדינה, **יצחק נבנצאל**, מוצע על־ידי מרבית חברי ועדת־הכספים של הכנסת לתקופת־כהונה נוספת כמבקר־המדינה. נבנצאל חודיע, לפני שבועות אחדים, כי לא ימשיך בתפקידו עם תום כהונתו השנה. אחרי הודעתו התברר ל־חברי־הכנסת, כי קשה להגיע להסכמה על מועמד ברמתו של נבנצאל.

חברי־הכנסת המציעים אותו לתקופה

מבקר נבנצאל
שניים חדות?

נוספת טוענים כי למעשה, הדינים־והחשבונות שלו חשפו את כל הליקויים שהתפרסמו, אם־כי הם תוארו בצורה שקטה ויבשה. לדיבריהם, כאשר יידע המבקר כי התקופה הנוספת תהיה ה־אחרונה, לא יהסס לחשוף יותר שיניים ולמתוח ביקורת ברורה יותר, שתבקר גם את המעורבים ולא רק את העניין המבוקר.

מגיע כבש קפוא

אונייה ובה ארבע־מאות טונות של בשר־כבש קפוא מצ'ילי מגיעה השבוע ארצה. המיטען מובא על־ידי חברת „אשור". הוא היה אמור לחגיע לארץ כבר לפני כמה שבועות, אולם הבעיות ב„חברה הימית לחובלת פרי" עיכבו את הובלתו ארצה. הכבש הוא מאיכות מעולה, מ־איזורי הפמפאס המשותפים לארץ־האש של ארגנטינה וצ'ילה.

שמועות שווא בעניין לווינסון

מקורבי נגיד „בנק ישראל", **משה זנבר**, הפיצו לאחרונה כאילו רוצה יושב־ראש הנהלת „בנק הפועלים", **יעקוב לווינסון**, בתפקיד הנגיד. מטרת השמועות היא ניסיון להשפיע על שר־האוצר **יהושע רבינוביץ**, לתמוך בהמשך כהונתו של זנבר לתקופה נוספת.

שמועות אלה הן חסרות כל יסוד, וכאשר הגיעו אל לווינסון הכחישן זה בצורה חד־משמעית. גם אישי־כלכלה בכירים, המכירים את לווינסון היטב, משוכנעים כי לא יסכים ואינו רוצה כלל בתפקיד נגיד „בנק ישראל". יציאתו לחופשה היא טוטאלית, והוא נמנע מכל קשר עם גורמי־כלכלה, לחוציא עניינים הקשורים בהעברת תפקידו **לנפתלי בלומנטל**.

בינתיים הגיע שר־האוצר למסקנה, כי המועמד הטיבעי לתפקיד הנגיד הוא **דויד גולן**, מנכ"ל „חבנק הבינלאומי הראשון".

רוטשילד נכנס לניהול בנק בקליפורניה

הברון **אדמונד דה־רוטשילד** החליט לחזק את שליטתו ב„בנק אוף קליפורניה", הידוע בשם „בנקאל־טרי־סטייט" (הבנק היחיד באמריקה הרשאי לפעול בשלוש מדינות). הוא הודיע על כניסתו כחבר מועצת־המנהלים של הבנק, השקיע בו עוד 8 מיליון דולר כהלוואה לחברה המחזיקה במניות הבנק, והחליף את נשיא הבנק בפעם השלישית תוך שנה. הנשיא החדש הוא **שאונסי שמיט**, קודם נשיא „נשיונאל בנק אוף שיקגו." חוגי בנקאות מציינים, כי מטרתו היא להפוך את הבנק ל„מורגן־גראנטי" של המערב.

בשלושה החודשים שבהם משמש שמיט בתפקיד, הוא הקפיא את חלוקת הדיווידנד, קיצץ במספר הסניפים, עבר למישרדים פחות יקרים, והקטין את השקעת הבנק באיגרות־חוב עירוניות. מעשה נוסף שלו היה עיקול אחת מאוניות „החברה הימית להובלת פרי," החבה כספים לבנק.

קודמו של שמיט, **ג'יימס ג'ונס**, לא ניהל את הבנק בצורה השמרנית שבה רצה רוטשילד, ועזב אחרי חמישה חודשי ניהול, עם חצי־מיליון דולר פיצויים.

קרן סודית באוצר לשיחוד עיתונאים

בסוף אפריל 1975 פורסמו ב„רשומות" תקנות, המסדירות את מיסי־הנסיעות לחו"ל וקובעות מי זכאי לפטור מלא או חלקי. התקנות החדשות כוללות כמה אישורים תמוהים כמו, למשל, הפטור לסוכני־נסיעות מכל מס, או פטור לתל־מידי־ישיבות בחו"ל, אבל רק ישיבות ששר־חדתות מאשרן לצורכי פטור.

התקנות מאפשרות, ובצדק, לתת פטור במיקרים של נסיעות של חולים או מי־קרי־סעד או מקרי אסון אישי. התקנות אינן מאפשרות לאוצר לתת בעזרתן פטורים מסיבות של שוחד או קנייה של הנוסע. מי שסבר כי בגלל זה יחדל ה־אוצר להפלות בין האזרחים על־ידי מתן פטור למי שהוא רוצה, טועה.

האוצר שיריין קרן מיוחדת בת 30 מיליון לירות, משתמש בה כדי לשלם מס־נסיעות עבור נוסעים לחו"ל שלא ניתן לפטור אותם בעזרת התקנות הקיימות.

הנה מיקרה טיפוסי: לפני כמה חודשים הזמין השוק המשותף עיתונאי אחד לסיור יסודי של כמה חודשים בארצות השוק. ההזמנה הועברה על־ידי מישרד־החוץ לאגודת העיתונאים בירושלים, וזו החליטה כי תחת לשלוח עיתונאי אחד לכמה חודשים, עדיף לשלוח את כל ה־כתבים הכלכליים לכמה ימים. את שאלת הכרטיס פתרה „אל־על", הששה לשלוח חינם עיתונאים הכותבים עליה טובות.

נותרה שאלת מס־הנסיעות. התקנות פוטרות מי שמוזמן על־ידי ממשלה זרה, ואשר הממשלה הזרה משלמת את הוצאות הנסיעה שלו. כאן לא היה דבר כזה. השוק הזמין עיתונאי אחד, ולא עשרות. מה עשה האוצר, הזקוק אף הוא לכתבים הכלכליים של ירושלים ולרשימותיהם על מעשיו? שילם עבור העיתונאים את מס־הנסיעות מכספי הקרן.

בימים אלה מציע האוצר לקצץ בתקציבים של ילדים למישפחות נזקקות. לא הופיעה אף רשימה אחת של כתב כלכלי ירושלמי המציעה לקצץ בקרן השוחד, ולא בקצבת הילדים הרעבים. כן הופיעו הרבה רשימות הלוחמות בתקפנות שכר, וכן כאלה הקוראות להפסקת נסיעות ל־חו"ל.

של אחרים.

כוכב חדש נולד!

JUPITER

טלוויזיות

בנגיעה אחת
אתה רואה ושומע-בבת אחת!

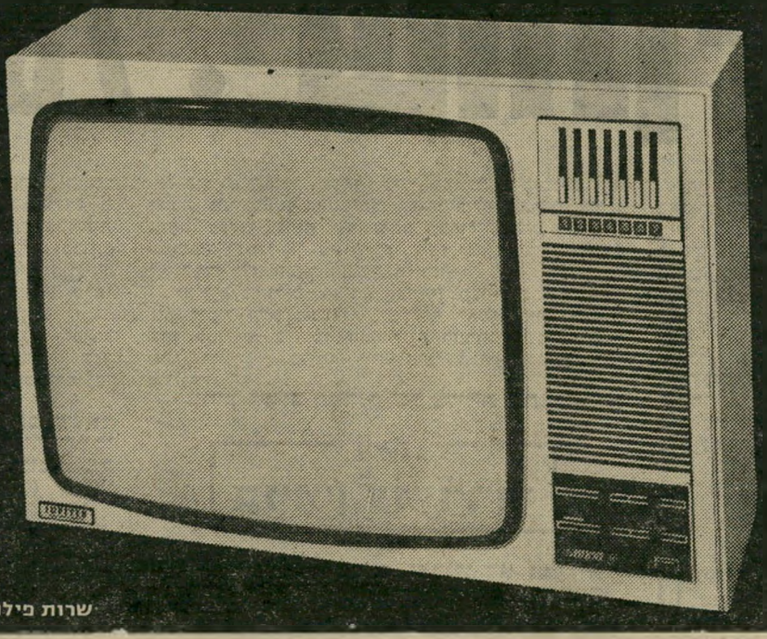

סודות טכנולוגיה חדישה
מתגלים בפניך מיד
עם הלחיצה הראשונה
כל המעגלים מורכבים
מטרנזיסטורים
FULLY TRANSISTORIZED IC-S

התמונה והצליל מופיעים
מיד עם הדלקת המקלט
INSTANT PICTURE- & SOUND

מכווני VHF ו-UHF
נפרדים המעניקים
רגישות וחדות
בלעדיים לתמונה.

מעגל סופי משולב
המעניק צליל HI-FI
משובח.

המלה האחרונה בעיצוב
אירופאי המוסיף הידור
מיוחד לביתך.

ליופיטר שילדת
CHASIS TX 1700 שהיא
המילה המתוחכמת
האחרונה באלקטרוניקה.

TX 1700 כולל ארבעה
מעגלים משולבים
הממלאים תפקידים של
60 טרנזיסטורים -
יתרון טכני מובהק
המעניק ליופיטר אמינות
ותיפקוד מושלמים.

TX 1700 עומד במבחני
ציוד מקצועי
לטמפרטורה, לחות,
יובש וקור.

TX 1700 מושתת על
UNIMODUL SYSTEM.

המפיצים בישראל:

שרות פילוט בכל פינה ברחבי המדינה

אולמי תצוגה מרכזיים: **ת"א, אלנבי 66. חיפה, כיכר מאירהוף, ק. אליעזר**

סלוני פילוט: תל־אביב: כיכר אברהם, סלון פילוט, ארלוזורוב 53. הרצליה: פטריקר וגבע, סלון פילוט, פיקולוב 64. בת־ים: סלון פילוט, דוב קונונוביץ, רח' רוטשילד 14. רחובות: סלון פילוט, ניר אפרים, לוין אפשטיין 27.

רשימה חלקית של מפיצי פילוט ברחבי הארץ: **תל־אביב:** הללה ורדי, בן־יהודה 100. רדיו קסטל, אלנבי 27; ציפרוט אברמנטו, אצ"ל 44, שכונת התקוה; פיסצקי רפאל, ההגנה 71. סלון להיט, אבן גבירול 20; רוטנברג ראובן, לבונטין 1; פאליק לזפו, ארלינגר 2; פייגו בע"מ, מרכז מסחרי, רמת־אביב; בסן שלמה, מרכז מסחרי, רמת החייל. **רמת־גן:** בכר אשר, הרא"ה 24; טכניקור, ארלוזורוב 10; יואל ישראל, הרא"ה 18; ריגר נחום, קריניצי 2; פאר רבינוביץ, ביאליק 35; שירי אהרון, ביאליק 63. **הדר־יוסף:** רפייקה אריה, מרכז מסחרי. **גבעתיים:** נתנאלי משה, כצנלסון 12; שביט, כצנלסון 145. **פתח־תקוה:** השרון, חובבי ציון 18; קדש יוסף, חיים עוזר 1; מנור אברהם, חיים עוזר 1; ויסמן אריה, חובבי ציון 23; רדיו אלי, ההגנה 12; לירון, ההגנה 17. **בני־ברק:** ויס טומי, עקיבא 33; פולק אליהו, עקיבא 158. **פרדס כץ:** שעשוע שלמה, ז'בוטינסקי 114. **חולון:** אמבי, סוקולוב 42; סלון סבוי, סוקולוב 77. **הוד השרון:** חילו, דרך השרון 74. **לוד:** האור לוד, הרצל 44. **תל־מונד:** חקיה, מרכז מסחרי, **יפו:** מ. פינדר, שדרות ירושלים 28; א. לבל, שדרות ירושלים 29. **הרצליה:** פטרובר, פסג' אגד; אלטון את סיני, סוקולוב 53. **חדרה:** הכט את פלוטניק בע"מ, רוטשילד 38. **נתניה:** אושר חבה יוסף, שד' בנימין 13; פטמן יוסף, עמק חפר 4. פיצ'בסקי אברהם, שמואל הנציב 3; דה הרטוק את שטרן „מקסים", הרצל 43; בכר דוד, שד' בנימין 14. **נהריה:** אוניברסל, שד' געתון 4. **עכו העתיקה:** קניני זהר. **נצרת:** דייב עמורי, רח' השוק. **טבריה:** סיטון יעקב, כיכר העצמאות. **בית־שאן:** אובניש שלום, מרכז מסחרי. **חיפה:** טרקלין חשמל וילברשטיין, הנביאים 25; רדיו סימפוניה, הרצל 85; ברנשטיין אלכסנדר, שפירא 13. **קרית־מוצקין:** שיווק הקריות, פלדמן, שד' השופטים 11. **קרית־ים ב':** אחים נפטלברג, ירושלים 3. **קריית־שמונה:** קרייזלר משה, מרכז מסחרי. **בת־ים:** מושקוביץ, רוטשילד 27; סלון שקל, רוטשילד 32. **ראשון־לציון:** ברנפלד אמנון, רוטשילד 41. **רמלה:** יולזרי חיים, הרצל 73. **אשקלון:** כהנא שמואל, רחוב צה"ל 1. **באר־שבע:** שבתי יוסף, העצמאות 27; פטמן חיים, טרומפלדור 57. **דימונה:** כליפה יוסף. **קרית־אליעזר:** רדיו אורן, מרכז מסחרי. **רמת־יצחק:** אברמוביץ דוד, ירושלים 28.

הרוג מצרי מוטל לרגלי סופר־שרמן ישראלי

על החי"ר במילחמת יום־הכיפורים ייאמר: „מעולם לא עשו כה רבים, כה טובים, בשעות כה קריטיות, כה מעטו!"

חי"ר 73': שותף זוטר

במילחמת יום־הכיפורים היה חיל־הרגלים של צה"ל שותף זוטר־מאד לטנקים, ואבר מדולדל ב־„צוות־הקרב" הרב־חילי, בכל הרמות, בשתי החזיתות, במיגננה כמו במיתקפה. בתחום בניין־הכוחות והכנתם למילחמה גילמה האימפוטנציה של החי"ר את השגיאה ואת המחדל החמורים ביותר, ששיסה צה"ל של טרם־הכיפורים.

אמנם, מאז המילחמה נעשה לשיפור המצב ולפחות מבחינה היצונית — כלומר, בציודו ובחימושו — קפץ חיל־הרגלים, סוף־סוף, מעידן של קדם מילחמת־העולם־השניה לזה של ימינו.

אבל עדיין שאלה גדולה היא אם גם משאר הבחינות עבר החי"ר את המטמורפוזה החכי־רחית — והאם כיל כוחות־היבשה (כלומר, מה שמוגדר אצלנו, משום־מה, „שריון") למדו ויודעים, מצדים, איך להפעיל נכונה את החי"ר ואת צוות־הקרב, אשר הרגלים, משולבים בו.

חשוב לעמוד על ההתפתחויות שהביולו — בניגוד לכל הגיון ולכל צורך — לניוון החי"ר בצה"ל, כדי שיינתן להבחין בתהליכים דומים, בהווה או בעתיד, ולנטרלם עודם באיבם.

הכומתות של חופי ורפול

היושם הכדוי, אשר נטבע בתודעת הציבור בהקשר חיל־הרגלים, הוא, שביום־הכיפורים חסר היה צה"ל חי"ר בכמות מספקת.

אין דבר הרחוק יותר מן האמת העובדתית.

ב־'73 לא נמצא בשום צבא ראוי לשמו חי"ר כה מיושן ומפגר כמו בצה"ל

לצה"ל נמצא חי"ר בשפע והכמות הספיקה בהחלט לכל הצרכים. הבעייה לא היתה כלל להשיג חי"ר, אלא רק איך לנצל כהלכה את יחידות ועוצבות הרגלים אשר באיזור הלחימה או בקירבתו. היתה זו בעייה, כי הקונ־ספציות שהנחו את בניית צה"ל, תורותיו, אורחי־לחימתו והתוכניות הטקטיות — ומה שחשוב מכל, גם את המנ־טליות של מפקדי־השדה ואת ניסיונם האישי ומושגיהם — היעידו לחי"ר מעמד שולי וחשיבות מישנית, לא הרבה יותר מאשר חוטב־מים ושומר־לילה לטנקים. אפילו אותם מפקדי שריון שראשיתם בחיל־הרגלים, איבדו, כמדומה, לגמרי את מה שידעו. הטנקיסטים־מלידה מעולם לא למדו ולא הבינו מה זה חי"ר.

יחידות הרגלים, מצידן, לא היו מצויידות או מאומ־נות ליטול חלק משמעותי, כשותף ראשי, חיוני ושווה־ערך לטנקים, בלחימה האופיינית לזירתנו, שהיא „לוח־מת שריון" — כלומר, מושתתת על רק"מ (רכב־קרב־משוריין).

מחוץ לשוב הפותח של צליחת התעלה, זה

מאת

בנימין עמידרור

כיבוש חיל־הרגלים שלנו, ואפילו לא נסך חלק של ממש, כאף קרב מרכזי אחד במילחמה.

כיבוש החרמון, תפיסת תל־שאמס, ההשתתפות בהדי־פת נסיון המיבקע המצרי לכיוון המיתלה וטיהור „החיץ החקלאי" מדרום ומצפון לראש־הגשר — כל אלה היו, לכל היותר, מאמצים מוגבלים, בעלי ערך (צבאי) מקומי או מישני. ערכם העיקרי, לעניין לימוד לקחים, היה כדוגמות של „מה ניתן היה לעשות אילו..." ברוב הקר־בות החשובים ובכל המאמצים המכריעים נשאו הטנקים כימעט לבדם.

פשיטת־הרגל של החי"ר — נכון יותר, של צה"ל, בנושא החי"ר — בלטה בשתי החזיתות; אך, כמדומה, בצפון יותר מאשר בדרום, אולי מפני שנתוני הרמה הינם „חי"ריים" יותר מאשר נתוני סיני.

בפרוץ המילחמה עמדו לרשות פיקוד הצפון יחידות רגלים („רגיל" וחרמ"ש)

כלל שנמשכה המילחמה, הלכו יחסי־הכוחות הכמותיים ונטו יותר ויותר לכיוון החי"ר, במיוחד בפיקוד הצפון.

הן לא היו מסוגלות ליטול חלק בלחימה — ואמנם, כאמור, כימעט לא השתתפו בה. גם כאשר ובמקום שהי־חזית נפרצה, היה הכל תלוי בכך, שיצליחו לקדם טנקים לסתימת הפירצה. איש לא העלה על דעתו, אף במצבי־ייאוש אלה, כי יחידות רגלים של צה"ל יוכלו להועיל במשהו. במקומות ובמיקרים רבים הצטמצמה תשומת־ליבם של מפקדים לענין החי"ר שלהם בכך, שדאגו לפנותו אחור ולסלקו מאיזור הלחימה — עם הבנות, האזרחים והשק"מ.

ונזכור כי איזוף חופי, מפקד הפיקוד, ורפוי, שפקד ישניהל את הבלימה, היו שניהם צנחנים ותיקים, שלא המירו את כומתתם האדומה בשחורה.

שיבוש הש.ב.ש.

חמרה מיוחדת מעניקה למציאות זו העובדה שבתוך איכון יחידות של חי"ר חובקי־ידיים ובלתי־מועיל נמנו שתי עוצבות, הנחשבות עילית — חטיבת גולני וחטיבת צנחני־מילואים של (היום תא"ל) נאדל.

אמנם אין ספק כי ממוצע־האיכות־האישי של חיילי עוצבות הרגלים המובהקות של צה"ל עולה על זה של רעותיהן המצריות או הסוריות — אגב, כל יחידת צה"ל המוכרות או הנחשבות כ„נבחרות" הינן, כולן או בעיקרן, יחידות של רגלים. אבל גם המעולות שביחידות הרגלים של צה"ל לא היו מסוגלות, ביום־הכיפורים למה שעשו, כדבר מובן־מאליו וקבוע, כל יחידות־הרגלים הרגילות של צבאות מצריים וסוריה; דהיינו, ליטול חלק קבוע וחיוני, לעיתים אף מכריע, בקרבות ההתקפה וההגנה, בצד הטנקים הידידותיים ומול טנקי־האוייב.

אצל המצרים, חיל־הרגלים הוא שנשא בעיקר חנטל, במיתקפה כמו במיגננה. בצד הסורי, הטנקים הם שהיוו את האלמנט העיקרי במיתקפה; אך המיגננה, שניהלו עם מעברנו להתקפה לתוך שיטחם, נשענה על החי"ר.

חשוב לאחר את האחראים לא כדי להעמידם אל הקיר אלא כדי לקבוע מניין חבוא הישועה

לעובדה סטאטיסטית זו אין, כמובן, כל סימן וזכר בתיאורי־הקרבות, והיא גם לא השתקפה במה שנעשה בשדה. ובדין כך, כי הכל עמד, בצידנו, על הטנק.

שעה שכל שרמן זקן, אשר סכך סתימת־דרך, גרם דפיקות־לב לכל אורך שרשרת־חפי־קוד בצפון, ישבו יחידות חי"ר שלמות, תיקי־ניות ורעננות לחיזוקן — בחיבוק ידיים בעורף.

רגעים מצריים או סוריים אלה הם שחיזו את חיריב הקשה והאמיתי לטנקים שלנו. גם בקבים סיוע עשוב מן הטנקים שלהם, ואף ללא סיוע טנקים כישהו, נחם חי"ר זה כיעילות בטנקים של צה"ל, ובמיקרים רבים הדפם.

עד שחיפשו טנקאינו את ה„ש.ב.ש." המייוחל, מצאו כי החי"ר רווי-הנ"ט מקלקל להם את השורה, מחלל את „מרחבי התימרון" המייוחלים, ומגיעתו קשה ומסוכנת פי-כמה מזו של הקוליגות המשורייינים, אשר להם ציפו.

אילו רק יכלו גולני וחטיבת נאדל לתפקד כמו החי"ר המצרי, היה ניתן להטיל עליהן חלק מרכזי בבלימה. הרבה

עוד מקננת בלב טנקיסטים תיקווה להחזיר ליושנה את עטרת „הטנק המבקיע"

מעומס הלחימה היה מוסר כך מן הטנקים; ובעוד הסורים היו אז שוחקים הרבה מן השיריון התוקף שלהם מול מערכי-חי"ר קרקעיים שמצדנו, היו עיצבות-הטנקים שלנו יכולות לשחרר חלק נכבד מכוחן — אם לא את רובו — ממשימות ההגנה הסטאטית. בכך היתה נפתחת, כבר בשלבים הראשונים, אפשרות נוחה לרכז כוחות בלתי-מרוחקים של טנקים ולתמרנם ב„לוחמת שיריון" למכות-נגד במרחב. בתנאי שהיו מכות אלו מונחתות כהלכה, היה ניהול כזה של המיגננה עשוי להוציא את המיתקפה הסורית משיווי-משקל, הרבה קודם שהדבר אירע בפועל.

חלוקת-תפקידים זו בין הטנקים לחי"ר, בעיקר בקרב-הגנה, ידועה ומקובלת אכסיומטית מזה 35 שנה לפחות. בצדנו לא היה לה זכר. בין הטנק-מאניה מכאן, ופיגור וחלשת חיל-הרגלים מכאן, לא היו כוחות-היבשה שלנו מסוגלים להקים ולהפעיל מיסגרות טקטיות ואורחי-לחימה רב-חיליים. גם מבחינה זו, היתה רמת-כושר — כלומר, לא היה ביכולתם לעמוד אף בסטנדרטים, שהפכו נכסי-צאן-ברזל של העולם הצבאי כבר ב-1943.

ודאי הדבר, כי ב-1973 לא נמצא חי"ר כה מפגר ומיושן בשום צבא ראוי לשמו — ולא רק בצבאות הקטגוריה „האירופית", אלא גם בצבאות-ערב.

אכן, ראוי חיל-הרגלים של צה"ל, על כל סוגיו וצו-ריתיו, שייאמר על חלקו במילחמת יום-הכיפורים, כי „מעולם לא עשו כה רבים, כה טובים, בשעות כה קרי-טיות, כה מעט." לא ייאמן הדבר, שכזאת יקרה דווקא בצבא, השרוי כל העת במצב של כוננות למילחמה, היוצא מ„סיבוב" אחד אל הבא אחריו, וביניהם מבלה תקופות ארוכות של „התשות" או „ביטחון שוטף" פעיל. על אחת כמה וכמה, שהזנחת החי"ר וניוונו נגרמו לא רק עקב היעדר שימת-לב ובהיסח-הדעת, אלא גם כתוצאה מ ו ד ע ת של תפיסות מוגדרות ומדיניות מכוונת.

בימים ההם, עת דימה צה"ל כי הוא שהמציא את המילחמה וכל הכרוך בה, נראה עיוות מחלחל זה כשיא של תבונה, בבניין-הכוח ובהכנת צה"ל למילחמה.

את האחריות והאשם רגיליים להטיל על אנשי חיל-השיריון. אוים, מכלי לפטרם מחל-קם בכזיון, עיקרו נישא לא עליהם, אלא על כתפי אנשי החי"ר עצמם.

חשוב לאתר בבירור את נושאי האחריות והאשם, לא כל-כך לצרכי הקביעה, את מי יש להעמיד אל הקיר, אלא בעיקר כדי שנבחין מאיפה ועל-ידי מי, יתר מאחרים, יבוא התיקון ותצמח הישועה.

יצחק שדה וישראל בר

ה היסטוריה של החי"ר בצה"ל מופיעה כתהליך מתמיד של הידרדרות המעמד והרמה. רק לאחר מיל-חמת יום-הכיפורים, ובעיקבותיה, דומה כי מתחילה הפ-רבולה להתיישר כלפי מעלה.

בראשית היה צה"ל כולו חי"ר. לכאורה נבע הדבר מן המיגבלות של צבא דל-אמצעים, שבקושי יצא מן המחתרת והוטל למילחמה גלויה. אך לאמיתו של דבר היה המימסד הצבאי, שהושתת על „ההגנה", חובבני כו-לו. חיל-הרגלים, מהיותו האלמנטרי ביותר בין גורמי-העוצמה הצבאיים, היה היחידי, אשר איכשהו יכלו להפעילו.

משך מילחמת-העצמאות, וכתולדה ישירה מן הנסיון שנצבר בה ובמהלכה, חל שיפור מתמיד ברמת הביצוע של יחידות ועוצבות הרגלים. עד סופה הן נשארו לא רק דומיננטיות, אלא, להלכה ולמעשה, חזות הכל.

אף המיבצעים הניידים של צה"ל, שהחלו במחציתה השניה של אותה מילחמה וגברו לקראת סיומה, התבססו על חי"ר ממונע. הרק"מ לכל סוגיו — שריוניות, טנקים וחלמים — רק שירת את החי"ר, או סייע לו.

צה"ל היה אז כה „רגלי" באופיו ובכחי-מתו, עד שחטיבת השיריון 8 (שר יצחק שדה) השתתפה ב„קרב השיריון הגדול ביותר של המילחמה" — נסיון כיבוש עיראק-אל-מנשיה בפתיחת מיבצע „יואב" — כשהיא כפופה לגדוד חי"ר, מחטיבת פלמ"ח „הנגב".

סידור זה, הנראה כיום דמיוני, היה כמובן איוולת צבאית מוחלטת, ילידת בערות מיקצועית מוחלטת, אף ביסודות האלמנטריים ביותר של אירגון והפעלת כוחות בלחימת-היבשה. דוגמה זו ואחרות כמותה מלמדות, כי עדיפות החי"ר בצה"ל של תש"ח לא הושתתה על דוק-טרינה של ממש, אשר עוצבה ביודעין, במגמה להתאים את העקרונות והכללים הנכונים לנסיבות הנתונות. אלא,

חי"ר במיבצע-קדש

אותם בחורים צעירים ונלהבים, אשר עם עסקני-הביטחון יצרו את הכוח הצבאי העברי, בלהט ובהקרבה יותר מאשר בידע ובהבנה, גיבשו את צה"ל הנולד. וכהמשך רצוף לפו"ש, לפלוגות-הלילה ולגאפירים.

היעדרו של מסד מיקצועי ממשי הוא המסביר, למה אפילו את מה שרכש ושיפר צה"ל במרוצת המילחמה, בתהליך ממושך ויקר מאד של „נסיון ושגיאה", לא היה ביכולתו לשמר בתוך עצמו וללמד הלאה. משאך יצאו את השורות רוב ותיקי המילחמה, יצא והלך עימם גם הנסיון שצברו. מייד לאחר המילחמה חלה ירידה תלולה,

צה"ל עבר בבת-אחת מקיצוניות אחת לשנייה – הטנק לא רק הדיח את החי"ר אלא גם רמס אותו

לא רק באיכות כוח-האדם (ביגלל חילופי הוותיקים בעו-לים חדשים), אלא גם ברמתו המיקצועית של החי"ר — משמע, או, ברמתו של צה"ל בכללו.

עד כמה שנגעו התפיסות הרשמיות של מיבנה כו-חות-היבשה, אירגונם ולחימתם, לא עוררה, עד „קדש", דומיננטיות החי"ר.

המאור הצבאי התיאורטי הגדול של הימים ההם, ישראל בר, קבע את חיל-הרגלים כמר-כז כבוחות ובלחימת-היבשה אף כמה שנים אחרי מיבצע „קדש" — מה שמחזק ביותר את הגירסה, שבחשבון סופי לא היה הרבה יותר משרלטן מבריק.

צוחנים בפעולת-נוקייב

הוא והבאים אחריו סיפקו לצה"ל של ערב מער-כת סיני 56' פסבדו-תיאוריה מיקצועית מושלמת, אשר הסבירה היטב, כי החי"ר ולוחמת-החי"ר הם העיקר, ועלי-הם תקום או תיפול המילחמה ביבשה.

כך, כשנה קודם „קדש", הופיעה בירחון מערכות של צה"ל סידרת פירסומים, שנושאה חיל-הרגלים, כ„חיל-היסוד". תפיסתו הרשמית והמוצהרת של צה"ל הוצגה שם (באמצעות קטעים מתוך מסה של יהודה וולאך) בלשון זו:

„צה"ל הוא בעיקרו צבא של כוחות-מי-לואים... צבא מסוג זה הוא לפי מהותו(!) צבא-

החלום על „ג'יראד-רבתי" יביא בוודאות גמורה לקטסטרופה-רבתי

רגלים... ובעיקר הכרח הוא, שכל החיזות שבו יהיו מסוגלים לסייע כמיטב יכולתם למסד העיקרי שבו, לחיל-הרגלים... גם כיום אין תח-ליף לחיל-הרגלים כחוט-השדרה של המילחמה וכנושאה העיקרי..."

כעבור שנה, במערכת סיני, תקף „כוח-המשימה" האוגדתי העיקרי של צה"ל את המערך המצרי באבו-עגיילה. עוצבות-הרגלים שלו — כולל יחידת חרמ"ש מחטיבת השיריון (מילואים) שהופנתה לשם, בפילוד גלינקא, אשר ניסה לבצע גירסה מוקדמת של הג'יראדי, רק נכשל שם ונהרג — הפגינו רמת-ביצוע ויכולת ירודות ונחלו בזיון חרוץ ומביש, מול כוח מצרי נחות. על רקען בלטו ביותר, בזוהר מוגזם, ביצועי הטנקים של חטיבת-השיריון הסדירה „שבע".

מפקדה של אוגדה זו היה אל"מ יהודה וולאך. הגם שחלק נכבד מהביזיון נגרם כתוצאה מהתערבותם המשב-שת-ביותר של אלוף הפיקוד דאז (אסף שמחוני) וה-רמטכ"ל משה דיין, הרי אף התוכנית המקורית היתה מאד לא-מבריקה ובלטו בה, בין היתר, ההסתמכות הכימעט-בלבדית של החי"ר, מישניות השיריון ואי-ניצולו.

הלקח של לסקוב

רק מיצרח הרבה יותר ניהלה באותה מערכה אוגדת חיים לסקוב, בגיזרת רפיח. החידוש העקרוני והבולט בלחימתה, שנעשה גם הגורם המכריע בהצלח-תה, היה שיתוף-הפעולה בהתקפה של החי"ר עם הטנקים, שנעשה בכללו לפי המקובלות שעיצבו במילחמת-העולם השניה: חי"ר בסיוע טנקים מבקיע את המערך המבוצר; ובעיקבותיו מנצלים כוחות „שיריון" את ההצלחה וחודרים אל עומק שטח האוייב, להשמדת כוחותיו ולהשתלטות על יעדים אופרטיביים ואיסטרטגיים.

היה זה „קרב-ההבקעה" היחידי, בקנה-מידה גדול (עוצבתי) שניהל צה"ל, מראשיתו ועד היום; דהיינו, הקרב היחידי שבו תקף צה"ל במתכוון חזיתית מערך-הגנה מבוצר, כדי לפרצו. כל שאר הקרבות המכונים „הבקעות" — כמו של טל ושרון בשטח-המים — אינם מתאימים לתואר. לא „הבקיעו" בהם את המערך, אלא חיפשו נקודות-תורפה באגפיו ומהן חדרו לעומקו.

הסכימה של לסקוב מתאימה בעיקרה לכל הבקעה, בימינו כמו אז — כמו העובדה, שב„הבקעה" ניטל על חיל-הרגלים המאמץ העיקרי. קביעה זו אמנם מקובלת סכמטית בכל התורות ועל כל הצבאות.

אך ראוי ה„הבזיטה בכירור לטובת הטנ-קיסטים שלנו, אשר רק בקושי רב ובלב כבד השלימו, לאחר יום-הכיפורים, עם הטענה, ש-הג'יראדי לא בישר עידן חדש, אלא רק הדגים שגיאות ישנות; וכתוככי אי-אלה מהם, כך נדמה, עוד מקננת התקווה להחזיר עטרת „הטנק המבקיע" ליושנה, באמצעות טכניקות שאינן אלא ג'יראדי-רבתי — ואשר ודאי כי תהפוכנה קטסטרופות-רבתי, יזמות-מראש.

העוצבה אשר נשאה את מאמץ-ההבקעה העיקרי של לסקוב היתה חטיבת גולני, בפיקוד בנימין גיבלי. שיתוף-הפעולה עם הטנקים, (מחטיבת שריון ומילואים תחת חיים בר-לב), באקט יוזם מלכתחילה, בלט במיוחד בדרום הגיזרה, שם הבקיע גדוד גולני, מתוגבר בפלוגת שרמנים. קרב רפיח הציג את תלוקת-התפקידים בין החי"ר והטנקים באופן שהיה נכון ויעיל בעיקרו; וחשוב יותר, הוכיח לצה"ל, על דרך החיוב, מה שילמדה אבו-עגילה על דרך השלילה ומה שידעו כל הצבאות כבר מזמן — שמיזוג החי"ר עם הטנקים לצוות-קרב אורגני אחד איננו רק אפשרי, אלא גם חיוני והכרחי.

מחוסר בסיס אינטלקטואלי, — וממילא גם קריטר-יונים ובקרות מיקצועיות של ממש, היה צה"ל נוח להת-רשם מדהרות-הפרא הרות-הסיכון והבלתי-יעילות — ביחס של חטיבה 7, שנעשו עם טנקים, בלא השתתפות של חי"ר, הרבה יותר מאשר מן הביצועים המשולבים, אך „הסכמטיים" והאפורים (כי סכימה נכונה חוסכת הצורך בהברקות ובסיכונים יוצאי-דופן!) של אוגדת לסקוב. אמנם יראה לי מי שיראה, כי ב„לקחי קדש" נזכרים ומאושרים פורמלית גם אלה של קרב רפיח. אך הם נשכחו ואבדו למעשה.

במציאות עבר צה"ל בבת-אחת מקיצוניות אחת ליהיפוכה — „השיריון" (משמע, חטנק)

(המשך בעמוד 36)

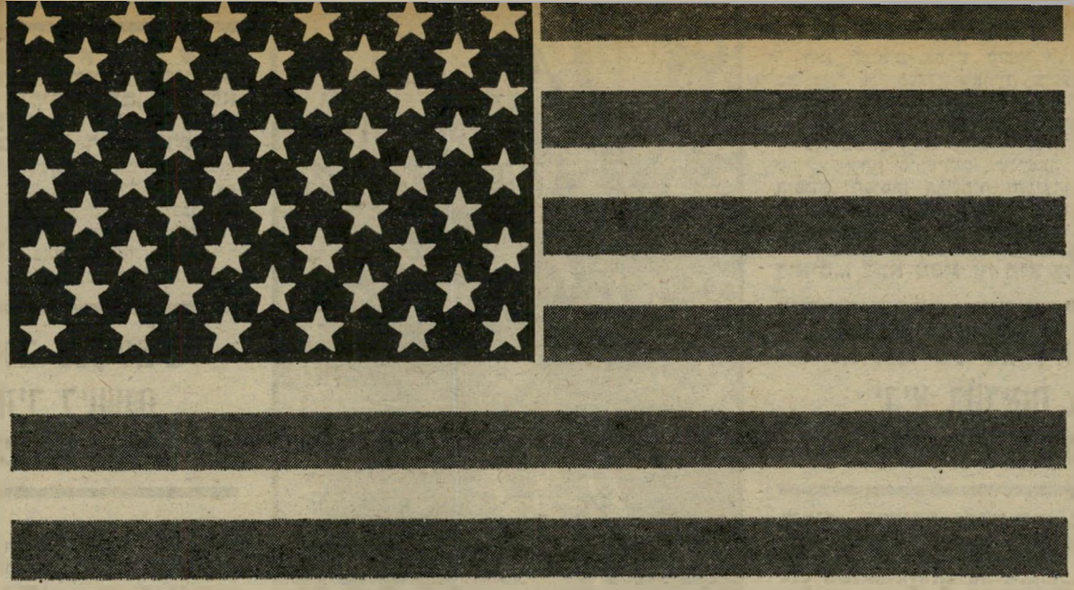

מערכות סטריאו

SCOTT®

HI-FI

איכות ללא פשרות

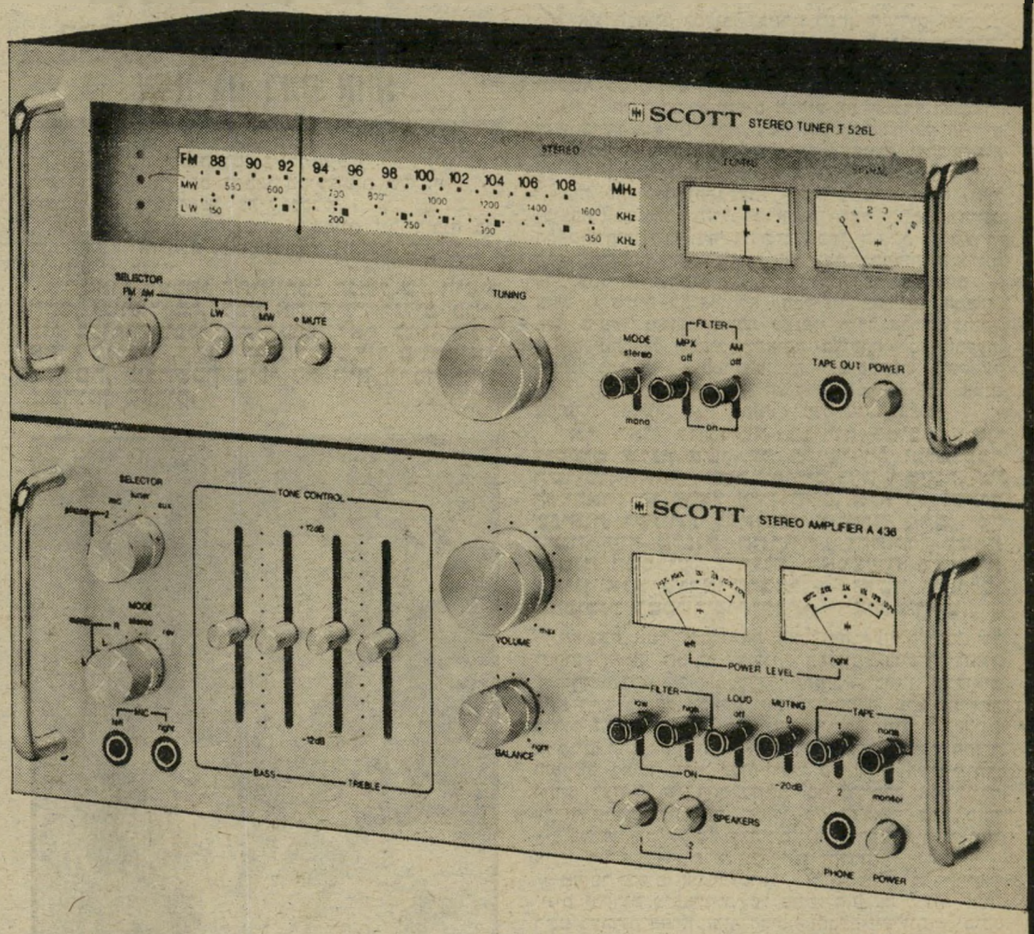

איכות של מערכות סטריאופוניות,
של מכשירי הי-פי מעולים
אין משיגים בפשרות ובויתורים.

"כמעט" ו"בערך" לא תמצא בלכסיקון
המושגים של המומחים האמריקנים
המאיישים את מעבדות המחקר של SCOTT

התוצאה: ציוד מקצועי, מדויק, מושלם.

כתב העת המקצועי
HIGH FIDELITY (NEW YORK)
קבע לאור בדיקות קפדניות כי "ביצועי
מערכות SCOTT עולים אף על
הספציפיקציות המוצהרות!"

(ול- SCOTT הצהרות המות יעל
הענות שמע של 15 עד 35 אלף Hz
זכושר הפרדה סטריאופוני של 40 db...)

SCOTT מאמצת לה מזה 30 שנה
מסורת, של שילוב הטכנולוגיות החדישות
מן האלקטרוניקה התעשייתית,
במערכות־קול ונאמנות גבוהה.

SCOTT היתה ראשונה להכניס
מעגלים־משולבים (I.C) במכשירי הי-פי,
היתה ראשונה לשלב תצוגה דיגיטלית
לתדירות, בטיונרים הפועלים ב-FM;
וראשונה לפתח גלאי MULTIPLEX
המאפשר קליטת שידורים בסטריאו.
דרישותיהם הקפדניות של מוסיקאים
להפקת צליל הנאמן למקור, הביאה אותם
בארה"ב וברחבי העולם כולו
לבחור ב SCOTT!

אלו עובדות. הן מדברות בעד עצמן.
עתה בישראל.

את מערכות SCOTT תמצא רק בסלונים
הגדולים ובחנויות היוקרה. המגוון הרחב
יאפשר לך לבחור מערכת אשר תתאים
לדרישותיך המפונקות ביותר.

בחר ב- SCOTT
בחר באיכות ללא פשרות!

"פירא" חברה למסחר בע"מ,
מפיצים בלעדיים של SCOTT AMERICAN HI-FI בישראל.
אולם תצוגה מרכזי: אלנבי 66, תל־אביב

אגב, שאל פעם כמה מן המומחים ה"מיועצים" לך לקנות סטריאו של חברה
זו או אחרת, איזו מערכת יש להם בבית...
...למובילים יש סטריאו אמריקני: **SCOTT**

רשימות סוחרים נורשים תפורסם בקרוב.

©אסא

סקופ

גדולי המדינה נרתמו לשכנע את רוטשילד לבטל את התביעות נגד טיבור רוזנבוים - אחרי שאיים שיחשוף במישפטו את הקומיסיונים ששילם למפא"י ולרפ"י מכספי מערכת־הביטחון

הסחיטה הגדולה של טיבור

מאת **יגאל לביב**

דברון אדמונד דה־רוטשילד הופתע. זה־עתה הודיעו לו כי שר־האוצר של ישראל, יהושע רבינוביץ, מבקש להיפגש עימו בדחיפות בעניין חשוב ביותר. שאלת־ההרה העלתה, כי העניין החשוב הוא תביעותיה של החברה לישראל נגד ד"ר טיבור רוזנבוים בשוויץ.

שר־האוצר רבינוביץ היה אחוז פחד. זה־עתה שמע מה היה בפי חבר־כנסת נכבד, שהגיע משוויץ, מצוייד במיסמכים שנתן לו טיבור רוזנבוים. חבר־הכנסת הבהיר לרבינוביץ כי טיבור הגיע לשלב של „תמות נפשי עם פלישתים." אם יתנהל נגדו מישפט פלילי בגין התביעה שהגישה נגדו החברה לישראל, לא יהסס לפתוח את כל סיפרי הבנק ואת חשבונותיו. או, איים רוזנבוים, תתברר כל מערכת העסקים של הבנק עם מערכת־הביטחון הישראלית, כולל כל התשלומים ששילם לסוכני מערכת־הביטחון באירופה. דברים אלה היו רק הקדמה לאיום הנוסף שבפי חבר־הכנסת: תמורת מימון עיסקי הביטחון באמצעות הבנק, שילם רוזנבוים עמלות נכבדות לקרנות הבחירות של מפא"י ורפ"י כאחד, בעיקר בבחירות הגורליות של פילוג מפא"י.

טיבור רוזנבוים
מאיים על רבינוביץ

נשק הסחיטה — מהלך אחרון

דאיום בגילוי העמלות השפיע על שר־האוצר של ישראל. הוא הבטיח לחבר־הכנסת להיפגש עם הברון רוטשילד, ולהשפיע עליו כי יבטל את התביעות. למען האמת לא יתגלו לעולם כולו ענייני הביטחון הסודיים של ישראל.

נשק הסחיטה, שהופעל עתה על־ידי טיבור רוזנבוים, הוא המהלך האחרון שנותר לו להצלת עצמו מן הכלא. טיבור חי בהרגשה כי כל יתר עניניו הסתדרו על הצד היותר טוב. אחרי שבית־המישפט בז'נבה אישר את הסדר הנושים, חולק בימים אלה דיבידנד ראשון לנושים, בשיעור של 17% מן החובות המוכחים. חלקה של החברה לישראל הגיע ל־3.5 מיליון פראנקים שווייצים. טיבור משוכנע כי יצליח לשלם, תוך כמה שנים, קרוב לאחר־בעים אחוז מכלל החובות, בהתאם לסכומים שיקבל ממימוש הנכסים.

השר רבינוביץ
מתחנן בפני רוטשילד

הדיבידנד הראשון שחולק עתה, מקורו במזומנים שנתפסו בידי הכונסים. הם החלו גם למכור רכוש. החדיעו השבוע על מכירת מישרדי הבנק בלונדון ובציריך. עתה ייגשו למכור את הנכסים הכבדים שבישראל ובאיטליה.

טיבור עצמו התאושש כבר לחלוטין ממהלומת פשיטת־הרגל. לפני כחודשיים לקה בהתקף־לב, שבא עליו בפיתאומיות. כתוצאה מכך נאלץ להאיט את קצב עבודתו, והוא בא עתה למישרדו רק לשעות אחדות, כל יום. הוא נוסע במכונית מהודרת מדגם רולס־רויס, עם נהג, ונראה כי יש לו מקורות כספיים משלו.

עדות לכך היא ההזמנות ששלח בימים אלה, לנישואי בתו במילאנו. החופה תתקיים בימים הקרובים, ובז'נבה מספרים כי ל־מיספר ניכר של מוזמניו שלח, יחד עם ההזמנה, גם כרטיסי־טיסה הלוך־ושוב, כמו בימים הטובים שלו. מי שאין לו כסף, אינו יכול לממן הטסות של מכרים משוויץ לאיטליה. אולם טיבור יודע היטב, כי כל זה הוא רק מראה חיצוני. בעיקבות התלונה הפלילית שהגישה נגדו החברה לישראל, סיימו הקומיסארים שמונו על־ידי בית־המישפט, חקירה נרחבת שבה נתגלו מעשים פליליים לרוב. בכל רגע צפויה הגשת בקשה לבית־המישפט להת־חלת הדיון בתלונה, וטיבור יודע היטב כי דיון כזה יושיבו בכלא.

הוא אינו יכול לעזוב את שווייץ ולעקור לארץ אחרת, כיוון ששוחרר מן הכלא בערבות של חמישה מיליון פראנקים שווייציים שאותה המציאו ראשי הקהילה היהודית בז'נבה, וטיבור הוא איש של כבוד ולא יבגוד בנותני הכסף. מעל לראשו תלויה חרב דמוקלס של התביעה שהגיש הברון רוטשילד בשם החברה לישראל, והדרך היחידה להימלט מאימת המאבלת היא ביטול התביעה.

כל מאמציו וכל קשריו מופעלים עתה למטרה זאת. הוא הכין שורה של מיסמכים, המוכיחים מה שיכול להתגלות בבית־המישפט. חלק מן הדברים נוגע לפעולות שעשה טיבור עבור מערכת־הביטחון ב־תקופה שבה משה קשתי ז"ל היה מנכ"ל מישרד־הביטחון. אז היה הבנק הבינלאומי לאשראי של טיבור הבנק המרכזי של מערכת־הביטחון, למרות אזהרות כי טיבור אינו מהימן מבחינה ביטחונית.

אדמונד דה־רוטשילד
מסרב להציל את פרס

עיסקות משולשות לטישטוש

דבנק של טיבור היה הממן של עיסקות־רכש רבות של מישרד־הביטחון כן היה הבנק מבצע תשלומים של שכר והוצאות לעובדי מערכת־הביטחון באירופה. נוסף לאיומו של טיבור כי המישפט יחבל בבטחון המדינה, בא איומו כי המישפט יחבל גם בביטחונן של כמה מיפלגות. טיבור רוזנבוים היה שותף עם מפא"י בשורה ארוכה של חברות כלכליות. המדובר בחברות לייצוא וייבוא מליבריה וישראל, חברה אחרת של טיבור ומפא"י סחרה בתרופות עם מישרד־הבריאות של יצחק רפאל בתקופת תל־גיבורים. חברות אחרות עסקו בסרטים, חנויות־פטורות־מכס ומקררים, ועוד שורה ארוכה של עסקים.

השר פרס
חושש מפני טיבור

מערכת חברות זו שימשה גם צינור להעברת כספים החוצה לשווייץ, ובאמצעות הבנק של טיבור הועברו הכספים כתרומות למפא"י ומוסדותיה. מדובר במיליונים רבים של דולרים, שהוברחו מן הארץ בצורה בלתי־חוקית ובתקופה שבה היה שר־האוצר הנוכחי אחראי על שורה ארוכה של פעולות כספיות כאלה שנעשו מטעם ועבור מפא"י.

כל הפעולות הללו, איים טיבור, תתגלינה במישפט, אם אכן יתקיים.

אולם איומים אלה הם כאין־וכאפס לעומת האיום האחרון, שאותו שמר עבור שר־הביטחון הנוכחי, שימעון פרס. מסמכיו של טיבור מוכיחים, כי הבנק שלו העביר עמלות למימון מיפלגת רפ"י כאשר שימעון פרס היה הכלי־יכול בה. הקומיסיונים ניתנו כנגד עסקות של מערכת־הביטחון עם הבנק של טיבור, עיסקות שנעשו כאשר שר־הביטחון היה משה דיין ולפניו, כש־

(המשך בעמוד 22)

המועצה הישראלית
למען שלום
ישראלי – פלסטיני

ביום ד', 16.6.76, בשעה 20.30,
בבית־סוקולוב, תל־אביב.

דיון פומבי על הנושא:

ישראל,
השטחים –
חומר נפץ!

בהשתתפות:
- מוחמד אבו־שיבאיה
- אורי אבנרי
- ח"כ אריה (זוהה) אליאב
- אדי כוהן
- סלים חורי
- ד"ר מתתיהו פרד
- ח"כ מאיר פעיל

היו"ר: ד"ר יעקב ארנון

PENTHOUSE

June 1976 Issue

★ PET OF THE YEAR PLAY-OFF

★ The American-Israeli Conspiracy of Silence

הפצה בלעדית
סטימצקי

הסחיטה

(המשך מעמוד 21)

נאמניו של פרס שלטו במישרד ובמערכת הכלכלית הענקית של הביטחון.

טיבור טוען, כי במיקרים לא־מעטים אישרו לו תמורת העיסקות עמלות גבוהות מן המקובל, וכי היה עליו להעביר חלק מן העמלות כתרומה לרפ"י.

להקריב ילדים — ולא כסף?

פ רשה זו, **אם תתגלה**, תחסל את פרס כאישיות פוליטית, מבחינת החוק אין הבדל בין מעשים כאלה לבין מעשיו של מיכאל צור. בשני המיקרים הועברו קומיסיונים לכיס פרטי, על חשבון כספי המדינה או החברה.

העמלות שהעביר הבנק של טיבור נכנסו לחשבון־בנק מיוחד בשווייץ, והכספים שבו קרויים "קרן־רפ"י" או "קרן־פרס". הנאמן של הקרן, שעל שמו היה החשבון הבנקאי בשווייץ, היה עורך־הדין המנוח משה ("מויש") חביב, מראשי רפ"י. עצם קיום הקרן התגלה רק אחרי נפילתו של מויש חביב במילחמת ששת־הימים. חשבון הבנק שפתח עבור רפ"י עבר, עם מותו, לבעלות אשתו. ראשי רפ"י הין צריכים להשקיע מאמצים רבים כדי לשכנע אותה שכספים אלה הם של המיפלגה, ולא רכושו הפרטי. לבסוף הסכימה להעביר את הכסף לבעלות רפ"י, כאשר חלק ממנו נועד להקמת קרן־זיכרון לזכרו של עורך־הדין, שהיה מן הטובים בארץ.

כאשר נחתם הסכם המיזוג בין מיפלגת העבודה לרפ"י, ופרס היתנה את המיזוג בהעברת חובות רפ"י למיפלגה החדשה, דרש פינחס ספיר המנוח כי רפ"י תמסור את כספי קרן־פרס. שימעון פרס הכחיש בכל תוקף כאילו יש לרפ"י כספים כאלה. וספיר נאלץ, בחירוק־שיניים, לשלם את כל חובותיה של רפ"י ולהשאיר לראשיה את הכספים שבבנקים בחו"ל. על הקרן הגיש, בשעתו, שורה של שאילתות חבר־הכנסת לשעבר אורי אבנרי, וסגן־שר־האוצר צבי דינשטיין התחמק ממתן תשובה ענייינית עליהן.

ברור, משום כך, שלחציו ואיומיו של טיבור נושאים פרי, ואישים שונים ורבים מגיעים אל הברון רוטשילד ומנסים להשפיע עליו כי יבטל את התביעות. הברון עצמו איתן בדעתו למצות את הדין עם טיבור עד תום, וכל הלחצים עליו רק מקשיחים את עמדתו. בשיחות עם ידידים אמר, כי לא ייתכן שיעברו לסדר היום על דברים חמורים כשל טיבור בנימוקים לאומיים או בנימוקי טובת הציבור.

הברון משקיע זמן רב בניהול החברה לישראל, ורק השבוע הקדיש ימים אחדים לשיחות עם מנכ"ל החברה, ישראל גילעד, שהבריא כבר לחלוטין, ועם פרקליט החב־רה, עורך־הדין אמנון גולדנברג. לכל הפו־נים אליו בעניין טיבור, הוא משיב בלאו מוחלט.

מאפיינת את עמדת הברון תשובתו לאיש־ציבור ישראלי, שהתבקש לפנות אל הברון מאותן סיבות ביטחוניות־לאומיות. התשובה היתה קצרה: "מדינת ישראל לא נכנעה לסחיטה במעלות, ושילמה בחיי עשרות ילדים. האם עתה היא תיכנע לסחיטה של טיבור רוזנבוים, המסכנת קאריירה של כמה אישים?"

במדינה

העם פרוסיה של המיזרח־התיכון

היתה זו חזדמנות טובה לשילטונות להפגין טימטום — והם השתמשו בה בנפש חפצה

אחת הסיסמות השגורות באירופה לגבי ישראל היא: „זוהי פרוסיה של המיזרח־התיכון."

הכוונה היא למדינה המצטיינת בעודף של שחצנות ובחוסר של רגישות לריגשות הזולת. מדינה צבאית חזקה אך מטומטמת, שיש לה הכישרון לעשות תמיד את הדבר הלא־נכון ביחסה עם עמים אחרים.

הפרוסים עצמם התגברו על תכונה זו, אחרי שורה של מהלומות היסטוריות. לרבים נדמה כי ישראל ירשה את מקומם.

הדוגמה לאייבי. מי שחשב כך, יכול היה להסתייע השבוע בפרשת גרי דייוויס.

אזרח־עולם דייוויס — פרוסיה —

— ודרכון „רשות השירות העזמי" * — או „הדמוקרטיה של המיזרח־התיכון"?

היהודי־למחצה בן ה־54, אזרח־העולם מס' 1 בחסד עצמו.

דייוויס האמריקאי, טייס קרב לשעבר הכופר בכל המדינות הלאומיות, שימש דוגמה לאייבי נתן הישראלי. כוונותיו טובות, השקפתו מבולבלת, השפעתו אפ־סית. אך לא יעלה על דעת איש בעולם להתנכל לו. אפילו המישטרה הצרפתית, שאינה ידועה בעדינותה דווקא, מניחה אותו לנפשו, אף שעצם שהותו של האמ־ריקאי חסר־הנתינות על אדמת צרפת הוא כפירה באלוהי הסדר.

* הנושא על עטיפתו את המילה דרכון בגרמנית, בצרפתית, ברוסית, בערבית ובסינית. הסמל על חזהו של דייוויס: אדם פושט ידיו על רקע השמש הזורחת.

יחסים מרחביים משהו מוזר קרה בדרך לבירות

המיבצע הצבאי הסורי, בחסות אמריקאית ובשותפות ישראל, התפנצ'ר. אך ההכרעה עדיין לא נפלה

כאשר מדינה אחת פולשת לשכנתה החלשה כדי לכפות עליה מעמד של גרורה, צריך הדבר להיעשות במהירות־הבזק, מבלי שתינתן שהות לכוחות אחרים להתערב.

כך נהג ליאוניד ברז'נייב בצ'כוסלובקיה. כאשר החליט לשים קץ ל„אביב בפראג", הנחית על המדינה הקטנה מכה צבאית מוחצת, והטאנקים שלו שעטו ברחובות פראג עוד לפני שמישהו הבין מה קורה.

הדוגמה ההפוכה ניתנה על־ידי האמרי־קאים בוויאט־נאם. הם התערבו טיפין־טיפין, עד שהחדירו לארץ הקטנה חצי מיליון חיילים — מבלי שהצליחו להכריע את אויביהם בעלי הציוד הפרימיטיבי.

לסתום הגולל. כאשר פלשו הסורים ללבנון, בנשק סובייטי, על־פי תוכנית אמריקאית ובעידוד ישראלי, הם ביקשו לסתום, במכה אחת, את הגולל על כוחות אש"ף והשמאל הלבנוני.

הם קיוו כי עובדה מוגמרת מהירה תהמם את העולם הערבי, ותכריח אותו להשלים עם „העובדות בשטח". אילו הצליחו, היתה סוריה־רבתי, בעלת־החסות על לבנון, ירדן ופלסטין, מופיעה כמוקד־כוח מרכזי בעולם הערבי. מצריים היתה מנוטרלת. ישראל היתה מוקפת על־ידי הכוח הסורי מראש־הניקרה עד עקבה (העולם הזה 2023).

אולם משהו — בסלאנג של צה"ל — התפנצ'ר. הכוח הסורי לא הגיע אל חופי ביירות, צידון וטריפולי. הוא נעצר אי־שם בדרך, לפני הגיעו ליעד. עדיין לא ברור אם גרמו לכך התנגדותם הנמרצת של הלוחמים הפלסטיניים ו/או אי־היעילות הלוגיסטית של הצבא הסורי עצמו.

אי־ודאות. העצירה יצרה מצב־ביניים, שנמשך כל השבוע. הצבא הסורי התכונן למכה שנייה נגד הכוחות, שהספיקו להת־בצר מולו. העולם הערבי הספיק להתכנס, לפתוח בפעולה נגדית.

נגד סוריה קמה ברית רחבה של כל הכוחות — מתונים וקיצוניים, שמאליים וימניים — שחששו מפני התגברות הכוח הסורי. אולם קואליציה זו היתה, מטיבעה, רופפת, בעלת יעילות מצומצמת. משך ימים ארוכים היא התמקחה על מהות הכוי־חות הערביים שיבואו ללבנון, דרך גישתם מאז שרף את דרכונו האמריקאי, לפני 28 שנים, מנפיק דייוויס דרכונים משלו, הנושאים את הכותרת רשות השרות ה־לאומי. לא פעם נטען כי הוא גובה תשלום עבור הנפקתם. אולם רוב המדינות מניחות לדייוויס עצמו לחצות גבולות בדרכון זה — לא משום שהן מכירות ברשות הדימ־יונית, אלא משום שהן מכירות בכוונותיו הטובות והבלתי־מזיקות של דייוויס האיש.

סדר צריך להיות. לא כן שילטונות ישראל.

אילו הניחו לדייוויס להיכנס לארץ, לטייל בה כמה ימים כאוות־נפשו, לא היה הדבר מזיק לאיש. העיתונות העולמית היתה מדווחת על כך בכמה שורות חיוביות, ודימוייה של ישראל כמדינה חופשית, „הדמוקרטיה היחידה במיזרח התיכון", היה מתחזק.

אולם בישראל שולטים הפרוסים. חוק הוא חוק, וסדר צריך להיות. דייוויס נעצר בנמל־התעופה, הוחזק בתחנת־המישטרה, במעצר פתוח, עד שנמצאה הדרך לגרשו.

הטימטום עצמו היה בולט. אך מטומטמת עוד יותר היתה האמתלה שנמצאה בחיפזון. קצין־מישטרה הכריז כי דייוויס „מכר בעבר דרכונים לאוייבי ישראל".

ידוע כי דייוויס מעניק דרכון לכל דורש. לדרכונים אלה אין כל ערך — מדינת ישראל בוודאי לא הניחה לאיש — „מחבל" או אנטי־מחבל — להיכנס על סמך דרכון זה. אם כן, מה היה הגזק?

לפי אותו היגיון יכלה ישראל לאסור כניסת בני־אדם בדרכונים הולנדיים, מאחר שהטורוריסט האחרון, נושא־הפצצה, שבא ללוד, נשא דרכון כזה.

ומעמדם. ההתערבות המאסיבית בוששה לבוא.

מלחמת התעמולה היתה בשיאה. כל שונאי סוריה האשימו אותה בבגידה בעניין הפלסטיני ובשותפות עם ישראל. סוריה השיבה בתישפוכת של צביעות, כשהיא משמיצה את בעלת־בריתה החדשה, ישראל, ומשלמת מס־שפתיים לאירגונים הפלסטיניים, בשעה שכוחותיה התכוננו להשמידם.

בסוף השבוע ריחפה אי־הוודאות על פני לבנון. אי־אפשר היה אף לנחש איך יפול דבר — אם תצליח השותפות הסורית־אמריקאית—ישראלית לשבור את אש"ף, או אם תצליח הקואליציה הערבית האנטי־סורית, יחד עם כוחות אש"ף, לסכל את התוכנית.

מקור בכיר מאד. המתמוגג הראשי היה „המקור הבכיר בירושלים", יצחק רבין. בשבוע שעבר הכריז כי לא יזיל דימעה אם ישחטו הסורים את אנשי אש"ף. השבוע הכריז כי הוא עוקב בשימחה גלוייה אחר המתרחש בלבנון. הוא זקף לזכותו את הקרע המצרי—סורי, את ההתערבות הסורית בלבנון נגד אש"ף ואת המהומה הכללית בעולם הערבי.

במשך כל השבוע, נהנה ממשלת ישראל כמשרתת נאמנה של התוכנית הסורית־אמריקאית. היא קיבלה בברכה את המשך ההתערבות הסורית, לא השמיעה שום מחאה כאשר התקרב הצבא הסורי לגבול ישראל ב„פתח־לנד", אך הזדרזה להשמיע אוימים כאשר הגיעו ללבנון היחידות הסימליות הראשונות של הכוח הבין־ערבי, שנועד לבלום את הסורים.

שום ויכוח רציני לא התנהל על הנושא הגורלי — לא בציבור, לא בכלי־התיקשורת, ובוודאי לא בממשלה, שחדלה מזמן לשמש פורום רציני לדיון מדיני. משום כך לא היה למקור הבכיר כל צורך להסביר מדוע הוא סבור כי מדינת־חסות לבנונית, המשולבת במערך הצבאי הסורי, תהיה מועילה בעתיד לביטחון ישראל.

„מישפט"

אבות אכלו בוסר

מישפטו של „הרב" משה לווינגר היה קומדיה מתחילתו ועד סופו — ומסקנותיו הן עגומות

ברוסטוב היה פוגרום.

הקוזאקים השיכורים פלשו לרובע היהודי, בראש ההמון המוסת רץ הכומר איוואן איוואנוב איוואנוביץ', מנהיג המאה השחורה.

הקוזאקים שיסו את כלביהם ביהודים, ואלה נעצו את שיניהם בבשרם. כמה צעירים יהודיים נחשפו, הופשטו עירומים, הוכו והוחזקו כבולים.

רב יהודי זקן הוכרח לזחול על הארץ ולנקות את הרחוב.

אבל השילטונות לא ישבו בחיבוק־ידיים. הם העמידו את איוואן איוואנוביץ' לדין — בעוון העלבת לייטננט של חיל־הפרשים הקיסרי, שרצה לעצור בעדו.

שלושה שופטים צבאיים ישבו בדין. הם זיכו את הכומר מכל אשמה, וקבעו שהקציץ הרוסי שיקר. הם העלו על נס את אופיו המצויין של איוואנוביץ', והצדיקו את שיגאתו ליהודים. הוא זוכה מכל אשמה.

אולם, הוסיף בית־המישפט, מוטב למנוע להבא מן הקוזאקים להיכנס לרובע היהודי בשעת מהומה.

„רב" ו„דוקטור". תיאור זה אינו לקוח מסיפור־זוועה יהודי מימי הצאר. המאורעות התרחשו בחברון, והמישפט נערך ברמאללה. השבוע נסתיים בפסק־דין, שסיים את הקומדיה.

זו התחילה באגרת כתב־אישום נגד „הרב" משה לווינגר — כתב־אישום ש־היה שערורייה מתחילתו ועד סופו. התובעים הצבאיים, שפעלו בלי ספק על־פי הוראות מגבוה, לא הגישו נגד לווינגר כל אישום על הפוגרום שנערך בפקודתו, ואף לא על עצם הופעתו הפרובוקטיבית בחברון ביום המהומות. האישום היחידי התייחס לפגיעה בקצין־צה"ל. מאשמה מגוחכת זו זוכה בנקל. למן הרגע הראשון של המישפט לא היה קיים ספק לגבי סופו.

אולם שלושת השופטים, בראשות השופט המפורסם סגן־אלוף הדוקטור גרשון אוריון * לא הסתפקו בכך. לא זו בילבד שלא מתחו ביקורת על אי־הגשת אישום על עריכת הפוגרום, אלא שאף הצדיקו את הפוגרום עצמו בעקיפין, בחוזרם על אחת הטענות השחוקות והמבחילות ביותר של הקנאות הלאומנית בישראל.

טענה גזענית. נאמר בפסק־הדין: „לכל המנסה להקל ראש בחששו של הנאשם (לווינגר), שטען כי מאורעות תרפ"ט בחברון לא יחזרו שוב — יש להזכיר את תוצאותיהן של מאורעות אלה, כאשר יהודי חברון נשדדו על־ידי שכניהם הערביים ו־59 בני־ישיבה נרצחו באכזריות."

מעשה־הזוועה בחברון אירע ב־1929. כל מי שהיה אז בן 18, ויכול היה להשתתף בו, הוא כיום בן 65, אם נותר בחיים.

להטיל על כל בני־חברון של היום את האחריות למעשי כמה אבותיהם — הרי זו תפיסה גזענית, על־פי העיקרון שנפסל על־ידי נביאי ישראל — „אבות אכלו בוסר ושיני בנים תקהינה".

„בית־מישפט" המעלה טענה כזו — ספק אם ראוי הוא לתואר בית־מישפט.

תחבורה

מילחמה זעירה

על גלגלים

החייל דרך עוזי ואיים על הנהג — והנהגים החלו נושאים אקדחים טעונים

לא קל לקלקל רעיון כל־כך טוב וחיובי כמו הסעה־חינם של חיילים. אבל גד יעקובי הצליח בכך.

בזינוקו הקדחתני אל הפירסומת, עלה שר־התחבורה בחיפזון על רעיון מלפני 10 שנים (העולם הזה 2023) מבלי לתכנן דבר. החובה נכפתה על אגד ללא שום הכנה מוקדמת. אפילו הבעיות הפשוטות ביותר לא נבדקו מראש. השבוע ניכרו התוצאות — כאשר פרצה מילחמה זעירה בין הנהגים והחיילים, ובין החיילים והציבור האזרחי.

כאש קוצים. אות הזינוק ניתן על־ידי חייל שעלה לאוטובוס־מהיר מחיפה לתל־אביב, וביקש לרדת בצומת הכביש לירושלים. הנהג סירב, בטענה, בצדק, שהחייל לא היה צריך לעלות לאוטובוס־מהיר, שאינו עוצר בדרך. החייל הרים את העוזי שלו, דרך אותו ואיים על הנהג.

הפעם נמנע אסון. חבריו של החייל השתלטו עליו, הוציאו מידיו את העוזי. הוא נעצר לחקירה.

העיתונות גזנה את הידיעה, אך השמועה על התקרית עברה בין נהגי אגד במהירות של דליקת־קוצים. למחרת החלו רבים מהם חוגרים אקדחים (ברישיון) בצורה בולטת.

15 גרוזים. אולם חמורה מן התקרית האלימה היתה בעייה, שנראה כי שר־התחבורה אף לא חלם עליה.

על־פי ההוראה, חייב אגד להסיע כל חייל המציג פינקס חוגר או קצין. אולם מסתבר כי אין פינקסים כאלה לחיילים רבים, הנמצאים בשירות סדיר והזכאים להסעה. ביניהם:

● טירונים, שלא קיבלו עדיין פינקס־חוגר, והנושאים במקומם כרטיס־קרטון צהוב. הנהגים סירבו להסתפק בכך. במקום אחד נגרמה תקרית חמורה, כאשר 15 טירונים גרוזיים סירבו לרדת מן האוטובוס, על־פי הוראת הנהג, בהתעקשם שמגיעה להם הסעה־חינם.

● חיילים שעלו בדרגה. במיקרה זה נלקח מהחייל פינקסו, לצורך עידכון, והוא נושא עימו רק אישור משכפל. הנהגים מסרבים לקבלם, בטענם שאין להם הזמן והיכולת להתעסק בניירות.

● אנשי ביטחון־שדה, הלובשים בגדים אזרחיים. לאלה אין הרצון להסביר לנהג את תפקידם, ולנהג אין הסבלנות להתמקח עימם.

פינקס בדי תצרים. תופעה חמורה עוד יותר, שעליה לא ניתנה הדעת מראש:

אלפי חיילים הודיעו במשך הזמן על אובדן פינקס־החוגר שלהם. חלק מהפינקסים האלה נמצאים בידי אנשים בלתי־מורשים, היכולים עתה להשתמש בהם לצורכי נסיעה־חינם.

קל מאד להחליף את התצלום בפינקס־החגר. לפחות במיקרה אחד השבוע נתגלה כי החייל, שעלה לאוטובוס והציג תעודת־חוגר בלי תצלום, אינו חייל כלל, אלא קיבל את התעודה מידי חבר כדי להשתמש בה לצורכי נסיעות.

מיפלגות

על עכברים ודתיים

הדילמה של ח"כ יהודה כן־מאיר הכיאה עכברים לדירתו של שר־הדתות וישימשה אזהרה לשר־הסעד

העכברים, שקיפצו בביתו של שר־הדתות יצחק רפאל בשבוע שעבר, סימלו יותר מכל את תחילתה של מערכת־הבחירות הפנימית של המיפלגה הדתית הלאומית, העומדת להיערך בעוד חצי־שנה.

רפאל נכשל בפליטת פה אומללה בגנות התושבים הספרדיים של הקטמונים בירושלים. הוא אמר כי „אני מזדעזע למראה דור הפרזיטים הגדל שם." ח"כ יהודה בן־מאיר, מצעירי המיפלגה ויריבו החריף ביותר של רפאל, קפץ על פליטת־פה זו כמוצא שלל רב, ומיהר להדליפה לעיתונים.

לא עזרה הכחשתו של רפאל מעל בימת הכנסת בדבר אחריותו להתבטאות על תושבי הקטמונים. הכל יודעים כי רפאל אכן אמר זאת, והתגובה לא איחרה לבוא.

היה מי שהסית, ושלח את הפנתרים השחורים לביתו של רפאל, לפזר בו כמה עשרות עכברים מצייצים כדי לנקום ברפאל על דעותיו ה„גזעניות."

אזהרה אלגנטית. לרפאל היתה זו מהלומה פוליטית. בעוד שלקראת הבחירות הפנימיות במיפלגה מרכז סביבו שר־הפנים, הד"ר יוסף בורג, את שיכבת הביניים, הרוב השקט של המיפלגה, עומדים מאחרי הצעירים — שר־הסעד זבולון המר ובן־מאיר — מקורבי גוש־אמונים, חובשי הכיפות הסרוגות וקיצוניי המיסגה. רפאל החליט לקרב אליו דווקא את הספרדים. הצעד הראשון שעשה בכיוון זה: החזרת ד"ר אבנר שאקי, המנהיג הספרדי הדתי שהיה פעם חבר־כנסת ופרש מהמיפלגה, אל חיק המפד"ל ואל סיעתו של רפאל.

אולם מלבד הצעד נגד שנוא־נפשו, רפאל, היתה במישלוח העכברים לדירתו של רפאל כוונה נוספת של יהודה בן־מאיר. לאחרונה נתגלעו בקיעים באידיליה ששררה בין בן־מאיר לבין המר, כאשר בן־מאיר מאשים את המר ב„התמסדות" מאז הפך המר חבר־ממשלה.

בן־מאיר רצה להוכיח לא רק לרפאל,

השר רפאל וח"כ בן־מאיר
העכבר ששאג

אלא גם להמר, כי תושייתו וכוח תחבולותיו הפוליטיות עדיין עומדים לו, ולשלוח לו אזהרה עקיפה, אלגנטית, אך בעלת משמעות רבה.

מיעוטים

דממה בנצרת

מחיאות־הכפיים השתתקו בנצרת, כאשר הזכיר מאבק הפלסטינים בלבנון

„חיזרו הביתה, אל הכפרים הערביים, אל הקיבוצים והמושבים, אל הערים היהודיות והערביות, וספרו לשכניכם: שמעתם את הקריאה לאחווה יהודית־ערבית!"

מחיאות־כפיים סוערות ליוו את קריאתו הסוחפת של תופיק זיאד, המשורר שהפך ראש עיריית נצרת. 1500 הנוכחים בבית־התרבות הנצרתי, כמחציתם יהודים שבאו מכל רחבי הארץ וכמחציתם ערבים, הריעו בהתלהבות.

דממה דקה. מחיאות־הכפיים ליוו את

(המשך בעמוד 26)

„הרב" לווינגר (בהתנחלות ואדי־קלט)
פיניטה לה קומדיה

* השבוע הגיש ח"כ יוסי שריד שאילתה לשר־הבי־טחון, וביקש לדעת אם אומנם נושא אוריון את תואר הדוקטור שלא כדין, מאחר שמעולם לא זכה בתואר זה. לאי־מכבר בוטל באופן הפגנתי פסק־דין של אוריון, שבו דן עורך־דין יהודי למאסר בו־במקום, בעוון „ביזיון בית־הדין".

הפטם

חתונת אוזן

להסתיר את המיסמכים מעין המצלמות.

לא הרחק משם ישבו רחל דיין, אשת משה, לאה רבין, אשת יצחק וגאולה רבינוביץ, אשת יהושע, וכימעט שלא דיברו ביניהן. לידם, הרחק מן ההמון הסוער ובבדידות מזהרת, ישב משה דיין, שלא החליף אפילו מילה אחת עם איש מן השרים. לידו ישב אלמוני שארח לו לחברה.

שר־התחבורה ושר־האוצר היו עסוקים בוויכוח על ענייני תקציב.

הרב הראשי, רב־אלוף (מיל.) שלמה גורן, ניסה לשווא למצוא מישהו שיקשיב למה שהיה לו לומר בעניין הפלישה הסורית ללבנון, שאירעה באותו יום — מאורע נשכח וחסר־חשיבות.

טכס־החופה התקיים על מירפסתו המוגבהת של בית־הכנסת על שם שלמה אוזן, בנו של השר שנפל בעת מילוי תפקידו. אל הבמה נקראו ראש־הממשלה ואשתו, שר־הביטחון והראשון לציון, הרב עובדיה

פסטיבל השבוע

חתונתו של עמוס אוזן, בנם של אהרון וג'יני, שנשא לאשה את יפה, פקידה בבנק הפועלים בבאר־שבע ובתם של יצחק וחתון שמואלי ממושב פעמי־תש"ז, היתה הגדולה בחתונות ישראל. הזרקורים האירו את השמיים והודיעו למרחוק את מיקומה המדוייק של חגיגת החתונה. עשרות שוטרים שמרו על הסדר. שלושה מסוקים הביאו את ראש־הממשלה, נשיא־המדינה והרמטכ"ל, ומיגרש־חנייה ענק, שהוכשר באופן מיוחד, היה צר מלהכיל את אלפי המכוניות של הקרואים. גם המישטח הענקי שלפני המרכז הקהילתי של גילת, בו התקיימה החגיגה, היה צר מהכילן. הכיבוד נעלם אחת־שתיים מן השולחנות, ועמד הצטופף סביב נבחריו, שהוכזו באחת הפינות, ולטש עיניים בגדוליב כמו בקופים היושבים בתוך כלוב.

ישיבת־ממשלה בחתונה: הרמטכ"ל, אלי מיזרחי, פרס ורבין
ביום הפלישה ללבנון

ברכות במיבטא תוניסי

ראש־הממשלה, שר־הביטחון, הרמטכ"ל וראש לישכת ראש־הממשלה, אלי מיזרחי, ישבו ליד שולחן אחד ואילתרו ישיבה, כשהגורילות של רבין דואגים ששום אוזן בלתי־מוסמכת לא תקשיב לנאמר. ואילו שר־הביטחון משתדל בקוש־

רחל דיין ואלה רבין (ביניהן אברהם זיבכר)
כימעט לא דיברו

אהרון ירדין ואשתו
כימעט נרדם

יוסף, הנשיא עדיין לא הגיע, והחליטו לא לחכות לו. מישהו גילה את יהושע רבינוביץ בקהל, והוא הוזמן לעלות לחופה. שר־התחבורה גד יעקובי ושר־המישפטים חיים צדוק נשכחו. לפתע גילה אותם ארזן, הפסיק את הטכס ויצעק: „חיים, גד, בואו עלו.“ יעקובי ניסה למחות, לא עזר לו. שני גברתנים ליוו אותו ואת צדוק אל החופה. הטכס היה ארוך, החתן הזיל דימעה, ושר־הביטחון שר „לכה דודי לקראת כלה“. לפתע פילס מישהו את דרכו אל החופה. הרב גורן לא ויתר. הוא מוכרח לברך.

שר־החקלאות נתגלה כזמר טוב, ויש שהתלחשו שאם הוא שר (מיניסטר) כמו שהוא שר (מזמר), הרי שיש עתיד לחק־לאות הישראלית. השר זימר ברכות במיב־טא תוניסי, והנשים בקהל קראו את הקריאה המסורתית המפורסמת של יוצאי צפון־אפריקה.

אחרי שכולם בירכו והחתן והכלה כימעט התמוטטו מרוב התרגשות, נסתיים סוף־סוף הטכס. רק אז, כשחברי־הממשלה ירדו מן הבמה שעליה התקיים הטכס, ויצאו בדלת האחורית, פילס לעצמו משה דיין דרך יחד עם אשתו רחל. השניים בירכו את החתן והכלה והסתלקו מייד מן המקום.

לאחר החופה נעלמו רבין, פרס ומוטה גיר. הם נכנסו לישיבה קצרה בבית־התרבות. אחרי הישיבה הסתלק מוטה, מבלי לומר שלום לאוזן. כך מתנהלים ענייני המדינה.

ליצנים בקירקס

ר בין ופרס הצטרפו אל המעגל, שיצרו ביניהם חברי־הממשלה סביב נשיא־המדינה. אפריים קציר, שהגיע עם אשתו נינה, שנראתה כאילו כל המתרחש סביבה אינו נוגע לה. וכאן התחילה החגיגה האמיתית.

לא היו כסאות עבור עבור השרים. יעקובי ופרס תפסו כיסא, ואחד סירב לוותר לשני. ראש־הממשלה קרא לעברם: „ששר־התחבורה ושר־הביטחון יתחלקו בכיסא אחד, לפי התקציב.“ לאה רבין הרימה כוסית והכריזה: „אני יוצאת לתרבות רעה ושותה ערק!“

השרים היו במצב־רוח מרומם, ועקצו זה את זה ללא הרף. ההמון מסביב לחץ עליהם וסגר אותם. הם הרגישו בנוח בתקן של ליצנים בקירקס, לא הפסיקו להצחיק את העם, שלא כל־כך הבין את הבדיחות.

שר־החינוך־והתרבות, אהרון ידלין, נרדם למחצה. אשתו מחבקת את כתפיו. השר חיים צדוק לא יכול היה להתאפק וקרא לעברה: „תעירי אותו, תעירי אותו.“ היא חייכה ומחאה כפיה. מישהו ניסה להרחיק את הקהל ויצעק: „חבר'ה, תעמדו יותר רחוק, זה לא יפה ככה!“

הרב גורן חזר. הוא ניסה לדבר עם החתן והכלה, ניפנף בידו בצ'ק ומשך בכנף בגדו של החתן גבה־הקומה. אך החתן הנרגש העדיף נשיקה לחתיכה, ש־באה לברכו, על קבלת את הצ'ק מידיו של הרב הראשי. גורן לא ויתר והצליח, לבסוף, להמטיר על ראש החתן ברכות.

משה דיין מתבודד
לא החליף מילה עם איש

הרמטכ"ל וראש־הממשלה אוכלים (מאחור שימר־ראש)
האם יודע גורן על מה הוא מדבר?

השרים יעקובי ורבינוביץ שותים
לאן הלך ההון השחור?

השרים אלון וצדוק אוכלים
יום דבש ויום בצל

יגאל אלון השזוף הגיע עם אשתו רות. הוא התיישב, חיפש קוניאק, וכשמצא בקבוק ריק, הרים פילפל חריף, צעק „לחיים“ ואכל אותו בתיאבון, כשהוא אומר בערבית: „יום עאסל יום באסל“ *.

לפתע נשמע קולו של ראש־הממשלה, נרגז מאוד: „תסלח לי, תסלח לי, אתה לא יודע על מה אתה מדבר!“

הרב גורן, שאליו הופנה ה„תסלח לי“ הנזעם של רבין, ענה: „מעולם לא היה פה עם פלסטיני!“ רבין המשיך: „אתה לא יודע על מה אתה מדבר.“ לפתע הבחין בכתבת העולם הזה וחייך במבוכה. אחרי דקה ניגש אל הכתבת ראש לישכתו, אלי מיזרחי: „את מבינה שאת לא צריכה לצטט את דבריו של ראש־הממשלה. זאת היתה שיחה פרטית בינו לבין הרב הראשי.“

אל המעגל מתפרץ ויקטור אוזן, בן דודו של שר־החקלאות, שהוא פייטן מיק־צועי, וביקש את רשות ראש־הממשלה לברך את אוזן. אלון התנגד ויצעק: „רק רגע, רק רגע, קודם־כל תביא לפה את אוזן.“ אוזן הובא, והדודן זימר:

„אנו רוצים לברך מעומק לבנו, / את כבוד השר, בן דודנו, / מעולם לא היה שר כה מפואר ונפלא / אנו תיקווה שיהיה גם ראש־ממשלה.“

שר־הביטחון הפסיק אותו: „לכל מקום שבאים, ממנים מישהו להיות ראש־ממשלה! מה יהיה הסוף?“

מישהו העיר את תשומת־לבו של שר־האוצר לכך שהחתן, עמוס, חתם על כתובה של מיליון לירות ישראליות טבין ותקלין. שר־האוצר: „אולי צריך להתחיל לחפש פה את מקורות ההון השחור?“

גם יעקובי מצהיר כי הוא נוקט את העמדות האחראיות ביותר בממשלה, ומש־חיץ לפני כולם בכך שהצליח להוציא צו נגד אגד ולהסיע את החיילים בחינם.

הרחק ממסיבת הממשלה הסתובב אלוף (מיל.) אריאל („אריק“) שרון, המיידד לאחרונה עם שר־החקלאות. אריק בא עם אשתו לילי, שנהגה במכוניות האמ־ריקאית הגדולה שלהם, לא התערב באנשים ההשובים מאד, ישב בצד ולא משך תשומת־לב מרובה. כמוהו גם אלוף (מיל.) מרדכי („מוטי“) הוד, חברי־הכנסת יגאל הורביץ וידידיה בארי, שר־העבודה משה ברעם ובנו עוזי.

לאה רבין החליטה שנמאס לה לשבת. היא הפעילה את השיטה האמריקאית הידועה. ניגשה לקבוצת נערות, לחצה את ידיהן ואמרה: „שלום בנות, אני אשתו של ראש־הממשלה. מי אתן?“ הנערות המבוהלות גימגמו שהן ידידות הכלה. לאה עברה הלאה, ליטפה ראשי ילדים ושוחחה עם אמהות.

האנשים־החשובים־מאוד הסתלקו, בשטח נשארו רק בני מושבי הדרום. ערימות המתנות נערמה באחד מחדרי בית־התר־בות, כיסיו של השר היו גדושים בצ'קים.

* „יום דבש ויום בצל“, לאמור: פעם יום טוב ופעם יום רע.

ספורט טוטו

השבוע משחקי הליגה האוסטרלית

* * *

מינימום הפרס הראשון
200.000 ל"י

* * *

מינימום כלל הפרסים
400.000 ל"י

* * *

יום חמישי — המועד האחרון למסירת הטפסים.

עשה לך מנהג קבוע — מלא טוטו בכל שבוע!

המועצה להסדר ההימורים בספורט

במדינה

(המשך מעמוד 23)

כל הנואמים במשך שעתיים. בניגוד לקהל היהודי, המפגין בדרך־כלל אדישות ב־אסיפות פוליטיות, רגילים הערבים להביע את הסכמתם לנואם בצורה קולנית.

רק פעמיים השתררה באולם הגדול דמ־מה מעיקה. היה זה כאשר דיברו אורי אב־נרי ועמוס קינן על המצב בלבנון.

טען אבנרי: „יש האומרים שמה שרע לישראל, טוב לפלסטין, ומה שטוב לישראל, רע לפלסטין. אנחנו אומרים: מה שטוב לישראל, טוב לפלסטין, ומה שרע לפלסטין, רע לישראל.• כי שלום אמיתי יכול לקום רק על בסיס של דו־קיום בין מדינת ישראל ומדינה פלסטינית.

„ליבנו נתון ברגע זה למתרחש מעבר לגבול, בלבנון. ליבנו עם הפלסטינים, ה־עומדים על נפשם מול מיבצע־השמדה מטעם הצבא הסורי. כי עם הפלסטינים האלה אנחנו רוצים להגיע לידי שלום!"

המשיך בקו זה עמוס קינן: „מבחינת האינטרס של ישראל, מוטב ששכנתנו תה־יה מדינה פלסטינית מאשר סוריה־רבתי!"

הקהל האזין בדריכות, אך איש לא מחא כף. היה ברור כי בני נצרת מתלבטים בבעייה, ועדיין נבוכים וחוששים להביע את ריגשותיהם בנושא זה.

ברדיצ'ב ונצרת. אולם לא היה מעצור למחיאות־הכפיים כאשר קראו הנואמים היהודיים — ביניהם הפרופסור־הפסל יצחק דנציגר מהטכניון, המשורר יבי, הפרו־פסור דן מירון מאוניברסיטת תל־אביב וה־

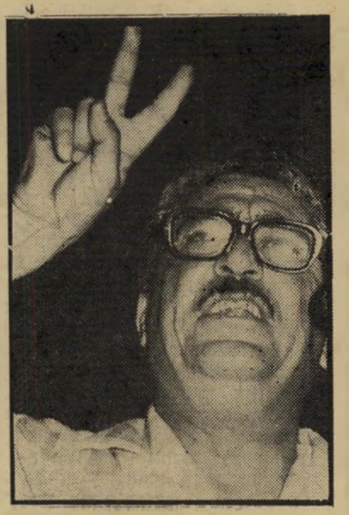

ראש־עירייה זיאד••
„שקר גס הוא..."

פרופסור שאול פונל מאוניברסיטת ירוש־לים — לשיוויון בין היהודים והערבים ב־מדינה.

בעוד שדנציגר הישווה את מצבה של נצרת למצב שכונת־התיקווה, הסליג מי־רון, המומחה לסיפרות, למרחק רב יותר. טען הוא: יחסה של ממשלת ישראל ל־עיריית נצרת החדשה דומה ליחסה של ממשלת רוסיה הצארית לעיירה ברדיצ'ב באוקראינה, שבה חיו 80 אלף יהודים. כדי להדגים זאת, סיפר לקהל הערבי, להנאתו הרבה, על שלום עליכם.

הנואמים הערביים — ביניהם חנא מו־אים, יושב־ראש ועדת ראשי המועצות המקומיות הערביות — תבעו לא רק זכו־יות שוות לערבים כיחידים, אלא גם כצי־בור בעל ייחוד לאומי. אך חשוב יותר מתוכן דיבריהם היה העובדה הפשוטה: כולם נאמו בעיברית.

הכנס כולו נערך בהזמנת עיריית נצרת, שביקשה להפריך בדרך זו את מסע־השמו־עות המתנהל נגדה בכלי־התיקשורת ה־ישראליים מאז ניצחה רק"ח בבחירות העי־רוניות. קרא תופיק זיאד בדיברי הפתיחה שלו: „שקר גס הוא שאנחנו, בני הגליל, רוצים להיפרד מישראל. אנחנו רוצים להיות אזרחים שוויי־זכויות בישראל!"

• בניסוח דומה השתמש חיים ארלוזו־רוב לפני 43 שנים, ערב הירצחו.

•• שתי האצבעות אינן סמל ו', אלא הדגמה לקביעתו של זיאד, בנאומו, שהפי־תרון טמון בדו־קיום בין מדינת־ישראל ומדינה פלסטינית שתקום.

שטחים ושלום,

ה יה זה דווקא איש הליברלים שבליכוד, ראש־עיריית תל־אביב של־מה („צ'יצ'") להט, שנתן את האות לפתיחת מאבק־הכוחות בתוך מפ"ם. בערב פתיחת ועידת מפ"ם, שנערך בהיכל התרבות ביום הרביעי שעבר, היה צ'יצ', כראש העיר המארחת, אחד המברכים.

צ'יצ' לא היה המברך היחידי. בירכו את הוועידה שלל אישים, ביניהם נשיא המדינה הפרופסור אפרייים קציר, וראש־הממשלה יצחק רבין. כל אחד מן המברכים זכר לפנות במילות־הפתיחה שלו אל שני המנהיגים־האנדרטאות של מפ"ם, מאיר יערי (79), איש קיבוץ מרחביה, ויעקב חזן (77), חבר מישמר־העמק.

אולם צ'יצ' בירך רק את יערי לבדו, כשהוא מתעלם מחזן. ההתעלמות, שעוררה רחש של תדהמה בקרב קהל לובשי החולי־צות הלבנות, לא היתה מיקרית. צ'יצ' מהליברלים, חניך השומר־הצעיר לשעבר, נחשב, בדיעותיו הפוליטיות, כיונה הרבה יותר מחזן איש מפ"ם, אשר בתחילה נחשב כנץ בין היונים וכיום הוא כנץ שפרח משובך היונים.

ועידת מפ"ם, שנדדה מן הטכס המפואר בהיכל התרבות לשני ימי דיונים ויום בילויים אחד במלון כפר־המכביה, הפכה מאבק־איתנים של כוחות פנים־מיפלגתיים, כשהדיונים וההחלטות בנושאי שטחים, שלום ופלסטינים, משמשים כיסוי למאבק האמיתי: הכיסאות שיוריש השרים שיפ־רשו ממשלת רבין, והכיסאות הריקים שיותירו אחריהם חברי־הכנסת שיתפטרו.

מן הצד האחד בעט, איים, ריכז כוחות והתבלט הגוש השמאלי: חברי־הכנסת אליעזר רונן מירושלים וחייקה גרוסמן מקיבוץ עברון, שנהנו מתמיכת הצעירים ומתמיכתו של אחד האנשים החזקים היום מאחרי הקלעים של מפ"ם, נפתלי בן־משה.

מן העבר האחר התבצרו סביב אישיותו הדומיננטית של יעקב חזן, שאינו נושא כל תפקיד רישמי במיפלגה, אנשי מה שמכונה האגף הימני: שר־הקליטה שלמה רוזן וסגן־יושב־ראש הכנסת לשעבר, יהודה יודין.

ואילו במרכז, נתונים להשפעה אך בעיקר מצפים לראות איך ייפול דבר, ניצבים שר־הבריאות ויקטור שם־טוב וחברי־הכנסת דב זכין, אהרון אפרת ומזכיר מפ"ם מאיר תלמי.

נסיגה משתי מדינות ריבוניות

ד מותו שד מנהיגה הבלתי־מעורער של מפ"ם, מאיר יערי, מהווה תופעה בפני עצמה, ומרחפת לה בין הגושים, כשמפ"ם על כל אגפיה מאזינה כאיש אחד למשק־כנפיה.

הנושא המרכזי בוועידה היה אם להח־ליט להישאר במערך עם מיפלגת העבודה או לפרוש ממנו. לאגף השמאלי ולצעירים, מניסי נס הפרישה מן המערך, היה ברור כי הקרקע עדיין לא בשלה להשגת החלטה בדבר פרישה. חזן, המתנגד לפרישה („אילו היינו פורשים לא היה מברך אותנו ראש־הממשלה בוועידה"), הצליח לגייס במיקרה זה את יערי, שגרר אחריו את המרכז הממתין. יערי הוא יונה בהכרה, אולם לדעתו יש לתת למערך הזדמנות נוספת. רונן־גרוסמן־צעירים אף לא העלו את הצעת הפרישה מהמערך. הם נלחמו על קביעת מועד להחלטה על הפרישה. חזן נאבק בכל כוחו נגד קביעת מועד כזה, קביעה המשמשת איום מתמיד על מיפלגת העבודה ועל המערך. אולם כשנוכח לדעת שיפסיד בהצבעה, הצטרף במפתיע לדרישת הצעירים.

אז החל הוויכוח הגדול, שתפס את מרבית יומה השני של הוועידה, לגבי מהות המועד. חזן, בתמיכתם של אנשי הימין, דרש לקבוע את המועד אחרי ועידת מיפלגת העבודה. אין צורך להיות שותף למיפלגת העבודה כדי לדעת, שמע־טים הסיכויים שוועידה זו אומנם תתכנס בעתיד הקרוב. לעומתו דרשו הצעירים לקבוע תאריך לקביעת המועד השני של ועידת־מפ"ם, אשר יחליט על גורל המערך, אם תתכנס ועידת־העבודה ואם לא.

בסופו של דבר התקבלה דעת הצעירים, מנוסחת כפשרה: ההחלטה תיפול אומנם אחרי ועידת מיפלגת העבודה, אך לא יאוחר מתחילת שנת 1977. החלטה זו התקבלה בוועידה כנצחון כימעט־מוחלט של הצעירים, וכתבוסתו של המנהיג חזן. אולם לא רק בקביעת מועד להחלטה נידי־

מי מפחד מנישואין

...הפקחית והסקנטית אשר ...הזמן" בהצלחה רבה, ...יומו של יואל זילברג, ...את הצגה מבריקה ומחזיקה ...במצב רוח מרומם מרגע ...המסך ועד ירידתו.

...שא הקומדיה הוא הנשואין — ...שא עתיק אך אקטואלי, הנשואים יכולים לראות בהצגה מה יכול לקרות להם, ואילו הרווקים יוכלו להרהר שנית לפני שהם חותמים על הכתובה.

ואכן, איך יכול להגיב זוג נשוי שחי 25 שנה חיי משפחה מאושרים כאשר באופן פתאומי מופיע „האיום הבלונדיני", כאשר הגורל מפר את ההרמוניה המשפחתית בשולחן „ברק מלא סכס" שיכול להרוס את קן המשפחה השקט והנעים. אמצעי הנגנה נגד „ברקים סכסיים" טרם הומצאו.

יש לציין שהבמאי יואל זילברג הצ־ליח למצוא צוות שחקנים אידיאלי, ההפתעה של ההצגה היא מנדי רייס דיוויס בעלת כל הנתונים לתפקיד, והיא בהחלט „ברק" שיכול גרום נז־קים רציניים לכל קורת גג משפחתית, גוף מרהיב, הליכה נאה, פנים מלאי הבעה ויופי, משחק טבעי — כל אלה הם התכונות שבהם מנדי משכנעת וכובשת את הקהל.

גדעון שמר — שחקן התיאטרון הקאמרי בתפקיד בעל המצליח לגלם דמות נהדרת של בעל הנתון במב־חנים קשים ומסוכנים, שמר יוצר דמות אמיתית, משכנעת בקלילות ובחן גברי.

בתפקיד הרעיה שושנה רביד — אף היא אמיתית, משכנעת ומתגברת על כל הניואנסים של תפקידה תוך מעברים טבעיים, בעזרת קולה הנעים והערב.

ולבסוף, השחקן יוסף לוי — מוותיקי התיאטרון הישראלי, כובש אותנו באי־שיותו, אמיתי ומשכנע עם חיצוניות נאה ודיקציה אידיאלית.

במילים אחרות, עלינו לברך את „תיאטרון הזמן" ואת המפיק יהודה גורן על ההצגה הנאה והמשעשעת.

עלי לציין את התפאורה המוצלחת של אריק סמית שיש לה חלק גדול בעיצוב הנאה של ההצגה.

ביטוש דוידוב

2.1.76 („פאר") (מ.)

גלריה חוראל

רח' ז'בוטינסקי 5 תל־אביב מול מלון „הילטון"

מזמינה לבקר בתערוכת רישומים של

שמואל בונים
עמום קינן

במוצ"ש תפתח תערוכתה של

עדה בהט

שעות הביקור: 15.00—11.00, 21.00—18.00,
שישי 13.00—11.00, מוצ"ש 21.00—18.00

סטינים וירדן - ומאבק על המקומות בכנסת ובממשלה הבאה

צעירים מול היסטוריה

אחד מנציגי הצעירים, הקיצוניים בדעתם למען פרישה מהממשל, יעקב („יוקי") אבישי מקיבוץ דן, פרש ממפ"ם ערב הבחירות האחרונות, וחזר עתה „כדי להשפיע לפרוש." יוקי מאיים לעזוב אם ימשך המערך.

שני מנהיגי המערך, מאיר יערי (מימין) ויעקב חזן, שניהם מתקרבים במהירות ליובל ה־80. בעוד חזן נחשב כנץ, ושולל את הפרידה מן המערך, נחשב יערי כיונה, אך תומך בקיום המערך.

חו הצעירים מהשמאל. כמה מההחלטות של ועידת מפ"ם מהוות תנאים למיפלגת המשך העבודה לעצם המשך המערך. ההחלטות הוועידה דורשות גיבוש תוכנית להסדר־שלום כולל, המבוססת על הבטחת ביטחונה של ישראל, אך לא על סיפוחי שטחים. מפ"ם דורשת, כי ישראל תצהיר על נכונותה לפנות שטחים מוחזקים בסיני, בגדה ובגולן, לסגת נסיגה מרחיקת־לכת

משתי כהונות רצופות. החלטה זו מעמידה במצב קשה שלושה מנושאי משרות בכירות במיפלגה: ויקטור שם־טוב, ה־מכהן עתה בקדנציה השנייה שלו כשר, וחברי־הכנסת דב זכין וחייקה גרוסמן, ש־בשנה הבאה ישלימו שמונה שנים בכנסת.

אין ספק כי שם־טוב מהווה בעייה חמורה. הוא הכוכב העולה במיפלגה, והשפעתו בה גדולה. מעטים היו רוצים

זכות ההצבעה בוועדה המרכזת.

אפרת, לעומתו, נחשב כאחד הפעילים החרוצים והיסודיים ביותר והוא בעל ניסיון רב בנושאי מינהלה רפואית, מן התקופה שבה כיהן כאחד מראשי קופת־חולים. מצביעי מפ"ם יזכרו, בעת ההצבעה, כי אחד התיקים שאותו יקבלו כימעט בטוח, יהיה תיק הבריאות, ועובדה זו מעלה את סיכוייו של אפרת.

לא כן מצבו של יהודה יודין. למרות שהכנסת הנוכחית היא הראשונה שבה מכהן יודין, הוא התגלה כאכזבה מוחלטת בכל הנוגע לפעילות פרלמנטרית או ציבורית. פעילי מפ"ם, שרק מעטים מהם היו רוצים לראות את יודין בכנסת הבאה, יודעים זאת, ולכן הם מפעילים על יודין לחצים כבדים, אשר בוודאי יעלו יפה, שיפנה את מקומו.

ועידת השיער הלבן

תוך תיקוני־גבול הכרחיים המתחייבים מצרכי ביטחונה ומרצונה לשלום.

תוכנית־השלום של מפ"ם, כפי שהות־וותה בוועידה וזכתה באישורה, קובעת כי המשא־ומתן עם ירדן ועם כל גורם מוסמך, יושתת על קיום שתי מדינות עצמאיות ריבוניות, ישראל מזה ומדינה ערבית־פלסטינית מזה. „במדינה שכנה זו תבוא לכלל מימוש ההגדרה־העצמית של העם הערבי הפלסטיני."

היו אלה פשרות מפ"מיות טיפוסיות. ה־דיבור על „כל גורם מוסמך" יכול להת־פרש כפתיחת פתח למשא־ומתן עם אש"ף, מבלי שזה ייאמר בפירוש. הנוסח „שתי מדינות" יכול להתפרש כהסכמה להקמת מדינה פלסטינית בגדה, או כשלילת הקמ־תה של מדינה „שלישית" בין ישראל וי־רדן. שתי ההחלטות המפורשות שהוגשו לוועדה המתמדת — הצעת הימין נגד מדינה פלסטינית, והצעת השמאל בעד מדינה פלסטינית „שלישית" — נידחו.

שני ימי הוועידה, שנערכו על הדשאים רחבי־הידיים והמוריקים של כפר המכביה, הפכו פסטיבל צבעוני. מלבד בעת ההצבעות, או כאשר נאם מי מחברי ריכוז מפ"ם, הגוף העליון של מיפלגה זו, כמעט שלא נכחו אנשים באולם. מרביתם ישבו על הדשא, רחצו באחת מארבע בריכות־השחייה שבמלון, או שתו קפה.

אך למרות שהרביצה על הדשא, הישיבה על שפת הבריכה או ליד שולחנות־האוכל ניראו כמנוחה, הם נוצלו על־ידי מנהיגי המיפלגה לשיחות, ולסחיטת הבטחות מצירי הוועידה לתמיכה אישית.

למפ"ם יש שיטה מיוחדת, בנוף הפוליטי הישראלי, לבחירת שליחיה לממשלה ולכ־נסת. ועדה מרכזת בת 800 חברים בוחרת, בהצבעה שמית חשאית, את מועמדי המיפ־לגה לממשלה * ורק אחר־כך, גם־כן בהצ־בעה שמית חשאית, את המועמדים לכנסת.

על כל ההצבעות האלה מרחפת, כחרב חדה, החלטת המיפלגה שאיש מנבחריה לא יוכל לכהן באותו תפקיד משך יותר

* שרי מפ"ם אינם חברים בכנסת.

לראותו מחוץ לממשלה רק בגלל ההחלטה שאי אפשר לכהן יותר מפעמיים. לפעילי מפ"ם ברור גם, שאם שם־טוב לא ייבחר לממשלה, הם ייאלצו לבחור לתפקיד שר את ח"כ אליעזר רונן, ולכך מתנגדים רובם. רונן הוא האנפאן־טריבל של „שדה הכותנה," כפי שכונתה ועידת מפ"ם משום שלל ראשי־השיבה שבלט בה.

אולם החלוקה במיפלגה היא כזו, שאחד השרים חייב לבוא מהקיבוץ והאחר מהעיר. למפ"ם לא יהיה מועמד עירוני אחר מלבד רונן, אם אומנם ייאלץ שם־טוב לוותר על השרות.

הן בגלל סיבה זו, והן בגלל התמיכה הגדולה בשם־טוב, קיים סיכוי גדול ביותר כי ההחלטה בדבר איסור הקדנציה השלי־שית תבוטל, או שתועבר החלטה שבה יצויין כי שם־טוב הוא חריג, וייתן לו להמשיך לשבת בממשלה.

ויקטור שם־טוב עצמו ממתין לראות כי־צד יפול דבר. אם אכן יתאפשר לו להמשיך לכהן בממשלה, יעמוד שם־טוב בראש חסידי ההיאחזות במערך. אם לא יצליחו חסידיו להפיל את חוק שתי ה־קדנציות, הוא יטיל את מלוא השפעתו למען פרישה, כדי לעמוד בראש מיפלגה עצמאית, גם אם זו תהיה קטנה יותר.

לעומת שם־טוב, אין ספק כי מקומו של שר־הקליטה, שלמה רוזן, יתפנה ב־ממשלה הבאה, רוזן יהיה בן 73 והוא מבקש לפרוש ולחזור למישקו.

על מקומו של רוזן מתחרים שניים: ח"כ דב זכין מקיבוץ להבות־הבשן, וח"כ אהרון אפרת. לזכין הצעיר, השואף למיש־רת שר בכל מאודו, תהווה הממשלה פיתרון לבעיית שתי הקדנציות שלו. הוא מכהן עתה בקדנציה השנייה של הכנסת ולא יוכל להמשיך בה. מישרת שר אינה מתנגשת, לפי החלטת מפ"ם, עם מישרת חבר־כנסת. זכין פועל בחודשים האחרונים בשיטות אמריקאיות כדי להבטיח את בחירתו. שיטות אלה זרות, אומנם, למפ"ם, אך מוכיחות את יעילותן גם במיקרה זה. הוא שולח כרטיסי־ברכה, פרחים או מיב־רקי־ברכה לכל אירוע מישפחתי של בעלי

בעיית הקדנציה השנייה מדאיגה גם את חברת־הכנסת הפעלתנית חייקה גרוסמן. אולם גרוסמן יודעת כי ברשימת מפ"ם חייבת להופיע אשה, והיא גם יודעת שלמפ"ם אין דמות נשית שתוכל להציג לבחירות, מלבדה. גם גרוסמן, כשם־טוב, מקווה כי חוק שתי הקדנציות ישונה.

למרות החתול השחור שעבר בין מזכיר מפ"ם מאיר תלמי לבין מנהיג המיפלגה, יעקב חזן, מובטח מקומו של תלמי ברשימת המועמדים לכנסת הבאה.

על אחד המקומות שיתפנו יתחרה מועמד ערבי מטעם מפ"ם. בעיקר יהיה הדבר נכון אם תופיע מפ"ם ברשימה נפרדת. בקשר למקום הערבי בסיעת מפ"ם בכנסת הבאה, במקומו של עבד־אל־עזיז זועבי שנפטר, מוזכר שמו של איברהים שבאט.

אין ספק, כי ככל שיתקרב מועד ההח־לטה על המשך המערך וככל שיתקרב מועד הבחירות לכנסת הבאה, יגבר המאבק הפנימי במפ"ם וגליו יגלשו מעבר לתחומיה המוגדרים של מיפלגה זו.

כיסאות ריקים

אחד מסממני ועידת מפ"ם, שנערכה בכפר־המכביה, היה אולם־הדיונים הריק, בעוד מרבית הצירים מבלים על מידשאות כפר־המכביה, ליד בריכות־השחייה, בקפטריה או בחדר־האוכל. גם כאשר התכנסו הצירים באולם, הם ישבו בו „כמו בבית־הבראה," עם הרגליים על הכיסאות.

החתונה פילגה את נטורי־קרתא ב

הקרב על חת

הליצן כטוב ליבם של האברכים ביין ובמשקה, לבשו אחדים מהם מסכות, הסירו את המיקטורנים המחניקים והחלו משעשעים את הקהל. השימחה האמי־ תית החלה רק לקראת השעה עשר בלילה, עם הופעתם של אנשי נטורי־קרתא.

„ביסע לחתונה או לא?" זו היתה השאלה שסביבה נסב הוויכוח הרע־ שני, שהתנהל באחת הישיבות המרכזיות בשכונת מאה־שערים.

נהגי האוטובוסים הערביים שהמתינו בחוץ להחלטה צפרו, בקוצר־רוח. האב־ רכים פסעו אנה־ואנה בעצבנות. ברחובות הצרים של שכונת מאה־שערים בירור־

שלים שרר מתח רב שכמותו לא זוכרים החסי

במרחק קילומטרים אחדים משם, בשכונת ג וגן, על מירפסת המשקיפה על ירושלים כולה, רשה החופה מעל לראשיהם של שולמית וייספ בתו של לייבל'ה וייספיש, מראשי נטורי קרתא, ומי בן ה־20, בנו של המיליונר האמריקאי הציוני, מר הסטן. האורחים שהקיפו את הזוג הצעיר היו בע בני מישפחת החתן, שהגיעו מארצות־הברית. ת

מלכת הערב מי שגנבה את ההצגה מחתונת וייספיש־הסטן, היתה ללא ספק אחות הכלה, שרה וייספיש בת ה־17, שמשכה את עיני האב־ רכים והאורחים מחו"ל בעיניה הגדולות וביופיה המדהים. „גם עבור שרה לא יקשה על לייבלה למצוא שידוך הגון," התלוצצו האברכים. שרה עצמה לא ידעה להחליט אם מותר לה להצטלם או לא. בתחילה דאגה להפנות את מבטה מן הצלמים, שעטו עליה, ולמצוא מיקלט בטוח ליד אמה, שהניסה את כל נושאי המצלמות. אחר־כך התקבצה מעט, פקחה את עיניה למלוא קוטרן, והרי היא מחייכת אל בני ישראל.

בתמונה למעלה: החתן החייכני, אברהם־יחיאל־מיכאל (מייק הסטן, בן המיליונר הציוני מאינדיאנה, ומי שנבחרה עבו ככלה, שולמית וייספיש, בתו של אחד ממנהיגי נטורי־קרת לייב (לייבל'ה) וייספיש. הכלה היתה קצת עצבנית. אבל א ספק שהטיול המובטח לבני־הזוג לשוויץ ולארה"ב, ירגיע

האב הצנוע ובין חסידי האב המיליונר

תתפי הדיון במאה־שערים אל קהל תל־מידיהם ותומכיהם. „אפשר לנסוע," הכ־רין הרב הירש, וצאן־מרעיתו אץ בקול שירה אדירה אל האוטובוסים, שמיהרו לדרכם. „המיליונר קילקל את וייספיש," הכריז הרב אפשטיין, וקבע: „לא לנ־סוע!" צאן־מרעיתו נשאר בלילה ההוא בשכונה.

מרגע שפרצו האברכים אל אולם החתו־נה אורו פניו של וייספיש. מעגלי־רוקדים סחפו את כל הנוכחים, שישבו עד אז ליד השולחנות ופיהקו לכל עבר. תיזמורת הכלי־זמרים הגבירה קולה. „זו השימחה האמיתית," אמר לייבל'ה להסטן, „זה היה שווה את המילחמות אתך."

עקיפת חוזה־הנישואין

ל מים אחדים לפני החתונה נפגשו בני המישפחות לראשונה. הרב לייב (לייבל'ה) וייספיש, אבי הכלה, עוסק לפר־נסתו בעשיית בתי־עץ לתפילין, אך את רוב זמנו מקדיש ללימוד תורה ולעס־קנות בתוך קהילת נטורי־קרתא בירושלים. אבי החתן, מרדכי הסטן, הוא בעל רשת חנויות סופרמרקט במדינת אינדיאנה, שו־תף בבתי־הבראה ובכפרי־נופש רבים ה־

ונת הצניעות

פזורים בכל רחבי ארצות־הברית וידוע כ־ציוני מסור.

הפגישה נערכה בביתו של וייספיש, ב־שכונת מאה־שערים, למרות שהאורחים הרבים שהגיעו מארצות־הברית התאכסנו במלון־הפאר פלזה בירושלים. המיליונר הסטן ביקש לחתן את בנו ברוב פאר והדר, כיאה למיליונר ולנדיב מוכר. וייספיש התנגד. בעצם, לא־כל־כך התנגד, כי לב־סוף הוא ויתר במיקצת על התקנות הנוק־שות של „בית־דין־צדק של העדה החרדית בירושלים," הקובע את תנאי הנישואין ועורך את חוזה־הנישואין בין המשתדכים בקהילת נטורי־קרתא.

למרות שבית־הדין החרדי קבע מפורשות כי „החתונה תיעשה בצנעה, בסעודה יש־תתפו רק בני מישפחות החתן והכלה.

(המשך בעמוד 34)

אחות קטנה

אחותה הקטנה של הכלה לבית וייספיש לא התרגשה מן המהומה סביבה. היא עצמה את עיניה, השעינה ראשה על מיסעד הכסא ותפסה תנומה, אפילו המוסיקה לא הפריעה לה.

מיצהלותיהם של האברכים ממאה־שערים.

בתוך הישיבה במאה־שערים בלטו שני מחנות. הרב משה הירש טען, כי „לייבל'ה הסתדר עם המיליונר הציוני, והחתונה תהיה צנועה." מצדדיו של הרב אברהם־יעקוב אפשטיין צעקו כנגדו: „לא לוותר על עקרונות מקודשים! להחרים את חתו־נת הציוני!" בין החסידים שהמתינו מחוץ לישיבה נסבו הניחושים בין שתי אפ־שרויות: „ניסע לחתונה או לא ניסע?"

באולם־החתונות המפואר של מלון שלום החלו כבר בזלילה הגדולה שהכין המיל־יונר למקורביו. לייבל'ה ניראה עצבני. „לא זאת הצניעות שהבטחת לי," אמר לאבי החתן. „צניעות זה דבר יחסי," השיב מחותנו השני בחיוך של אושר.

לקראת השעה עשר בלילה יצאו משי־

אוי לעיניים

שראו את כרזת־הפירסומת שהציגה את שדיהן של דוג־מניות, אשר הציעו לאברכים להשתמש בתכשיריה של מרי קוואנט. ערב התאונה דאג יגאל קם, מנהל־המכירות של מלון **שלום**, לכסות המודעות.

הבן־דוד מהקיבוץ

נחום שריג, לשעבר מפקד חטיבת הנגב, התיישב בין האברכים, חסידיו ותלמידיו של דודו לייבל'ה וייספיש, והחמקח בענייני גמרא וארץ־ישראל. משנשאל איך הוא מסתדר עם נטורי־קרתא מבחינת דיעותיו הפוליטיות, השיב בחיוך: „אני פשוט לא מסתדר."

על באריקאדות

עלה לייבל'ה וייס־פיש נגד הציונות.

אך בחתונת בתו דיבר עם שני אנשים הנמצאים בצד השני של המיתרס: מנחם בגין (מימין) ואיש ארץ־ישראל השלמה, ד"ר ישראל אלדד־שייב (ליד בגין למעלה).

בית־המישפט קובע:

איש זה עונה!

שי כבי החשמל היו מחוברים אל מצברי מכוניות. שני שוטרים לבושי אזרחית, מחייכים חיוך מתוק, קרבו לאיטם לעבר העציר, שניצב מולם כשאזיקים על ידיו. בשקט, מבלי להוציא הגה מפיהם, חיברו את הכבלים החשמליים אל פירקי־ידיו.

רק אז החלה החקירה. השוטרים המטירו שאלות על העציר. בכל פעם שתשובה כלשהי לא נשאה חן בעיניהם, הפעילו מתג זעיר ושלחו זרם־חשמל מהמם בגופו. העציר התעוות, קיפץ, קירטע, צרח ושאג. „אתה תחתום על ההודאה!" היתה מילת־המפתח של החקירה. בכל פעם שהעציר סירב, שב ונשלח הזרם החשמלי לגופו. „די, עצור! אני אחתום על כל מה שתגידו לי!" זעק העציר — לבסוף. ה־כבלים החשמליים הותרו, לעציר הוגשו טופס ועט, והוא חתם.

מכות־חשמל ומסיכות־גאז

ת מונה זו אינה לקוחה מסרט על עינויי עצורי הצנחנים הצרפתיים באל־ג'יריה, ואף לא מתוך תיאורי שיטות־החקירה בצ'ילה, בברזיל או באחת הארצות הטוטאליטריות. היא לקוחה מתוך תיאורו של העציר ישראל כהן אשר סיפר, באמצעות פרקליטו עורך־הדין אליהו קידר, לשופט המחוזי דויד וולך, על חקירתו ועל נסיבות חתימתו על ההודאה — ביש־ראל '76.

לפני השופט דויד וולך הובאו לא רק התיאור המזעזע של חקירות בסיגנון ברברי בזרם־חשמל, בפרדסים ובתאי־המע־צר של מישטרת נתניה וחדרה, אלא אף תי־אורים מסמרי־שיער של חקירות אחרות, בשיטות משוכללות לא פחות. אחת מאלה היתה שיטת מסיכת־הגאז הצבאית. אל פניו של כהן הוצמדה מסיכת־גאז, והוחדר אליה גאז מדמיע. לא היתה זו המצאה מקורית של מישטרת נתניה.

שיטה אחרת, קונבנציונאלית יותר, ל־סחיטת הודאה ולשבירת הנאשם, היא שי־טת האזיקים. בין מכות־החשמל למסיכת־הגאז נלחצו לפירקי־ידיו בכוח רב האזי־קים, שבהם היה כבול כל עת החקירה, עד שחתכו את העור וגרמו לפירצי־דם מהפרקים.

וולך, שהוא שופט ותיק, הזדעזע. בפסק־דינו קבע: „בית־מישפט זה לא יתן ידו לשיטות־חקירה כאלה, ועל כן הנני מחליט על קבלת הערר, ומצווה על שיחרורם המיידי של שלושת המשיבים (ביניהם ישראל כהן)."

הפרשה המזעזעת נתגלתה, כאשר ביקר עורך־הדין קידר אצל ישראל כהן בבית־המעצר בנתניה. הדבר היה שלושה ימים אחרי שכהן, יחד עם שניים מחבריו, נעצר על־ידי המישטרה בחשד כי השתתפו בפריצה לחנות־תכשיטים בנתניה.

סיפר קידר, עורך־דין מנוסה בפלילים, על פגישתו עם כהן: „הוא ניראה חבול ומוכה, כשסימני אלימות ברורים על גופו. בקול־פחדים, תוך בכי בלתי־פוסק, הוא סיפר לי על סידרת העינויים שעבר בעת המעצר, מתוך מגמה להביאו לידי הודאה במעשים שלטענתו לא עשה."

קידר המזועזע מיהר למישרדו של פקד (מקביל לסרן בצה"ל) שמואל רוטשטיין, האחראי על מדור הבילוש במישטרת נתניה ועל ה„מטפלים" בכהן. הוא דרש לאפשר לרופא מטעמו לבדוק את כהן. רוטשטיין סירב, כמובן, וטען כי למישטרה יש רופא

מאת

מרסל זוהר

משלה. בעיקבות סירובו זה של רוטשטיין שלח קידר מיברק למפכ"ל המישטרה, רב־ניצב שאול רוזוליו, ובו פירט את אשר ראו עיניו. קידר ציין, בגוף המיברק, את מיספרי־הטלפון שלו, כדי שרוזוליו יוכל להשיב לו במהירות. משך ארבעה ימים, שבמהלכם חש קידר כי מסכת העינויים שעובר לקוחו נמשכת, לא הגיעה כל תשו־בה מן המפכ"ל. קידר הגיש עירעור על המעצר שנקבע לכהן, לבית המישפט ה־מחוזי בתל־אביב, וביקש לשחרר את מרשו מייד.

השופט לווין התרשם מתלונותיו של העציר, והורה כי רופא מטעם כהן ורופא מישטרתי יבדקו אותו ויגישו לו את מימ־צאיהם. רופא ממשלתי מבית־החולים דונולו ביפו, ד"ר צבי שפירא, בדק את כהן, ולמרות שעברו כבר ימים רבים מהיום שבו הוכה האיש, מצא הרופא בגופו סימני פגיעות ניכרים. לווין הורה להביא את כהן למחרת היום לפני שופט־שלום בנתניה, כדי שזה ידון בקיצור תקופת המעצר, וכן הורה להעביר את מימצאי המסקנות הרפו־איות של ד"ר שפירא לפיקוד המישטרה.

למחרת אומנם הובא כהן לפני שופט־השלום בנתניה, אריה סגלסון. סגלסון, שעיין במימצאים הרפואיים, הבין אף הוא כי כהן עונה קשות, אולם הוא נעתר ל־בקשת המישטרה, והורה להחזיק בכהן שמונה ימים נוספים.

ארבעה ימים לאחר־מכן ביקר אצל כהן, בתא־העינויים במישטרת נתניה, המתמחה של קידר, אריה שרעבי. מהתרשמותו של שרעבי היה ברור לקידר, כי המישטרה ממשיכה לענות את כהן. שרעבי הבחין בסימני־פגיעה טריים בגבו של כהן, וכן שמע ממנו על התחדשות פרשות מכות־החשמל והגאז. שרעבי נפגש עם פקד רוט־שטיין, והתחנן בפניו לחדול לענות את כהן בחשמל ובמסיכות־גאז. תשובתו של רוטשטיין: „אני מכיר את שיטות העבודה. אני עושה כל מה שאני רוצה, כדי לגלות את האמת." שרעבי דרש גם בדיקה רפואית נוספת לכהן, ונענה בסירובה הפחדני של המיש־טרה.

שלושה שעונו! שיטות־חקירה „מתוחכמות" הוכנסו לאחרונה לשימוש במישטרת נתניה. עד היום, רק עצורים ערבים בשטחים המוחזקים התלוננו מדי־פעם שעונו על־ידי כוחות־הביטחון בזרם חשמלי. עתה הגיעה האופנה החדשה גם לישראל. שלושה עצורים התלוננו שעונו במישטרה במכות־חשמל. בתמונות: באמצע העצור כלאפו („פפו") חסן בניידת המישטרה (שוטר ניסה להסתיר את פניו של העצור); מימין: חנניה אלבז. משמאל: ישראל כהן, שהשופט וולך קבע: „הוא עונה."

קידר הגיש עירעור על החלטת השופט לווין, והורה כי רופא מטעם כהן ורופא מישטרתי יבדקו אותו ויגישו לו את מימ־צאיהם. רופא ממשלתי מבית־החולים דונולו ביפו, ד"ר צבי שפירא, בדק את כהן, ולמרות שעברו כבר ימים רבים מהיום שבו הוכה האיש, מצא הרופא בגופו סימני פגיעות ניכרים. לווין הורה להביא את כהן למחרת היום לפני שופט־שלום בנתניה, כדי שזה ידון בקיצור תקופת המעצר, וכן הורה להעביר את מימצאי המסקנות הרפו־איות של ד"ר שפירא לפיקוד המישטרה.

למחרת אומנם הובא כהן לפני שופט־השלום בנתניה, אריה סגלסון. סגלסון, שעיין במימצאים הרפואיים, הבין אף הוא כי כהן עונה קשות, אולם הוא נעתר ל־בקשת המישטרה, והורה להחזיק בכהן שמונה ימים נוספים.

ארבעה ימים לאחר־מכן ביקר אצל כהן, בתא־העינויים במישטרת נתניה, המתמחה של קידר, אריה שרעבי. מהתרשמותו של שרעבי היה ברור לקידר, כי המישטרה ממשיכה לענות את כהן. שרעבי הבחין בסימני־פגיעה טריים בגבו של כהן, וכן שמע ממנו על התחדשות פרשות מכות־

עינויים במכות-חשמל

יותר חשמל - פחות עמל (למישטרה) - זוהי כנראה הסיסמה במישטרת נתניה, שהוציאה הודאות מנאשמים על־ידי מכות־חשמל, גאז מדמיע ושיטות ברבריות אחרות

„לא אתן ידי!"

דויד וולך, שופט בית־המישפט־המחוזי בתל־אביב, קבע שלא יתן ידו לשיטות־החקירה הפסולות שבהן השתמשה המישטרה כדי להשיג „הודאות."

רחי להשתתף בבדיקות. הרופא המישטרתי המיר את שבועתו הרפואית בנאמנותו ל־מדי המישטרה, וקבע שלא גילה כל מימצאים על גופו של כהן.

השופט לא נתן ידו

כ שהסתיימו ימי המעצר של כהן, נקטה המישטרה אחת מדרכי הרמייה המפורסמות שלה. היא הביאה את כהן לפני שופט־שלום אחר, הפעם בפתח־תיקווה, ומבלי לספר לו על מהות הדיונים המישפטיים הקודמים, ביקשה ממנו להאריך את המעצר. המישטרה אף סיפרה לשופט הפתח־תיקוואי, אריה גרף, כי כהן מעורב בשורה של פריצות (בעוד שקודם־לכן דיברה רק על פריצה אחת ויחידה בלבד), וכי ערך הרכוש שגנב היה כמה מאות אלפי לירות, בעוד שאצל השופטים שקדמו לגרף הסתפקה המישטרה ב־200 אלף לירות. השופט גרף נפל בפח שטמנה לו המישטרה, והורה לעצור את כהן ל־12 ימים נוספים.

על החלטה זו הוגש העירעור לשופט המחוזי וולך, עירעור אשר ייכנס בוודאי להיסטוריה של תולדות ההידרדרות של המישטרה בישראל ואובדן צלם־האנוש של אחדים מאנשיה. בהחלטה שבה שיחרר וולך את כהן, שיחזר השופט את המהלכים המישפטיים של הפרשה, וכתב:

„עיקר הטיעון נסב סביב הטענה שאין לסמוך על ההודאות שניגבו מישראל כהן, למשל ב־21.4.76, וזאת לאחר שנטען כי קודם־לכן עונה והוכה קשות במישטרה. לצערי עלי לקבוע, כי כנראה יש דברים בגו בטענה זו, שהושמעה בתקיפות רבה על־ידי עורכי־הדין. כבוד השופט דב לווין, שהחל בדיון, אף הוא התרשם מרצינות הענין ותבע המצאת תעודה רפואית, ובתיק מצויה תעודה רפואית של ד"ר שפירא, אשר הנני מוצא בה סימוכין לאפשרות שישראל כהן הוכה. יצויין כי גם נאמר, כי נאמר בפני כבוד השופט סגלסון כי מדובר לא על מכות וסטירות־לחי סתם, אלא על מכות־חשמל וזרימת גאז מדמיע. בית־מישפט זה לא יתן ידו לשיטות־חקירה אלה, ועל כן הנני מחליט על קבלת הערר ומצווה על שיחרור מיידי."

חניקה ואיומים בסירוס

ל ישראל כהן סבר לתומו, שבזאת תמה מסכת העינויים והייסורים. אולם המישטרה לא מיהרה להרפות מטרפה. מישטרת ישראל אינה אוהבת, ואינה רגילה שעצירים שלה ישוחררו ממעצר סתם כך. המישטרה גם לא יכלה להרשות לעצמה שכהן יסתובב חופשי, ויגלה את שיטותיה המיוחדות להשגת הודאות ולעשיית צדק. היא מיהרה לערער לפני השופט העליון בן־ציון שרשבסקי, אשר קיבל את עירעורה והחזיר את כהן למעצר, מבלי להתייחס לשאלה אם עונה או לא.

אפשר היה לחשוב כי מיקרהו של כהן הוא מיקרה יוצא־דופן. לפחות עוד שני מיקרים, שבהם השתמשה מישטרת נתניה באותן שיטות כלפי העצירים שלה, כשהיא נעזרת בשירותיהן הטובים של מישטרות חדרה וזיכרון־יעקב, התגלו באותה תקופה.

כלאפו (ספו) חסן, יהודי מנתניה, נעצר על־ידי המישטרה המקומית בחשד של השתתפות בשוד. כאשר הובא לפני שופט־שלום להארכת תקופת מעצרו ביקש מהשופט, ובקשתו נרשמה בפרוטוקול, שלא לעצור אותו, משום שמישטרת נתניה ידועה בעינויי־החשמל שלה והוא פוחד. מאוחר יותר שלח פרקליטו, עורך־הדין צבי לידסקי, עורכת־דין ממשרדו למישטרת נתניה, כדי לבקר אצל הלקוח שלו. שוטרי נתניה היתממו, וטענו שאינם יודעים היכן נמצא ספו. אחרי מאמצים רבים גילתה עורכת־הדין כי ספו הועבר למישטרת זיכרון־יעקב. בזיכרון־יעקב סירבו השוטרים לאפשר לה להיפגש עם לקוחה, בטענה ש„הוא נמצא בחקירה."

היא חזרה לתל־אביב, ולמחרת שלח עורך־הדין לידסקי לאותה משימה את עורך־הדין יעקב זילגמן. אחרי ארבע שעות שבהן נידחה זילגמן בלך־ושוב, איפשרו לו סוף־סוף להיפגש עם ספו. תיאורו של זילגמן על הפגישה מזעזע: „ספו היה במצב של אפיסת־כוחות. בקושי היה מסוגל לעמוד על רגליו. תוך כדי בכי וגניחות סיפר לי כי קיבל מכות־חשמל בגופו, תחבו אצבעות לתוך עיניו וחנקו אותו עם מסיכת־גאז. ראיתי על גופו סימני עינויים. עיניו היו אדומות, ברגליו היו סימנים אדומים וידיו נפוחות."

זילגמן דרש בדיקה רפואית ופקד רוטשטיין סירב, כמובן. הפרקליטים הגישו עירעור לבית־המישפט. וביקשו לשחררו, אך להפתעתם לא התקיים הדיון. ספו עצמו

המישפחה

במכתב ששלח למישפחתו לנתניה, בהיותו בידי המישטרה, סיפר כלאפו חסן לאישתו ולדודו יצחק, על העינויים הנוראים שעבר. אשתו ושני ילדיו של חסן נפגשו השבוע עם העצור, כאשר הובא לבית־המישפט־המחוזי לקריאת כתב־האישום נגדו. כלאפו חסן כפר באשמה המיוחסת לו.

המפקד

סגן ניצב קלמן בור־שטיין, קצין־המישטרה הנוקשה, מפקד מישטרת נתניה, לא ניסה לשים קץ לשיטת הברבריות שבהן השתמשו פקודיו, ושכללו שימוש במכות־חשמל.

מעצרו, סיפר אלבז: „עוניתי קשות במישטרת חדרה במכות־חשמל. הכניסו לי בקבוק בירה גולדסטאר לתוך הישבן. מאז מכות־החשמל איני מסוגל לאכול." עורכת־הדין של אלבז, כרמלה חנוך, אשר הזעזעה מתיאוריו המחרידים של הלקוח שלה, טענה אחר־כך: „מעולם עוד לא נשמע בישראל, שבחקירות מישטרתיות יכניסו בקבוקים לפתחי גופם של עצורים ויגבו הודאות על־ידי מכות חשמל בגופם."

דובר המישטרה, סגן־ניצב (מקביל לסגן־אלוף) שמואל צחי, מכחיש כמובן מכל־וכל את טענת כל המתלוננים ועורכי־דינם. לגבי ישראל כהן טוען צחי, כי הוא לא עונה ולא הוכה. לגבי ספו ואלבז טען צחי כי תלונותיהם עדיין בחקירה. לבקשת כתב העולם הזה להיפגש עם החוקרים סירב צחי, בטענה שהקצינים „אינם מוכנים לדבר."

אין ספק כי במיקרים של כהן, ספו ואלבז הגיעה מישטרת ישראל לשפל חדש בהידרדרותה המוסרית. פניות למפכ"ל המישטרה נותרו ללא תשובה, כאשר המפכ"ל מורה לקצינים המואשמים לחקור את עצמם, ולמפקדיהם הישירים לחקור את פקודיהם. קציני־מישטרה בכירים, וראשם מפכ"ל המישטרה רוזוליו, מרשים ששוטריהם יהפכו את המישטרה הישראלית למישטרה טוטאליטרית, כדי לזכות בניצחונות־כביכול ובהישגים שאותם ניתן יהיה להציג בפני העיתונות.

שר־המישטרה, שלמה הילל, האחראי על רוזוליו, איבד את השליטה על מעשי המפכ"ל שלו, וממתין בקוצר רוח להזדמנות הראשונה שבה יוכל לפטרו. בכל מדינה מתוקנת היתה פרשת עינויי־החשמל והחלטת בית־המישפט ההזדמנות הנאותה לכך — או להתפטרות השר עצמו.

הפרקליטים

אליהו קידר (מימין) וצבי לידסקי, שני עורכי־הדין שיצאו בהתקפה חריפה על שיטות־החקירה „מודרניות" של מישטרת ישראל. לידסקי וקידר טוענים שלא ניפגשו עד כה בעינויים מחרידים כאלה.

ביטל את בקשתם של פרקליטיו. במיכתב לדודו יצחק גילה ספו כיצד הוכרת לחתום על ביטול בקשת הערר: „שפכו עלי גאזים, שמו לי מסיכה של גאז. נחנקתי, ולא היה לי אוויר לנשום. עשו לי זרמים בכל הגוף, ונוסף לזה רצו לעשות לי דברים שאפילו למחבלים לא עושים. כבלו אותי באזיקים בידי וברגלי, ותלו אותי באוויר עם הראש למטה והתחילו למשוך את אבן־המין שלי עד שנחנקתי ואיבדתי את ההכרה. הם אמרו לי שיסרסו אותי. אני זוכר אפילו את השמות של השוטרים שעינו אותי: גרוסמן וברעם. היה שם עוד שוטר, שהציג עצמו בפני בשם „אלי הזיין", יהיתה שוטרת בשם אסתר. לא יכולתי לסבול את החקירה הזאת, ואחרי 12 שעות של עינויים נאלצתי לעשות מה שהם ביקשו ממני."

קל לדמיין את מצבו הנפשי וצורתו החיצונית של ספו, ואין פלא לכן שהמישטרה לא יכלה להרשות לעצמה להביאו לפני שופט, ומשום כך אילצה אותו לחתום על ביטול בקשת הערר שלו.

המפכ"ל או השר — הביתה!

ח ידושים בשיטות־החקירה שלה גילתה המישטרה במיקרהו של חנניה אלבז. אלבז הואשם כי השתתף באותו שוד שבו השתתף גם ישראל כהן. כאשר הובא לפני השופט סגלסון לשם הארכת

הסניגורית

עורכת־הדין כרמלה חנוך, הזדעזעה מהחדרת בקבוק לגוף לקוחה.

את אוטוביאנקי אין כבר צורך להציג בפניך. מכוניות האוטוביאנקי הרבות הנוסעות בכבישי הארץ מעידות על התאקלמותה המהירה של האיטלקית הקטנה בישראל ועל הכדאיות שברכישתה.
מכל זוית כדאי היום לרכוש אוטוביאנקי:

צריכת דלק – אוטוביאנקי חסכונית להפליא בצריכת הדלק שלה - ליטר דלק לכל 18 ק"מ בנסיעה ממוצעת בתוך העיר.

אחזקה קלה – במכונית כאוטוביאנקי זולים חלקי החילוף ואף האחזקה קלה יותר מאשר במכונית גדולה.

נוחות – ממדיה הקטנים מאפשרים נוחות רבה ל-5 נוסעים ול-50 ק"ג מטען (או לנהג ול-300 ק"ג מטען). גם באשר לחניה - נוח ביותר למצוא לאוטוביאנקי מקום חניה בכבישים העמוסים.

באוטוביאנקי שלוש דלתות מהן דלת אחת מאחור הנפתחת כלפי מעלה. כאשר מטים את המושב האחורי קדימה - הופכת האוטוביאנקי למיני־סטיישן. נוסף על כל אלה גם מחירה של האוטוביאנקי עושה אותה לקניה הטובה ביותר.
כדאי לך לרכוש את המכונית בהקדם לפני עליית המחירים הצפויה.

מכל זוית
אוטוביאנקי
שלוש דלתות

AUTOBIANCHI

תצוגה ומכירות: **תל־אביב** – טלקאר חב' בע"מ רח' הסגר 64, טל. 03-37538, 03-263925. **ירושלים** – א. ברקוביץ רח' יואי 4, טל. 02-225522.
חיפה – טלקאר בע"מ רח' הסנינים 53. טל. 04-515392. **באר־שבע** – כרמלי דרך חברון, אזור התעשיה, טל. 057-77021. **נתניה** – מוסך מרכזי בע"מ.
טל. 053-23037. שרות: **תל־אביב** – מוסך מרכזי לנציה. **חולון** – רח' תמנע 13, טל. 03-853891. **ירושלים** – מוסך גדעון לוי, אזור התעשיה, תלפיות.
טל. 02-67555. **חיפה** – אייבי את עזריה, חוף שמן, טל. 04-660456. **באר־שבע** – כרמלי, טל. 057-77021. **נתניה** – מוסך מרכזי בע"מ, טל. 053-23037.

אם יש קניה טובה יותר ספר לנו.

aroyo-barel

בתי סוהר

מרד האסירים

אסירים בכלא רמלה פתחו בשביתה נגד העסקתם במיפעלים פרטיים בשכר של עבדים

מאה אסירים בכלא רמלה מסרבים לעבוד זה יותר מחודשיים. לטענתם, המיפעלים שבהם הם מועסקים, בשטח בית־הכלא, שייכים לאנשים פרטיים ומטרתם איננה שיקום האסירים, אלא גריפת הון לכיסי בעלי המיפעל על חשבון עבודה זולה.

בתגובה לשביתת האסירים שפטה מינהלת כלא רמלה את השובתים על סירובם לעבוד, ורובם כלואים עתה בתאי־עונשין מיוחדים, צפופים, חסרי־אוויר וחסרי־אור.

„מחנה עבודה". במקביל לשביתת האסירים פתחו קרוביהם ובני־משפחותיהם, שמחוץ לכלא, בגיוס תמיכה ולחץ ציבורי, במטרה לבטל או לשנות את סידרי־העבודה הקיימים בכלא שהוא, לדבריהם, „מחנה עבודה."

בראש המאבק הציבורי התייצבה סילביה אדיב (לשעבר קלינגברג), אשתו של אודי אדיב, המרצה עונש־מאסר ממושך בין כותלי הכלא. לימינה התייצבו חברי „הליגה הקומוניסטית המהפכנית", אירגון טרוצקיסטי שפרש לא מכבר ממצפן. הללו החלו מפיצים גיליוני־דעת חתומים, כרזות־מחאה וחוזרי הזדהות עם האסירים השובתים.

מספרת סילביה, המכירה את התנאים בכלא, מביקוריה אצל אודי: „הרקע לשביתה הוא שיטת־העבודה המחפירה שהונהגה בכלא. כתוצאה ממנה, קבוצה גדולה של אסירים החליטה שהיא מסרבת לשמש עבדים מודרניים.

„במקום ארבע שעות־עבודה, שהיו נהוגות בכלא עד להנהגת השיטה החדשה, נדרשים האסירים עכשיו לעבוד שמונה שעות מלאות ביום. שעה נוספת נמשך החיפוש המדוקדק על גופו של כל מי שיוצא לעבודה, ומכאן שתשע שעות ביום נמצא האסיר בעבודה.

„בחוץ זה אולי לא נורא כל כך, אבל בכלא נאלצים האסירים לישון על־פי פקודה, עם כיבוי האורות בשעה מוקדמת וכך, מרבית שעות היממה מוקדשות לעבודה."

אשת־אסיר אדיב
„כמו עבדים!"

אולם עיקר התקוממותם של המישפחות והאסירים נוגע למהות העבודה. מרי זה הוא שהביא לדיבריהם, לפרוץ השביתה. „בתוך הכלא הוקמו מיפעלים של אנשים פרטיים. האסירים נדרשים לעבוד בעבודה בלתי־מיקצועית, ואיש אינו מתחשב במיקצועו ובנטיותיו של כל אסיר ואסיר," טוענים בני־המישפחות הממורמרים.

שכר עבדים. העבודה, לדיברי המבקרים בכלא, היא עבודת־פרך של ממש. לעומת זאת — השכר, המשולם על־ידי מינהלת הכלא בשיתוף עם בעלי־המיפעלים, הוא „שכר עבדים," כהגדרתה של סילביה אדיב. „התשלום עבור יום־עבודה מלא הוא בין לירה וחצי לשלוש וחצי לירות."

בכרוז המופץ על־ידי סילביה, בני־משפחתו של אודי ואחרים, ביניהם ערבים מהכפר טירה שבמשולש, חבריה של סילביה בליגה הקומוניסטית המהפכנית, הם מאשימים את שילטונות הכלא כי „הם מנסים להפוך את קהל האסירים לעדר מטומטם ועייף. תנאי־העבודה החדשים מונעים מן האסירים את האפשרות לקרוא, ללמוד או להתפתח."

הנהלת הכלא, מצידה, מנעה מן האסירים השובתים, את זכויות קרוביהם ובני־משפחותיהם לבקרם, לקחה מהם את סיפרי הקריאה והלימוד שנמצאו ברשותם, ומנעה מהם לעסוק בספורט.

„הגזירה החדשה," לדיברי סילביה ו־חבריה למאבק, „היא צעד נוסף במיסגרת ההפחתה הדראסטית בזכויות האסירים. אנו נילחם בזה, נעורר דעת־קהל ונמחה בכל תוקף נגד הפרובוקציה הזו של הנהלת כלא רמלה, שעלולה להתפשט גם לבתי־כלא אזרחיים אחרים."

שבויים

השק"מיסט שלא שוקם

חשק"מיסט, שישב ארבע שנים בשבי המצרי — עומד לעזוב את הארץ

ארבע שנים ישב מרדכי („מוטי") בבלר בשבי המצרי. ארבע שנים סיפרו כותרות העיתונים ללא־הרף על הניסיונות לשחרר אותו ואת חברו, מוטי כהן, שהיו ידועים כ„שק"מיסטים השבויים," מן השבי הממושך. כשהוחזר מוטי לארץ, בחודש נובמבר 1973, סיפרו בעיתונים את סיפור שביו. אחר־כך סיפק, לאמצעי־התיקשורת פרט פיקנטי נוסף: הוא נשא לאשה, חודשים אחדים לאחר שחזר מן השבי, את חברתו, יפה, ששמרה לו אמונים ארבע שנים תמימות.

מוטי בבלר, כיום בן 32, אב לילד בן שנתיים, נשכח מהר מאד. לא רק על־ידי העיתונאים. גם על־ידי גורמים שאסור היה להם לשכוח אותו. מישרד־הביטחון, למשל.

„הגעתי לסוף הדרך." בחודש אפריל השנה פנה מוטי אל ראש־הממשלה, יצחק רבין. „אני פונה אליך מכיוון שהגעתי לסוף הדרך," כתב מוטי. „לאור המצב שאליו נקלעתי, אינני מוצא יותר את עתידי במדינה זו, ויש בדעתי לנסות מזלי במקום אחר בעולם. אני עושה צעד זה בלב כבד, מכיוון שזו מדינתי ומולדתי שלי. מענה אני מוכן לעשות הכל. כל שביקשתי היתה הלוואה, שתאפשר לי לקנות מונית, שבעזרתה אוכל לקיים עצמי בכבוד."

עד לכתיבת מכתב זה עבר מוטי במשך שלוש שנים, דרך ארוכה וברת־תלאות. עד היום לא הצליח למצוא עבודה. „מישרד־הביטחון הציע לי לקנות משאית מייבוא החירום שלאחר המילחמה האחרונה. זה היה אחרי שלא הסתדרתי לשוב לעבודה בשק"ם או בצבא־הקבע," מספר בבלר. „מחיר המשאית היה כ־250 אלף לירות. לא יכולתי לקחת על עצמי הלוואה כזאת.

שבוי־לשעבר בבלר
„נשברתי!"

ניסיתי לבקש ממישרד־הביטחון הבטחה להעסיק אותי לפחות עד שאגמור את תשלומי המשאית. אבל נתקלתי באנשים שבכלל לא רצו לשמוע אותי או לדבר איתי. גם חברי־הכנסת עקיבא נוף, שניסה לעזור לי־שיקומי, התייאש ונזנח אותי.

„החלטתי לקנות טנדר. הדבר היחידי שאני יודע לעשות זה לנהוג. את זכותי, מטעם מישרד־הביטחון, ללמוד, לא יכולתי לממש בגלל שלא היתה לי עבודה. זה היה מעגל סגור. התחלתי עובד באחד המשרדים להסעת נוסעים שלהם יש חוזה, בין השאר, עם מישרד־הביטחון. לשם רכישת הטנדר קיבלתי הלוואה מבנק אוצר החייל. זה היה אמור להיות שיקומי הסופי.

„לאחר זמן קצר היו צימצומים במיכרזי אותו מישרד. הייתי הצעיר ביותר בעבודה, ולכן פוטרתי. כעבור תקופה נוספת של אבטלה, נרשמתי לקורס מטעם מישרד־העבודה לנהגי רכב ציבורי, והוצאתי רישיון למונית." כשפנה מוטי למישרד־הביטחון בבקשה להקצות לו רישיון למונית (מיספר ירוק), היתה תשובת מישרד־הביטחון: „זה לא בטיפולנו."

החזרת הצו. באמצעות עורך־הדין אליהו הורנשטיין, פנה מרדכי בבלר למישרד־התחבורה. תשובת משה רון, עוזר השר, היתה: „לא נוכל לעזור לך." את הרישיון לא קיבל מוטי, אולם צו־קריאה לשירות־מילואים ממושך המתין לו בתיבת־הדואר שלו. מוטי הממורמר והמתוסכל החזיר את צו־הקריאה ואת פינקס־המילואים שלו לשר־הביטחון, בצירוף מכתב חריף, שפירט את הסיבות למעשהו הקיצוני.

„אם אינני ראוי לשיקום אחרי ארבע שנות שבי, אינני ראוי אף לשרת בצבא," כתב מוטי לשימעון פרס, ושוב היתה תשובת מישרד־הביטחון לאקונית ומוכרת: „עניין הענקת רישיונות למונית איננו מצוי בתחום סמכותה של מערכת־הביטחון."

את סיפורו זה גולל מוטי גם במיכתבו לראש־הממשלה. מלישכת ראש־הממשלה השיבו לו כי „העניין הועבר לטיפולו של מישרד־הביטחון." משם ענו למוטי כי „נעשו ניסיונות שונים לסייע בשיקומך. את עניין המונית איננו יכולים לפתור." ושוב הופנו אותו למישרד־התחבורה. שם יענו לו בוודאי בשלילה, וחוזר־חלילה.

הכיוון — חו"ל. „לא נשארו לי הרבה אפשרויות. אני, שישבתי שנים ארוכות למען המדינה בשבי המצרי, אני, שאני פסריוט גדול, פשוט אין לי ברירה. אין לי שום דרך להסתדר. שלוש שנים נלחמתי למצוא לעצמי פרנסה, עכשיו נשברתי!" סיכם מוטי.

תאונות

נהגים - היזהרו מחמורים!

מי יפנה את נבלת החמור, המפריע לנוסעים בכביש תל־אביב—חיפה ומפיץ סירחון למרחקים?

מי שעבר בסוף השבוע שעבר בכביש חיפה—תל־אביב ראה בוודאי, כקילומטר אחרי צומת תל־ברוך, גוויית חמור בצד הדרך. גם בתחילת השבוע הזה עדיין נמצאה אותה נבלת חמור עצמה, מוקפת זבובים וחרקים, באותו מקום.

בסוף השבוע שעבר פגע החמור במכונית האופל של משה אייכנר, שחזר אותה שעה לביתו ברעננה מחתונה בתל־אביב. סיפר משה: „נהגתי את המכונית באורות רגילים. משמאלי עקפה אותי מכונית, כשלפתע הופיע לנגד עיני חמור מהלך לו לאיטו על הכביש. לא הצלחתי לבלום את המכונית במקום ונתקלתי בו בעוצמה רבה. החמור ריסק את החלק הקידמי של המכונית. מעוצמת הפגיעה הוא עף לגובה והחל מתפתל על הכביש. אחרי דקות אחדות מת."

איפה המישטרה?. מן התאונה והפגיעה במכונית נפצע חמו של משה, שישב עם אשתו ובנו של משה במושב האחורי. הוא פונה לבית־החולים מאיר בכפר־סבא על־ידי אחת המכוניות שעברו במקום. משה מיהר לטלפן למישטרת תל־אביב אולם השוטר, סמל יהודה, הגיע רק כעבור שעתיים.

עוד לפני שבאו השוטרים הספיקו להגיע

(המשך בעמוד 35)

נהג אייכנר ומכונית התאונה
החמור ריסק את המכונית ומת —

החמור החרוג ככביש חיפה
— מי יפנה אותו משם

(המשך מעמוד 29)

השאר יסתפקו בכיבוד קל מחוץ לאולם החתונה." הרי תקנה זו לא עמדה למיכל שול לפני אב החתן, מרדכי הסטן. "סך־הכל," הסביר לשואלים אותו היכן "ענווה," "לא בכל יום מחתנים בן בכור." וכך צעדו להם בסך עשרות מלצרים ומלצריות עמוסים מגשי עופות, בורקאס ושאר מט־עמים. מהמוני הקרואים שהסבו אל השול־חנות, ניתן היה להבין שמישפחות החתן והכלה מונות עשרות רבות של חברים ומכרים. שולחנות־הכיבוד המפוארים, ש־נערכו — על־פי ההסכם — מחוץ לאולם השימחה, נשארו עמוסי מזון ומשקה, והיחידים שהתכבדו בהם היו נטורי־קרתא, אנשיו ותומכיו של וייספיש, שהחליטו כי הם לא יוותרו על החתונה הראשונה ב־מישפחת מנהיגם ורבם.

הרב לייבל'ה וייספיש ישב ליד שולחן הכבוד, והיה עצוב מעט. "איפה הצני־עות?" שאל את אבי־החתן ללא־הרף, "ומה עושה כאן בגין?" המיליונר האמ־ריקאי, שללא־ספק נתקל כבר בתקנות מסובכות מאלה של בית־הדין החרדי, ידע שלא לעבור על פירטי ההסכם ו"התקנות

להטוטן בחתונה

"בית צנוע ויפה במאה־שערים..."

הגדולות" שקבע בית־הדין החרדי בחוזה־הנישואין, אך יחד עם־זאת השכיל בכל־זאת לערוך חתונת־פאר.

חיבוק עם בגין ושייב

כשהגיע למקום, בעיצומה של החינגה, מנחם בגין, ראש סיעת הליכוד בכנסת, הוא מיהר להתחבק עם מרדכי הסטן, אבי החתן, שאותו הכיר באחד המסעות שערך בארצות־הברית לגיוס תרומות למגבית היהודית ולאו למגבית חרות. הסטן עמד אז בראש מיפעל אירגוני מיל־ווה־הסיתות באינדיאנה. לייבל'ה וייספיש לא מיהר ביותר להתחבק עם חברי־הכנסת. "הוא בעד ארץ־ישראל השלמה, אני לא," מילמל אל מקורביו. אולם משקרב בגין אליו עם אבי־החתן, לא נותרה לו ברי־רה. הוא נפל לזרועותיו הפרושות של בגין, כשהוא מסתיר: "מילא דיין היה בא, אבל הוא?" והצביע לעבר בגין, שנבוך מעט.

וכך, בטכס־הנישואין של בת האנטי־ציוני עם בן הציוני, התחבקו גם האיש שלא רצה לבקר בכותל, עם איש ארץ־ישראל השלמה. ימים אחדים קודם־לכן נאלץ הרב וייספיש לוותר על עיקרון מכובד אחר, שבו החזיק מאז מילחמת ששת־הימים: סירובו לבקר בכותל. במו־צאי־השבת שלפני החופה הלך עם מחות־ניו אל הכותל המערבי, שם עלה מייקל הסטן לתורה.

גם בטכס־הנישואין עצמו לא חסרו תק־ריות לא־נעימות, ועקרונות שכימעט הופ־רו בגלל החתונה. ערב קודם החתונה עבר יגאל קם, מנהל־המכירות ואיש יח־סי־הציבור של מלון שלום במיסדרונות המלון, וכיסה את כל תמונות־העירום ש־היו תלויות שם. היו אלה תמונות־פיר־סומת של מרי קוואנט שבהן ניראו יפה־פיות אחדות חושפות את חזיהן. בעוד ה־שימחה בעיצומה נתלש אחד הכיסויים של "תמונות התועבה," ומייד קפצו אברכים אחדים, הסתירו בגיפם את "הדבר הנורא הזה," ואיימו להרוס את המלון אם לא יוסרו הפלקאטים מייד. יגאל קם מיהר להרגיעם, ולכסות את מה שעלול היה להשחית את השימחה בעודה באיבה.

עיקרון מקודש נוסף שהופר בליל ה־חתונה היה המחיצה, שהוצבה בין הגברים והנשים, שחגגו באגפים השונים של האר־לם. זו הוסרה עוד בתחילת הערב, למ־רות מחאותיהם של אנשי נטורי־קרתא ושל בעל השימחה, לייבל'ה וייספיש. "מה יש?" אמרו האורחות האמריקאיות, "שיותרו על העקרונות לערב אחד!" והשימחה לא פסקה, אם־כי במעגלים נפ־רדים, של נשים וגברים לחוד.

תקרית לא־נעימה אחרת כימעט שפר־צה בין וייספיש לבין אחד האורחים המייוחדים, דוקטור ישראל ("אלדד") שייב, איש מלכות ישראל, שוייספיש סירב לקבל את ברכתו. אלדד נעלב, אבל אחר־כך הסכים וייספיש להתחבק. "מילא, אם התחבקתי עם בגין, אתחבק גם איתו," אמר לתלמידיו ומקורביו שהקיפוהו כל העת.

אחד האורחים שמשך את תשומת־הלב וריכז סביבו מסובים רבים, היה נחום שריג, מי שהיה בעבר מפקד חטיבת הנגב והוא בן־דודו של וייספיש. "אפילו שעם דיעותיו אינני מסכים."

החתן נמצא במיקווה

איך נוהג השידוך יוצא־הדופן, הס־ביר אחד ממקורביו של לייבל'ה: "וייספיש והחתן המיועד נפגשו בבית־המרחץ התורכי בשכונת מאה־שערים. וייספיש בחן את הסטן הצעיר מכף רגל ועד ראש, וראה כי טוב. אחר־כך שוחחו ארוכות, ובו־במקום הציע לו וייספיש את בתו, שלומית. החתן התאהב בנערה משמיעה ראשונה, ומיהר להתקשר עם אביו בארצות־הברית. האב הגיע לארץ, התאהב גם הוא בכלה, שהיתה המבו־קשת ביותר במאה־שערים עד לנישואיה, ובו־במקום הוחלט על החתונה."

על המתנות היקרות, ובהן תכשיטים ויהלומים שביקש מרדכי הסטן להמטיר על בית מחותניו, ויתר וייספיש. "אני לא צריך מתנות יקרות," הסביר לאב המופ־תע, שרבות מבנות אינדיאנה היו חוש־קות בבנו. "אני איש צנוע וירא־שמיים. כך אני גם רוצה שיהיו חייהם של שלו־מית ובנך."

למרות שבית־הדין החרדי אסר על ה־זוג הטרי לעזוב את הארץ, הם יצאו השבוע לטיול קצר ברחבי אירופה ואחר־כך בארצות־הברית בלוויית מישפחת ה־חתן. התואנה היתה חגיגות־שבע־הברכות. "אבל בעצם," לחש החתן המאושר, "אבא שלי דאג בעיקר שיהיה לנו ירח־דבש נעים."

ומה לעתיד, כשיחזרו? שלומית טוענת כי תהיה עקרת־בית וכי "היה לנו בית צנוע ויפה במאה־שערים." החתן אומר, כי ימשיך בינתיים לקבל את התמיכה החוד־שית מאביו, ויוסיף ללמוד בישיבת איתרי בירושלים עד שיוכל לעמוד כשווה בתורה מול אבי־אשתו. לייבל'ה מחפש כבר שי־דוך לבתו השנייה, שרה בת ה־17, ש"גנ־בה את ההצגה" בערב החתונה, והכל התי־פעלו מיופיה.

"נראה אם ימצא שידוך כזה מוצלח כמו שמצא לבתו הבכירה," מחכים בשכונת מאה־שערים. אבל לייבל'ה, שמצא את בן המיליונר במיקווה, אינו מתרגש. יש לו כבר פטנט בדוק.

ספורט

כדורגל

מי מאשים את השופט?

הקרב האמיתי במחזור האחרון של מישחקי הכדורגל: נערך בין השופטים לבין ההתאחדות

"דפקו את השופטים הישראליים!" התי־מרמר בסוף השבוע שעבר אוטו פריד, ממלא־מקום יושב־ראש איגוד שופטי ה־כדורגל. היה זה בסיומה של ישיבה סו־ערת, שבמהלכה הטיח מיכאל אלמוג, יו־שב־ראש ההתאחדות לכדורגל, לעבר אוטו פריד: "השופטים לא יקבעו להתאחדות איך ועל־ידי מי ינוהלו המישחקים!"

קביעה פסקנית זו של יושב־ראש ההת־אחדות היוותה את השיא במאבק, שהת־נהל בשבועות האחרונים במיסדרונות ה־התאחדות, בחדרי־הישיבות ומאחורי־הקל־עים. בין איגוד שופטי הכדורגל לבין ראשי התאחדות לספורט. שורשו של הוויכוח ב־החלטה קודמת של מזכירות ההתאחדות לכדורגל. ההחלטה קבעה, כי שיבעה מיש־חקים "רגישים ומסוכנים," בליגה הלאומית ובליגה א' בכדורגל, ינוהלו על־ידי שופ־טים אירופיים.

סיפר אוהד ותיק ומפעילי אחת האגודות בהתאחדות לכדורגל: "החשש העיקרי של האוהדים, המאמנים והשחקנים היה מפני מכירות של משחקים, שעשויים היו לקבוע את גורל הליגה הלאומית, ואת גורלן של קבוצות מבחינת מיקומן ומבחינת עצם הישארותן בליגה הלאומית. התחילה חרו־שת של שמועות על נסיונות־מכירה של מישחקים.

"כך עסקן ניסה לקנות". "כמעט בכל קבוצה בליגה הלאומית ובליגה א', היה מי שהציע למכור או לקנות משחק. מצבן של הקבוצות, מבחינה כספית, אינו מזהיר. היו קבוצות שהיתה להן ההזדמנות למכור מישחק. עד לתקופה שלפני המחזורים ה־אחרונים היו מתנהלות מכירות של מיש־חקים רק על־ידי שיחוד שחקנים. במח־זורים האחרונים היה המצב כזה שבישי־בות של קבוצות דיברו על מכירה וקנייה."

בהתאחדות לכדורגל היו מודעים לבעייה. מישרד־החקירות של מודיעין אזרחי, המ־קיים בחודשים האחרונים מעקב אחר קבו־צות רבות המנהלות מאבקי פיסגה או תחתית, העביר להתאחדות דיווחים יומיו־מיים על נסיונות לביצוע עסקות בלתי־כשרות של מכירת וקניית מישחקים.

משרוקיות זרות. השחקנים, מצידם, ניצלו את המצב לשם השגות הטבות כס־פיות מהנהלות הקבוצות. כדורגלני הפועל חיפה לא חששו, והגישו להנהלת קבוצתם אולטימטום גלוי בנוסח: "ניתן למכבי חיפה לנצח אם לא תובטח לנו נסיעה לחו"ל." עד כאן לא פגעה חרושת־השמועות ב־שופטי הכדורגל הישראליים. הגינותם ויוש־רם של אלה היו מעל לכל ספק. עד של־פתע החלו, בהתאחדות, חוששים גם מן השופטים. מן הצד האחד העביר המודיעין האזרחי "הערכות מצב," שלפיהן ינסו מנהליי־קבוצות לקנות שופטים, כדי שאלה יביאו לניצחון קבוצתם. אחד מעסקני ה־התאחדות הודה כי "נתקבל דיווח על ני־סיון לקנות שופט ליגה א'." במקביל ל־דיווחי המודיעין האזרחי החלו קבוצות מתלוננות על "אי־אמון" בשופטים, ובדרך ניהולם את המישחקים במחזורים האחרו־נים בליגות השונות. אך מה שהביא להח־לטה הסופית, על הבאת השופטים הזרים לארץ, היה חשדם של ראשי ההתאחדות כי יופעל לחץ על שופטים ישראליים, ו־יושמעו נגדם אזהרים באלימות שלא יאפש־רו להם לנהל מישחקים ללא משוא־פנים.

אחרי שנפלה ההחלטה, בתום דיונים רבים וממושכים, החל לחצם של השופטים הישראליים, שראו בהחלטה פגיעה בדי־מויים המיקצועי והבטת אי־אמון בהם. "האורחים מחו"ל יחזרו לבתיהם, ואנחנו נישאר ונצטרך לספוג את זעם הקהל," התמרמר שופט הכדורגל אוטו פריד. הבי־לאומי מנחם אשכנזי שאל בזעם: "עד עכשיו לא ניהלנו מישחקים רגישים? מה מפקפקים בנו פיתאום?"

הצעות הפשרה של השופטים הישראליים נידחו. על המיגרשים, בשבת האחרונה, נשמעו צלילי משרוקיות זרות. הליגה הס־תיימה במזל טוב, אך השופטים הישראליים רק עתה החלו במאבק על השבת כבודם.

מרות שהוראת־הקבע

לחיילי צה"ל המשרתים בשטחים המוחזקים מורה להם שלא לנסוע בטרמפים, אין הו־ראה זו חלה על כלי־רכב צבאיים. חיילים רבים, הממתינים בתוך בסיסם, מעולם לא פיקפקו אם לנסוע בטרמפ צבאי.

אולם בשבועיים האחרונים מהססות לפ־חות החיילות שבין המשרתים בביקעה לנסוע בטרמפים, אפילו אם אלה מכו־ניות של צה"ל.

"אני יודעת את האמת של מה שקרה לאילנה. אני רוצה להמשיך לחיות," אמ־רה חיילת חיננית ממחנה בביקעה, כאשר הוצע לה טרמפ והיא העדיפה לנ־סוע בהסעה מרוכזת.

ואומנם, הרצח של אילנה, אשר גופתה נמצאה שסועת ציואר בצד הכביש, סמוך לג'פטליק, הסעיר את החיילים המשרתים בביקעה. ניסיונותיהם של שילטונות צה"ל להסתיר את פרשת הרצח ולהטיל עליה איפול, עלו בתוהו. אין כיום חייל המ־שרת בביקעה, שאינו יודע כי אילנה נרצחה, וכי פרשת הרצח כוסתה בענן כבד של מיסתורין.

לפני כשבועיים השתחרר יוסי* מבית כלא צבאי וחזר ליהיידתו, באחד ממחנות הביקעה. יוסי החליט לחגוג את שיחרורו בטיול לילי עם ידידתו, אילנה, אשר שימ־שה כמרכזנית במחנה.

אילנה החליפה את המישמרת שלה, שהיתה מישמרת־לילה, עם מרכזנית אח־רת ויצאה באותו יום במישמרת־בוקר. יוסי גנב מחניון המחנה קומנדקר צבאי,

שילטונות צה"ל

אך נתפס על־ידי סמל ממפקדת המחנה.

אילו היה הסמל עוצר את יוסי, ייתכן שחייה של אילנה היו ניצלים. אולם הסמל, שביקש להגיע למחנה סמוך כדי לבקר את החברה שלו, העלים עין מגניבת הקומנדקר, תמורת טרמפ שהב־טיח יוסי לתת לו למחנה הסמוך.

השניים נסעו בקומנדקר הגנוב למגורי הח"ן, ואספו משם את אילנה. שלושתם התיישבו בשני הכיסאות הקידמיים של הקומנדקר, ונסעו למחנה האחר כדי להר־ריד שם את הסמל. כשירד הסמל, נותרו יוסי ואילנה לבדם, ויצאו לטיול הלילי. מטיול זה חזר רק יוסי.

פצעים שיטחיים בילבד

מסקנות צוות מישטרה צבאית חו־קרת (מצ"ח), בפרשת הרצח, הן אחד הסודות השמורים ביותר בצה"ל כיום. אולם מקורות במישטרה הצבאית טוענים, כי יוסי היה כבר באותה שעה מבושם, לאחר שקודם־לכן חגג את שיחרורו מה־כלא בעזרת משקה חריף.

נוסף למסקנה זו ברורות לחוקרי מצ"ח עוד שתי עובדות: משך מרבית זמן הנ־

ניצב אשר

"לא יודעים שום דבר"

סיעה ישבו אילנה ויוסי חבוקים, ויוסי נהג במהירות שיגעונית ממש בכביש ה־ביקעה, שהיה באותה שעה ריק.

סמוך לג'פטליק, ללא כל סיבה נראית לעין, ירד הקומנדקר מהכביש והתהפך. אילנה נזרקה ממנו, עפה כמה מטרים ונפצעה, כנראה פצעים שיטחיים, אבל

* שם בדוי, מסיבות מובנות.

רצח בביקעה

שנים שהיתה זו תאונה - אך כל ח"ל בביקעה יודע את האמת

מפניה זב דם רב. לפי עדותו של יוסי, שנמסרה אחר־כך, היא היתה בהכרה.

יוסי נבהל והוכה בהלם. הוא ידע כי התאונה, ועובדת פציעתה של אילנה, יגלו את דבר גניבת הקומנדקר, ויחזירו אותו לכלא לתקופה ארוכה. מבלי שידע מה הוא עושה זנח את אילנה במקום והחל רץ. הוא רץ שעות אחדות, הגיע לבסיס, נכנס לחדרו ושכב לישון.

למחרת בבוקר לא התייצבה אילנה ל־מישמרתה במרכזיה, והחיפושים אחריה החלו. הסמל, זה שיוסי נתן לו טרמפ בערב הקודם, גילה למפקדיו כי אילנה נסעה באותו ערב לטייל עם יוסי. אולם עוד קודם שהמפקדים הגיעו אל חדרו של יוסי, מיהר זה להתייצב ולהתוודות.

ג'יפ המפקד יצא מהבסיס, כשאחד מ־נוסעיו הוא יוסי עצמו כדי להראות היכן בדיוק אירעה התאונה. עוד מרחוק ניגלה לעין הקומנדקר החפור, אולם אילנה לא נראתה בשטח. רק אחרי חיפושים בסביבה התגלתה גופתה הקרה של אילנה, כש־צווארה שסוע. אחר־כך גילתה החקירה כי היא שוסעה בסכין חד.

מיקרה רצח, גם כאשר הם קורים ב־צה"ל, חוקרת בדרך־כלל המישטרה האז־רחית, שבידיה אמצעים לחקירת רציחות וניסיון שאין למישטרה הצבאית. גופתה של אילנה הועברה לתחנת־המישטרה ב־יריחו, וחוקרי המישטרה הגיעו למקום.

אולם עוד באותו יום הגיעה ממטה המ־חוז הדרומי של המישטרה, שלו כפופה מישטרת יריחו, הוראה להפסיק את הח־קירה. הניסיון שנמסר לחוקרים הנדהמים היה, כי מאחר שהרצח אירע סמוך לג'־פטליק, הועברה החקירה למחוז הצפוני של המישטרה משום שהאיזור הוא בתחום שיפוטו של מחוז זה.

הגירסה הרישמית: תאונת־דרכים

דברי שר מפקד המחוז הדרומי של המישטרה, ניצב אריה איבצן, הודה באוזני כתב העולם הזה כי גופתה של אילנה הועברה למישטרת יריחו, אולם סיפר כי החקירה הועברה למטה הצפוני. דוברו של מפקד המחוז הצפוני של ה־מישטרה, שימעון אשד, טען כי החקירה מעולם לא הגיעה למחוז הצפוני. „אנחנו לא יודעים על כך שום דבר," אמר.

שניהם צדקו. למישטרת ישראל הגיעה הוראה מצה"ל, להניח את החקירה למצ"ח. לשלטונות הצבא היה ידוע כי אם תטפל בפרשת הרצח מישטרת ישראל, יצליחו העיתונאים לגלות את הפרשה.

סגנו של דובר צה"ל, סגן־אלוף מנחם זוהר, אשר במשך עשרה ימים תמימים ניסה לברר במצ"ח את פרשת הרצח, בעיק־בות בקשת העולם הזה, ולא קיבל מידע, היה מוכן למסור לפירסום רק כי „היתה תאונה, ויותר אין תגובה."

התערבותו של מצ"ח בפרשת הרצח של אילנה נראית מוזרה ביותר. בכל פעם שקורה מיקרה רצח בצה"ל, מבקש הצבא

ניצב איבצן
„החקירה הועברה"

מן המישטרה האזרחית שתחקור היא בפר־שה. כך היה גם בפרשת רחל הלר, ש־היתה חיילת ובזמן שנרצחה היתה במיס־גרת שירותה הצבאי.

חוקרי מצ"ח שהגיעו למחנה בראש־ירא־שונה את יוסי, בעזרת בדיקות במכונת־אמת ובהיפנוזה, הם הגיעו למס־קנה כי יוסי חף־מפשע וכי לא הוא רצח את אילנה. הם גם האמינו לו כי בעת שעזב אותה היתה פצועה באופן שיטחי בלבד, ונמצאה בהכרה מלאה.

למרות זאת ניתנה הוראה למפקד הב־סיס, ולמפקדי בסיסים אחרים בסביבה, שאל חייליהם הגיעה השמועה על רציחתה של אילנה, להפיץ בין החיילים גירסה לא־נכונה: לספר להם שאילנה נהרגה בתאו־נת־דרכים. אותה גירסה נמסרה גם להו־ריה של אילנה. למרות שנערכה לה הל־וויה צבאית, הצליחו שילטונות צה"ל למנוע פירסום מודעות־אבל בעיתונים.

ייתכן שהמיסתורין שהוטל על הפרשה על־ידי מצ"ח נועד למנוע בהלה בקרב היילות, ובקרב הורי החיילות המשרתות בביקעה ובבסיסים המרוחקים מהערים. אך אין ספק כי אם שיקול זה הוא שעומד מאחרי ההחלטה ליצור מסך־עשן סביב הפרשה, נכשל בכך צה"ל כישלון חרוץ. השמועות על הרצח חרגו בשבוע שעבר הרבה מעבר לתחומי הביקעה והגיעו, בגירסאות שונות, כמעט לכל בסיס בצה"ל.

חקירה כושלת של מצ"ח

אולם ייתכן כי בכפיסו של המיס־תורין הכבד מונחות עובדות הנמצ־אות בתיק החקירה של מצ"ח. אחת העוב־דות שנקבעו מעבר מכל ספק, היא שרוצ־חה של אילנה לא היה ערבי מקומי, ולא פידאי, שהסתנן מעבר לגבול. נוסף על הקביעה שיוסי לא רצח את אילנה, הח־ליט כבר הצוות החוקר כי לא היה זה גם הסמל שהתלווה לחלק מן הנסיעה. לסמל היה אליבי, שאותו סיפקה חברתו.

שני החיילים המעורבים בפרשה, הסמל ויוסי, אינם יושבים בכלא. שניהם מאשי־מים את עצמם במותה של אילנה, שרויים בהלם ומקבלים עתה טיפול פסיכיאטרי. מאות חיילים המשרתים במחנה וב־בסיסים אחרים בביקעה נחקרו כבר על־ידי מצ"ח, אך לפי־שעה ללא תוצאות.

בין אם מגמות הטישטוש של צה"ל נובעות משיקולי־יוקרה, או מתוך חשש לעורר בהלה בקרב מישפחות של חיילות, ובין אם ניצב מאחריהן נימוק סודי, עוב־דה מסויימת שהתגלתה במהלך החקירה והיא אשר הביאה את מצ"ח ליצירת גל השמועות בקרב החיילים והפחדים בקרב החיילות — אין כימעט ספק כי החקירה דורכת במקום.

אפילו לא היתה נכונה הגירסה שאותה מנסים שילטונות הצבא להפיץ, כי אי־לנה נהרגה בתאונה עצמה וכי הגרון חש־סוע הוא תוצאה של צירוף־מיקרים נדיר, הרי גם אז גרמה החקירה הכישלת והחו־בנית לעוגמת־לב רבה לקרוביה של אי־לנה, ולכל היותר על מהלך החקירה. אין ספק שסודה הגדול של אילנה ית־גלה רק כאשר ייתפס הרוצח — אם ייתפס אי־פעם.

* התמונה למעלה משמאל — מחוך סידרת תמונות־השיחזור של רצח החיילת רחל הלר.

במדינה

(המשך מעמוד 33)

למקום התאונה „ציפורי־הלילה של כביש הצפון", הם הגוררים הפרטיים לסוגיהם השונים. „הגיע גם בחור שהציג את עצמו כמסגר, והציע בו־במקום לקחת את מכוניתי לשיפוץ תמורת שיבעת אלפים לירות," סיפר משה.

יום לאחר התאונה היה משה בפאניקה. „המכונית שלי היא מדגם אופל משנת 1966. מכוניות כאלה לא צריכים לבטח בביטוח מקיף. עכשיו נדפקתי, מכיוון שהביטוח לא יכסה את הוצאות הנזק הרב שנגרם לי," הסביר, אבל הוסיף בהומור כדבר הג'ינגל המפורסם: „הלכה המכונית העיקר הבריאות, ולא קרה לי כלום עם חגורת־הבטיחות."

חמורים בכבישים. אנשי ענף־התנו־עה של מישטרת תל־אביב יודעים לספר על מיקרים רבים של תאונות בין בעלי־חיים ומכוניות. לפני שבועיים אירעה תאו־נה דומה ליד צומת נתניה. גם במיקרה זה היה מדובר במכונית ישנה, ובעל הרכב לא קיבל כל פיצוי על הנזק. „בשנה האחרונה אני זוכר לפחות שש תאונות כאלה כאן בסביבה," סיפר סמל יהודה. השוטרים מסתפקים בגבייית עדויות, ובדרך־כלל גם דואגים לפינוי הפגר מן הכביש.

מאז סוף השבוע שעבר מתנהלים מגעים בדרגים העליונים בין אנשי מישטרת הרצליה ומישטרת תל־אביב. הנושא השנוי במחלוקת: מי יפנה את נבלת החמור, המפריעה לתנועה בכביש הסואן מחיפה לתל־אביב. מסתבר שהחמור מצא לעצמו מקום לא נוח ביותר ליהרג בו. הוא צנח בדיוק על הגבול שבין שיטחי השיפוט של מישטרות הרצליה ותל־אביב. ביניהם מוסיפה גיבלתו להפיץ צחנתה למרחקים, ולהפריע לתנועה.

ולבד מן הנהגים, העוברים בדרך והנבלה מפריעה לנסיעתם וגורמת לרבים מהם בחילה, משה שהלכה מכוניתו למיגרש הגרוטאות והשוטרים, שעדיין לא החליטו מי יפנה את המנוח, יש גם צד־רביעי שנפגע מן התאונה: הבדואי סאלם שאיבד, לדבריו, „את החמור הכי יפה שהיה לי."

דרכי אדם

הפילוסוף ממטולה

בשדות מטולה עובד, חי והוגה פילוסוף צעיר, הטוען כי אין לו מתחרים

„היינריך היינה, מרטין בובר, עימנואל קאנט או ברוך שפינוזה לא היו יכולים, אילו חיו כיום, לעמוד בשום התנצחות פילוסופית אתי," מצהיר צעיר מזוקן ובעל מבט חודר, צבי הורביץ (22), סטודנט־לשעבר באוניברסיטת תל־אביב, המתפרנס מחקלאות בשדות מטולה.

„המרצים לא הבינו". „בזמן לימו־די באוניברסיטה," סיפר צבי, שהוציא לפני חודשים אחדים חוברת בשם הפי־לוסופיה, „גיליתי מהר מאד שהסדר שאני תלמיד והמרצה מרצה והוא מלמד אותי פילוסופיה. הוא בעצם סדר מהופך. לא רציתי להגיע לעימות עם המרצים, ומ־שום כך עזבתי את הלימודים."

בינתיים, לדבריו, הצליח לסתור את הפיתוחים הפילוסופיים של דוקטור משה קרוי ומורתו, איין ראנד. כמו־כן עיצב תוכנית ל„לימוד הפילוסופיה בבתי־ספר יסודיים ותיכוניים, כאמצעי לעוצמה ול־פיתוח האנושות ולמניעת שואה עולמית."

עוצמה מחשבתית. למי שישמע ויבין את הפילוסופיה שלו, מבטיח צבי הורביץ הפקת עוצמה מחשבתית ממנה. אולם, הוא מודה שטרם קמו לו תלמידים, ופרט לשכנים חקלאים אחדים אין איש שמוכן להאזין לו או להתפלסף איתו.

מביתו שבמטולה יוצא צבי מדי בוקר אל השדות. הרעיונות מתבשלים במוחו תוך כדי העבודה הקשה. בערב הוא מעלה אותם על הכתב. ועכשיו כולם יודעים מה יש במטולה ואין בעפולה: איכר־פי־לוסוף.

(המשך מעמוד 19)

לא רק עלה מייד למעמד הבכורה והדיח ממנו את החי"ר, אלא אף רמס אותו תחתיו.

כך, בסקירה שכתב אל"מ וולאך ב־„מערכות" ב־1967, כבר לא היה החי"ר „המסד העיקרי" ו„חוט־השדרה"; אלא „מיבצע קדש אימת את עמדת גייסות־השיריון, כי השיריון הוא הנשק המכריע של כוחות־היבשה, וביכולתו להביא את ההכרעה בקרב היבשתי..."

האחריות של שרון

שינוי־ערכין קיצוני זה לא נמנע, ואפילו לא עוכב, למרות שבאותה תקופה — כלומר, מאמצע שנות ה־50, דרך „קדש" ועד ראשית שנות ה־60 — נחשבו הצנחנים, שהיו חי"ר פאראכטיסנס, כאלמנט רב־היוקרה ו„המוביל" של כוחות־היבשה. אמנם, כל המכיר את משה ברייל (היום, תא"ל בר־כוכבא) יודע, כי לא נדרשה לו כלל דוגמת הצנחנים כדי שיבצע את הסתערותו, בראש פלוגת הטנקים שלו, על מוצב „הסכר" רווי־הנ"ט באבו־עגיילה. אך עובדה היא, שלא הסתערות זו, אלא פעולות־הצנחנים, הן הטביעו את חותמן על צה"ל והפכוהו — שלא לומר, אנסוהו — לשנות את המנטליות המסורתית שלו ולהפוך לצבא מסתער, בו „אין חוזרים עד שמבצעים".

מהפך זה הוא „טביעת האצבע" הגדולה והחיסטורית של דיין בתודעת צה"ל. שרון, עם צנחניו, סיפק את הדוגמה והיה מקור־ההשראה.

הצנחנים היו לוחמים עזים וגם אנשי־קומנדו יעילים, אך לא יותר מכך. מיקצועיותם החלה, וכמסתבר גם נסתיימה, בדרגי הכיתה עד הפלוגה, וכן בתיפעול הנשק האישי — ולא על כל סוגיו, אלא במייוחד קצר־הטווח. מפקדי־הצנחנים, מאריק שרון ומטה, היו, לפחות בחלקם מפקדי־שדה טובים. שרון עצמו נמצא משכמו ומעלה, כמצביא (כלומר, כמפקד עוצבות גבוהות) וכמנהיג צבאי, אשר עד היום לא קם לו בצה"ל מתחרה, או שני.

אולם כבר בששת הימים איבד שרון את צביונו החי"רי המקורי.

יכולתו הבולטת בניצול חי"ר והפעלתו רק שיקפה את יכולתו הכללית כמפקד; יכולתו המוכחת בהפעלת טנקים או ארטילריה לא היתה פחותה. יש לזכור כי שרון הוא אשר שימש כחוש „מחלקת־ההדרכה" (מה"ד) במטכ"ל, אחרי ששת־הימים. שם היה מופקד, בין היתר, על הפקת לקחיה של אותה מילחמה לגבי כוחות ולוחמת־היבשה, ועל יישומם. אין חשיבות לדבר, מה נרשם פורמלית בקבצי־הלקחים שריכז או מה"ד. מעשית, ה„לקח" העיקרי שהפיק צה"ל מששת־הימים לגבי כוחות־החי"ר היה, שחשיבותם, לצרכי בניין־הכוחות למילחמה של ממש (להבדיל מפשיטות, לחימה במחבלים ושאר סוגי־לוחמה מישניים כאלה) כימעט התאפסה. לכן, לא רק שאין לפתחם ולטפחם, אלא ראוי להורידם בסדר־הקדימויות.

אם גם לא כמעשה אלא רק כמחדל, נושא כך שרון בחלק חשוב מן האחריות ליהידרדרות החי"ר, בעיקבות ששת־הימים.

כך, למרות שהצנחנים, יותר מכל גורם אחר, הם שעיצבו את צה"ל כצבא התקפי ותוקפני, שעיקרון־המילחמה של „הדבקות במשימה" קודם לכל אחר בו, גם במציאות הקרב ולא רק ברשימות, הרי השפעתם בתחום המיקצועי היתה אפסית, ומעולם לא היוותה מישקל־נגד, או אפילו רק משלים ראוי־לשמו, לתפיסות המשתלטות של אסכולת השיריון — כלומר, בראש ובראשונה, של ישראל טל.

לפחות עד יום־הכיפורים מלכו הצנחנים בלוחמה־המייוחדת לצורותיה, אבל, דוקטרינרית ומעשית, התבטלו לגמרי בפני השיריון, כחובבנים גמורים, בכל הנוגע לחלקו, השתתפותו וחשיבותו של חיל־הרגלים בלחימת־היבשה הממשית.

התבטלות הצנחנים משמעה התבטלות החי"ר כולו, כי מאז „קדש" הצנחנים הם המייצגים והמהווים את עיקרו האיכותי והכמותי של חיל־הרגלים „המשמעותי" בצה"ל: יחידות החרמ"ש היו מלידתן לא יותר מאשר „העבדים על הטנקים" ושאר החי"ר, להוציא גולני וכמה יחידות בודדות מובחרות, נעשה או הופעל בתור מה שמכונה בעולם „גייסות קו שני" — כלומר, שאינם מיועדים, ללחימה בקו־החזית.

טיולים מודרכים
במחירים מפחיעים
עם דיזנהויז

טיול שאין כמוהו!

תאריכי יציאה: 6 ביולי, 3 באוגוסט.

20 יכום נפלאים באנגליה, בלגיה, גרמניה, אוסטריה, איטליה, שוויץ, צרפת

שהייה בבתי מלון נוחים, סיורים באוטובוסים מאווררים בלווית מלווה קבוצה מנוסה ואחראי.

3 ארוחות ליום במשך מרבית ימי הטיול.

ברומא ופריז 2 ארוחות ליום, בלונדון ארוחת בוקר בלבד.

טיול מושלם במסגרת ההקצבה ב־5,700 ל"י + 450 $.

נותרו מספר מקומות. הזדרז פן תאחר.

כמו כן: 23 יום באירופה
כולל ארוחת בוקר 5,700 + 450 $

20 יום אנגליה, גרמניה, דנמרק, שבדיה, נורבגיה, הולנד — 5,700 + 450 $

12 יום יוון — קורפו, אתונה ושייט לאיים 3,595 ל"י + 325 $

12 יום יוון — טיול יוקרה — אתונה, קורפו ושייט באיים, 3,595 ל"י + 435 $

21 יום טורקיה יוון — כולל שייט לאיים 4,395 ל"י + 435 $

32 יום למזרח הרחוק — 14,500 ל"י + 995 $

15 יום ספארי בקניה 6,900 ל"י + 280 $

20 יום דרום אפריקה 8,995 ל"י + 520 $

המחירים הנ"ל נכונים ל־1.6.76.

בקשו את חוברת הטיולים שלנו („אירופה פלוס").

פרטים והרשמה בכל משרדי הנסיעות ובמשרדי דיזנהויז; תל־אביב — רח' נחלת בנימין 57, טל. 622406—03. רח' בן יהודה 33, טל. 54676—03.

דיזנהויז 50 שנות נסיון בשרות התייר והנוסע

רב"ע"ת מועדון התיאטרון עומדת לפוצץ את הארץ בטכסס המכה על ימין ושמאל

רבין לא-נורמלי

אגמון

אלמגור

רגע אחד, תסלחו לי... כן? אני מבין שהתיאטרון הזה הוא מסובסד. כן? זאת אומרת, שהמדינה משלמת כסף כדי להחזיק אותו, כן?... זאת אומרת שאני ואתה ואתה משלמים בשביל שיציגו את זה... אז אני לא תופס... למה המדינה ואני ואתה ואתה צריכים לסבסד את כל החרא הזה, תסלחו לי, כן?

■ ■ ■

נו ישפט זה, שיאמר בוודאי בוואריא־ציות שונות מעל־גבי העיתונות, במת הכנסת ובמישרדי החינוך והתרבות, נאמר דווקא על־ידי שחקן רביעיית התיאטרון, גדעון זינגר, ודווקא על בימת תיאטרון בימות, בעת ההצגה החדשה של הרבי־עייה, אנשים חשובים מאד הנמצאת עתה בשלבי הרצה.

אין ספק כי מישפט זה מבטא את כל מה שאנשי הימין, רודפי מלכת האמבטיה לשעבר ויפי־הנפש למיניהם יאמרו, יכתבו ויזעקו אחרי הצגת־הבכורה של ההצגה.

מנהל תיאטרון בימות, אשר רק לאחרונה הפך תיאטרון ממשלתי, החליט להקדים תרופה למכה. דן אלמגור כתב עבור גידעון זינגר מונולוג בשם מי צריך תרבות, שבו תוקפים אגמון־אלמגור־זינגר את המישרד שממנו הם מקבלים את מש־כורתם — מישרד־החינוך. אך אילו הס־תפקו רק במיתקפה על מישרד־החינוך, ייתכן שלהצגה היו סיכויים לעבור בשקט. הרביעייה הוותיקה (שבה החליף עוריאל אושרוב הצעיר את ראובן שפר, אך שאר השלושה, גדעון זינגר, יענקל'ה בן־סירא ושמעון בר עדיין ממשיכים להצחיק בה) מתנפלת על הממשלה, על המחדל של יום־הכיפורים, לועגת למשה דיין ומאשימה אותו, ומכנה את רבין, בשמו של פרס כמובן: „לא־נורמלי."

■ ■ ■

● על ישיבות הממשלה:

כן, כן. מי שלא מאמין שהיסטוריה זה עניין של יחסי־ציבור — שיראה על מה יושבת הממשלה שלנו בישיבותיה השבועיות.

בטח על עניין השטחים, הבטחון... לזה אין לה זמן. השבוע, למשל, התנהל בממשלה ויכוח של שלוש שעות על התיסרוקת של כרמית גיא מן ה־טלוויזיה. אם היא צריכה להשאיר את השביל באמצע, או בצד. והעיקר: באיזה צד.

זה כלום. אחר־כך היה דיון ממושך בשאלה: האם ירדנה ארזי משלישיית שוקולד־מנטה־מסטיק מרפדת את החזייה שלה.

השר זבולון המר טען שהגושים שלה אמיתיים. הוא מבין בגושים.

דיברו גם על הביטחון לטווח ארוך? מתי? קודם היה צריך לדון בשאלה האם ראוי לשלוח את ניסים סרוסי כנציגנו לתחרות האסיה־ויזיון.

ואחר־כך היה דיון ממושך בדרישתו של שר־החקלאות להחליף את שיר־הפתיחה של התוכנית „טלפלא".

מה עם השטחים?

ראש־הממשלה שר במשך שעה ארוכה לשר־הביטחון „צ'ילבה מתחנפת / בבית־כיסא יושבת," ושר־הביטחון אמר ל־כולם „תגידו לו," ושר: „לה לי, לה לי, לה לי / רבין לא־נורמלי."

בקיצור: יש רק איש אחד שיכול להציל את הממשלה הזאת.

פרופסור.

אתה מתכוון לזה עם הפייפ, האר־כיאולוג?

לא. לא צבר, אלא פרופסור אחר, יהודי אומנם, אבל עם מבטא ייקי בולט.

אתה מתכוון לפרופסור קיסינג'ר?

לא, אני מתכוון לפרופסור זיגמונד פרויד.

■ ■ ■

● על המחדל ומשה דיין:

כן, כן, המבול הזה ירד באופן לגמרי פיתאומי.

אתם מתארים לעצמכם את החיוך של חיים יבין יום לפני המבול, כשגמר את מהדורת־החדשות ואמר תחזית מזג־אוויר למחר: „מבול."

הוא בטח אמר את זה אחרת. „אחרי — המבול."

אבל גם אז לא האמינו לו.

כולם חשבו שהמבול לא יגיע אף פעם. זה היה עניין של קונצפציה.

כל הסימנים הראו שמתקרב מבול. כל החזאים הודיעו שיהיה מבול. שחבל על כל טיפה. אבל הקונצפציה אמרה שתהיה שנת בצורת.

זאת אומרת, אולי שירותי הביטחון הכללי ידעו. אבל ראש־הממשלה לא דיבר עם שר־הביטחון, ולא העביר לו את הדו"חות.

רוב המפקדים היו עסוקים בהכנות להצגות של חלחקות הצבאיות.

אחד כתב ספר על איזה לבבה מעזה.

במחסני־החירום לא נמצאו מטריות במיספר מספיק.

המיטריות היחידות שהיו שם היו מיטריות שרבורג.

לא היו מגפיים. אמרו שבבצורת לא צריך מגפיים.

ואז הגיע המבול.

אילו לפחות היו סוגרים באותו בוקר את השיבר. או פותחים את התעלות.

אל תגיד תעלה.

אחר־כך עשו, כמובן, ועדת־חקירה.

מצאו חמישה אנשים ישרים: נציב המים, ראש השירות המטאורולוגי, אחד שבונה תיבות, מנהל גן־החיות התנ"כי. ומרק שפיץ.

למה דווקא הוא?

כי הוא יודע לשחות.

המסקנות של הוועדה היו כמו ה־מסקנות של הוועדה שהקימו לברר מי שבר את לוחות־הברית.

גם אז אמרו שאשמים הלוחות, שאשם עגל־הזהב.

בקיצור, כולנו אשמים.

מה עם משה?

מי?

משה. הלא כתוב שהוא שבר את הלוחות.

הוועדה אמרה שלא נתבקשה לחוות דעת בשאלות מדיניות.

אז חיפשו מישהו חדש, שלא היה קשור במבול.

מישהו שנשאר יבש. שלא נרטב מ־הטיפות.

מצאו את נוח.

נכון שהיו לו כמה התקפות ניקוטין קטנות פה־ושם, וגם את שמו היה חותם עם שבע שגיאות. אבל בסך־הכל הוא היה איש צדיק ותמים.

עובדה. עוד בבוקר שהתחיל המבול ראו אותו עומד עם צינור־גומי בגינה ומשקה את הפרחים.

מה יש לדבר? איש צדיק ותמים.

■ ■ ■

● על התנהגות המישטרה וצה"ל ב־שטחים, במיסגרת השיר על נוח הצדיק והתמים:

ובכן, נוח סיים את המבול ונחת בשלום על הרי אררט.

איך הוא ידע שהמבול נגמר?

הוא שלח את היונה לראות הכלו המים.

הוא לא פחד?

ממה?

שהיונה תיפגע מיריות.

מה פיתאום?

אני יודע? כל יום אתה קורא עכשיו בעיתון שהמשטרה והצבא יורים באוויר.

מה היה לו לפחד? הרי כשהמישטרה והצבא יורים באוויר הם לא פוגעים בציפורים. הם פוגעים בילדים.

■ ■ ■

● על השחיתות בצמרת:

יש בתנ"ך כמה פרשיות מוזרות, ה־מעוררות חשד שמבקר־המדינה שכח לכ־תוב עליהן בדו"ח שלו.

או שכתב ואיש לא קרא. כמו תמיד.

למשל, הזכרנו קודם את משה. והלו־חות. האם באמת נשברו הלוחות והלכו לאיבוד, או שמשה סיפר שהם נשברו — כדי שלא ייידעו שהוא הבריח אותם לחוץ לארץ ומכר אותם בתור עתיקות במטבע זר?

או למשל עגל־הזהב. האם יש אמת בשמועה שעגל־הזהב לא נטחן לאבק, אלא הוטמן ב„בנק הפועלים", ובכסף הזה הקימו את מדרשיית „בית ברל"?

גם הסיפור הזה עם שימשון הגיבור ושערי עזה. „סולל בונה" קיבל כסף לבנות שערי־ברזל לעיר. כשבא מבקר־המדינה וחיפש את חשערים, אמרו ש־שימשון הגיבור לקח אותם לחרים, ומכר אותם בתור גרוטאות. כמו חפרידמן הזה.

או אליהו הנביא. הוא היה חתום על רכב ממשלתי צמוד. אבל כשבאו לחפש את הרכב, הוא טען שחוא איננו. עלה בסערה השמיימה.

הוא אפילו חביא את חנהג שלו, אלי־שע, שיעיד שראה אותו עולה השמיימה. וצעק: „אבי אבי!"

מבקר־המדינה האמין לאלישע. אם כי בינינו, גבר מבוגר שהתמודד עם ילד שבע פעמים...

או קחו את יונה הנביא. הוא היה חתום על מיכלית וסירת־דלק. כשחתבקש להסביר לאן נעלמו, סיפר איזה סיפור שבא דג גדול ובלע אותו עם הסירה... לך תאמין שיש דג כזה, שבולע אנשים. מה הוא, פינוקיו?

עברו אלפי שנים עד שמישהו החליט לעשות סרט על הדג הזה. ואומרים ש־הוא לא חפסיד מזה.

גם כל העסק הזה שהיכו בסלע ויצאו ממנו מים לא־כל־כך משכנע.

בתנ"ך מדברים על זה כאילו זה היה נס גדול, אבל בעצם זאת חיתה פאשלה. השקיעו מיליונים לחפש נפט — יחד עם איזה מיליונר אמריקאי — וכל פעם שמשה היכה בצור, ויצאו ממנו מים.

זה כמו שהיום, באשדוד...

לא. היום זה דבר אחר. היום הביאו צינור שאורכו שיבעה קילומטר, ותוקעים אותו באדמה. אומרים שזה מקדח־נפט, אבל בעצם זה אנטנה של טלוויזיה.

אנטנה של טלוויזיה? שיבעה קילו־מטר?

כן. אחרי ששר־החינוך לא חצליח ל־השתלט על רשות־השידור, אז חוא מקים משדר מיוחד, שיוכל לטשטש את המסך בזמן שמשדרים תוכנית לא־רצויה, או שיר של יהונתן גפן. עובדה שבראש האגודה לחיפוש נפט עומדות חגיאולוגיות המפור־סמות גאולה כהן, שושנה אלמוזלינו ו־אורה נמיר.

אז אם זה נכון, למה מחביאים את האנטנה באדמה ולא מרימים אותה ב־אוויר?

קודם כל, בגלל המטוסים. שנית, בגלל הדמוקרטיה. מספרים לאזרח שזה קי־דוח־נפט.

והוא אוכל את הלוקש חזה?

חביבי, בחשוואה לאורך של הלוקשים שהאזרחים כאן, במדינה, כבר בלעו — אז מה זה שיבעה ק"מ?

בפתח המירפאה

מירפאת מחנה מטכ"ל ידועה כאחת המירפאות הגרועות בצה"ל. חיילי מחנה מטכ"ל ובסיסים באזור תל־אביב, וחיילי־מילואים המתגוררים בעיר, עומדים שעות ארוכות בתור, עד שהם מגיעים לראות את הרופא. הטיפול בכל אחד מהם, בגלל הלחץ הרב, אורך שניות.

האם מפקיר צה"ל את חולין?

חדשיים לפני גיוסה לצה"ל חשה רינה • כאבים בגבה. היא עברה סידרה של בדיקות רפואיות אשר גילו אצלה גידול. כשהתייצבה רינה במרכז הגיוס, ביומה הראשון כחיילת בצה"ל, פנתה אל הרופאה, הראתה לה שלל טפסים רפואיים־אזרחיים ואף הזמנה לבדיקה נוספת, שנקבעה לשבועיים אחרי התגייסותה, במוסד רפואי־אזרחי.

לשימחתה של רינה, שהיא מאותן הצעירות ששמחו לגיוסן, פטרה אותה הרופאה בתנועת־ביטול. „תבקשי מהמפקדת בטירונות חופש ביום שבו את צריכה ללכת לבדיקות," היתה העצה הרפואית שקיבלה.

סמוך לתאריך שבו היתה רינה צריכה להתייצב לבדיקות הרפואיות האזרחיות, היא ביקשה חצ־יום חופשה. מפקדתה ב־טירונות העבירה אותה לרופא היחידה. הרופא החליט כי רינה כבר חיילת, וכי עליה להיבדק מחדש במיסגרת צה"לית. רינה נשלחה לבסיס רפואה בצריפין, והחלה בסידרה שנייה של בדיקות.

רינה אינה יודעת עד היום מה בדיוק העלו הבדיקות. איש מן הרופאים הצבאיים לא טרח לספר לה. היא יודעת כי התגלה אצלה גידול, אך אינה יודעת אם הוא ממאיר, מסוכן או סתמי. היא אינה יודעת אם עליה לעבור טיפולים מהירים או „שהזמן יעשה את שלו ואני אבריא."

אבל היא יודעת כי צה"ל מנסה להיפטר ממנה. רינה נקראה אל ועדת רפואית. „את צריכה להשתחרר מצה"ל. יהיה לך יותר טוב אם יטפלו בך באזרחות," הסבירו לה שלושה רופאים. „אם תחתמי על הטופס, אנחנו נדאג שישחררו אותך בלי בעיות."

עולמה חרב עליה. אף לרגע לא חשדה ברופאי צה"ל כי הם מנסים להיפטר ממנה ומאחריות בטיפול בה. היא חשבה כי הטיפול יהיה באמת יותר טוב במיסגרת אזרחית — אך רינה חשבה, ועדיין חושבת, כי כל צעירה ישראלית צריכה לשרת בצבא. הן למען צה"ל והן למען הפיכתה לאזרחית טובה יותר. רינה באה ממישפחה ספרדית אשר בה, השירות בצה"ל נחשב לכבוד גדול.

כשיצאה מחדר הוועדה הרפואית, היא פרצה בבכי מר. רופא צעיר עבר במיסדרון ניגש אליה כדי להרגיעה, ובין השניים התפתחה שיחה. כשסיפרה רינה לרופא את בעייתה, הוא מיהר לגרור אותה מן המיסדרון לאחד החדרים, והזהיר אותה: „אל תחתמי על שום דבר. אין להם זכות לגרש אותך מהצבא. הם חייבים לטפל בך בצבא."

בינתיים סיימה רינה את הטירונות, והוצבה כפקידה בבית הדין הצבאי הגבוה לעירעורים. הבדיקות הרפואיות שלה נמשכו, וכן הלחצים של הוועדות הרפואיות כדי שתשתחרר מצה"ל.

כשנודע לתת־אלוף דני מט, אחד המפורסמים שבלוחמי צה"ל המכהן כיום כאב בית־הדין הצבאי לעירעורים, מפקדה של רינה, כי היא נקראת פעמים רבות לבדיקות רפואיות וכי בכל פעם שהיא חוזרת מבדיקות אלה עיניה תפוחות מבכי, הוא זימן אותה לשיחה. רינה סיפרה לו על הלחצים שצה"ל מפעיל עליה כדי להשתחרר. בעיקבות השיחה עם הרופא הצעיר הבינה כבר רינה כי הלחץ לשיחרורה אינו נובע כל־כך מדאגה אליה, אלא מגיסיונו של צה"ל להיפטר מהאחריות ומן הטיפול בה.

מט נדהם. הוא טילפן לקצין־רפואה ראשי, תת־אלוף ד"ר דן מיכאלי, וסיפר לו על הפרשה. בין שני הקצינים הבכירים הוסכם, כי הלחץ על רינה להשתחרר מצה"ל יופסק.

לרינה היה מזל. במיקרה התעניין מפקדה במצבה, ומפקד זה היה די בכיר כדי לפנות אל קצין־רפואה־ראשי ולמנוע את המשך זימה.

אין עניין בהלם מאוחר

אשר היה איש שריון במילחמת יום־הכיפורים. מקרבות־האש העזים שעבר בימים הראשונים של המילחמה יצא ללא שריטה. חבריו־לנשק נפלו לידו „כמו זבובים," והוא הודה לאלוהים על שיצא ללא פגע.

פנה אשר לצה"ל ולמישרד־הביטחון, כדי לקבל עזרה באישפוז וכדי להירפא ממחלתו הנפשית, הוא נידחה: „אתה עכשיו לא במיסגרת הצבאית, ואין לנו כל עניין אתך!" קופת החולים הכללית של ההסתדרות, בה הוא חבר, לא הסכימה גם היא לטפל בו: „אתה לקית בהלם־מאוחר שהוא תוצאה ישירה של המילחמה. החובה לטפל בך מוטלת על צה"ל," טענו בפניו רופאי קופת־חולים. למרות שחלפו שנתיים מאז לקה אשר במחלתו, הוא עדיין לא נרפא ממנה. הטיפול הרפואי שלו ממומן כולו מכיסו הפרטי. בגלל מחלתו, אין הוא מסוגל לעבוד באופן סדיר ולהתפרנס בכבוד. בטיפול הרפואי השקיע את כל חסכונותיו מלפני המילחמה, וכשאלה אזלו נכנס, לחובות שאותם אין הוא יודע מתי יוכל לשלם.

תקדים מישפטי מנומק

יום השני לשירות־המילואים שלו חש ברוך כאבים בבירכו. הוא פנה לרופא־הגדודי, והתלונן על הכאבים. לאחר בדיקה שיטחית פטר אותו הרופא בלאכלום, והורה לו לשוב לאימונים. באותו יום התעלף ברוך, ולמחרת בבוקר חזר לרופא. שוב פטר אותו הרופא. למחרת חזר אליו ברוך. או החליט הרופא להיפטר מעונשו של זה, ושלח אותו לבדיקות בבסיס רפואי, משם נשלח לבית־החולים על־שם שיבא בתל־השומר.

בבדיקה התגלה כי ברוך לקה בסרטן־העצמות. הרופאים הצבאיים בבית־החולים שלחו אותו חזרה ליחידה, כדי להשתחרר. ברוך, שלא היה תמים כמו רינה, סירב להשתחרר: „אתם תטפלו בי עד שאני אחלים," הודיע לשלטונות צה"ל. כעבור שנה נפטר בעודו לובש מדים, לפחות באופן רישמי.

המתנדבים נחשבו תמיד כעילית שבחיילים. דניאל ידע זאת. כאשר נתבקש על־ידי מפקדיו לנסוע להשתלמות במיקצוע צבאי בחו"ל. דניאל הוא בן יחידי לאם אלמנה, ולא רצה להשאירה לבדה בארץ.

אולם הוסברה לו חשיבות ההשתלמות שלו לצה"ל. אי־אפשר היה לאכוף עליו את השתלמות, והוא התבקש להתנדב לה. בסופו של דבר הסכים דניאל, ונסע.

כשהיה בחו"ל, התגלה לו לראשונה כי הוא סובל ממחלת הסכרת. אחרי שחזר לארץ אושפז פעמיים, ולבסוף שוחרר מצה"ל בגלל סיבות רפואיות.

קצין־התגמולים של צה"ל דחה את תביעתו להכיר בו כנכה. לדעת קצין־התגמולים, לא נגרמה המחלה על־ידי השירות הרפואי אלא רק הוחמרה במהלכו. דניאל עירער בפני ועדת־העירעורים הצבאית, ושם מצאו סיבה נוספת לדחות את תביעתו: „המעירער לא חוייב לנסוע לחו"ל, אלא רק הוצע לו הדבר והוא נסע מרצונו החופשי."

שלא כמו רינה, אשר או ברוך, התעקש דניאל ופנה לבית־הדין העליון. בפסק־דין ארוך ומנומק, המהווה תקדים מישפטי, קבע בית־הדין השבוע, כי דניאל זכאי לתגמולי־נכות.

המאושרים הזוכים באישפוז

רבעה מיקרים אלה מטילים צל כבד על חיל־הרפואה של צה"ל. דובר־צה"ל, תת־אלוף יואל בן־פורת, אשר נתבקש על־ידי כתב העולם הזה לאפשר לו להיפגש עם קצין־רפואה־ראשי, תת־אלוף דן מיכאלי, סירב כשהוא עיקבי במדיניותו שלא לאפשר לקצינים הנוגעים בדבר להסביר, לתרץ או להתחיש, ופוגע בכך בתדמיתו של צה"ל.

מאז מילחמת יום־הכיפורים אפוף חיל־הרפואה הילה של קדושה. ספרים, מאמרים בעיתונות, שידורים ברדיו ושיחות מסאון מספרים בשיבחו של חיל זה. המסי־

רופא את בעייתה, הוא מיהר לגרור אותה מן המיסדרון לאחד החדרים, והזהיר אותה: „אל תחתמי על שום דבר. אין להם זכות לגרש אותך מהצבא. הם חייבים לטפל בך בצבא."

הלם־מאוחר, ויודעת שזוהי תוצאה ישירה של אירוע מזעזע שהשפיע על הלוקה בהלם־המאוחר חודשים אחדים קודם־לכן.

אולם צה"ל, וחיל־הרפואה של צה"ל, אינם מכירים במושג רפואי מוכר זה. כאשר

השולם הזה טוען:

- חיל הרפואה מנסה להיפטר מחיילים חולים ולהסתלק מאחריותו הרפואית עליהם.
- אגדת חיל־הרפואה בזמן המילחמה מתנפצת בימי־שלום. הרופאים צעירים ובלתי־מנוסים, הטיפול ממושך ו־שיטחי.
- במירפאות ביחידות ואלה שבבתי־החולים האזרחיים, בהן מחזיק חיל־הרפואה, משתרכים תורים ארוכים של חיילים חולים ופצועים, המוזנחים על־ידי אנשי חיל־הרפואה ומקבלים טיפול חפוז ובלתי־יעיל.

• מסיבות מובנות השם רינה, כמו שאר שמות החיילים בכתבה זו, הוא שם בדוי.

על חיילת שחלתה מופעלים לחצים להשתחרר ✶ צה"ל אינו מוכן להכיר בחייל שלקה בהלם במילחמה ✶ הרופאים חסרי ניסיון ויהירים

רות הרבה, אומץ הלב וההקרבה האישית של הרופאים תחת אש ובבתי־חולים שדה הסכו שם־דבר, ואלפי חיילים חבים את חייהם לרופאים הצבאיים.

אולם מבלי להמעיט בערכן של עוב־דות אלה, יש בהן טעות אופטית. בעת מילחמה הופכים מרבית הרופאים בארץ, ובעיקר המנתחים, רופאים צבאיים. ה־רפואה הישראלית כולה, הידועה בעולם כולו כרפואה מתקדמת ומסורה, לובשת מדים. בתום המילחמה משתחררים הרופ־אים משירות המילואים, וצה"ל חוזר ל־מערך הרפואי התיקני שלו, המורכב ברובו מרופאים צעירים, מהם חסרי־ניסיון ומלאי חשיבות עצמית, אשר זה לא־כבר סיימו את חוק לימודיהם ואת התמחותם.

מלבד המירפאות היחידתיות ומיספר בסי־סי־רפואה מרכזיים, כמו זה שבצריפין, אין צה"ל מחזיק בתי־חולים משלו. בית החולים 10 במחנה דויד ליד חיפה, הנחשב כבית־החולים היחידי של צה"ל, הוא למעשה מרפאה גדולה או חדר־בידוד רחב־ידיים, וגם משם מועברים המיקרים הקשים לבית־חולים רמב"ם, אומץ הלב וההקרבה האישית של הרופאים תחת אש ובבתי־חולים שדה הסכו שם־דבר, ואלפי חיילים חבים את חייהם לרופאים הצבאיים.

אולם מבלי להמעיט בערכן של עוב־דות אלה, יש בהן טעות אופטית. בעת מילחמה הופכים מרבית הרופאים בארץ, ובעיקר המנתחים, רופאים צבאיים. ה־רפואה הישראלית כולה, הידועה בעולם כולו כרפואה מתקדמת ומסורה, לובשת מדים. בתום המילחמה משתחררים הרופ־אים משירות המילואים, וצה"ל חוזר ל־מערך הרפואי התיקני שלו, המורכב ברובו מרופאים צעירים, מהם חסרי־ניסיון ומלאי חשיבות עצמית, אשר זה לא־כבר סיימו את חוק לימודיהם ואת התמחותם.

מלבד המירפאות היחידתיות ומיספר בסי־סי־רפואה מרכזיים, כמו זה שבצריפין, אין צה"ל מחזיק בתי־חולים משלו. בית החולים 10 במחנה דויד ליד חיפה, הנחשב כבית־החולים היחידי של צה"ל, הוא למעשה מרפאה גדולה או חדר־בידוד רחב־ידיים, וגם משם מועברים המיקרים הקשים לבית־החולים רמב"ם, יחידת־קישור בין צה"ל לבין בית־החולים.

מצב עובדתי זה היא ההוכחה הטובה ביותר כי הרופאים, שניסו להשפיע על רינה להשתחרר מצה"ל ולקבל טיפול אז־רחי „טוב יותר" שיקרו לה. גם הטיפול שאותו תקבל רינה במיסגרת הצבא יהיה הטיפול האזרחי בו היא היתה זוכה אילו השתחררה. מלבד עובדה אחת, כמובן: החשבון הרפואי היה נשלח אליה, או לקו־פת־החולים שלה אם היתה משתחררת, בעוד שעתה משלם צה"ל עבור הטיפול הרפואי בה.

תמונה מעציבה היא לראות מדי בוקר עשרות או מאות חיילים, חלקם חבושים או מדדים על קביים, אחרים סמוקים מחום גבוה או מתפתלים מכאבים כאשר הם ניצבים שעות ארוכות ליד האשנבים של ר"מ 2 בבתי־החולים, ממתינים אחר־כך עוד שעות רבות ליד דלתו של הרופא המטפל, שמחדרו הם נפלטים במהירות, „בגלל הלחץ."

אלה הזוכים באישפוז נחשבים כמאוש־רים, משום שבפיג'מה, תחת הסדין הלבן, אין הבדל בין חייל לבין אזרח, והם זו־כים בטיפול רפואי נאות.

רוחו של שיבא

ח"כ הרפואה של צה"ל הוקם על־ידי הפרופסור סגן־אלוף חיים שיבא המנוח, מחלוצי הרפואה הישראלית, שהיה אחר־כך ממקימי בית־החולים תל־השומר הקרוי היום על־שמו ומנהלו הראשון. שיבא קבע מיספר עקרונות־ברזל לגבי הטיפול בחיילים, עקרונות שרק השנים אחרי ש־עזב את תפקידו הצליחו לשבשם. לגבי שי־בא — כל חייל, בין בריא ובין חולה, היה קדוש. החיילים עמדו בראש כל תור, בראש מעייניו של כל רופא, וכל אחות נצטוותה לטפל בהם במסירות כפולה ומ־כופלת.

לא היה כימעט חייל שאושפז, באותה תקופה, ששיבא הכיר לא רק את בעיותיו הרפואיות אלא גם את בעיותיו המישפח־התפרסם לאחרונה בעיקבות פרשת גניבת האופיום על־ידי אחיות בבית־החולים שלו (העולם הזה 2021).

כיום מפקד על חיל הרפואה רופא־קרבי, איש רפואה מעולה וצעיר, תת־אלוף ד"ר דן מיכאלי. אולם מיכאלי מודה כי הוא „עדיין לומד את הבעיות". אין ספק, כי

מאת
יוסי ינאי

בכל פעם שנודע למיכאלי על מיקרה כמו זה של רינה, הוא מזדעזע מחדש. השאלה הגורלית ביותר לחיל הרפואה של צה"ל היא, אם יצליח מיכאלי להחזיר לחייל זה את העטרת שעטרו לו שיבא וגילון, או שהוא יישחק במכונת הבירורו־קרטיה הצה"לית האדירה.

העיקרון הצה"לי הוא שהצבא אחראי במחלות מסובכות או חשוכות־מרפא, ל־השתחרר מצה"ל מרצונם.

לגבי משרתי קבע, הבעייה חמורה פחות. במידה שהם חולים או נפצעים, אפילו שלא בגלל תפקידם הצבאי (מח־לות ממאירות, תאונות־דרכים בעת חופ־שה וכדומה), הם ממשיכים לשרת בצבא.

הרופא

קצין־רפואה־ראשי החדש, ד"ר דן מי־כאלי, מודע לאירגון־מחדש שיש לערוך בחייל, ולומד עתה את בעיותיו.

אפילו מבלי לתפקד, עד שהם נרפאים או יוצאים בדימוס. לעיתים מחליט צה"ל לשחררם, להעבירם לרשות מישרד־הבי־טחון ולתת להם מעמד של נכים.

לגבי חיילי־מילואים, הנוהגים הם גמי־שים ולכן קל לגרום בהם עוולות. לגבי חיילי־מילואים בעיתות שלום, או מגוייסי־מילואים בזמן מילחמה, קיימת אבחנה אם מחלתם נגרמת בזמן השירות שלהם, או לפניו. גם כאשר נקבע מפורשות שהמח־לה נגרמה בעת השירות שלהם, אין זה סוף פסוק. רק אז מתחילים הדיונים אם המחלה או הפציעה נגרמו עקב ההתעס־קות הצבאית או רק במיקרה, בעת השי־רות במילואים.

עקרונות אלה, המנחים את חיל־הרפואה, הביאו למצב של מקח־ומימכר בין איש המילואים לשילטונות צה"ל או מישרד־הביטחון, דרך הרופאים והוועדות הרפו־איות. אין ספק כי היו כאלה, שהצליחו

הרגע היפה ביותר של חיל־הרפואה: חילוץ פצועים במילחמה

השופט

אב־בית־הדין לעיכו־עו־רים, תת־אלוף דני מט, הזדעזע למישמע סיפורה של חיילת אשר בגלל מחלתה מנסה צה"ל לגרשה משורותיו.

לעמוד במילחמת־העצבים הרפואית לד־רוש, ללחוץ, לזעוק ולאיים ולצאת נשכ־רים מן ההפקר. אולם רבים אחרים יוצאים ניזוקים ומקופחים דווקא על־ידי אותו מוסד, שאחת מאושיות קיומו היא אי־ההפקרה והטיפול המסור.

תיות ואת בני־המישפחה. הוא ידע אם הוא צריך עזרה כלכלית בבית, ופעמים רבות נתן מכיסו. עבור כל אחד היתה לו מילה טובה, שפעמים רבות עזרה יותר מכל תרי־פה.

אחרי שיבא באו שני קציניי־רפואה רא־שיים, שהצטיינו בעיקר בכושרם האדמי־ניסטרטיבי: ד"ר אלוף־מישנה אברהם עצ־מון, מי שהיה אחר־כך המנהל הרפואי של קופת החולים הכללית, וד"ר אלוף־מישנה ברוך פדה (פדרסקי), מי שכיהן אחר־כך כמנהל מישרד־הבריאות של צה"ל.

אחרי שני אלה מונה לתפקיד אלוף־מישנה ד"ר אליהו („עולש") גילון. גילון, חניכו של שיבא בבית־החולים תל־השומר ניסה להחזיר, ולו במעט, את הרוח שעיצב שיבא. אולם גידולו העצום של חיל־הרפואה, גידול הבעיות שעימן היה חייב חייל זה להתמודד, וגם העובדה שבין שיבא לגילון חלפו למעלה מעשר שנים, היקשו עליו מלאכה זו.

בעיקבות גילון באו שני קציניי־רפואה־ראשיים, אפורים כמפקדים, אם כי מעולים כרופאים. היו אלה אלוף־מישנה ד"ר משה קורדובה ותת־אלוף ראובן אלדר, כיום מנהל בית־חולים רמב"ם בחיפה, אשר על שלומם הרפואי של חיילי סדיר והמי־לואים שלו, וכי מלבד מיקרים יוצאים־מן־הכלל אין חייל, סדיר או מילואים, משוחרר מצה"ל כשהוא חולה או פצוע.

מהם העקרונות המנחים

לגבי חיילים בשירות חובה, ה־עיקרון ברור ביותר. חייל הלוקה בבריאותו בעת שירותו הצבאי, אם בגלל התעסקותו הצבאית או בגלל המקום בו הוא משרת, או שחלה ללא קשר לאלה — נתון באחריות צה"ל עד להחלמתו המלאה. גם חיילים שהיו חולים לפני התגייסותם וצה"ל החליט לגייסם למרות זאת — או שלא הבחין במחלותיהם בבדיקות הרפו־איות הקפדניות הנערכות במרכזי הגיוס — דינם כדין חיילים שחלו במשך שי־רותם הצבאי. חיילים שאינם מחלימים עד ליום שיחרורם, ממשיכים לשרת בצבא ולקבל טיפול רפואי, כמגוייסי קבע אך במשכורת ובתנאים של חיילי חובה.

בגלל כלל זה מנסים, לעיתים, חרופ־אים הצבאיים להשפיע על החייל החולה

תמורים

נוקד • בן **לרותי ועוזי ברעם**, מזכיר מחוז ירושלים, של מיפלגת־העבודה, שהיה זכאי מעתה לקבל קיצבה לשלושה ילדים. הנכד יעסיק את אביו, שר־העבודה **משה ברעם**.

נוקד • בן לאיש הביטוח **יורם ואי־רית סלע**, הצלם־לשעבר שוויתר על קאריירה בינלאומית ומישרה מבטיחה ב־אולפני־הסרטה בהוליווד, כדי לעסוק במה שבטוח בישראל.

נחוג • באיראן טכס נישואיו של הד"ר **אברהם שם־טוב**, מנהל מחלקת הילדים במכון־הלב בבית־החולים ע"ש שי־בא. הד"ר הגרוש, אב לשני ילדים, נשא לאשה את **רמה** מקיבוץ דן, שעובה למען רופא־הלב את בעלה רענן ושתי בנותיהם. שם־טוב, שזכה לפני שבוע בתואר פרו־פסור, יבנה את ביתו החדש במושב שאר־ישוב שבגליל העליון.

מונה • לתפקיד שגריר ישראל ב־בראזיל, **משה הראל**, לאחר ששירת באחרונה כשגריר ישראל בניו־זילנד ואי־פיג'י. אראל הוא אחד העובדים הוותיקים של מישרד־החוץ, שימש, בין יתר תפקידיו המגוונים, כמנהל המחלקה לשביתות־נשק במישרד־החוץ.

מונה • כיו"ר המועצה הישראלית של קרן התרבות אמריקה ישראל, האדריכל **יעקב רכטר**.

תמונה • למישרת ראש־הטקס ב־מישרד־החוץ של ארצות־הברית **שירלי טמפל**, שהתפרסמה בילדותה ככוכבת סיר־טי הוליווד, והמכהנת עתה כשגרירה ב־גאנה.

התאבד • **פטריק בורדים אזנ־בור** (25), בנו (מחוץ לנשואין) של זמר־השאנסונים הצרפתי **שארל אזנבור**, בנה של הרקדנית הספרדיה **ארלט בורסט**, שילדה לזמר גם בת — שבה הכיר כבתו. כאשר פטריק נולד, נותקו היחסים בין הוריו, אביו שילם עבור חינוכו אך בלא שייפגש איתו אף פעם אחת, ומניחים שזו היתה הסיבה להתאבדותו.

התאבד • **אמיר טימור קאלאיי**, שגריר איראן בלונדון, משום שמינו שגריר אחר במקומו. גופתו נמצאה לאחר כמה ימים.

נפטר • רב־חובל **ברוך מיניק** (45), ששכב בחדר טיפול נמרץ בביה"ח רמב"ם בחיפה, שם נלחמו על חייו במשך עשרה ימים, לאחר שנמצא בביתו שעל הכרמל כשהוא פצוע בראשו מיריית־אקדח. מליניק שירת שנים רבות בצי־הסוחר, היה אחד ממנהלי חברת צים קווי נוסעים, ול־אחר מכן בעל חברת מריקו לספנות. ה־מישטרה ממשיכה לחקור בנסיבות מותו.

נפטר • סגן ניצב **משה ברי־טל** (63), ששימש עד לפני שנתיים כמפקד מישטרת מרחב הגליל. נודע כחוקר פלילי מזהיר, ולזכותו נרשמו פיענוח כמה מיקרי־רצח מסובכים.

נפטרה • **חסיה דרורי** (78), מי שהיתה חברת הכנסת הראשונה (מטעם מפא"י), ממייסדות כפר יחזקאל ודמות פעילה במועצת הפועלות.

נפטרה • **סיביל דיים תורנדייק** (93), מי שנחשבה לגברת הראשונה של התיאטרון הבריטי. הופיעה על קרשי הב־מה למעלה מ־70 שנה, ושיחקה במספר תפקידים מסחרר, מילאה כימעט את תפ־קידי כל הגיבורות שבמחזות שייקספיר. תפקידה הגדול ביותר היה בדמותה של ז'אן ד'ארק במחזה סנט ג'ון, שאף נכתב במיוחד עבורה על־ידי ג'ורג' ברנארד שאו. ביקרה מיספר פעמים בישראל, נחלה הצלחה מרובה בערבי שירה.

נפטר • בגיל 73 בבית־חולים בקאן, **עבד־אל־רחמן עזאם**. גופתו הוטסה לקאהיר ונקברה שם. עזאם כיהן כשג־רירו של המלך פארוק בכמה מדינות מוס־למיות, יזם ב־1944 את הליגה הערבית (ש־שמה האמיתי הוא „ברית המדינות הער־ביות"), כיהן כמזכירה הראשון. בשנת 1947 צולם בתצלום היסטורי כשהוא לוחץ את ידו של משה שרתוק (שרת), אז מנהל המחלקה המדינית של הסוכנות היהודית. ערב מילחמת־העצמאות נקט יוזמה דרמא־תית סודית כדי למנוע את המילחמה, הציע לחיים וייצמן שהערבים יסכימו למדינה ב־תנאי שזו תשתלב במרחב האסיאתי־ערבי, נענה על־ידי וייצמן שישראל היא מדינה אירופית ותשמור על ציביונה המערבי.

עזאם לוחץ ידו של שרת (1947)
נפטר

נפטר • **ויגו קמפמן**, ראש ממשלת דנמארק ושר־האוצר שלה בשנים 1960—1962, סוציאל־דמוקרט, אוהד מובהק של ישראל, שהיה ראש־הממשלה הדני הראשון שערך ביקור ממלכתי בישראל, וערך בי־קורים רבים נוספים בארץ אחרי פרישתו מפאת מחלה.

הנערה

שוש בן־אשתמוע, שהכניסה בשעתו חיים לבוהימה הישראלית, מצטלמת בפוזה של כובשת ברחוב הניו־יורקי שבו פורחת המיסעדה שלה

ש בעירי־מיסעדות הזקוקים לאיש־יחסי־ציבור. לא כן שוש בן־אשתמוע, הציירת הישראלית שהפכה בעלת מיסעדה בניו־יורק. היא יכולה לעשות את זה טוב מאד בעצמה.

הנה, למשל, הדו"ח האחרון על שוש בן־אשתמוע, מאת שוש בן־אשתמוע:

נכון שרחוב 52 זה אמצע ניו־יורק? כל מי שמגיע לניו־יורק עם קצת קלאס מגיע לרחוב 52, שהוא אחד הרחובות המפורסמים במיסעדות־היוקרה הכי ידועות בניו־יורק, ארבע העונות, פייק, מועדון 21, ומי שלא שמע עליהן יש לו נון בריבוע.

קאראטה לעכברים

א ז רק **שתדעו** שכרגע הוא גם המר־כז האינטלקטואלי האמנותי. למעטים שלא יודעים למה, ולא מתביישים לש־אול, נזכיר את שוש בן־אשתמוע, שמרכזת את העניינים ב־EATER'S HOUSE, ואת 200 אלף הצובאים לאכול, כפי ש־קרה לאחרונה בזמן ההפגנה לטובת יהו־די רוסיה.

התור הארוך על המדרכה, של כל הרע־בים, היה מחזה משעשע. **שלמה קרקי־בן**, הרב הזמרן הידוע, לא הספיק לזמר זמירות ביגלל כל הנדחפים, אבל נהנה מהמוסיקה המופלאה של בית האכלנים.

ותדעו ששוש היא לא לבד. יש גם **בתיה**, השותפה, שלומדת מינהל־עסקים (והמיסעדה היא עסק מצויין) באוניברסי־טה. ובחודש יוני היא תבוא לביקור בארץ. נא להכין קבלת־פנים יפה. לקראת הבי־קור היא קנתה מלכודת־עכברים, להתאמן בארץ. בינתיים תפסה רק את האצבע של עצמה. את בתיה תזהו בתל־אביב על־פי הפלסטר על האצבע — ואם יש מתנדב לא־פחדן, שיודע קאראטה עכברים אז בבקשה.

זוכרים את דם יזע ודמעות? ואת הכוכב הנופח בחצוצרה? ודאי! זהו **זי סופוס** השמנצ'יק, הידוע בתור ה־דמעות של הלהקה.

האיש, היודע שהוא צריך להיות בריא

מרח' 52

בית האכלנים

(הקרוי באנגלית **בית האכלן**). שלמה הטבח, בתיה, שוש, לו וג'ינין. הכרזות אומרות, בין השאר, „אני יודעת שאני לא מדברת הכי טוב, אבל אני מבשלת נהדר." „לכל האורחים שלי, שהיו נוהגים לאכול עד כה במלון **ואלדורף־אסטוריה**, תודה." התמונה צולמה על־ידי אבי גנור, שעה קלה לפני שגנבו את מצלמתו. המקום מתגאה שהוא מגיש שירות רע עם חיוך לבבי.

בחוץ ההיכל

שוש (מוציאה לשון) יושבת ליד שולחן עם לו סולוף ובתיה, כשג'ינין מציצה מאחרי הדלפק. על הקיר תלויות כרזות הומוריסטיות שונות ולוח־מחירים: מוסקה 2.95 דולר, אומצת שרון 3.25 דולר.

הצלם

אבי גנור, הצלם שמצלמתו נגנבה תוך הכנת כתבה זו, אוכל תפוח. עומדים לערוך למענו מגבית.

הספד למצלמה

אבי גנור שונא את **פטר מרום**, וחושב שהוא לא צלם, והגיע הזמן שיעבור לענף תיקון הפנצ'רים.

לא רוצה לראות את המילחמה הבאה בטלוויזיה ציבעונית (שמעת, רבין?). אז אבי הולך בניו־יורק מחיל אל חיל, קודם כל בחיים הפרטיים. הוא מתחלק בדירה בווילאג' עם **נועה בראון**, הידועה בירושלים כחתיכה שלא מביישת שום דבר. ולכל אחד מהם יש חדר נפרד, לא להסיק מסקנות שבדרך־כלל מותרות בדפי העיתון.

אבי גנור ונועה בראון הסתקרנו קשות בנוגע למיסעדה המפורסמת, התיישבו על הדליקאטסים של **שלמה הטבח**, ומאז הם דבוקים לכיסאות המיסעדה (לא מבעיות עיכול!) ומרוב התרגשות מהאוכל והאנשים החשובים, שלף אבי את המצלמה היקרה ז"ל שלו, וצילמו את הצוות הנכבד, קצת בפנים וקצת בחוץ, ומהקצת בחוץ, כשכולם משתעשעים, נכנס אלמוני למיסעדה וחיסל את המצלמה ז"ל.

מאז מגישים לאבי גנור כוס ריקה, נוסף לצורך ניפוח בחצוצרה, חיפש מיסעדה מבריאה ומשריאה! ומצא! נכנס בריא, ויצא עוד יותר בריא. השלטים השובבים (נא לעיין בעיון בתמונות) והתפריט המתחלף שיגעו את האיש. יושב כאן כל היום שעות, הלב מתקתק לו על־יד שוש, והפה דוחס מעדנים.

לו ניגן בשנים 73—68 בלהקה. ב־71 או ב־72 היה בארץ. לא זוכר בדיוק את השנה, אבל מאחל שנה טובה לכולם.

את הביקור הוא זוכר די מעורפל. חוץ מפרט אחד: שחיפש זיתים על הר־הזיתים. נחשו מה מצא. אז מרוב בהלה התגלגלו מההר — לו, סטיל כץ ואשתו — לתוך ואדי, ומרוב מצלמות כבדות לא יכלו לטפס חזרה. ונאלצו לשלוח אותם משם ולשים להם פלסטרים בכל מיני מקומות עדינים.

בשיבה קצרה הוא הספיק כבר לנגן עם גיל אוונס, טד ג'ונס, מל לואיס, ניל סאדקה, וכרגע הוא נוסע לסיבוב במיזרח־הרחוק ואירופה, עם גיל אוונס, ויש לשער שאם הם יחטפו להם מטוס, יגיעו גם לארץ.

הוא לבד. נא להתכונן, בנות ישראל. המוכשר הנ"ל הוא יהודי כשר, אבל לא שומר־שבת. אבל שתדעו שהוא „שונא מיונז."

זוכרים את אבי גנור?

(שימו לב שכל מישפט מתחיל ב„זוכרים", למה יש הרבה סנילים בארץ. זה מידבק מאד.)

אבי גנור שונא את **פטר מרום**, וחושב שהוא לא צלם, והגיע הזמן שיעבור לענף תיקון הפנצ'רים.

לא רוצה לראות את המילחמה הבאה בטלוויזיה ציבעונית (שמעת, רבין?). אז אבי הולך בניו־יורק מחיל אל חיל, קודם כל בחיים הפרטיים. הוא מתחלק בדירה בווילאג' עם **נועה בראון**, הידועה בירושלים כחתיכה שלא מביישת שום דבר. ולכל אחד מהם יש חדר נפרד, לא להסיק מסקנות שבדרך־כלל מותרות בדפי העיתון.

אבי גנור ונועה בראון הסתקרנו קשות בנוגע למיסעדה המפורסמת, התיישבו על הדליקאטסים של **שלמה הטבח**, ומאז הם דבוקים לכיסאות המיסעדה (לא מבעיות עיכול!) ומרוב התרגשות מהאוכל והאנשים החשובים, שלף אבי את המצלמה היקרה ז"ל שלו, וצילמו את הצוות הנכבד, קצת בפנים וקצת בחוץ, ומהקצת בחוץ, כשכולם משתעשעים, נכנס אלמוני למיסעדה וחיסל את המצלמה ז"ל.

מאז מגישים לאבי גנור כוס ריקה, נוסף לקוקה קולה, כדי לאסוף את הדמעות. בקרוב יבוא אבי לארץ לביקור, ולמי שיש לב רך לאמן, בבקשה לאסוף מגבית למלא את מקום המצלמה ז"ל.

תארו לכם, לומד מאסטר לאמנות וציולום, וגנבו לו את העגלה! ולכולם בארץ שלא כל־כך אוהבים את אלה שהצליחו לברוח, הוא אומר: „אני יודע מה זה." סתם ונעלב.

שוברת הלבבות

ג'ינין גדסמן מחייכת במיסעדת האכלנים, קשה להאמין שהיא יכולה לעבוד גם עם כל הנודניקים מסביב. יש לה חבר, חתיך ידוע, אמן בשם **אבנר אחאי**, זמרן, ציירן, בטלן ומי שלא הכירה אותו בארץ, הפסידה!

היא שונאת באופן קבוע את **דן בן־אמוץ**, לדעתה האיש אפור יותר מהכביש. בעלת בוטיק בירושלים, CATCH 22, ידועה בתל־השומר בתור שוברת לב פתוח. זאת שברחה מ**צביקה הלפרין**, שחקן החאן הירושלמי, לפני קבלת המתנות לחתונה. הפסיקה לעירוך הסדרים דומים בניו־יורק. היא שרופה על אבנר שלה.

עד כאן. הפרק הבא של בן־אשתמוע, כבוא העת.

עלון פירסומת

לבית האכלנים של שוש בן־אשתמוע, הקוראת לעצמה בניו־יורק BEN-ASTMOA, מודיע שהמקום הוא כשר, בהשגחת הרבנות האורתודוכסית, עם אוכל ביתי ישראלי, בבעלות ישראלית.

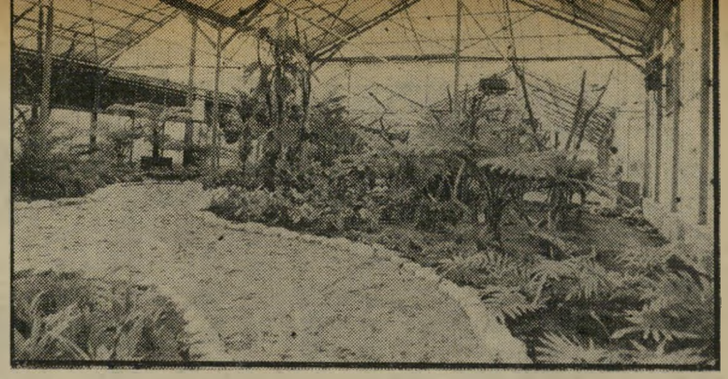

הגן הבוטאני באבו־כביר
העיר התחייבה לטפל

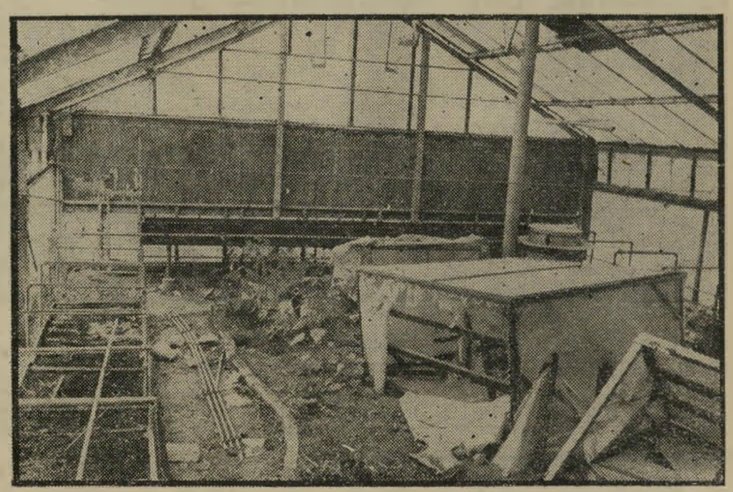

החממה ההרוסה בגן
אין תגובה על העזובה

במדינה

תל־אביב

ישן מפני חדש תוציאו

הגן הבוטאני החדש נפתח — הגן הישן יכול לנשק

חממות הרוסות, עציצים מנותצים, חד־רים פרוצים. בקבוקים, המכילים רעלים וחומצות, פזורים בחדרים ובגנים. כך ניראה, בשבועות האחרונים, הגן הבוטאני של אוניברסיטת תל־אביב באבו־כביר.

הגן הישן ניטש לטובת הגן הבוטאני החדש של האוניברסיטה, שהוקם בחוד־שים האחרונים ליד בית הטלוויזיה הלי־מודית ברמת־אביב. בשבוע שעבר נחנך הגן בטכס מרשים, שבו נכחו זיקני ה־יישוב וחוקרי־הבוטאניקה הוותיקים של האוניברסיטה.

ישן מוך חדש. „אין מי שיחזיק את הגן הישן באבו־כביר," הסביר את פשר הזנחת הגן הישן פרופסור יואב וייזל, ראש החוג לבוטאניקה באוניברסיטת תל־אביב. „באופן רישמי אנחנו עזבנו את הגן הישן כבר לפני כמה חודשים, והע־ברנו אותו לעיריית תל־אביב. העירייה התחייבה לטפל בגן."

ורדה צ'צ'ק, דוברת האוניברסיטה, הר־סיפה, כי הגן הישן הוא בבחינת „מה שהיה — היה. עכשיו יש גן חדש ויפה, וזה העיקר," אמרה. דובר עיריית תל־אביב, שלפי טענת האוניברסיטה עבר ה־טיפול בגן הישן לידיה, אמר כי הבעייה ידועה לו, והסביר: „בשלב זה אין לנו תגובה על העזובה ששוררת בגן הישן. אנחנו יודעים ובקרוב נתחיל לטפל בו."

זחירות — רדיואקטיביות! סיור קצר בגן הבוטאני הישן מגלה הזנחה, היע־דר טיפול וציוד מושחת. בגן העזוב נמצא רק שומר קשיש, שאינו מונע מעוברי־אורח את הכניסה. ציוד לחימום חממות שערכו, לדיברי אנשי האוניברסיטה, רב, נמצא במקום נטוש ומוזנח. החדרים פרו־צים, והמנעול היחידי המצוי בגן תלוי על דלתו השבורה של חדר, עליה מתנוסס שלט: „אל־גע — חומר רדיואקטיבי!"

דוברת האוניברסיטה טוענת, כי בקבו־קי־הרעל הפזורים בשבילי הגן, בחדרים ובחממות, „אינם רעלים משפיעים." גם הגן הזואולוגי שבשלוחת אבו־כביר של האוניברסיטה התל־אביבית מוזנח, ואין בו השגחה מתאימה. מכשירים ומבחנות לרוב פזורים על השבילים שפעם, כך מספ־רים, היו מטופחים ונקיים. ההסבר, פשוט: לא־מכבר נפתח גם גן זואולוגי חדש ב־רמת־אביב.

הגננים חלכו. „הגגנים הלכו מכאן לגן החדש," הסביר השומר. הגן הבוטאני החדש, הנקרא על שמו של נוח נפתולס־קי, חוקר־הבוטאניקה הראשון בארץ־ישר־אל, הוקם בעיקר מכספי תרומות. בגי מישפחת קראסו הקימו את המהנה המרכזי, הנקרא על שם דפנה קראסו. חברי קיבוץ כינרת, קיבוצו של נפתולסקי, תרמו אף הם, ועל המבצע ניצח שמעון קושניר, הביוגראף של נוח נפתולסקי.

אך מה ששכחו אותם תורמים נדיבים, וכן אנשי החוג לבוטאניקה והפקולטה ל־מדעי־החיים באוניברסיטת תל־אביב היה העובדה הפשוטה, שלא הוכחשה על־ידם, כי יכלו לחסוך כספים רבים ואפילו הם כספי תרומות, אילו השתמשו בציוד ש־ניטש, והושחת בגן הישן באבו־כביר.

ההתלהבות מן הגן הבוטאני החדש היתה גדולה עד־כדי־כך ש„שכחנו כבר מהגן הישן," כדיברי אחד ממנהלי הגן הבוטאני החד־ש.

עסקים

מוסיקה המונית להמונים

הרעש מן החנויות אינו מגיע לאוזניו של השר יוסף בורג

כיכר מסריק, ליד בניין עיריית תל־אביב, היה בדרך־כלל מקום שקט בעיר הרועשת. מקום שקט, עד שפשטה לה בתל־אביב האופנה האחרונה: חנויות למימכר קסטות לרשמקולים. חנויות כאלה צצו ב־המוניהן באחרונה גם במרכזים אחרים של תל־אביב: התחנה המרכזית, רחוב אלנבי.

אילו היו אלה חנויות רגילות לא היה איש בא בטענות. אולם הרעש שמקימות אותן חנויות, שבעורתו הן מפציצות את אוניהם של אזרחי העיר, הביא באחרונה תושבים רבים אל המחלקה לאיכות־הסביבה בעיריית תל־אביב, ואל מנהלה, יעקב כספי. אותם אזרחים התלוננו על הרעש. „האם אין במדינה חוק נגד רעש? האם אי אפשר לכפות על בעלי אותם עסקים, שעושים

(המשך בעמוד 48)

קולנוע

סרטים

בעיקבות הצדק האבוד

הסרט שהעפיל השנה משיכמו ומעלה על פני כל שאר הסרטים שהוצגו בפס־טיבל קאן, היה סרט תיעודי בן ארבע שעות ו־38 דקות, בשם זכרונות של צדק, הדן במישפטי נירנברג ובכל מה שהעולם לא למד מהם. הסרט הגיע לקאן רק ב־רגע האחרון, אחרי שסיכסוכים עם המש־קיעים הגרמניים בהפקתו כמעט ש־הכשילו את הצגתו כאשר ברור, למרות שהדבר לא נאמר בפירוש, כי הגרמנים דרשו קיצוצים במקומות שלא היו נוחים להם במיוחד.

האחראי לסרט זה הוא מארסל אופולס, בנו של הבמאי היהודי המפורסם מאקס (המעגל) אופולס, שברח מגרמניה לצרפת ואחר־כך מצרפת לארצות־הברית, כדי ל־הימלט מרדיפות הנאצים. הבן עוסק בקול־נוע מאז שהוא זוכר את עצמו, ושמו עלה לכותרות בהבלטה לפני חמש שנים, כאשר הביך את צרפת כולה בכרוניקת־מילחמה תיעודית בשם הצער והחמלה. אותה כרו־ניקה שצריכה היתה כביכול, להנציח את מאורעות הכיבוש בעיר־השדה הצרפתית קלרמון־פראן, היוותה כתב־אישום נוקב נגד התנהגותו של חלק גדול מן העם ה־צרפתי בזמן המילחמה. כתב־אשמה זה הצמיח מאז צאצאים רבים, בסיפרות וב־קולנוע, העוסקים באותו נושא.

שנה לאחר־מכן עשה אופולס סרט מעמיק לא פחות על צפון־אירלנד, בשם תחושה של אובדן, והשנה הוא הבטיח סופית את עמדתו כאחד היוצרים החשובים שהיו ל־סרט התיעודי מעודו.

זיכרונות של צדק הוא סרט המחולק לשניים. חציו הראשון נושא את כותרת המישנה נירנברג והגרמנים, החצי השני — נירנברג והאחרים. כל זאת, מתוך ההנחה שהתופעה הנאצית שבאה לידי ביטוייה המתומצת במישפטי נירנברג, אינה מה־ווה חריג בהיסטוריה, אלא היא חלק בל־תי־נפרד ממנה, ומשום כך צריך ללמוד

תוכע טיילור
חוק ישראלי גזעני

כמאי מרסל אופולס
חינוך אנטי־ציוני

את לקחיה ולא להתייחס אליה כאל מיקרה חד־פעמי.

נירנברג והגרמנים. המטרה הרא־שונה בנירנברג והגרמנים, היא להפריח את ערפילי האגדה האופפים את הנאציזם, ולהראות שמאחרי המפלצות הנוראות, ה־סופר־נבלים והדראקונים הפנטסטיים, מס־תתרים בני־תמותה רגילים לגמרי, וזה הר־בה יותר מפחיד מכל אגדה.

כדי להוכיח נקודה זו מראיין אופולס עשרות אנשים, החל בתובעים במישפטי נירנברג והנאשמים בהם, ועד לאזרחים פשוטים ברחוב, והעדויות שהוא צובר נע־רמות בזו אחר זו, לפסיפס מדהים.

הפסיכיאטר היהודי שטיפל בנאשמים בעת המישפט מספר על המריבות בין הס לריבנטרופ, שנושאן היה... רמת־המישכל במבחנים שהעביר להם הפסיכיאטר. הוא מספר על הציניות הניהיליסטית של גרינג, אדגר פור, שהיה אז התובע הצרפתי ב־מישפטים והמשמש כיום כיושב־ראש הפרי־למנט בצרפת, שנשאל באותו נושא, מודה שהיה אפילו משהו מקסים בשהצנותו המופגנת של האיש.

האדמירל קארל דניץ, מפקד הימייה הגרמנית ויורשו של היטלר. מכריז בכל בטחון 82 שנותיו, כי היהודים מעולם לא הופלו לרעה בצי הגרמני, ואשר לנאומיו האנטישמיים, לא היתה להם כל השפעה על מדיניות הצי.

אלברט שפאר, האדריכל של מכונת־המילחמה הגרמנית, היחידי שהודה באש־מתו במישפטי נירנברג וזכה בשל כך (לדברי הפסיכיאטר) בקיתונות של רותחין מחבריו, מסביר את עוצמתו של האיש שהישלה את כולם כי ישיב לגרמניה את גדולתה. אבל כאשר מדברים עימו על מחנות ריכוז והשמדה טוען שפאר, כי לא היה לו מושג מי הם העבדים העוב־דים במכונה המורכבת שלו, או מה קורה להם כשאינם מסוגלים עוד לעבוד. מה הפלא שאופולס מתבונן בחוזר־בתשובה המיקצועי של הנאציזם, ומגיע למסקנה ש־„עליצותו וחוש־ההומור שבדבריו מעוררים חרדה"?

פרופסור רוז, הרופא שהיה ממונה על ניסויים מדעיים בבני־אדם, מסביר שלמח־קריו היו מטרות הומניסטיות נעלות, זוכר שבין האנשים שעברו תחת ידיו היו קומו־ניסטים ופושעים, אבל מתקשה לזכור ש־היו שם גם יהודים. לבסוף הוא מזכיר למראיין, שבית־מישפט זיכה אותו, אחרי שנים, מכל אשמה.

חקצב היה רופאה. ומאנשים אלה, החיים בשלווה מוחלטת עם מצפונם ועם העבר — אל גרמניה של היום. תושבי כפר שבו הסתתרה ועבדה משך שנים רופאה שהיתה מן הקצבים הגדולים של מחנות־הריכוז, משתמטים מתשובות או־דותיה, טוענים ששמעו רק במעורפל משהו על עברה, אבל זה לא משנה, משום שהיתה דווקא רופאת־ילדים טובה מאד. ואזרח אחד, שאינו חושש, מודה, תוך כדי שליית דגים מן הנהר, שהוא היה נאצי, הוא ממשיך להיות נאצי, וכל סיפורי־הזוועות על השואה אינם אלא אמצאה זדונית ש־נועדה להשחיר את פני האומה הגרמנית.

בסאונה, בעיר גדולה, קבוצה של גרמ־נים צעירים, משוחחים ביניהם על אנטי־שמיות, כשהם עירומים כביום־היוולדם. הם מודים שהוריהם לא סיפרו להם מעולם מה קרה באמת בזמן המילחמה, אך קשה להם להחליט באיזה מידה יש אשמים, אם האשמה היא קולקטיבית או לאו, ומי צריך לתת את הדין על כך.

ביאטה קלארספלד מסבירה, בצרפת, מדוע אינה יכולה לשקוט על שמריה ומדוע גאוותה, כגרמניה, דוחפת אותה להילחם נגד הנאצים של היום, בה־בשעה שאמה, בגרמניה, נבוכה מהתנהגותה של הבת הסוררת. מדוע היא צריכה לסטור לשרים בממשלה, מדוע צריכים שכניה לבוא מדי־פעם ולומר לה שוב שראו את בתה בעיתון או בטלוויזיה? מניין לה חי־נוך שכזה?

החוק הגזעני. ובשילוב לעדויות אלה, עדויות מן החוץ: טלפורד טיילור, התובע האמריקני, לורד הארטלי שאוקרוס, התו־

בע הבריטי ואדגר פור הצרפתי, מנסים להשיב לשאלה: באיזה מידה מותר למנצח לשפוט מנוצח, והאם לא התערבב הצדק של המישפטים עם שיפת־הנקם של ה־תובעים (עובדה שאיש לא הכחיש)? חוץ מזה, באיזו מידה שותף העם לפשעים של הנהגתו, שאותה בחר בעצמו? ומתי, אם בכלל, יש טעם בעונשי־מוות?

בשאלה אחרונה זו, נורה החץ היחידי, לכיוון ישראל. טלפורד טיילור, שסיפרו נירנברג וויאט־נאם — טרגדיה אמריקאית, היה בין מקורות־ההשראה לסרט זה, טען בפני אופולס שעקרונית, הוא מתנגד ל־עונש־מוות, אבל במישפטי נירנברג זה היה העונש היחידי האפשרי, המאושר גם על־ידי החוק הבינלאומי. לעומת זאת, כאשר נשאל על מישפט אייכמן השיב טיילור שאינו מסכים לגזר־הדין, משום שניתן ב־תוקף חוק המדבר על „השמדת העם היהודי" להבדיל מהשמדת עמים אחרים, כלומר חוק גזעני במהותו.

נירנברג והאחרים. נירנברג, והאחרים הוא הגיסיון לראות מה למד העולם ממישפטים אלה, כולל האנשים שהיו מעורבים בהם. בחלק זה ניצב טלפורד טיילור, המנסה להסביר את ההבדל בין השמדה שיטתית של עם בגרמניה, למעשי טירוף בקרב בוויאט־נאם, שאינם מטילים בהכרח דופי על הצבא כולו. מולו, דניאל אלסברג, שהסיק את המסקנה המתבקשת ממישפטי נירנברג, שלפיה מילוי הוראות אינו הצדקה לפשע, ומשום־כך חשף לעיני העולם את מיסמכי הפנטגון, וקולונל אנתוני הרברט מספר כיצד הגיע עד לשלבים העליונים בפנטגון, מבלי שיצליח להביא ל־פעולה דראסטית נגד אנשים האחראים לפישעי־מילחמה בוויאט־נאם.

ומול אשת טייס שנפל בקרב מעל האנוי, המלאה גאווה על מעשי בעלה, סומכת בעינים עצומות על ההנהגה ודורשת בתוקף העגשת כל מי שהעז להשתמט מוויאט־נאם „אחרת כיצד אוכל לגדל את בני לכבד את זכר אביהם" — ניצבים הורים שבנם נפל גם הוא בוויאט־נאם, ואף־על־פי־כן אינם מסוגלים לשנוא את האוייב שלחץ על ההדק, אולי משום שהם מאמינים כי ההדק נמצא במקום שונה לגמרי.

לורד שאוקרוס האנגלי, שהסתמך בנירנברג, על אמנת ז'נבה וחוקים הנוגעים לפשעים נגד האנושות, מסביר היום למראיין כי כל מי שמאמין שאפשר לנהל מילחמה לפי חוקים, הוא שה תמים, ובאותה נשימה מצדיק הפצצת ריכוזי אזרחים כדרך לשבירת מוראל של אומה. לעומתו

אלברט שפאר
עליצות מעוררת חרדה

מספר איש הביון הבריטי כיצד ניסה לשכנע, לשווא את מפקד חיל־האוויר לוותר על הפצצת העיר דרזדן, שלא היתה בשום פנים ואופן מטרה צבאית. „אם לא היו להם ידיעות אחרות מלבד אלה שאני המצאתי להם, אני מוכרח לומר שלא הייתי יכול להתנגד להעמדתו־לדין של גנרל האריס באשמת פשעים נגד האנושות," מודה האיש, תחת לחץ המראיין.

מזטב סרטים מוסיקליים. ובצרפת, בצד סיפורי הזוועות של מארי־קלוד ו־איאן־קוטוריה, ניצולת־שואה שהיא כיום חברת־סרלמנט קומוניסטית, מצטברים סי־פורי־זוועות אחרים, אלה של הסופר הנרי אלג, מחבר השאלה, על מעשי־טבח צרפתיים באלז'יר, עדויותיו של צנחן שהשתתף בהם; ולעומתם, מבוכתו של אדגר פור, שהיה אחרי המילחמה העולמית בין מנהיגי צרפת שסירבו לוותר על אלז'יר.

ושוב השאלה: מי צריך לשפוט, מי מוסמך לשפוט, מהו מישפט־צדק אמיתי בכל המיקרים הללו?

אבל, וכאן צריך לשבח את אופולס מחדש, זהו גם סרט אישי. אופולס נשוי לאשה גרמניה, חברה לשעבר ב„היטלר יוגנד", שבפניה העמיד אותן השאלות שהציג גם לאחרים. ולאחר־מכן הוא מזמין את תלמידיו, באוניברסיטת פרינסטון, להתווכח עימה. מדבריה של האשה, ובעיקר מן השיחה עם הצעירים, מתחילה להסתמן אותה עייפות מוכרת היטב, המורגשת בּ־מקומות רבים בעולם, מנושא השואה. וב־רגע של אמת היא אומרת לבעלה: „חייתי רוצה שתעשה, לשם שינוי, גם סרטים אחרים, סרטים מוסיקליים למשל..."

העיקר הוא לחפש. מבעד לכל המרכיבים הללו עוברת, כחוט השני, עדותו של יהודי מנוחין, האינטלקטואל המחפש את הצדק האבסולוטי ומנסה להתנהג לפי עקרונות כמעט על־אנושיים. הוא מסיים את הסרט בתיקווה של עולם טוב יותר, ובסברה שעמים, שכדי להתקרב לצדק, צריכים לשפוט את עצמם. „הוא אידיאליסט מדי בעיני, יותר מדי יוגה," טען אופולס בחיוך, במסיבת־העיתונאים שנערכה אחרי הקרנת הסרט בקאן.

באותה מסיבה נשאל על־ידי עיתונאי לבנוני מדוע לא הלך לצלם בישראל את „קורבנות הנאצים שלא למדו דבר מן השואה, ונוהגים בדיוק כמו אלה שהשמידו אותם." אופולס השיב שהוא שומר לעצמו את הזכות להחליט מתי נכונות השלכות כאלה, ומתי לאו וכי לדעתו, ישראל היא מדינה הנמצאת במצב תמידי של התגוננות, ומשום כך אין מקום להשוואות מסוג זה. זאת, ציין אופולס, למרות שהוא קיבל ב־בית חינוך יהודי אנטי־ציוני, ואינו מאמין בתקומת עם הקשורה למקום גיאוגרפי מסויים.

מובן שאי־אפשר לתמצת כאן את כל המחקר הארוך והמורכב של אופולס, ואת הדרך הארוכה שהוא עושה בחיפושיו אחר הצדק המושלם, ש„כמובן אינו בנמצא," כדבריו. „מישפטי נירנברג לא היו ביטוי לצדק כזה," הוא מודה, „אבל בסך־הכל, מוטב איתם מאשר בלעדיהם." כי אי־מציאת הצדק המושלם, אינה אומרת שצריך להרפות מן החיפושים אחריו.

נשק המשוגעים

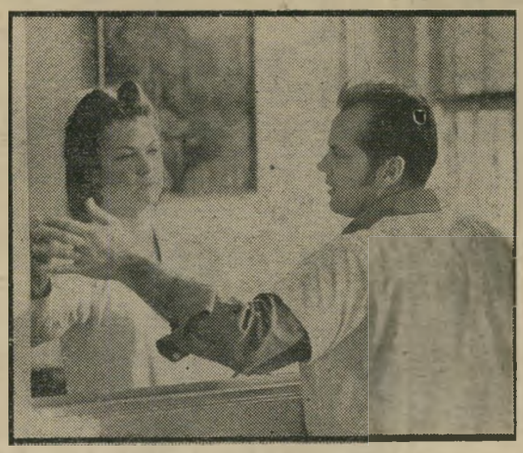

ניקולסון ופלטשר — העבריין והאחות

קן הקוקיה (פאר, תל־אביב, ארצות־הברית) — הסאטירה הפרועה של קן קייזי, עליה מבוססס סרט זה, נכתבה בתחילת שנות השישים והסתערה בזעם על כל הערכים המקודשים של המוסר האמריקאי — מפולחן האמהות המסרס את בניה, ועד להתמסדות החברה החונקת את אזרחיה באגרוף של משי. כל זאת, במיסגרת אליגוריה המתרחשת כולה בתוך בית־משוגעים והמעמידה, זה מול זה, עבריין שמתחזה כמטורף כדי שלא יישלח לכלא, ואחות־ראשית רודנית.

הדרך שבה בחר הבמאי הצ'כי הגולה מילוש (נשף מכבי־האש) פורמן להביא ספר זה אל הבד, מעניקה לו נעורים חדשים ומשמעויות חדשות. מן החיים בבית־המשוגעים והעימות בין האחות לעבריין, ועד לחיים במדינה טוטאליטארית (המוכרים לפורמן היטב), והתנגשות בין רודפי־חירות לשילטון, המרחק קצר ביותר. הדי הגולאג של סול'ניצין ושל 1984 של אורוול מצטלצלים על כל צעד ושעל, וההומור המטורף של תחילת הסרט נצרם בהדרגה, עד שלקראת חסוף קופאים תחיוכים על השפתיים ואת מקומם תופסת האימה.

פורמן, שהיה מאז־ומתמיד במאי אינטימי, נצמד גם הפעם קרוב מאד לדמויותיו, וסוחט מפניהן את ניצוצות התיקווה המסתתרים מאחרי מעטה של פחד, ואת החומור השחור המחפה על ייאוש שחור עוד יותר. למרות שכל אחד מן המאושפזים בקן הקוקיה יכול לשמש סמל, למן האינטלקטואל העקר ועד לעוצמה הגלומה בבן־העם השתק, מלוחם־החופש ועד למוחה המיקצועי, פורמן אינו שוכח אף לרגע שהמדובר ביותר מסמלים, וכל אחת מדמויותיו היא יצור חי, נושם ונוגע־ללב.

בעזרת צוות־שחקנים מעולה (ג'ק ניקולסון מעולם לא היה טוב יותר) מצליח פורמן, בסופו של דבר, לחגיע לאותו הישג נדיר: סירטו יכול להיראות, למי שאינו מרבה לחשוב, כסיפור מרתק על בית־משוגעים, ועם זאת יש בו, עבור מי שמעוניין לטרוח ולהרהר קצת בדבר, משל פוליטי ואנושי מרחיק־לכת.

נורד הפראים

ג'יימס קאן — הפצוע שב לאיתנו

רוצחי עילית (סינמה 1, תל־אביב, ארצות־הברית) — ברוכים הבאים לארצו של סם (חבורת הפראים) פקינפה הטובה והישנה, זו שגיבוריה גברים קשוחים המנסים — לשווא — לשמור על אשליית עצמאותם בחברה שתלטנית, המסרבת להכיר בזכות הקיום של מי שחו מחוצה לה.

הפעם מתבטא הדבר בעימות בין שני סוכנים חשאיים עיליים, העובדים יחד מזה שנים רבות. כבר בתחילת הסרט בוגד אחד מהם (רוברט דובאל) בבן־זוגו (ג'יימס קאן), פוצע אותו אנושות ונעלם. המשך הסרט, הוא תיאור שיקומו של הפצוע שואף־הנקם, והדרך שבה משחקת הסוכנות הפרטית, שעבורה עובדים השניים, בגורלם.

פקינפה, המשוכנע כנראה שצופיו ראו סרטים רבים על מרגלים, סוכנים־חשאיים ורוצחים־בשכר למיניהם, ומכירים כבר את כל האפשרויות העלילתיות שניתן לרקום סביבם, מסתפק ברימזי סיפור, ואינו טורח כלל לרדת לעומקם, מאחר שהכל כבר מוכר וידוע מראש. הוא מקנה לגיבוריו תכונות כלליות ברורות (שאיפות־נקם, רדיפת־בצע, כושר מיקצועי), אבל תכונות אישיות כמעט שאין להם. ואפילו התפרצויות־האלימות המפורסמות שלו נראות, הפעם, מאופקות יותר, לא במימדי הטבח (התרוגים מפוזרים גם כאן ברוחב־לב), אלא בכוריאוגרפיה שמתלווה אליו. פקינפה מנסה כאן את ידו בשילוב של קאראטה וקונג־פו בין אקדחיו הרועמים.

גם היומרות הפוליטיות של הסרט (ג'יימס קאן שומר על חיי מדינאי אסיאני אשר, לפי הוראת הסי־איי־אי, חייב לחישאר בחיים כל עוד הוא באמריקה), ומישפטים כמו „הדמוקרטיה מתחילה ברגע שנשמע חקול המתנגד הראשון, ונמצאה האוזן הקשובה הראשונה לקול זה," אין בהם כדי לחדש הרבה.

עם זאת, יש בסרט בכל־זאת משהו: הדרך שבה שר פקינפה שוב את ההלל לידידות, שהוא ערך אנושי על־יון בעיניו, התמודדות האדם בטבע שבגד בו, ולבסוף תיקווה קטנה בסיום, שבו אין הבמאי מחסל את גיבוריו, כדרכו, אלא מניח להם להפליג לעבר האופק. מה ימצאו שם יתגלה בוודאי בסירטו הבא של פקינפה.

תדריך

חובה לראות:

תל־אביב: חליל הקסם, שלושת ימי הקונדור, קן הקוקיה.
ירושלים: שלום לך יקירתי.
חיפה: זהות גנובה, שלושת ימי הקונדור, שלום לך יקירתי.

תל־אביב

★★★★ **חליל הקסם** (סטודיו, שוודיה) — איהבי המוסיקה לא ירצו בשום פנים ואופן להחמיץ עיבוד מסוגנן ומלא־השראה זה של אינגמר ברגמן, לאופרה ההומניסטית של מוצארט.

★★★ **נחג מונית** (צפון, ארצות־הברית) — מיקרה פאתולוגי של אדם הופך רוצח, מתואר בקפדנות רבה בסרט שמתיימר, ללא כיסוי, לדבר גם על נושאים כלליים יותר. מישחק מרתק של רוברט דה־נירו בתפקיד הראשי.

„אני לא נפטרתי!"

זהו חלק השני של סיפורו של שייקה אופיר, כפי שסופר לכתבת „העולם הזה", שרית ישי. החלק הראשון פורסם בגיליון האחרון.

ל זם אחד נשארתי על־ידי סוכנות־האמנים האמריקאית אם אני מוכן ל־הופיע, כשיש „מישהו מעלי", בסיבוב־הופעות עם הרבה כסף.

אמרתי: „תלוי מי."

אמרו לי: „מרלן דיטריך."

הייתי אמור להופיע בחלק הראשון, והיא בחלק השני.

גמרנו על מחיר של 3000 דולר לשבוע, וטסתי לדטרויט. הגעתי לאולם־החזרות. התקיימה שם חזרת־תאורה. ישבתי, ראיתי שתורי לא מגיע. עליתי לבמה ואמרתי: „שלום, שמי אופיר."

מנהל הבמה קרא: „מרלנה, שייקה אופיר פה!"

היא קמה ממקומה, הורידה את המעיל, ואמרה: „אני באה."

היא התחילה לפסוע בצעדים מלכותיים לעבר הבמה. באה אלי, חיבקה אותי, ואני חשבתי: „יא אללה, מה הולך פה?"

ואז היא אמרה לי: „ברוך הבא להצגה, אני אוהבת את ארצך."

ראיתי שהיא בוחנת אותי באופן מיק־

מאת

שייקה אופיר

צועי, ואז אמרה: „נעשה את התאורה של מר אופיר."

חזרתי למלון. פיתאום הטלפון מצלצל. ברט בכרך, שניצח על התיזמורת היה על הקו. הוא הזמין אותי לארוחה עם מרלן. למטה חיכתה לי מכונית לימוזינה, ולקחה אותי למיסעדת־פאר, שהיתה סגורה ל־אורחים. רק שולחן אחד מיוחד הוכן בה, לכבוד הסמלייה של מרלן.

חיים עם מרלנה דיטריך

ב יום החיפעה לבשתי חולצה, שנר־כסה מאחור ברוכסן. לפני שעמדתי לעלות לבמה הושטתי את היד כדי לרכוס את הריצ'רץ'. פיתאום אני מרגיש יד ענוגה מורידה לי את היד, וקול באס לו־חש באוזני: „אני אעשה לך את זה!" היא העבירה לי נמלים בגב.

שנה שלמה הופענו יחד. ההצגה היתה הצלחה גדולה. מרלנה ואני התיידדנו מאד־מאד, ויצא כך שבסיבוב הייתי איתה כל הזמן. היינו עורכים קניות, מטיילים, מב־לים, הולכים יחד לכל מקום.

היה לנו רומן, אבל המילה רומן לא מתאימה. בעצם, נכון יותר לומר: היינו קרובים מאד־מאד. אשתי והילדים היו אז בניו־יורק, ובחיי־הנישואין שלי חל משבר.

למרלן יש בת בשם מריה, וכבר אז היו לה נכדים. אני לא יודע עד היום בת כמה היא. אצלה זה לא חשוב. ובעניין האגדה על רגליה: זו לא אגדה, יש לה רגליים מקסימות.

שמרתי איתה על קשר אמיץ מאד של טלפונים, עד שהתחתנתי עם לידיה. אז שלחה לי מיברק שבו היה כתוב „הנישואין שלך עושים לי קר בגב," וניתקה את הקשר.

למרות זאת, כשהיא באה הנה להופיע, באתי לראות אותה בהיכל התרבות. עמדתי מאחוריה ואמרתי: „הלו, מרלנה, מה שלו־מך?" היא הסתובבה ונפלה עלי. רגע אחד נשארה עלי, ואף אחד לא הבין מה קורה.

היה לי ריב גדול עם האמרגן גיורא גודיק, שהביא אותה, אבל למענה הצגתי אותה לפני הקהל הישראלי.

בזמן שהיינו יחד, היא היתה צריכה לכ־תוב את הביוגראפיה שלה. היא קיבלה 50 אלף דולר מיפרעות, ולא כתבה אפילו מילה אחת.

יום אחד הלכתי להביא את העיתון. הידיעה הראשית סיפרה כי הסופר ארנסט המינגוויי התאבד. היא היתה קרו־בה אליו מאד, ולא ידעתי איך לבשר לה את הבשורה המרה. אמרתי: „מרלנה, אני חושש שפאפא התאבד." היא אמרה: „זה לא יכול להיות! נפלט לו כדור!"

אחר־כך היא הורידה ארגז, ובה גלויות שהוא שלח לה מכל מקום, כתובות בסיג־נונו האינדיאני: „פאפא יודע שכישרון זה לא חשוב, מה שחשוב הוא לכתוב שמונה שעות ביום," ודברים כאלה.

סוס אציל בגילגול קודם

ב ארגז היו תילי־תילים של דפים שהיא כתבה בעצמה. אחרי שקראתי אותם, אמרתי לה: „מרלנה, יש לך ספר!" כך נולד סיפרה המפורסם: האל"ף־בי"ת של מרלנה דיטריך.

חודש ימים ישבנו מהבוקר עד הלילה, וערכנו את הספר. יום אחד היא אומרת לי: „איך זה נראה לך?" ומראה לי, באות O, לפני אופנהיימר ואונסיס, את המונח: „או־פיר שייקה." ומתחתיו: „היה לבטח סוס אציל בגילגולו הקודם."

מונח אחד הוספתי לה בכתב־ידי, מתחת לאות K: קיבוץ. כשנתנה לי את הספר, שאותו אידבתי עם השנים, כתבה לי ב־הקדשה: „לשייקה, שהתחיל אותי, תודה, הספר."

אחר־כך קיבלתי מיכתב מהאמרגן אב־רהם דשא, הידוע כפשה, לבוא ארצה לשתי הופעות. התגעגעתי. רציתי להיות פה ב־אביב. אמרתי למרלנה: „מתי לנסוע, ב־פסח או ביום־העצמאות?" והיא אמרה: „נשאל את האסטרולוג!"

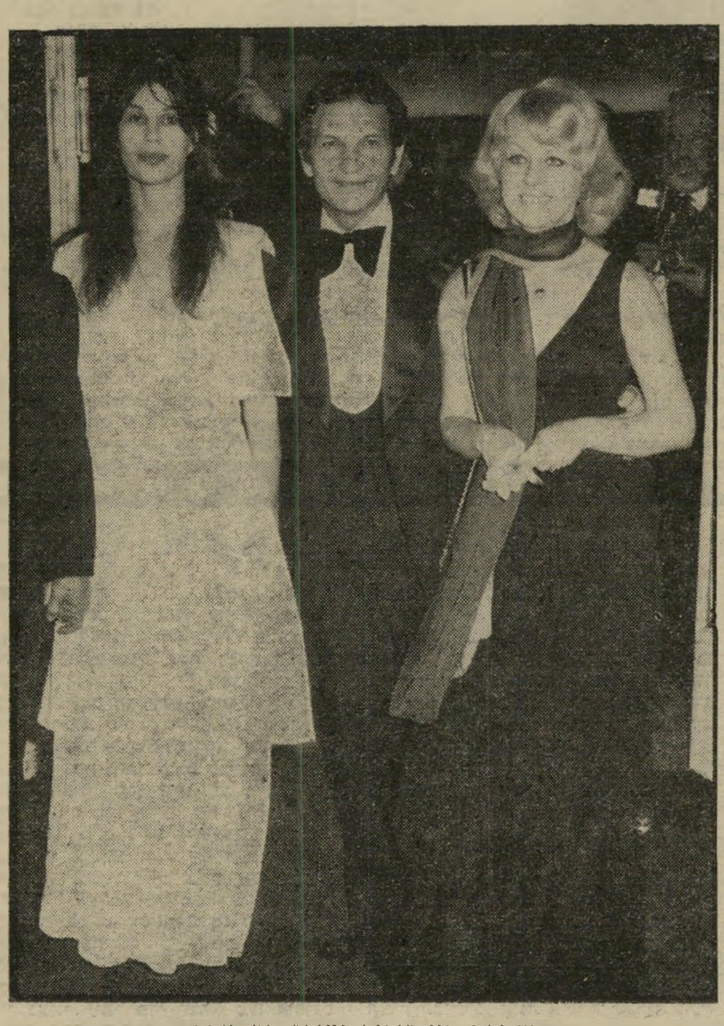

שייקה בין לידיה ומיכל בת־אדם
„פיתיתי אותה כבר בערב הראשון"

שייקה ב„אלף הפרצופים" (בין לידיה ודסי שחר)
„האמת יותר פשוטה ממה שנדמה"

האסטרולוג שלה הולך איתה לכל מקום, והיא לא עושה דבר מבלי להיוועץ בו.

לפני שנסעתי, היא נתנה לי לוח של אסטרולוגיה לחמש שנים. שאלתי אותה: „ומה יהיה איתנו?" או היא אמרה: „אתה צריך לנסוע לארץ שלך, שאתה כל־כך אוהב."

כשהגעתי לנמל־התעופה, לא האמנתי למראה־עיני. היו שם אורי זוהר, פשה, אורי לוי, חיים טופול ורבים אחרים, ש־חיכו לי עם תופים ושלטים, וצעקו: „שייקה שייקה!"

לקחו אותי ישר לכסית, ובדרך אני מס־תכל על הבתים הקטנים, שנראו לי כמו צעצועים, וחושב לעצמי: „אין מה לע־שות, אצטרך לבוא הנה רק לביקורים. המקום קטן וצר!"

הלכתי לישון. פיתאום מעיר אותי ציוצו של בולבול, שעמד על אדן חלוני, ואני אומר לעצמי: „חמור! מה אתה עושה בג'ונגל של אמריקה? בוא הביתה!"

תוך חודש חזרתי לאמריקה. אמרתי ל־אשתי: „את תקחי את הבת, אני אקח את הבן. אני חוזר לישראל."

וכך היה. הילדים קיבלו את הפרידה קשה, למרות שבשנה האחרונה כימעט שלא הייתי בבית. אך זו היתה הדרך הי־חידה. הנישואין שלי ושל אוהלה לא יכלו להימשך.

פיתוי כבר בערב הראשון

ז מן קצר אחרי שהגעתי ארצה, פגשתי בקפה קליפורניה את לידיה שומכר, בתו של שחקן האידיש הנודע, ישראל שומכר.

ראיתי חתיכה, אני מסתכל עליה, היא מסתכלת עלי, אני מחייך אליה, היא מחיי־כת אלי, ולפני שקמה אפילו אמרה שלום. אמרתי לעצמי: זאת לא ישראלית!

למחרת פגשתי אותה בדיזנגוף, לקחתי את הטלפון שלה. יומיים לא יצאה מהבית, עד שטילפנתי. קבעתי איתה פגישה, ואז מצלצל דן בן־אמוץ ואומר לי שאלן גינז־בורג בארץ והולכים לבלות.

אמר לדן: „אני מביא חתיכה חדשה."

אבל לידיה לא באה. היא הודיע לי שהיא לא התכוננה לצאת לבלות אתי לפני המועד שקבענו. הצעתי לה לנסוע לסופשבוע ב־עין־הוד, היא אומרת לי: „אני לא ישנה מחוץ לבית. אסור לי."

חשבתי: „וואללה, מה זה פה? איזה מין חתיכה זאת, שאסור לה לישון מחוץ ל־בית, ושלא באה לפגישות שלא נקבעו מראש?" העניין התחיל לגרות אותי. ואז, יום אחד, אני בא לקחת אותה להופעה בצבא. לידיה שברה את הראש מה ללבוש בשביל להיות בוהמית כמוני. לבסוף מצאה לה איזה בגד מתאים. כשהיא פתחה את הדלת, היא ראתה אותי לבוש בחליפה אפורה ועניבה וחטפה שוק. בתקופה ההיא נורא אהבתי להתלבש.

אחרי ההופעה הלכנו לאכול, וברוב חוצ־פתי הצעתי לה לבוא אלי לחדר. היא אמרה לעצמה: „חוצפה נוראית, אבל אני רוצה לראות עד היכן היא מגיעה."

הראיתי לה אוספים שונים. תמונות. לא, ביקורות אף פעם לא אספתי.

פיתיתי אותה כבר באותו ערב, ומאז לא נפרדו עד עכשיו — 12 שנים.

יש לנו שני לידים: ישראל־אלכסנדר, שכולנו קוראים לו גיגי, וילדה בשם קארין. אבל אני אבא לארבעה ילדים.

האומנם אני אב לארבעה?

ב ייך הספר היינו עם הילדים אצל אמא שלי. יצא שארבעתם ישבו על הספה: עדי בן ה־24, עתליה בת ה־22, גיגי בן ה־10 וקארין בת ה־4, ואני אמרתי לעצמי: „האומנם אני האבא של ארבעת הילדים האלה?"

יש לי יחסים טובים עם ילדי. עדי רוצה להיות נע־ונד, חופשי מכל עול, ומסרב להתמסד. כואב לי על כך, אך אין לי שליטה. קיים פער של דור בינינו. הוא הלך לאוניברסיטה, למד שם קולנוע, אבל זה לא מוצא חן בעיניו. אחר־כך לקח את הגיטארה והסתובב בעולם. כיום הוא מת־גורר אצל סבתו, לאה דגנית. הוא מוסי־קאי מוכשר מאד, יודע לכתוב מוסיקה ועיבודים. הכי טיבעי בשבילי היה לראות אותו משתלב באיזו עבודה. אבל הוא מע־דיף לעבוד עבודת־דחק, ולא לעלות על במה. הוא מאושר, ולא רואה כל דופי באורח־חייו. בשבילו, האידיאל הוא לקחת תרמיל, לרדת לאילת או לנועיבה.

עתליה לומדת בבית־צבי, ויש לה חדר ליד בית־הספר. היא שחקנית כישרונית מאד, ולבטח תגיע רחוק.

עיצבתי את הגשש החיוור

ב משך 12 השנים שאני בארץ, מאז שחזרתי מאמריקה, עשיתי פה דברים רבים. בין השאר ביימתי את שתי התוכניות הראשונות של הגשש החיוור.

באו שלושה בחורים שונים באופיים, ואיחד אותם דבר אחד: מין תנועה רכה, נשית, ילדותית, שקיבלו בהשפעת נעמי פולני, שהדריכה אותם בלהקת התרנגולים.

הייתי צריך לעקור את התנועה הזאת מהשורש. היה הכרח להלביש אותם ב־חליפה ועניבה. יועצינו של פשה אמרו לו: „הוא משוגע." אבל אני הוכחתי שצדקתי.

אחרי ההצגה הראשונה הם רצו להת־

(המשך בעמוד 46)

עם לידיה
„היא מוכשרת מאד"

מרינה דיטריך
„היה לנו רומן"

„אני לא נפטרתי!"

(המשך מעמוד 45)

פרק. פשה ביקש ממני לדבר אל ליבם.

וכך זה היה:

פולי: רוצה לשחק בתיאטרון תפקידים ממש, משהו רציני!

שייקה: אני רוצה לשיר לבד, בלי הצ־חקות!

גברי: אני חושב שהשלישייה היא מיס־גרת טובה מאד, בתנאי שתעזור לנו להו־ציא מכסימום כישרון.

וכך ביימתי את התוכנית השניה. בזמן שהם עמדו לעשות את התוכנית השלישית הופעתי עם ז'אק ברל באולימפיה בפאריס. אז ניסים אלוני לקח על עצמו את מלאכת הבימוי.

אבל אני יכול להגיד, בשקט, שאני עי־צבתי את אופיים של הגששים.

מאז מילחמת ששת־הימים עשיתי בעיקר סרטים כמו השוטר אזולאי, אבו אל־בנאת, הבית ברחוב שלוש, ופה ושם כמה תפ־קידי־אורח.

בשביל תפקיד־אורח בסרטים אני מקבל בדרך־כלל הרבה כסף. על תפקיד שיש לי בו מעורבות אישית, אני מקבל שישה עד עשרה אחוזים מריווחי הסרט.

אחרי ששת הימים הופעתי בהצגת־יחיד

שייקה, לידיה וקארין
הבעיות מהבית

עם יונה לוי, חיליק דוד ויעקב קלוסקטי, שנקראה הימים הטובים.

כעת אני מעלה את הצגת־היחיד השניה שלי מאז: אלף הפרצופים.

לא מקנא בסילבי קשת

כמו אנשים רבים במדינה, עברה גם עלי טראומה. אחרי מילחמת יום־הכיפורים לא בא לי לכתוב. וכך זה נמשך, עד שפגשתי את פשה, והוא אמר לי: „בוא תעשה תוכנית!" אצל פשה יש דבר אחד טוב. כשאתה מדבר איתו על עבודה, היא מייד נעשית.

רוב הקטעים בתוכנית הם חדשים, להו־ציא את „מנצח המקהלה".

איך אני עובד על קטע? קודם־כל אני צריך רעיון. כשיש לי רעיון, עם דמות כלשהי במצב מסויים, אני יושב וכותב. כותב הרבה. אחר־כך אני עורך ומנסה על הקהל, עד שאני מקפיא את הקטע, וכך הוא נשאר.

אני מטיבעי חשוף. יש לי אנטנות. אני פתוח למה שאני שומע זרואה. אנשים הם המקור ממנו אני שואב חומר. התנהגותם, תגובותיהם. כל הזמן אני קולט, וכך נוצר אצלי מישקע.

לעולם אינני כותב קטע מהתרשמות מיידית. זה מתבשל אצלי לאט־לאט, במשך תקופה ארוכה. אני תופס מהר את האק־טואליה ואת הצד האנושי המצחיק שבכל מצב, והם משמשים לי כמורה.

שמן

הגילוח "עושה" את היום - אומר הגבר: הגילוח המלטף של "שמן" עושה את היום למוצלח ונעים - קובע הגבר המעודכן. המשתמש ונהנה ממוצרי־האיכות של "שמן".

קצף־פלא לגילוח, משחות־גילוח ומי־קטיפה "ולוטה" לאחר הגילוח. מיוצרים לפי מיטב הידע הבינלאומי ומשאירים את העור חלק כקטיפה.

הליטוף שבגילוח - עם מוצרי "שמן" לגבר המעודכן.

מוצר מצוין של "שמן" כסובן

פורום ישראל/אפ"ב

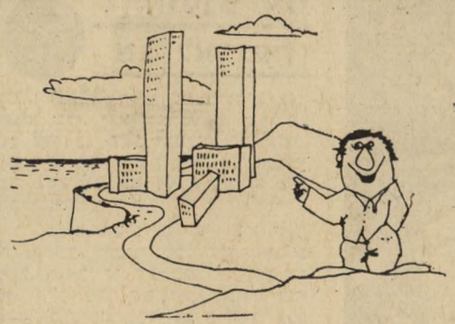

לישראלי בחו"ל שלום.

הידעת כי בין ערי הפיתוח נכללות ערד, טבריה, עכו, כרמיאל, צפת...? בערים אלו תמצא דיור מתאים, אפשרויות תעסוקה וחברה צעירה.

בדבר פרטים פנה אל שליח העליה הקרוב למקום מגוריך או אל הועדה לתושבים חוזרים ת"ד 7384, ירושלים.

ליולדת

אנחנו אומרים גם מה

לא לקנות

אצלנו:

- זול יותר
- שרות טוב יותר
- יעוץ טוב יותר

מבחר ענק של כל חנתוץ לתינוק, ממוצץ ועד מיטה

Baby

„ביבי" "BABY"
המלך ג'ורג' 45, ת"א

תן טרמפ לחייל

אני לא עוסק בפוליטיקה. זה היה הפתרון לטראומה שלי. חשבתי: „איך אני יכול לעלות על הבמה, ולתת ביטוי למה שעבר על המדינה? הרי זו סאטירה, ואני לא רוצה להיות אף פעם בעמדה של סאטיריקן! אני לא מקנא באנשים כמו סילבי קשת, או החברה האלה מ־ZOO הארץ, החייבים לכתוב בביקורתיות ובעוקצנות. חוץ מזה אני טיפוס אנטי־פוליטי, ואם יש לי דיעות משלי, אני לא רוצה לבטא אותן על הבמה.

„תפסיקו להרוג אנשים!"

ב תקופה שעברתי על הסרט רחוב שלוש חליתי בפריקרדיטיס, מחלה שאינה קשורה בגיל. שנה שלמה סבלתי מכאבים בבית־החזה. לקחתי קורטיזון והתנפחתי. כתום שנה זה עבר כאילו לא היה.

לאחרונה נפוצו שמועות כאילו נפטרתי. מישהו צילצל לאשתי, ושאל בדאגה נורא־ית: „זה נכון?"

היא שאלה: „מה נכון?"

והוא אמר: „ששייקה מת!"

באותה עת הייתי לידה במיטה.

השמועה התפשטה, בעיקר בקרב אנשי־המיקצוע. ניסיתי לברר את מקורה. הגעתי עד למקור מסויים, שאין לי כל קשר איתו, וכאן נעצרתי.

למחרת הלכתי למועדון של פרדריקה, וכל החברה התנפלו עלי. אנשים התחילו לנשק אותי ואמרו: „הדאגת אותנו!" השמועה הגיעה לכפר של רפי נלסון באילת, הוא הפסיק את המוסיקה והחברה שטפו את הצער בוויסקי.

במשך כל הקאריירה שלי נפוצו שמועות שונות ומשונות על כל מיני מחלות, שכביכול פקדו אותי: סרטן, התקפי־לב ומה־לא.

האמת היא שלאחרונה עברתי ניתוח קל, באותה תקופה נפטר אבי, ואני הפסקתי את ההצגות לתקופה קצרה. אולי משום כך נפוצו השמועות.

מאז הפסקתי להאמין, כשמספרים לי שאנשים מתים. כשאמרו לי: „דדו מת!" אמרתי: „מי פוט מת! תפסיקו להרוג אנשים!"

נפוצו גם כל מיני שמועות בקשר לי־הפסקת הופעתה של אשתי בהצגה שלי. האמת היא הרבה יותר פשוטה ממה שנדמה לאנשים.

הביאה את הבעיות מהבית

ר ציתי שגידיה תהיה בהצגה כי היא מוכשרת מאד. אבל נוצרה בעיה. לא הצלחנו למצוא בחורה אחראית שתלון ב־ביתנו.

אני לא דומה לאף אחד מהבעלים, הרוצים להיטיטר מנשותיהם. נהפוך הוא, אמרתי לה: „נשב בספסל האחורי ונתחבק בחושך, נעבור יחד את החוויות שאני עובר לבד." היא התלהבה, ומיד התחלנו בחזרות.

אבל כשהתחלנו לנסוע עם ההצגה, התחילו הבעיות. המונית מחכה, והבייבי־סיטר לא מגיעה. זה לא אחת השתקניות שלי, שאין לה בייבי־סיטר וזה לא מעניין אותי. זו אשתי. ואם אין בייבי־סיטר, הילדים שלי נשארים לבד.

כך קרה שבמקום שיהיה לי ראש שקט בהצגה, היא הביאה לי איתה את כל הבעיות מהבית. כשחלה הפסקה בהצגות, בגלל המחלה, החליטה לידיה להפסיק ל־הופיע.

אנשים רבים שואלי אותי איך אני שומר על כושר. ובכן, אני שורף הרבה קלוריות, אוכל ולא משמין, ולפני כל הצגה עושה כמה תרגילי־מתיחה.

כרגע אני לא רוצה לקחת על עצמי יותר מדי עבודה.

לפשה יש כמה תוכניות לגבי, אך מוקדם מדי לדבר.

נדמה לי שלמרות ההצלחה, עדיין לא מיצתי את הכל בחיים. יש לי עוד הרבה לעשות. אין לי מטרות שאני נושא עיני אליהן. יש לי שאיפה להצליח, להתמיד וליצור.

ויש לי מטרה מיידית: להמשיך ולהשתפר.

שלום.

תשבץ העולם הזה 2024

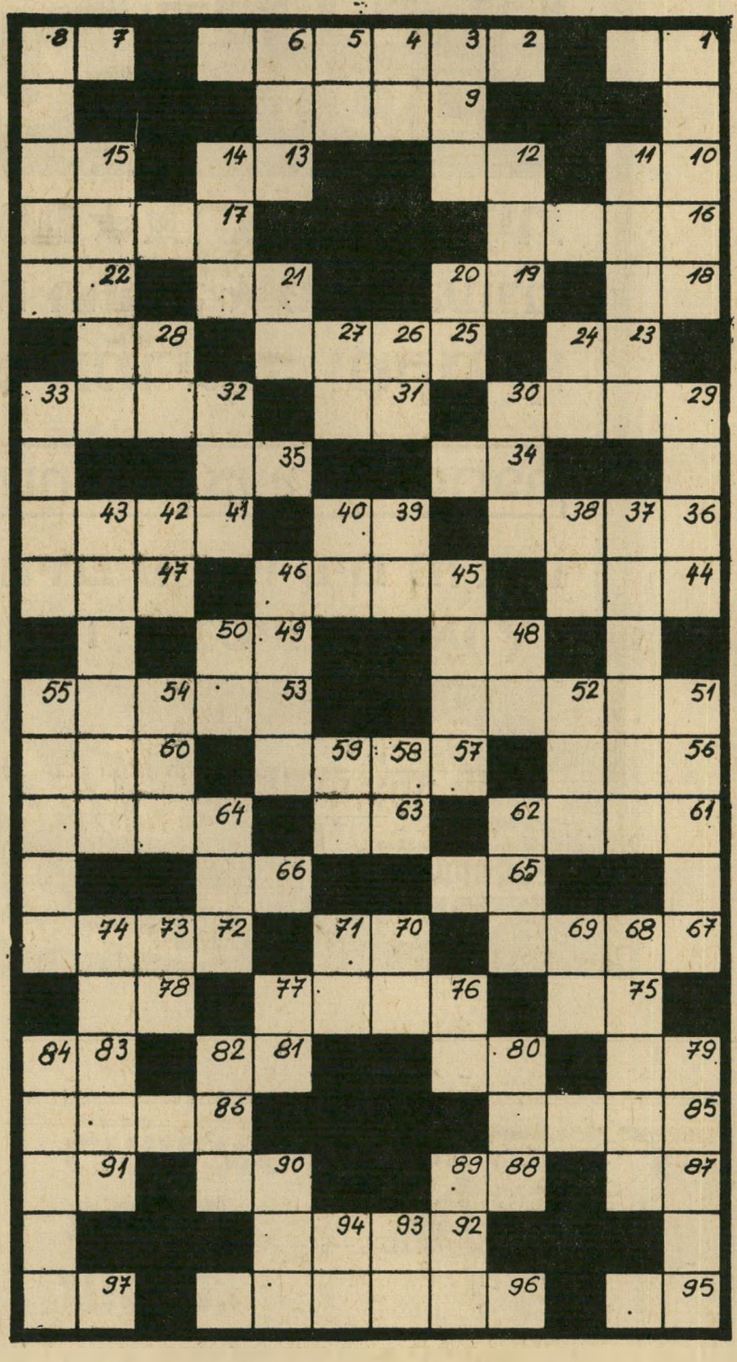

מאוזן:

1. מן השבטים; 2. מושב בצפון הארץ; 7. מגיע. 9. רכון; 10. מיכסה הבית; 12. בוסתן; 13. צאצאה; 15. מכשיר־עינויים; 16. עוד; 17. צאצאיו; 18. הב! 19. מוזנם של בני־ישראל במידבר; 21. נועם, רכות; 22. ענף צעיר; 23. מטבע יפאנית; 25. מזח; 28. מילת־בריחה; 29. מיתקן לגידול צמחים הזקוקים לחום; 31. אביון; 32. לא־מיקצועני; 34. מבלה את הלילה; 35. זכר בבקר; 36. במאי־קולנוע צרפתי נודע (ש"מ); 39. תנועת מים בים; 41. מחכה בכליון־עיניים; 44. תוכניתי־חדשות בטלוויזיה; 45. יחידה צבאית; 47. צחה וחמה; 48. מחציתו של מישחק־ילדים פופולרי; 49. ריקבון; 51. עיר בשטחים המוחזקים; 53. מסורת המועברת מדור לדור; 56. חידלון; 57. אור גדול; 60. מין צמח המשמש לתבלין; 61. צייר ישראלי נודע (ש"מ). 63. נזכר לעיל (ר"ת). 64. בן עיר יהודית עתיקה בגליל; 65. מסולם־הצלילים; 66. שנשמה באפיו; 67. פולקלור; 70. היכן; 72. מין עץ שחור כבד; 75. מנוע פטנטי; 76. ספר; 78. רטוב במיקצת; 79. שוטר־גדודי (ר"ת); 80. גוף שלישי רבים; 81. כלי אוניותיה של מדינה; 83. חדרון קטן; 85. מדורת ובהשאלה: לב; 86. אתר; 87. ממלא־מקום (ר"ת); 88. מישכן הציפור; 90. אפס כוחו; 91. מילת־שאלה לזיהוי; 92. יצירה מוסיקלית לשני קולות; 95. מישענת, סגן; 96. מושב בגבול הצפון; 97. מתווי־הנגינה.

מאונך:

1. כלי־שייט קטן; 3. צינה; 4. מכינויי האלוהות; 5. תחילתה של רוח; 6. יגדל ויתעצם; 8. עיר דרומית; 11. בני־צבע; 12. עצם; 14. קש וגבבה; 15. הקפה; 20. מין מאור קטן; 21. שן־המנעול; 24. שקוע בתרדמה; 26. עבר; 27. עבורי (הפוך); 28. מילת־קריאה; 29. הזיית־לילה; 30. שוק; 32. נידוי ושמתא; 33. לוטש עיניים; 37. יונק קטן המטפס על עצים; 38. יכופף; 39. מן השבטים; 40. בשבילו; 42. חי איטי; 43. נזירות; 45. קיבוץ בצפון הארץ; 46. שקט מוחלט; 48. מחציתו השנייה של 48 מאוזן; 50. עובר בין שתי נקודות; 51. רקיק, לביבה; 52. כבול, קשור למקום אחד; 54. זיק, גץ; 55. פליאה; 58. מילת־חיוב; 59. רחמנא־ליצלן (ר"ת); 62. ערוץ; 64. תלאובה; 68. אוהל אינדיאני; 69. נהר באפריקה; 70. חודש עיברי; 71. מילת־זירוז; 72. מילת־שלילה; 74. אופה; 76. בתוספת; 77. ליצן; 79. לטאה לילית; 80. מחלקי הרובה; 82. ימח־שמו (ר"ת); 84. דיבור; 89. חור קטן; 90. כינויו של כדורסלן ישראלי נודע; 93. נרו יאיר (ר"ת); 94. בתוכו (הפוך).

קשקשת 2024

הפעל את דימיונך ונסה למצוא לציור שלמטה כותרת מתאימה, אשר תסביר מה אתה רואה בו. הצעות לכותרות יש לשלוח לפי הכתובת: „קשקשת", ת.ד. 136, תל־אביב. התגדרות הקולעות ביותר תפורסמנה, ובעליהן יזכו בכרטיס כניסה זוגי לקולנוע דרייב־אין בתל־אביב, קולנוע־המכוניות היחיד בישראל.

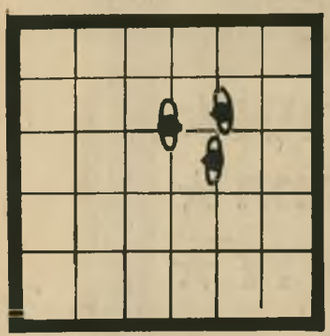

קשקשת 2022

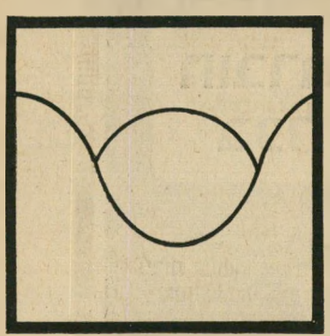

- שמש העמים שוקעת. **דויד פוטשניקוב,** רח' סמילנסקי 32, פתח־תיקווה
- „חנה, אל תסתירי את השקיעה!" **גדי מרנר,** רח' מימון 33 א', חיפה
- מישקף של ציקלופ קצר־ראי. **מרדכי דן,** רח' המלך ג'ורג' 76, תל־אביב
- עלי כותרת אחרי ניקוי־ראש. **בנימין הרשקוביץ,** רח' גורדון 13, רחובות
- הרי השומרון לאחר פינוי מתנחלי קדום. **משה סולומון,** ת.ד. 441, לוד

השבוע בדרייב־אין

בכורה ארצית

בשעות 9.30 — 7.15

דון באקי

„צרות באיסטנבול"

אנו מחפשים בתים חמים עבור חתלתולינו החמודים אגודת צער בעלי חיים

רחוב פלמח 30, יפו, טל. 827621.

94 עיקרים מודרכים ל-

★ אירופה ★ ארצות הברית
★ המזרח הרחוק ★ סביב העולם
★ דרום אמריקה ומקסיקו

טיולים מיוחדים לצעירים לאירופה

חוברת חינם עם פרטים מלאים
בכל משרדי הנסיעות בארץ

אירופה טורס
EUROPA-TOURS

הטיול
הטוב ביותר עם

במדינה

(המשך מעמוד 42)

לישראל פירסומת של ארץ מיזרחית, לחדול מן הרעש מחריש־האזניים בראש־חוצות?" שאלו רבים מן האזרחים שפנו לעירייה.

התשובה העירונית: „אין מה לעשות נגדם. מנסים להסביר להם עד כמה הם פוגעים באיכות החיים ובאיכות הסביבה, אבל אנשים כמו שמנהלים אותם עסקים, אינם מבינים את המילים המוזרות הללו."

מישרד הפנים מעכב הצו. המחלקה לאיכות הסביבה בעיריית תל־אביב, בעיקבות תלונות האזרחים פנתה אל ה־יועץ־המישפטי של העירייה, עורך־הדין ורשובסקי, את הבעיות שמונעות מפקחי־העירייה להגיש דו"חות נגד בעלי אותם עסקים מחרישי־אוזן. הסביר עורך־הדין יצחק לפיד, עוזר היועץ־המישפטי: „אותם עסקים אינם טעוני רישיון. אי־לכך, אי־אפשר לפקח באופן רישמי וחוקי על מה שהם עושים בתוך חנויותיהם. כלומר, מפעילים רמקולים בעוצמה גבוהה מן המקובל.

„פנינו למחלקה המישפטית במישרד־הפנים, בבקשה שיפורסם צו בנושא זה, של הרעש מצד בעלי חנויות למכירת תקליטים וקסטות. העניין נמשך כבר זמן רב, ולמרות פניות חוזרות ונישנות אל שר־הפנים, טרם הוצא הצו."

דו"ח על 100 לירות. „ביניתיים," סיפר צבי קרליגר, המפקח על איכות הסביבה בעיריית תל־אביב, „אנחנו מגישים דו"חות נגד אותם עסקים מרעישים, על כל מיני דברים אחרים. בעיקר על העובדה שהם פולשים גם למידרכות וחוסמים את המעבר להולכי־רגל. ולא רק זה. את הרמקולים האדירים הם מציבים מחוץ לחנות. אבל עד שלא נשיג את הצו ממישרד־הפנים, לא נוכל לעשות דבר. דם שום פעולות דראסטיות." בעלי אותם עסקים התרגלו כבר להפריש מפידיונם היומי כמה עשרות לירות, לתשלום קנסות.

„מה איכפת לי לשלם מאה לירות ביום קנסות לעירייה? זה במקום מיסים," חייך בעל חנות למימכר קסטות בתחנה המרכזית.

אבל אזרחי תל־אביב המשלמים מיסים, סובלים בינתיים.

הסברה

בירה ומצב־רוח

שיעור מאלף: איך להרגיז את אנשי התיקשורת בעולם

„בחיי, לפעמים אני מייחל לנצחון הערבים!" פלט כתב השבועון היהודי הולנדי, ג'ואיש כרוניקל. כתב עיתון־ההמונים דיילי מירור, שעמד לידו, שמע את הדברים — ופירסם אותם בעיתונו אדיר־התפוצה.

הוא גם תיאר למיליוני קוראיו את רקע האיחול.

לא וימפי. אם להאמין לו, היה זה שיעור מאלף בתורה הישראלית: איך להרגיז את כלי־התיקשורת.

המקום היה מלון דורצ'סטר רב־היוקרה, והמזמינה היתה קרן־הנאמנות למען אוניברסיטת תל־אביב. ראש ממשלת בריטניה הופיע בכבודו ובעצמו לארוחת־הצהריים, שנועדה לשמש ככנס־התרמה.

כתבי העיתונות והטלוויזיה הוזמנו ברגע האחרון ממש. אותם שהספיקו להופיע רוכזו ליד הבאר, בכניסה לחדר־האוכל, כדי שיחזו בכניסת ראש־הממשלה. „אחרי שאירוע מרתק זה נסתיים," כתב העיתונאי חבריטי באירוניה עדינה, „דפק היו"ר בפטיש־העץ שלו, ותבע מן העיתונאים להסתלק למטה. הוא הודיע ששם הם ימצאו מזון."

בהגיע העיתונאים למקום הייעוד, נסתבר להם כי מיספר מקומות־הישיבה גופל ממיספר המוזמנים שבאו. כאשר קמה מהומה. הכריז המלצר: „כאן זה הדורצ'סטר, לא תחנת של וימפי!"

במקום היין, שהוגש למעלה, הוגשה לעיתונאים רק בירה. „אולם," הוסיף הכתב. „הדבר נעשה באופן אלגנטי. הבירה הוגשה בכוסות של יין."

הכתבים הלא־יהודיים לא יכלו להתלונן, לפחות, על אפלייה. לא נמצא מקום־ישיבה לניספח־העיתונות של השגרירות הישראלית, וגם לא לכתב השבועון הבריטי, שהגיב כפי שהגיב.

שואפים להתקדם
למדו במהירות ובהצלחה
קצרנות
עברית ו/או אנגלית
באולפן גרג (בר־קמא)
ת"א: רח' גורדון 5, טל. 224532
קורס חדש ב־23.6.76

המנוי
קיבלת חשבון,
אנא, פרע אותו
ב ה ק ד ם.
מחלקת המנויים

לישראלי בחו"ל שלום.

האינך חושב כי ילדך זכאי לגדול ולהתחנך בישראל?

פרטים בדבר אפשרויות הסיוע בעת חזרה ארצה תוכל לקבל אצל שליח העליה הקרוב למקום מגוריך או באמצעות הועדה לתושבים חוזרים ת"ד 7384, ירושלים.

חברת „שיכון ופיתוח" מאכלסת רובע חדש בקרית נורדאו

250 דירות ברובע החדש בקרית נורדאו בנתניה כבר מאוכלסות, וכ־100 דירות נוספות יאוכלסו בקרוב, בסה"כ יגורו ברובע כ־1000 משפחות והקמתו תעלה כ־150 מיליון ל"י.

חברת „שיכון ופיתוח" המאכלסת רובע זה מסרה כי במקום נעשו עבודות תשתית ופיתוח סביבתי נרחבות, בהם יושקעו עד סיום הפרוייקט כ־15 מיליון ל"י.

צפיפות הדיור ברובע נמוכה, קווי התשתית — הטלפון, הגז והחשמל הם תת־קרקעיים, ולכל מבנה אנטנת טלוויזיה מרכזית. שטחים ירוקים עוטפים כל אחד מהבתים.

לרשות תושבי הרובע יוקמו מגרשי משחקים, מועדון נוער, פינות שעשועים וישיבה, גן ציבורי ומגרשי ספורט וכן תחנה לאם ולילד, גני ילדים, בתי ספר עממי ותיכון.

השירותים הקהילתיים והמסחריים המתוכננים, ישרתו את 14 אלף המשפחות אשר יגורו בקרית נורדאו כולה.

ברובע החדש מתגוררות משפחות של זוגות צעירים, חוסכי מפעל „חסכון לבניין", עולים חדשים ויעדי שיכון נוספים — כולל מכירה חופשית.

השבוע נפתחה ברובע לקהל הרחב, דירה לדוגמא אשר תוכננה על־ידי החברה תכנון פנים פונקציונלי.

זה היה העולם הזה שהיה

גיליון „העולם הזה" 711
התאריך: 14.6.51

לפני 25 שנה

גיליון „העולם הזה", שיצא לפני 25 שנה בדיוק, הכיל 16 עמודים, כנאה לתקופת־הצנע. מהם: עמוד שלם למדור „במרחב", שהיה חידוש בעיתונות הישראלית, שהתעלמה אז כליל מן הנעשה בעולם הערבי. השער היה נועז: הוא הראה אשה בבגדי־ים, המסתכלת בהרקולס עירום, כשהנושא הוא הורדת המישקף באמצעות התעמלות.

קוראי אותו גיליון לא יכלו לנחש מה יקרה לכמה מגיבוריו: הממך פארוק, שהופך כעבור שנתיים מכסאו; שר־החקלאות פינחס לבון, שהפך גיבור של פרשה היסטורית כעבור שנים; והשופט אלי עזר מדחי, שעתיד היה לעמוד, כנאשם, במרכז מישפט סנסציוני של שוחד־באמצעות־אהבה (ויצא זכאי).

המדור „קורא יקר" הוקדש לעורך־היכיתוב דוב איתן, לשעבר מפקד־מחלקה בפלמ"ח, שתרם הרבה לעיצוב הסיגנון המיוחד של „העולם הזה", ולעורך מדור התשבצים, אחד יצחק ליבני, שהוגדר כ„היחידי מבין אנשי „העולם הזה" למטה מגיל הגיוס במיזחמה" (מולחמת־העצמאות, כמובן). איתן מכהן כיום כמנהל חברה ממשלתית לייבוא מזון; יצחק ליבני הוא מנכ"ל רשות־השידור.

הקאריקטורה של דוש הופיעה בגיליון 712, אך שייכת, מבחינה ענינית, לנושא הנדון בגיליון זה.

הממלך פארוק מחלק עיטורים ל„יהודים" ● לפינחס לבון

אין ביצים ● „יגאל ידין נותן מחמאה ללסקוב

העם

החיידקים שחקו

אחרי היסוסים רבים החליט הקיץ החלטה סופית: הוא בא לישראל.

המונים יצאו לחופי בת־גלים בחיפה, המפעילה את תחבורתה גם בחגים. המונים הצטופפו בתורים אימתיים בתל־אביב, בנסותם להגיע לחוף היפה של בת־ים. אחרים התייאשו, הלכו לשפת־הים של תל־אביב עצמה, מצאו לתימהונם כי העירייה החליטה, סוף־סוף, להרשות את הרחצה בים לאנשים מעל לגיל תשע. דעתם של החיידקים בעניין זה לא היתה ברורה. למראה ההמון הגדול היוצא לקראתם, שתקו, כיאה לחיידקים.

כך עבר חג־השבועות — הפעם יומיים של בטלה מרגיזה, עקב המחסור המוחלט באפשרויות של נופש והתבדרות. לא הבחירות · הקרובות לקונגרס (הציוני), לא נאומיו של ראש־הממשלה החוזר, גם לא המישחק הדיפלומטי בעניין (אגם) החולה, יכלו להפיג שיעמום רווה־זיעה זה.

ציונות

המצביעים פיהקו

מפקחים ואדישים יצאו המצביעים ו־הצביעו למוסד העליון של התנועה, אשר רק למעטים מהם היה מושג כלשהו לשם מה הוא חי.

קדם ליום־הבחירות שבוע של תעמולה קדחתנית, שלא התגברה על חוסר־העניין הכללי. רמקולים טורדניים טירטרו בכיכרות נאומים משעממים על עקרונות התחוקה הציונית. מתוך רמקולים נעים בקעו קולות צרודים, שהצטיינו בדרך־כלל במיבטא עיברי לקוי.

היה ברור כי המחזה כולו אינו אלא חזרה כללית לבחירות לכנסת. את זאת ידעו גם הציונים־הכלליים והדתיים: ביודעם כי מפא"י הכינה את מערכתה ב־יתר־שיטתיות, החרימו את הבחירות, למען לא ישפיעו התוצאות, כעבור שיבעה שבועות, על הבוחרים לכנסת. היתרון: הם יוכלו לטעון שהאדישות הכללית אינה אלא זעם מיפלגתי מוסווה.

להתמוגג — לא. הסיבה האמיתית לפיהוק הציבור: הכל מרגישים שאבסורד הוא לדרוש מאזרחים ישראליים לשקול שקל, להתייחס אל התנועה הציונית כ־חייטים בברוקלין או כמוכרי נקניקים (כשרים) בווייטצ'פל. לאיש אין ספק ש־דמות המדינה (ציונית או בלתי־ציונית) תיקבע בכנסת; שאין התנועה הציונית אלא אדרת יפה למשהו פחות רומנטי: מנגנון האוסף את התרומות, אשר בילי־עדיהן תפשוט המדינה את הרגל.

האזרח הישראלי הממוצע מוכן לקבל את התרומות. אין הוא מוכן: להתייחס אל מנהיגים ציוניים, היושבים בגולה, כאילו היו גדולי־הדור.

מקור שני לאדישות, הציונות איבדה מזמן את שאיפותיה האידיאליסטיות. בימים עברו היתה ההגשמה הציונית קשורה בחלומות מסויימים: לבנות חברה־לדוגמה, להחיות את הדת היהודית, לבנות סוציאליזם אחר. אלא שאידיאלים אלה דהו במציאות המדינה, הפכו פראזות. לא נשארה אלא השאיפה הגשמית: להביא מכסימום של יהודים למדינה, תוך מינימום של זמן, בלי אהבה יתירה, כמטרה בפני עצמה.

אין ספק שרוב תושבי המדינה מסכימים למטרה זו. אלא שאין הם מוכנים להתמוגג, לשם כך, מהתלהבות.

המשק

גרעינים: ללול ולאוכלוסיה

כשנפגש שר־החקלאות פינחס לבון עם ציבור הנשים, למד כיצד להעריץ עיתונאים. עקרות־הבית לא קיבלו בשלווה את הבטחות השר לישועות הקרובות, אלא הרימו את קולותיהן: איה הביצים שהובטחת? איה הבשר, שאינך מחלק? איה הסוכר?

פינחס לבון הודה שטרם עמד במיבחן קשה כזה. צעקות האמהות והנשים השפיעו, כנראה, יותר ממאה מאמרים בעיתונים. בשבוע שעבר, לראשונה בתולדות מישרד־החקלאות המחודש, החזירו את מנת־הבשר בעד השבוע הקודם, וניתנה מנה כפולה.

אך לקיים את ההבטחות בנוגע ל־22 ביצים לחודש יהיה קצת יותר קשה. למרות התרועות על הבטחת מלאי של גרעינים ומיספוא לשנה ויותר, אספקת המזונות לבעלי־חי צולעת, ותפוקת הלול יורדת. אומנם נקנו כמה מיליוני ביצים במיסגרת התוזה המיסחרי עם פולין, אך שבועות, על הבוחרים לכנסת. היתרון: הם יוכלו לטעון שהאדישות הכללית אינה אלא זעם מיפלגתי מוסווה.

להתמוגג — לא. הסיבה האמיתית לפיהוק הציבור: הכל מרגישים שאבסורד הוא לדרוש מאזרחים ישראליים לשקול שקל, להתייחס אל התנועה הציונית כ־חייטים בברוקלין או כמוכרי נקניקים (כשרים) בווייטצ'פל. לאיש אין ספק ש־דמות המדינה (ציונית או בלתי־ציונית) תיקבע בכנסת; שאין התנועה הציונית אלא אדרת יפה למשהו פחות רומנטי: מנגנון האוסף את התרומות, אשר בילי־עדיהן תפשוט המדינה את הרגל.

האזרח הישראלי הממוצע מוכן לקבל את התרומות. אין הוא מוכן: להתייחס אל מנהיגים ציוניים, היושבים בגולה, כאילו היו גדולי־הדור.

מקור שני לאדישות, הציונות איבדה מזמן את שאיפותיה האידיאליסטיות. בימים עברו היתה ההגשמה הציונית קשורה בחלומות מסויימים: לבנות חברה־לדוגמה, להחיות את הדת היהודית, לבנות סוציאליזם אחר. אלא שאידיאלים אלה דהו במציאות המדינה, הפכו פראזות. לא נשארה אלא השאיפה הגשמית: להביא מכסימום של יהודים למדינה, תוך מינימום של זמן, בלי אהבה יתירה, כמטרה בפני עצמה.

אין ספק שרוב תושבי המדינה מסכימים למטרה זו. אלא שאין הם מוכנים להתמוגג, לשם כך, מהתלהבות.

פשעים

זה מסנוור את העיניים

היא עמדה על דוכן־העדים בפני השופט המחוזי, אליעזר מלחי, ומסרה, כתשובה לשאלות, תיאור המעשה.

אשה כבת 40, נשואה ואם לשני ילדים, עולה חדשה, הנמצאת בארץ כשנתיים, הביעה פחות מכולם משום מה קרה הדבר. בשעת עבודתה בפרדס אמר לה מנהל־העבודה כי עליה ללכת איתו לפנים ה־פרדס, לשם ביצוע עבודה מסויימת („להתיז סם נגד עכברושים"). המנהל הזה ישב על ספסל־הנאשמים.

האשה סיפרה כי מנהל־העבודה, אדם בן 59, נטפל אליה בפרדס. היא לא הבינה את פשר התנהגותו, אך חישמהר התברר לה הכל. היא התנגדה, אך זו אמר המנהל, כי גורלה נחרץ. אם תתנגד לו, ייצא מדעתו.

האשה שאלה מתוך תמהון: „אבל מה אתה רוצה דווקא ממני? האם אני יפה־פייה? האם אני אינטליגנטית? האם אני רקדנית, שנסונטית?"

דברים אלה השפיעו על האיש כמטר מים קרים. הוא נסוג. למחרת סילק את האשה מהעבודה. אך בעלה התערב והגיש את התלונה למישטרה.

הנאשם עמד על דוכן־העדים, השיב לשאלות. הוא חזר על דיברי האשה, וברגע מסויים הביט סביבו ופנה לשופט: „אדוני, הרי אנחנו כאן כולנו גברים. מה אפשר לעשות, זה מסנוור את העינים!"

פסק־הדין: קנס של שלושים לירות, וכן ערבות להתנהגות טובה.

אנשים

כל אנשי המלך

● לראשונה בארבע שנים העניק **פארוק**, מלך מצריים, אות־הצטיינות לנתין יהודי. הוא הזדרז וחילק, כפיצוי שני אותות מיסדר־הנילוס לשני יהודים: **לעימנואל מיזרחי באשא**, יועץ מינהלת חצר־המלכות, ול**פרופסור יעקב כישאי**, מומחה לאורולוגיה (תורת הצינורות) באוניברסיטת איברהים.

● **ד"ר מוחמד מוסדק**, ראש ממשלת איראן מלאים־הנפט, המשיך לתפוס כותרות ראשיות בעיתונות העולם ועמודים פנימיים, שמסרו את תולדות חייו. ביניהם: כאשר ניסה מוסדק, בהתמנותו בגיל 34 לתת־שר־האוצר, לטהר את המנגנון האיראני מהולכי־בטל על־ידי פיטורין סיטוניים, הוצף מיכתבי־איום. שטייניו בכך שנכתבו בדם המאיימים.

● ראש ממשלת דרום־אפריקה, הבורי (ממוצא הולנדי) **דניאל מלן**, חגג את יום־הולדתו ה־77 בצורה משולשת. אשתו הגישה לו פשטידה מאפה־בית; אנשי מיפלגתו (הלאומנית, שסיסמתה „אפריקה לאפריקנים"). — שולחן־כתיבה ותיק־עור שחור; מלן עצמו — הבטחה להינתק סוף־סוף (כדוגמת אירלנד מחברי־העמים הבריטי: „אנו נהפוך רפובליקה. אנו חייבים להפוך רפובליקה."

● חברי־הכנסת **יוסף סרלין** (צ"כ) זכה בהקלות רבות וביחס מיוחד, בעת ביקורו האחרון במכסיקו. כשעיין במיכתב־ההמלצה, מעשה מישרד־החוץ המכסיקאי, גילה את הסיבה: „נא להקל על ציר הרפובליקה הלבנונית, יוסף סרלין."

● אחראי יותר היה רמטכ"ל צה"ל, **יגאל ידין**: כאשר עיתון־הערב ידיעות אחרונות ייחס לו את חידוש המלה „גיבוי" (קבלת האחריות לכישלונות פקודים, שפעלו לפי הוראות הממקד), שיגר מיכתב למערכת, העמידה על האמת: המחדש — ראש מחלקת ההדרכה, **אלוף חיים לסקוב**.

● **משה שרת** חזר והוכיח את יכולתו הרבה: כאשר נזקק בתום ישיבת כנסת (בשעה בלילה) לשלוח מיכתב דחוף למטה משקיפי־או"ם לא מצא את כתבניתו, לא נסתייע בפקידי הג'רוסלם פוסט (שאינם עובדים בלילה), התיישב אל מכונת־כתיבה. תיקתק במהירות (שרכשה כעיתונאי בדבר) את הנוסח האנגלי של המיכתב.

יצחק ליבני
עורך תשבצים

החל מרחלת על כל השולם

ליבלבו

שושן

וגם אגס

אחרי שגיליתי לכם את הסוד הפרטי של דוברת גלי־צה"ל, **בתיה שושני**, הוא הפך לשיחת־היום בעיר. הרומן שלה עם כלכל אל־על **מאיר אגסי** יצא לאור, וכמו שהתנבאתי כבר בזמנו, השניים עוד ייכנסו לחופה וזה גם מה שהולך להתרחש.

מה שמוכיח את הכלל הישן, שמחזרים יש הרבה, אבל אהבה אמיתית יש רק אחת. השבוע החליטו השניים סופית שהם עומדים להינשא. וכך תגיע לסיומה תקופת־רווקות ארוכה של שני רווקים מפורסמים. כי להיות רווק זה אולי דבר טוב, אבל כמו שאתם רואים, נישואין זה משהו

בתיה שושני
הכלה המסורה

שכולם מגיעים אליו — רצוי במוקדם, אבל אפשר גם במאוחר.

בקיצור, מי שמכיר את בתיה חש בוודאי בשינוי שחל לאחרונה בחייה, הבחורה ממש מאושרת וכאילו נולדה מחדש, כי אחרי הכל היא גם נישאת לגבר כלבבה. כי נוסף לזה שמאיר הוא אחד החתיכים הידועים של אל־על, הוא גם בחור נחמד ולמרות שהוא יותר גבוה מבתיה בראש שלם הם ממש זוג מהשמיים.

ובכן, הם החליטו שמועד החתונה יהיה בסתיו הבא עלינו לטובה, כי הם רוצים שבמאורע החגיגי תהיה נוכחות מלאה של כל הידידים ובני־המישפחות משני הצדדים. אבל חוץ מזה שהם מתחתנים, לא יחולו שום שינויים אחרים בחייהם. מאיר ימשיך לעבוד באל־על ככלכל ולכלכל את בתיה שלו, ואילו היא תמשיך לעבוד ב־גלי־צה"ל ולהצהיל את מאיר שלה. עכשיו היא החלה בתוכנית חדשה בשם חגיגת קיץ, שתעביר בכל שבוע שידור חי מחוף־רחצה אחר. ולפי האנשים שיהיו מוזמנים לחגיגה הפרטית שלה, האמינו לי שאפשר לעשות שם בשקט שידור חי, שהוא מסוג אלה האהובים במיוחד על אחראי האולפנים של התחנה הצבאית, **שלמה כסיף**, כי יהיו שם גם חתיכות וגם אוכל בשפע, ורק שיהיה גם במזל.

נישואין בלי יחסי־ציבור

ושוב, כפי שאני תמיד טוענת, בסופו של דבר מגיעות כולן לעניין הנישואין. כמאמר הפיתגם העממי, לכל סיר המיכסה שלו, וכך גם מגיעה, לאחר שנים של רווקות, גם אשת יחסי־הציבור **מירי בן־יוסף** אל המנוחה והנחלה שכה ניכספה להן. היא נישאת השבוע ברוב פאר והדר לידידה, הצייר **רוני בן־צבי**.

כבר שנים שמירי מאיימת, שכאשר היא תתחתן, אז החתונה תהיה לפחות בהיכל־התרבות אם לא בבלומפילד או בהיכל הספורט, כי היא מכירה כל־כך הרבה אנשים וכל־כך הרבה אמנים, שאם היו מארגנים מופע מכל מי שמוזמן לשם, זה היה ללא־ספק מופע העשור.

רק תראו איך הכל מתוכנן אצלה. קודם־כל היא אירגנה לרוני שלה תערוכת ציור, ולמרות שהיתה זו תערוכתו הראשונה, היא אירגנה לו יחסי־ציבור כאילו זו לפחות תערוכת־השנה. ורק אחרי שכולם כבר יודעים מי זה רוני, היא שלחה למוזמניה הזמנות צנועות שבישרו, במילים פשוטות, על דבר הנישואין.

המיועד להיות בעלה של מירי הוא צעיר בן 25, מזוקן וארוך־שיער, וכשהשניים הולכים יחד, קצת קשה להבחין מיהו הוא ומיהי היא, שכן לרוני שיער ארוך עד מתחת לכתפיו ואילו למירי תיספורת נערית קצרצרה.

מירי, הגדולה עליו במיקצת, ידועה כבעלת לב רחמן וכאוהבת ומהירה לעזור. היא לקחה את רוני תחת חסותה והחליטה לעשות יחסי־ציבור לציוריו, וכך, מפסרונית של יצירותיו, תהפוך פסרונית של חייו. הוא יוכל לצייר בשקט את קופסותיו הפסיכודליות, בעוד מירי הפעלתנית תמשיך בעבודתה הנמרצת.

מירי בן־יוסף
כך עושות כולן

אבל לא כל יחסיה של מירי עם בני־זוגה הסתיימו בהאפי־אנד. אחרי שהיא נישאה במשך שנים אחדות רומן עם גבר מבוגר ממנה, שהיה אב לבת בגילה־שלה, הסתיים הרומן ללא כל תוצאות חיוביות. מירי התייאשה מהדור הבוגר, והחלה מפנה את מירצה למחזרים הצעירים. היא ניהלה רומן לוהט עם כובב־הזמר האיטלקי **אנצ'ו**, בחור שחרחר יפה־תואר שהגיע ארצה עם תיזמורתו של **פפינו די־קאפרי**, אבל כמו כל רומן לאטיני גם זה נגמר מהר. אחר־כך היא ניהלה סיפור ארוך עם צלם־העיתונות **אלכס ברונובסקי**, היהשב היום בניו־יורק, והספיקה אף להתאהב באיש־עיתונות. אבל עניין העיתונות הסתיים אף הוא, ובגימה עצובה במיקצת.

בשלב מסויים החליטה מירי שסוף ל־רומנים, והחלה להקדיש את מלוא מירצה לעבודה. אמה, שהשתוקקה לראות את בתה נשואה, נפטרה במפתיע, לפני שנים אחדות, ואחרי שאביה נישא בשנית, נשארה דירת הוריה ברשותה הבילעדית, והיא הפכה אותה למישרד משגשג. תודו, של־הגיע להצלחה כזו ממישרה של פקידה קטנה בבנק לאומי, זה לא דבר פשוט בימינו.

על הרומן שלה עם רוני דאגה מירי לשמור בסוד, וביקשה מידידיה העיתונאים שלא יכתבו על כך דבר. הפעם היא עשתה את זה עם כל הלב ואכן, ההזמנות הקטנות והצנועות שהגיעו השבוע אל מאות מוזמנים מיוחסים, בישרו לכל ידידיה שהפעם היא עשתה זאת.

רוני, שהוא גם בן להורים אמנים, **אסתר וגדליהו בן־צבי**, ממייסדי כפר־האמנים בעין־הוד, מאושר אף הוא בחברתה של מירי, המבינה אותו ודואגת לצרכיו האמנותיים. ומה שחשוב לו במיוחד, זה שמירי מאפשרת לו שקט ושלווה, כדי שיוכל להמשיך לעסוק בעבודותיו.

אני, מצידי, יחד עם כולנו, מאחלת לזוג הצעיר מכל הלב שיהיו להם חיים יפים ומאושרים, עם כל הכרוך בזה, ומשוכנעת שלבירכותי מצטרפים, לפחות, הפעם, כל החברים במועדון הידידים העצום והרב שלהם.

שחקנית על חבל־הקליטה

את **ציפורה (פרנסים) בריר**, הספקתם כבר לראות בכמה סרטים וביניהם שמפו של **זרן ביטי**, ולצידו, שבו היתה כוכבת בנית בסצינת המסיבה הפרועה בבוורלי־הילס.

היא הופיעה לצידו של **טוני קרטיס**, בסירטו של מנחם גולן לפקה, הופיעה בסרט אחר של גולן, הקלף האחרון, בסרט החדש לופו בניו־יורק, ולפני זמן קצר סיימה את עבודתה בסרט אקדחו של אלוהים, לצידם של **ג'ק פאלאנס ולי ואן־קליף**, שם גילמה תפקיד של נערת־בארים יחד עם **פנינה (רוזנבלום) גוזן וסיביל דאניגנ**.

כיום היא מבוקשת ומצליחה בעולם הסרטים, אולם חייה הפרטיים, בארץ, שוורים במסכת של בדידות ועצבות. את פורקנה היא מוצאת בציור ובעולם הבאלט, שני עיסוקים שלהם היא מקדישה את עיקר זמנה, בין סרט לסרט.

ציפורה בת ה־36, הנראית צעירה בהרבה מגילה האמיתי, היא אם לשלושה ילדים הגדלים בקיבוץ עין־החורש, והספיקה כבר לגבש לה דיעות מוגדרות על החיים. מחזרים לא חסרים לה, אבל היא אינה מוצאת בהם עניין. מה שחשוב לה עכשיו יותר מכל זה היופי הפנימי שבבני־האדם.

„יופי חיצוני זה דבר שחולף עם השנים," מודיעה לי פרנסיס. „אני לא רוצה להגיע להישגים בגלל היופי שלי כמו סיביל, או דרך הגוף כמו פנינה גולן. סיביל סיפרה לי בפירוש, שהיא הגיעה למעמדה רק בזכות זה שידעה להיכנס למיטות הנכונות. אבל אני בטוחה שאצליח להגיע בזכות הכישרון שלי.

„אני יודעת שבשטח הבאלט, אם אגיע להישגים, זה יהיה בזכותי בלבד. באלט זה עולם שקט. זה כמו להיכנס לטריס, כי טריס זה מעניין. אדם רגיל נמצא כל הזמן בתוך שיגרה, ואין לו זמן לצאת לטריפים אל עולמות אחרים. ואני לא מתכוונת לטריס מסמים. מה שהרבה אנשים לא יודעים, זה שאפשר להיכנס לטריס אפילו משלווה. אבל זה טריס נדיר, כי אנשים היום רצים ומתרוצצים כמו כלב אחרי הזנב שלו.

„אני נמצאת היום במצב מאד לא־נוח. אני גרושה עם שלושה ילדים, אין לי מישפחה ואין מי שיגן עלי. הייתי בחורה עם המון פוטנציאל, אבל לא נישאתי לאדם הנכון. הוא לא נתן לי לפתח את עצמי, והגעתי לזה רק היום. לכן אני גם חשה עצמי מתוסכלת.

„אני מעדיפה לשבת בחברת ספרים מאשר עם אנשים, כי אנשים הם יצורים צבועים. לכן החלטתי להתמסר למישחק בסרטים, ולבאלט, והבטחתי לעצמי שעוד אגיע להישגים."

את פרנסיס כמעט שאין רואים באירועים חברתיים, כאלה שכוכבניות אחרות משתוקקות להגיע אליהם בכל מחיר. „אני בחורה בודדה, וקשה לי להגיע לכל המקומות האלה לבד," היא אומרת.

לא אחת זכתה פרנסיס במחיאות־כפיים על בימת הצילומים בזכות מישחקה המושלם, והיא משוכנעת שעתידה עוד לפניה, ובאחד הימים תצליח להגשים את חלומה הישן ולהיות כוכבת ראשית בסרט. „החלום שלי הוא להופיע בסרט של ברגמן, כי אני יודעת שיש לי אישיות כמו לליב אולמן. האישיות שלי מורכבת מאשה ומילדה כאחת."

פרנסיס היא בחורה מיוחדת־במינה. היא גרה לבדה, ומציירת על בדי־ענק כל מה שעובר עליה. „החלטתי לתת לחיים להתנהל לבד, מעצמם." היא אומרת. „אני בטוחה שבאותה הצורה שדברים מתרחשים מבלי שאני אגרום להם, ככה הם גם יתלפו. כשקורה משהו שאין לי שליטה עליו, אני פשוט נותנת לדברים להתגלגל מאליהם."

וכמו שאני הצלחתי להתרשם מפרנסיס, שהיא עולה חדשה מארצות־הברית, אני משוכנעת שהדברים עוד יתגלגלו כמו שהיא רוצה. כי כשלא מפריעים לגורל, זה לפעמים רק עוזר.

ציפורה (פרנסים) בריר
כוחו של גורל

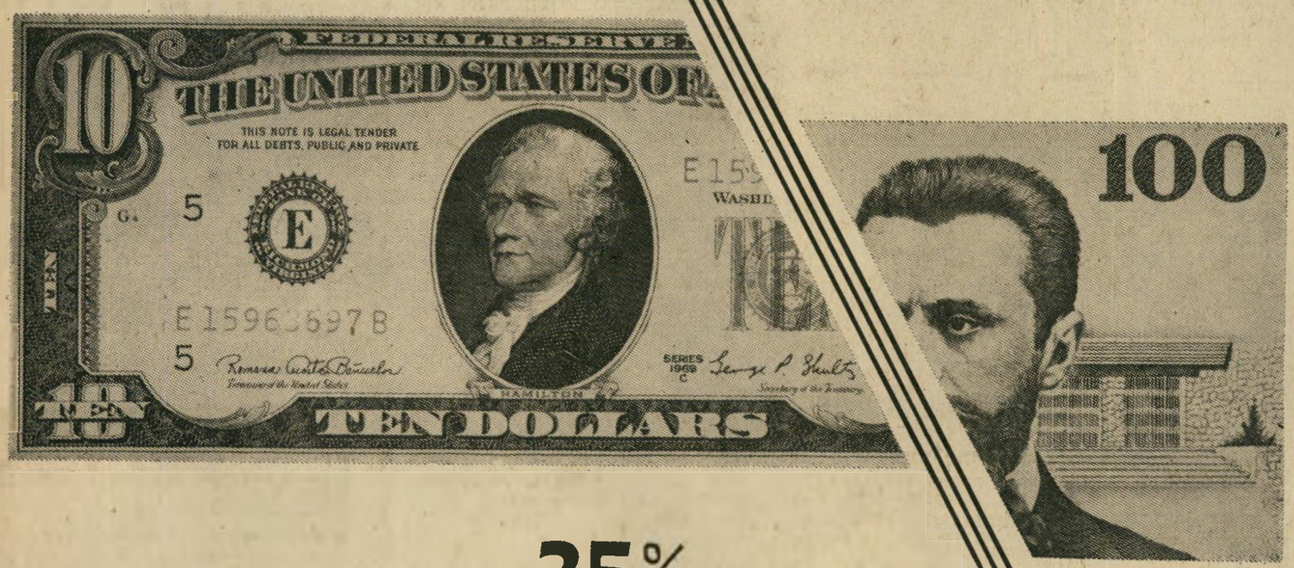

25% בלירות

לגור במלון באירופה ולשלם 25% בלירות אפשר רק עם קשת

(בשער של 7.82 ל"י ל-$)

„קשת" מציעה לך להתאכסן במיטב בתי המלון באירופה ולשלם רק 75% במטבע זר. עתה כאשר הדולר עולה לך 8.99 ל"י, כדאי לך לחשוב על כך.

לבחירתך מלונות מדרגת תיירים עד דרגת לוקסוס בלונדון, בפריז, רומא, אמסטרדם, ציריך, בריסל, מדריד, ברצלונה וקופנהגן.

שאל את סוכן הנסיעות שלך על חוברת **אירופה של"י — קשת**; תמצא בה גם הצעות לטיולים בפיורדים הנורבגיים (25% בלירות) ועוד הצעות בלעדיות של „קשת".

אם נוח לך יותר לקבל את החוברת לביתך, אנא גזור ושלח את התלוש בהקדם.

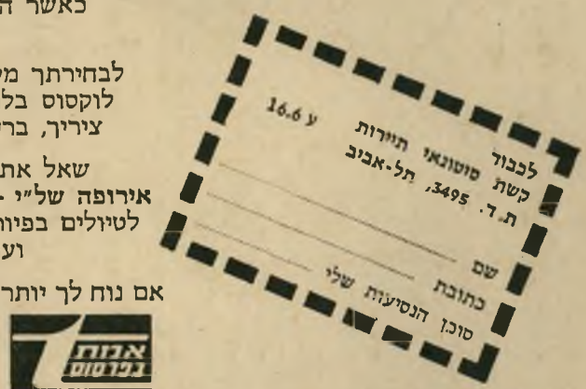

אגודת נוסעים

סיטונאי תיירות

אף קלוריה מיותרת!
נשר מאלט
Nesher Malt
מי אמר שמאלט משמין?
במאלט, המשקה הטבעי והמרווה, לא תמצאי אף קלוריה מיותרת
ולא תשלמי אף אגורה מיותרת.
מאלט הוא משקה דל קלוריות שמחירו זמין מכל משקה קל אחר
והוא אף בריא מכל משקה קל אחר. אין בו צבע מאכל.
אין בו חומר משמר ואין בו כל תוספת מלאכותית.
שתו מאלט לרווייה:
המשקה היחיד היכול להתפאר במה שאין בו.
מאלט-משקה קל קלוריות

רחל מרחלת על כל העולם

למי יש שידוך לי"גאל ידין?

מובן שאי־אפשר היה בלי זה. מייד אחרי שערך **יי"גאל ידין** את הופעת־הבתולין שלו על המסך הפוליטי, גילו לפתע הכל שיש לו כאריזמה. למרות הקרחת, השפם והגיל (59), היו כאלה שהחליטו שהוא „דווקא גבר מושך" ולגלות לפתע מישהו חדש, מבלי לערוך לו מייד מסע־שידוכין, זה קצת יותר מדי בשביל נשות־החברה הישראליות. עמדו, חיפשו ומצאו שם: **גיטה שרובר.**

לפי חוק ההסתברות, השידוך הזה צריך היה לצאת לפועל, אפילו בלי המחשבים של מישרדי־השידוכין המודרניים. ידין התאלמן מאשתו **כרמלה** לפני חודשים אחדים, וכמה שבועות קודם־לכן התאלמנה גיטה שרובר מבעלה **מיכ,** אחד מעשירי ירושלים ובעל הווילה הכי מפוארת בבירה.

ביתו של ידין בשכונת רחביה בירושלים אינו רחוק מן הבית המפורסם, בית שרובר בטלביה, ובהליכה איטית אפשר אפילו להגיע מזה אל זה תוך 10 דקות בלבד.

הידידות בין הידינים לבין השרוברים היתה אמיצה למדי, בתקופה שבה היו כרמלה ומיכל בחיים. בעוד ידין המדען היה מעורה בחיי־התרבות של ירושלים, בגלל עיסוקיו ומיקצועו, היה שרובר מעורה בחיי־התרבות של העיר בזכות אוספי־האמנות הגדולים שהיו ברשותו, ותודות לתרומותיו הרבות. בין השאר היה זה שרובר שתרם את הכסף להקמת תיאטרון ירושלים, אם כי סירב לעצת ראש־העיר, **טדי קו־לק,** לקרוא את התיאטרון על שמו: תיאטרון שרובר.

אך הגימוק המשכנע ביותר, שהיה לאותם שהמציאו את הרומן, היה הטבח הסיני של גיטה. בווילת שרובר מגישים באופן קבוע אוכל סיני, שאותו מכין טבח סיני צמוד שהובא במייוחד מהונג־קונג. ידין ידוע כאחד החסידים הגדולים של הארוחות הסיניות, עוד קודם שאלה הפכו אופנה בארץ.

אבל למרות כל הגימוקים הטובים בעד, יש לידין גימוק מוחץ נגד. „אני שמעתי על מה שמספרים," אמר לי בשיחת־טלפון מ־בית־הקייץ שלו במיכמורת, „אבל את יודעת, אני לא חושב להתחתן לפי מה שאומרות השמועות ולפי מה שכתוב בעיתונים. אני מכיר את גיטה, אבל מעולם לא עלה על דעתי להינשא לה. התגובה היחידה שלי היא להד"ם."

נראה שהראשונה שסיפרה את הסיפור על הנישואין היתה מקור מידע חשוב ומהימן: אשת ראש־הממשלה, **לאה רבין.** באחת ממסיבות פסטיבל רבין סיפרה לאה כי היא שמעה זאת מידידתה הטובה ביותר, גיטה שרובר. כשניסיתי לשאול את גיטה מה בדיוק היא סיפרה ללאה רבין, התברר לי שגיטה נמצאת כבר חודשיים תמימים בחו"ל, ומתכוונת להישאר שם עוד חודשיים לפחות, כך שלא היה לה מתי לספר את זה ללאה. אבל דבר אחד כן הצלחתי לדלות מגיטה, עוד לפני שנסעה: היא ולאה רבין כבר הרבה זמן לא חברות טובות. הן אפילו לא מדברות זו עם זו.

נישואין על גל אחד

אתי פייארשטיין ויצחק ליבני
חתימה לסיפור ארוך

כמה שנים יכול האיש המופקד על החינוך שלנו באמצעות רשות־השידור להמשיך ולהתלבט בין נישואין לבין ידידות? ואכן, לאחר שנים של כן־לא־כן־לא, **התבשרתי השבוע ממקור ראשון ש־יצחק ליבני,** מנכ"ל רשות־השידור, החליט לשאת לאשה, במזל־טוב, את ידידתו הנאווה, עורכת־הדין **אסתר** („אתי") **פייארשטיין.**

טכס־הנישואין ייערך ב־24 בחודש זה, בבית הוריה של אתי אשר בפתח־תיקווה, ואני כבר יכולה להבטיח לכם שזה אולי לא הולך להיות פסטיבל, אבל מצד שני זה גם לא יהיה המאורע הכי קטן בעולם. כי אחרי הכל, לליבני חוג מכרים נרחב ביותר מחוגי הצבא, הפוליטיקאים ועולם התקשורת.

הרומן בין השניים החל לפני חמש שנים. ליבני, שהיה אז גרוש טרי מגישואין למשוררת **דליה רביקוביץ** וכיהן כמפקד גל"צה"ל, הכיר בבית ידידים את אתי, שהיתה אז סטודנטית למישפטים. האהבה בין השניים התלקחה וליבני, שניפלט לשוק הרווקים המבוקשים, נתגלה כמחזר נמרץ.

בינתיים סיימה אתי את חוק לימודיה באוניברסיטה, וקיבלה תואר עורכת־דין. יצחק, מצידו, התקדם גם הוא בחיים והתמנה כמנכ"ל רשות־השידור. אתי לא הסתפקה בכך שהתואר היה כבר מוגה בכיסה, וממשיכה כיום בלימודי פילוסופיה, מה שמבטיח לליבני הפעלתן חיים מרתקים בחברתה של יועצת מישפטית ופילוסופית כאחד.

אחרי הנישואין — שייערכו, אגב, על־ידי הרב ישראל לאו — יעברו השניים להתגורר בווילה היפה של יצחק, שברמת־חן. על ירח־דבש הם כנראה יוותרו, מפאת עיסוקיו של הבעל, אבל הם במילא כבר חמש שנים ביחד. מכל מקום, חופשה קצרצרה של הזוג אני כן מבטיחה לכם.

אם אחרי הנישואין האלה יחולו שינויים בלוח המישדרים, קשה להתנבא. מה שבטוח זה שיצחק ואתי משדרים מלכתחילה על אותו גל.

אבות חיללו בחליל ובנים ייצרו נעליים

את **אילקה רווה,** אחד הזמרים הישראליים האמיתיים שעוד נשארו לנו, אתם ודאי מכירים, או משירתו או מנגינת־החליל הנפלאה שלו. אבל אתם עוד לא מכירים את דור ההמשך של אילקה ואשתו, **אביבה,** וכדאי שתכירו.

כי לאילקה ואביבה יש בן בכור בשם **אודי,** בן 23, הנשוי באושר ליפהפייה

אניצ'קה ואודי רווה
מוצרי־עור לפריקים

דנית אמיתיו בשם **אניצ'קה.** והשניים האלה, הם הם המעצבים כיום את אופנת הנעליים והתיקים בארץ. „לא האופנה של הז'ורנלים, חלילה. אלא האופנה של הפריקים," הסביר לי אודי. והאמינו לי, האופנה הזאת היא תעשייה ענקית, כי המראה הפריקי עדיין במודה גם לאלה שהם לא בדיוק פריקים.

ואיך מגיע בן למישפחת רווה לייצור נעליים? או, אודי שירת בצה"ל כשל"ת־ניק, בקיבוץ גונן, ושם הכיר את אניצ'קה, פצצה דנית שחומת־עור ותכולת־עין שהחלה למעשה את הרומן שלה עם מדינת ישראל כמתנדבת בקיבוץ בית־אלפא. חברת הקיבוץ, אסתי אשכול, שהיא לא פחות יפה ממנה, הכירה לה את אודי, שהיה אז חייל צעיר, ובין השניים פרחה לה אהבה ממבט ראשון.

אניצ'קה הספיקה לחזור לדנמרק, אבל כבר אחרי זמן קצר שבה לקיבוץ ולזרועותי האוהבות של אודי, עד שלא היה עוד מנוס מלהגיע להחלטה על נישואין. אחרי שאודי השתחרר נסעו השניים לדנמרק — שם, אגב, מפותחת מאד תעשיית העור — לפריקים — ואודי השתוקק לרכוש לאניצ'קה שלו תיק־עור גדול. תקציב לא היה לו, אז הוא עבד בתור פועל־ניקיון וחסך פרוטה לפרוטה, עד שהיה לו די כסף לקנות יריעת־עור, ולהתקין לה במו־ידיו תיק גדול, בדיוק כזה שבו חשקה נפשה. רק תראו איך הצעירים האלה יודעים לאהוב.

מן הון להון, העניין הזה עם העור מצא חן בעיניו, והוא החל מסתובב בחוגי הסנדלרים, על־מנת ללמוד מהם את רזי המיקצוע. וכך, אחרי שהם כבר שאלו כל מה שרצו לדעת על העור ועוד לא ידעו, הם חזרו ארצה, התיישבו בירושלים והחלו עובדים במרץ רב על ייצור תיקים ונעליים יוצאי־דופן.

והמעריץ הגדול ביותר של עבודותיהם הוא דווקא אילקה, אבא של אודי, שמתפאר בתוצרת של הבן: „עבודת־יד מהממת. ועד הסוף." „העבודה שלנו היא איכשית לאורך כל הדרך," מתגאה אודי. „כל רגל מקבלת אצלי טיפול אישי, לא מסחארה."

האם אפשר היום להתפרנס מייצור נעליים? מסתבר שכן. „אנחנו לא מוכרים הרבה, אבל זה מספיק לנו כדי לחיות באושר, ולחסוך לטיול גדול סביב העולם." אם כבר פריקי, אז עד הסוף.

יואל שר ואושר

המשעשעים ביותר בארץ
פסנתרן **יואל שר.** ואם
, בבקשה: אפילו ה־
, על פירודו מאשתו
לנטרלו משעשועי־
חלוטין.
בכלל לא מכחי־ש
כל־כך טוב עם
הוא דווקא נה־

נה מזה — כלומר לא מהשמועות, אלא מזה שהוא לא חי טוב עם אשתו. אולם אצלם, בניגוד לזוגות אחרים, גילה לי יואל, גם היא נהנית מזה. ושוב — לא מהשמועות. „פעם לא באתי הביתה כל הלילה," התוודה לפני שר. „כשבאתי, שאלה אותי למה לא באתי לישון, פשוט עניתי לה שלא הייתי עייף, ולא עשינו מזה עניין." גם זאת שיטה. בעצם, מי קבע שגם אם הבן־אדם לא עייף, חובה עליו לחזור הביתה ולישון עם אשתו? אפשר לחשוב שזאת אכסיומה או משהו.

את יואל פגשתי השבוע בחברת אשתו האמריקאית, והאמינו לי, שהשניים נירא־לי במצב־יחסים תקין בהחלט. באותו ערב הם גם חגגו את יומולדתה של ג'ויס ב־ארוחה סינית, וגם במיסעדה ליוותה את הארוחה תקרית משעשעת. בעודם אוכלים נכנסה למיסעדה צלמת והחלה מצלמת את הנוכחים, כדרכם של צלמים, עד שאחד הסועדים במקום ביקש ממנה להפסיק לצלם אנשים ללא רשותם. כשניגשה הצלמת אל יואל וביקשה רשות לצלם אותו, השיב לה בקול־הבס שלו, להפתעת כל הנוכחים: „הערב את יכולה לצלם אותי — אני נמצא כאן עם אשתי."

יואל, שחזר רק לפני זמן קצר מסיבוב־הופעות בברזיל, סיפר לי שאנשי הקהילה היהודית בריו־דה־ז'ניירו ניסו ללא־הרף לחתן אותו עם צעירה מקומית, אך הוא העמיד להם תנאי. הוא אמר שהוא יהיה מוכן להתחתן רק עם חתיכה מולאטית, הדוברת אידיש. אחרי שהצליחו למצוא בשבילו אחת כזאת, התחיל לדבר איתה וגילה, להפתעתו, שהיא ישראלית. בשנה הבאה, כך הבטיח כבר לאשתו, תגיית, יקח אותה יחד איתו לסיבוב־ההופעות הבא בברזיל.

ראשד חוסיין: „אוהל מס׳ 50. צד שמאל. זה עולמי..."

מחמוד דרוויש: „דו־שיח עם חייל החולם על חבצלת לבנה..."

סמיח אל־קאסם: „צל באבי־יאר נקרא אצלנו דיר־יאסין..."

האם המשוררים הערביים בישראל הם משוררים ישראליים?

א. אוהל מס׳ 50

במשך קרוב לשלושים שנה התכחשו במות־הסיפרות בארץ לקיומה של שירה ערבית־ישראלית. אגודת־הסופרים עשתה כל שביכולתה כדי להתעלם מהישגיה של שירה זו. עד מילחמת ששת־הימים התעלמה גם הביקורת בארצות־ערב מקיום שירה ערבית־ישראלית, ולעיתים קרובות הוצגו משוררים אלה כ„בוגדים בעניין הערבי".

מהי השירה הערבית־הישראלית, ובמה היא שונה משירה־ערבית בארצות־ערב?

היא ז׳אנר של שירה, שמחבריה עברו את כור־ההיתוך של החברה הישראלית ומערכת החינוך שלה. משוררים החצויים בין רגשותיהם הלאומיים ובין המציאות שבה הם חיים.

ראשון למשוררים אלה היה ראשד חוסיין, בן כפר מוסמוס במשולש, שחיבר שירים בערבית, ולעיתים בעברית. שירתו עסקה ברובה בהגדרת־מצב של האוכ־לוסיה הערבית במדינה בשנות ה־50, ובראשית שנות ה־60. שיריו הם בבחינת מיפוי חברתי של התוהו־ובוהו, שבו חיו באותה תקופה בני־המיעוטים.

בשיר לאשה האנאלפבטית מעלה ראשד חוסיין את הרמז הראשוני לתהליך שיחרור האשה הערבייה, המתרחש בשנים האחרונות בארץ, והוא כותב:

„...אני סתם אשה אוריינטלית. / אני לא יודעת לקרוא ולכתוב. / לכן, אחובי, כשנסעת ללמוד / לא כתבתי לך מיכתבי־אהבה..."

בשיר אחר שלו, חסן והחמור, דן חוסיין בבערות מחד, ובשורשיות מאידך, של הפלח הערבי:

„חסן חיה איכר פשוט. / הוא לא ידע לכתוב במח־ברת. / אך בעזרת חמורו ידע לכתוב / על פני אדמתו שורות של חיטה / כמותן לא יכתבו גם מומחי הלשונות..."

ראשד חוסיין היה הראשון שאור עוז והחל מתאר בשיריו את בעיית־הפליטים הערביים, כפי שעשה בשיריו אוהל מיספר חמישים:

„...אוהל מיספר חמישים, צד שמאל, זה עולמי, / ואיתי גרים בו זיכרונותי: / מהם ירודים כעיני אביב, / מהם כעיני אשה בוכה, / מהם בצבע חלב ואהבה / ושני פתחים לו לאוהל מיספר חמישים: / האחד מוליך אל חבריו חרושי־המצח / הנפוצים כענני שנת־רוקנו מכל מימיהם. / הפתח השני הוא קרע ביריעה הפונה לשמיים / בהם מפוזרים הכוכים כמו פליטים, / וערומים אף הם כפליטים..."

(שירי חסיין תורגמו לעברית על־ידו ונתן זך).

למרות היותו מבשרו של ז׳אנר שירי חדש, לא נחסך הבוז ממנו, בארץ ובעולם הערבי. במיפגש של משוררים ערביים, שנערך במוסקבה בסוף שנות ה־50, העליבוהו קשות, והטיחו בו כי הוא „משתף־פעולה עם היהודים".

חוסיין תירגם לערבית את שירת ח״נ ביאליק, של־מרבית האירוניה השפיעה על שירת המשוררים הערביים בישראל יותר מכפי שהיא משפיעה כיום על המשוררים העבריים.

בראשית שנות ה־60׳ עלה דור משוררים צעיר ותוקפני יותר, שקיבל את ביטחונו מתוך הכרת־יתר את החברה הישראלית. בין משוררים אלה בולטים מחמוד דרוויש וסמיח אל־קאסם.

ב. „השושנה והשמש"

מחמוד דרוויש העמיד בשירתו תכנים מוגדרים לשירה ערבית־ישראלית. תכנים אלה מוגדרים במאמר אוסוביו־גרפי־מגמתי בכותרת השושנה והשמש, שדרוויש פירסם כשנתיים לאחר מילחמת ששת־הימים.

במאמר מתאר דרוויש, בין השאר, את התחוויה החצויה של קיומו בארץ: „...הייתי תלמיד כיתה ח׳ כשחגמ עשר שנות קיום מדינת־ישראל. במיסגרת החגיגות אורגנו בכפרים הערבים פסטיבלים, בהשתתפות תלמידי בתי־הספר. מנהל בית־הספר ביקשני להשתתף בכינוס שנערך בדיר־אל־אסד. אז, לראשונה בחיי, ניצבתי לפני המיק־רופו, במכנסיים קצרים, וקראתי את שירי אחי אל־עברי (אחי העברי). היתה זו קריאתו של ילד ערבי לילד יהודי: הבה ונשחק יחד מתחת לשמש זו, שיש לה צבע אחד, בין אם היא זורחת בכפר ערבי או מעל לקיבוץ יהודי. בשיר זה שפכתי לבי בפני הילד היהודי, וסיפרתי לו מה שיש לו ואין לי...

„למחרת הוזמנתי אל המושל הצבאי. אם זיכרוני אינו מטעה, קראו לו דוב. הוא אים עלי, קילל, עמדתי נבוך, ולא ידעתי מה להשיב לו. כשיצאתי מלישכתו בכיתי בכי

זכות הזעקה

מר, משום שהוא התרה בי: אם תמשיך לכתוב שירים כאלה, לא ניתן לאביך לעבוד במחצבה..."

במקום אחר במאמרו מתאר דרוויש מורה יהודיה, שושנה, שתרמה לבסיסו התרבותי, בבית־הספר התיכון: „...לימדה אותי להבין את התנ״ך כיצירה ספרותית; היא לימדה אותי לקרוא את ביאליק, לא בהתלהבות לשייכותו הפוליטית, אלא ללהט הפיוטי האצור בו. היא לא ניסתה להחדיר בתוכנו את רעלי תכנית־הלימודים הרשמית, ש־מגמתה להביא אותנו לידי התנכרות למורשת שלנו..."

בין שני קטבים אלה נעה שירת מחמוד דרוויש ודמה. בשיריו תעודת זהות הוא כותב:

„...על כן! / רשום בראש העמוד הראשון / איני שונא אנשים / ואיני חומס איש / אולם אני / ברעבוני / נושך בבשר מנשלי, / היזהר מרעבוני / ומכעסי..."

דרוויש, שהיה פליט בילדותו, כואב ומתאר את כאב הפליטים, בשירים רבים כמו שיר נאיבי אודות הצלב האדום:

„...שללו ממני את נדנדת ילדותי / לשו בבוץ את לחמי / ואת עפעפי באבק. / לקחו ממני את סוס העץ / והפכו אותי לנושא עול אבי..."

בשיר בנות סרויה מציג דרוויש הצגה אמנותית יותר של מצבו:

„שלום לכם לילות הטוהר / חוי חומות טרויה. / נטשנו את מחבואינו / למישתה חתונת כובשינו / לרקוד מעל לראשי גברי טרויה. / שבויות אנו, בתו־לינו נעניק לחם, / כל אימת שירצו. / כי חזקים המה / נשתטח במישכבי הורגי גיבורי טרויה. / שלום, לילות הטוהר והחלום / שלום, זכר אהובינו / מהיום שבויות אנו, / משרידי טרויה."

במקביל לשירת דרוויש, עלה ערכו של סמיח אל־קאסם, ששירתו משוכללת יותר ומודעת להיסטוריה היהו־דית. הוא מכיר אותה, ובא אליה בתביעות, כמו בשיר המוקדש לייבטושנקו:

„...ידידי, אתה חשר בארץ גבורות / והאני נגלת לעצמי כיהודי. / אני דריפוס, / הנושא עמו קללה. / אני זה שירקו בפניו, / אני השנוא, נדקר במעמקי נפשי, / צל ,באבי־יאר׳ נקרא אצלנו — דיר־יאסין / צל ,באבי־יאר׳ נקרא אצלנו — כפר־קאסם... ואצלנו כאצלכם / יגון, כעס ודמעות! / ובליבנו, ידידי, / פור־חות תיקוות — למרות הקוצים — בכל הדרכים..."

ג. „חייל החולם על חבצלת לבנה"

מילחמת ששת־הימים מילאה את העמים הער... ברגשי אכזבה, שנבעו מתבוסתם. תחושת דיכ... העלתה את קרנה של השירה הערבית בישר... הערבי. העטירו עליה שבחים בארצות־ערב... תקדים. היא פורסמה במהדורות רבות, ז... נאומים ושידורי־רדיו, והוגדרה כ„דוגמה... המתגברת על בעיותיה החיצוניות".

את השירה הערבית בישראל ל״... ישראליים, אלא הסופר רסאן כנפ... בביירות ספר בכותרת ספרות ההת... שבו נתן הכשר לשירה זו. מבקר... כתבו עליה שהיא הומנית, המ... ועל הלכי־הרוח הפרימיטיביים...

על־מנת להבין את עלייתן... בישראל בעולם הערבי, י... התיסכול ששרר שם לאח... לביטוייה העמוק ביותר ב... של ניזאר קבאני, משורר...

„...אם תפסדנו את ה... נכנסנו למילחמה / בכישרו... בהתרברבות שמעולם לא... נסנו למילחמה / בחגיגו... לים, חשובים כקליפת־ו... ושחוקים כסוליות הנעל...

באחירה תרבותית נ... מישראל כצרי לנשמה... הכבושה, שכתב קבאני:

„...משוררי האדמה ה... לומדים, / אנו המשור... להיסטוריה ולתוגת האב... תהא / צורת סכין! / מכם נלמד כיצד לשיר... רגליו יפסע הקבר... אלא שמילח...

בית בישראל שוב, וחשפה בפניה בעיות קיומיות חדשות שנוצרו. בהשוואה והשמש מציין דרוויש בצער על שלישראלים מוכרת המשוררת בת שכם, פרויאה טוקאן, למרות שהם „אינם מכירים משוררים ערבים החיים בישראל זה למעלה מ־21 שנה. זו שאלה מכאיבה וצינית...“

אחרי המילחמה פירסם מחמוד דרוויש שיר בכותרת דו־שיח עם חייל החולם על חבצלת לבנה, שבו הוא מנהל שיחה עם חייל ישראלי שבא מאוכזב ממילחמת־יוני, היות ואיבד בה את שייכותו האנושית. בשיר לוגם החייל עם המשורר ארבע כוסיות, והשניים מנהלים שיחה על החיים, על האהבה הראשונה, ללא צל הקונפליקט. שיר זה עורר, מייד עם פירסומו, תגובות־זעם מצידה של הביקורת במדינות ערב, שראו בגישה זו בגידה בעניין המשותף.

בספר שחיבר מבקר־הסיפרות המצרי ראגא אל־נקאש, הוא כותב: „הסופרים הערביים צריכים ללמוד ממחמוד דרוויש ומבריון כיצד להבין את הבעייה. זאת אומרת, שניתן להגיע להבנה עם תושבי ישראל היהודים...“ מבקר מצרי נוסף טוען ש„נקודת־המוצא של המשוררים האלה היא: הכרה בזכות היהודים והערבים לחיות בפלסטין; הם מכירים בזכות קיומה של ישראל. על־כן, נכון שנקרא להם: משוררי המחאה והאופוזיציה...“

לשירה הערבית בישראל היו השלכות פנימיות על חיי־הספרות במדינות־ערב, ומשורר מצרי צעיר כתב: „הצצה זאת אינה אלא תכסיס בידי אותן חבורות השולטות בעולם הספרות והמונעות בעד כישרונות אחרים את התהדמנות לפירסום ולהוצאה־לאור, בעוד שהן מהללות ומעודדות את הסופרים והמשוררים הצעירים מהאדמה הכבושה, כאילו ולא קיימת ספרות מקומית המשתווה לספרותם...“

ואכן, כאשר עזב המשורר דרוויש את ישראל, ובחר לחיות במדינות־ערב, הרי שתהילתו התגמדה שם. הוא מחמץ לו שעיר להתמודד במשוררים הערביים המקומיים ובעיותיהם, ללא פריביליגיה כלשהי. אותה עת גרמה בחירתו זו של דרוויש בארצות־ערב לכעס רב לא רק בחוגי היהודי, אלא גם בין חבריו, המשוררים הערביים בישראל.

ד. משורר ערבי מסתתר בבית יהודי

דומה שמילחמת יום־הכיפורים הצמיקה את הקרע בלב המשוררים הערביים בישראל.

תיאור ללבטיהם קיים בשיר אשטיגרסי, שכתב סמיח אל־קאסם על המילחמה, שבה הוא נאלץ להימלט אל דירה של יהודי בחיפה, ושבמהלכה הוא מתגורר עם אשת הידיד, שעה שהוא לוחם במילחמה, ויורה באחיו הערביים של המשורר בסיני, או ברמת־הגולן. שיר זה פותח את קצות העצבים של מחלטת הקיום הערבי בישראל.

בכתב־העת עכשיו פורסמו קטעים ממחזור שירים של סמיח אל־קאסם בכותרת קינות, בתרגום המשורר הדי־לשעני אנטון שמאס:

„...חנני מבכה את מר גורלי, כגפן תחיים / חיפו־שית הפוכה או סערה. / חנני דופק בדלתות האומות המאוחדות / (או שאינן מאוחדות). / חנני מתכווץ בכפור הכיכרות הנטושות. / חנני מתפשט לכל רוחות האדמה...“

מחזור־שיריו זה של סמיח אל־קאסם מסמל ראשית התעדנות שירתו, תוך התקרבות למגמות השירה העברית־ישראלית בת־זמננו.

מגמה זו בולטת יותר בשיריהם של שני משוררים צעירים, סיהאם דאוד ואנטון שמאס, שפורסמו בעברית. שניהם מייצגים דור שלישי של שירה־ערבית־ישראלית.

שיריה של סיהאם דאוד משתבחים בכך שאינם מותחרים על הצדנה השיריית, למען סיסמות שסגמו בשירת קודמיה. בעיתים אבכה את השיר היא כותבת:

„...על כן יגיפו הגעגועים את הגזוזטראות, / ויקו־ננו על מיטפחות־הדמע והאהבה, / אשר תאצונה את התולעים של ערוות האוהבת, / והגעגועים ירקדו עם האסיר, / ויכרסמו את הלבוש והאזיקים...“

אנטון שמאס כותב שירים בערבית ובעברית, בשירו לא תיארתי לי הוא כותב:

„...ושמעתי אותך מתנשף אחרי. / לא חיינו זרים, לכן לא שרתי לך, / ולא ידידים, לכן לא בגדתי בך, / ולא אחים, לכן לא הרגתי אותך, / ומובן — גם לא אוהבים...“

דומה שהשירה הערבית בישראל עוברת תהליך של שידוד מערכות וגיבוש, שבסופו היא תיפסע כשוות־זכויות לשירה־העברית, תוך גיבוש קווי־דמיון שיריים. בכמה מן השירים בולטת השפעה עמוקה של משוררים עבריים כיהודה עמיחי, נתן זך ודליה רביקוביץ'. מגמה שנובאה על־ידי מחמוד דרוויש, שהסביר במאמרו השוטנה והשמש את הרגשותיו לעכשיו ברעש של יהודה עמיחי, ולעוד כמה משוררים.

רצח שיר

מי מריבה

יורם ברונובסקי, עורכו הסיפרותי של הארץ, נוהג לתרגם ולפרסם מפעם לפעם בעיתונו שירים מאת המשורר [illegible]טין קאוואפי (1933—1863). מפליא היה לכתוב [illegible]. על־פי המקור היווני,“ בידי שרך בתר[illegible] נוהג א[illegible] יות־יו[illegible] הרקת בש[illegible] ומשו[illegible] לא [illegible] לפח[illegible] היוו[illegible] ו[illegible] ב[illegible] קאר[illegible] מתו[illegible] ל[illegible] ת[illegible] מר[illegible] ה[illegible] ש[illegible] ת[illegible] ה[illegible] ב[illegible] ת

העולם הזה

פרשת רחל הלר שניה?

הצבא ניסה להטיל אימה – המישטרה הוצאה מן החקירה

רצח מיסתורי

של חיילת צה"ל